

Forhandlinger i Stortinget nr. 45

2001 6. des. – 1) Løyv. på statsbudsj. 2002 vedk. rammeomr. 6 Komm.- og reg.dep., Arb.- og adm.dep. og Finans- og tolldep. og rammeomr. 7 Folketrygda 2) Endr. i statsbudsj. 2001 Komm.- og reg.dep. 3) Endr. i bev. under folketrygden i statsbudsj. 2001

655

Møte torsdag den 6. desember kl. 10

Valg av settepresident

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 24):

1. Innstilling frå kommunalkomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for 2002 vedkomande rammeområde 6 Kommunal- og regionaldepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finans- og tolldepartementet mv. og rammeområde 7 Folketrygda (Budsjett-innst. S. nr. 5 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002), St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002))
2. Innstilling fra kommunalkomiteen om endringer i statsbudsjettet 2001 under Kommunal- og regionaldepartementets forvaltningsområde (Innst. S. nr. 40 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 19 (2001-2002))
3. Innstilling fra kommunalkomiteen om endringer i bevilgninger under folketrygden i statsbudsjettet for 2001 (Innst. S. nr. 41 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 23 (2001-2002) kap. 2540, kap. 2541, kap. 2542, kap. 2543 og kap. 5704)
4. Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2002 vedrørende rammeområde 9 Nærings- og handelsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, rammeområde 10 Fiskeridepartementet og rammeområde 11 Landbruksdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 8 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002), St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002))
5. Innstilling fra næringskomiteen om behov for økt bevilgning til naturskadeerstatning i statsbudsjettet for 2001 (Innst. S. nr. 21 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 99 (2000-2001))
6. Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til godkjenning av endringer av 5. desember 2000 i kapittel V i Internasjonal konvensjon av 1. november 1974 om sikkerhet for menneskeliv til sjøs (Innst. S. nr. 35 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 12 (2001-2002))
7. Innstilling frå næringskomiteen om endringar av løyvingar på statsbudsjettet 2001 under Nærings- og handelsdepartementet (Innst. S. nr. 36 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 15 (2001-2002))
8. Innstilling fra næringskomiteen om endringer av bevilgninger på statsbudsjettet for 2001 under Landbruksdepartementet (Innst. S. nr. 37 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 25 (2001-2002))
9. Referat

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Hill-Marta Solberg (A): Jeg foreslår Kjell Engebretsen og Oddbjørg Ausdal Starrfelt.

Presidenten: Kjell Engebretsen og Oddbjørg Ausdal Starrfelt er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Kjell Engebretsen og Oddbjørg Ausdal Starrfelt anses enstemmig valgt som settepresidenter for dagens møte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at Stortinget fraviker bestemmelsen i forretningsordenens § 43 første ledd og foretar samlet votering etter at sakene 1–3 på dagens kart er ferdigbehandlet, og deretter samlet votering etter sakene 4–8 ved slutten av dagens møte.

Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag – og det anses vedtatt.

Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1, 2 og 3 behandles under ett – og det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling frå kommunalkomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for 2002 vedkomande rammeområde 6 Kommunal- og regionaldepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finans- og tolldepartementet mv. og rammeområde 7 Folketrygda (Budsjett-innst. S. nr. 5 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002), St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002))

S a k n r . 2

Innstilling fra kommunalkomiteen om endringer i statsbudsjettet 2001 under Kommunal- og regionaldepartementets forvaltningsområde (Innst. S. nr. 40 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 19 (2001-2002))

S a k n r . 3

Innstilling fra kommunalkomiteen om endringer i bevilgninger under folketrygden i statsbudsjettet for 2001 (Innst. S. nr. 41 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 23 (2001-2002) kap. 2540, kap. 2541, kap. 2542, kap. 2543 og kap. 5704)

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at debatten begrenses til 1 time og 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 20 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne for hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. Her vil presidenten tilføye at det skal være to store debatter i løpet av dagen, så han håper at det ikke blir så veldig mange treminutters innlegg. Da kan det bli sen kveld.

– Presidentens forslag anses vedtatt.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) (komiteens leiar): Eg vil aller først takka komiteen for konstruktivt samarbeid for å få til ei innstilling innanfor sær s knappe tidsfristar.

Det er gledelege trekk i denne innstillinga på fleire punkt. Lat meg nemna fire:

- Brei semje om eit enklare og meir oversiktleg regelverk knytt til arbeidsplassar for yrkeshemma. Her er eit dokumentert behov for langt fleire plassar. Senterpartiet ville at 500 av dei 1 750 nye plassane som det er midlar til i budsjettet, skulle gå til arbeidsmarknadsbedriftene. Det har vi ikkje fått fleire med på, men vi er svært fornøgdde med at komiteen ville ha ein opptrappingsplan.
- Statleg toppfinansiering for ressurskrevjande brukarar. Senterpartiet meiner staten bør ta 80 pst. av kostnadene over 600 000 kr.
- Årleg oversikt over den økonomiske utviklinga i lokalkyrkja og kommunanes høve til å følgja opp sine økonomiske forpliktingar i kommuneproposisjonen.
- Endringane i inntektssystemet når det gjeld landbruksforvaltninga, skal gjennomgåast på nytt, og ein vil få seg forelagt eit oversyn i kommuneproposisjonen for 2003. Eg er svært fornøgd med at det blir ein ny runde om denne høgst urettferdige endringa.

Dessverre er det all grunn til uro over følgjene av fleire sider ved denne innstillinga.

Kor blir det av respekten for dei som ser mogleghetene i Distrikts-Noreg – alle desse som nyttar ressursane, som legg grunnlaget for busetjing og ny verksemd, og som i praksis viser at det er samanheng mellom ein god distriktpolitikk og ein god bypolitikk? Medan Bondevik I satsa målretta på ein offensiv overfor distrikta – til beste for by og land – fortset Bondevik II der Stoltenberg slapp. Den nye regjeringa viser null forståing for at det trengst distriktpolitisk tilrettelegging: Dramatiske kutt i SND, nulling av kommunale næringsfond, av vassforsyningsprogrammet og av kompensasjonen til dei 14 kom-

munane som uforskyldt har fått høgare arbeidsgivaravgift.

Det er bra at Regjeringa er oppteken av forenkling, men det må finnast ein betre måte å forenkla på enn å kverka gode ordningar som påviseleg har medverka til ei rekkje nye arbeidsplassar. Senterpartiet vil tilbakeføra midlar til alle dei lokalsamfunna som avgir ressursar, t.d. straum, fisk og landbruksvarer, til storsamfunnet.

Vårt alternativ inneber ei heilskapleg og offensiv satsing på distriktpolitikken for å nytta ressursane i distrikta og bremsa sentraliseringa av kunnskap, busetjing og kapital. Vi vil gi folk reell valfridom i forhold til bustad. Det må setjast inn auka ressursar på samferdsel, næringsutvikling, kommunal velferd, breiband og tiltak for ungdom. Det er òg eit stort behov for å tenkja nytt i forhold til utflytting av statlege arbeidsplassar og korleis ein kan redusera avstandsulempene for bedrifter og personar i distrikta.

Senterpartiet vil auka løyvingane til regional utvikling med 300 mill. kr i forhold til regjeringa Stoltenberg sitt budsjett og med 650 mill. kr i forhold til Samarbeidsregjeringa sitt budsjett. I tillegg vil vi tilbakeføra dei kutta som Samarbeidsregjeringa har gjort i ordningane under SND. Dessutan vil vi auka løyvingane til lokale næringsfond og næringshagar og oppretta ein ny post som gjeld ungdomssatsing i distrikta. Vi ber om at det kvart år blir lagt fram ei oversikt over den geografiske fordelinga av statlege investeringar, og fremjar forslag om det.

Senterpartiet beklagar sterkt at vi ikkje har lukkast i å sikra meir midlar til kommunane neste år. Regjeringa følgjer opp Arbeidarpartiet sine rammer. Tidenes største lyft er eit uttrykk som har vore brukt både i år og i fjor. Ja, det skulle berre mangla at det ikkje blir auke i midlane, med eldreplan og psykiatriplan og andre nye oppgåver. Auken er likevel langt frå det som Senterpartiet meiner er nødvendig. KS har sagt at kommunane har bruk for 7 milliardar kr resten av året og neste år. Då er pensjonskostnadene innrekna. Vi har eit eige Dokument nr. 8-forslag om meirkostnadene i år, og held oss til at Regjeringa kjem tilbake med ein gjennomgang i forhold til pensjonskostnadene neste år.

Heile biletet kjem ikkje fram når ein gjer som Arbeidarpartiet og Høgre og ser berre på veksten i inntektene i kommunesektoren og ikkje på veksten i utgiftene. Storting og regjering har gitt kommunar og fylkeskommunar nye oppgåver dei siste åra, utan at pengar har følgd med. Det er ei ansvarsfråskrivning dersom vi gir kommunane og fylkeskommunane skylda for at innbyggjarane ikkje får dei tenestene dei har krav på. Dette skjer på område som er svært viktige for mange menneske: ei verdig eldreomsorg, tilrettelagd undervisning for barn med særskilde behov, tilstrekkeleg med undervisningsplassar i den vidaregåande skulen og sjukehuskøane, som ikkje lenger er fylkeskommunen sitt ansvar når staten no skal overta sjukehusa.

Det blir ingen vekst i det heile dersom ein tek utgangspunkt i anslag på rekneskapen for 2001. Departementet seier i brev til Stortinget at det vil kosta 1 milliard kr berre å møta behova som kjem av naturlege

endringar i befolkninga, som fleire skuleklassar, fleire omsorgsplassar for eldre osb. Dessutan veit vi at kommunane sine kostnader berre for å nå målet om redusert foreldrebetaling i barnehagen til 1 500 kr i 2005 er 330 mill. kr i året.

I vårt alternative budsjett vil vi auka dei frie inntektene til kommunane med om lag 2,4 milliardar kr. Då tek vi inn redusert foreldrebetaling i barnehagane og gratis plass i barnehage og SFO til foreldre som er mottakarar av sosialhjelp over lang tid. Vi aukar satsane for sosialhjelp, og vi held barnetrygda utanfor ved utrekning av økonomisk sosialhjelp. Vi meiner det er eit grovt tillitsbrot å fjerna tilskotet til vassforsyning og den kompensasjonen som dei 14 kommunane hadde all grunn til å tru at dei fekk.

Dei frie inntektene til fylkeskommunane blir auka med 690 mill. kr i vårt alternative budsjett. Av det går 100 mill. kr til kollektivtransport i fylka og 47 mill. kr til å halda ved lag satsane for tilskot til lærlingar. Dessutan held vi ved lag landslinjene i den vidaregåande skulen med friske midlar.

Vi tar opp igjen spørsmålet om å sletta kommunal gjeld. Sjølv sagt må dette skje etter objektive kriterium, slik at ikkje den einskilde kommunen si gjeld blir avgjerande for kor mykje pengar den einskilde kommunen får. Vi meiner det er like viktig å setja søkjelyset på situasjonen i kommunane som å sletta gjeld til Gardermobanen. Eit fyrste steg ville vera å innrømme at det i dag er ubalans mellom oppgåver og midlar. Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV står saman om ein merknad der vi ber om gjennomgang og tiltak. Det er ille at regjeringspartia ikkje eingong kan vera med på ein merknad om det.

Senterpartiet meiner eldreplanen må få ei verdig avslutning. Mange kommunar har halde seg til lovnader om midlar frå Stortinget. Fleire kjem i ein uhaldbar situasjon dersom Stortinget ikkje allereie no gir eit klart signal om at eldreplanen skal vidareførast. Sjølv sagt må Regjeringa komme attende med eit endeleg opplegg for ei anstendig avslutning av eldreplanen.

Det er mange kommunar som no har sytt for fyrst å få på plass omsorgsbustadene – dei var lettast å byggja – og så er det sjukeheimane sin tur. Dei har planar som er utarbeidde i samråd med Husbanken, fylkesmannen og fylkeslegen. Dei må få klarsignal for tilskot og vera trygge på at anbod og avtalar som er inngåtte, kan haldast – difor vårt forslag om det i dag.

Det er store endringar i inntektssystemet sidan 1997, ikkje minst som følgje av nedtrappinga av tapskompensasjonen. Vi meiner at det er svært viktig å få fram i kommuneproposisjonen for 2003 ei oversikt over den omfordelinga som har skjedd mellom kommunane som følgje av endringar i inntektssystemet frå 1997 til og med vedteke budsjett for 2002.

Vi fremjar òg eit forslag om at kommunane som eit ledd i større lokalt sjølvstyre skal ha moglegheit til sjølve å skriva ut skatt i periodar der dei har spesielle prioriteringar lokalt, som ei forsøksordning.

Så er det ille å oppleve den faneflukta Høgre og Kristeleg Folkeparti har føreteke når det gjeld statleg

overtaking av sjukehusa og oppgjeret mellom staten og fylkeskommunane – frå det forslaget som Høgre, Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet og SV stod saman om i vår, og til det som det ligg an til så langt. Arbeidarpartiet har hatt mot til å innrømme at dei har teke feil. Dei står saman med Senterpartiet og SV om eit forslag som vil imøtekomma fylkeskommunane. Det gjeld både i denne innstillinga og i eit eige Dokument nr. 8-forslag.

Vi vil frå Senterpartiet si side sterkt halda fram Husbanken som staten sin viktigaste reiskap i den sosiale bustadpolitikken. Vi meiner låneramma må vera 15 milliardar kr i 2002, og vi vil sterkt átvara mot å gjera Husbanken om til ein bank for fyrstegongsetablerarar. Det skal eg koma tilbake til i eit eige innlegg.

Lat meg seia til slutt at det er politisk gledeleg at Arbeidarpartiet har skjerpa distrikts- og fordelingsprofilen. Dessmeir tragisk er det at Kristeleg Folkeparti ikkje er til å kjenna igjen i forhold til det programmet dei gjekk til val på.

Så må eg gjera merksam på ein feil i innstillinga. Det gjeld side 71, andre spalte, der det no står ein merknad frå Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet om tilsetjingspraksisen i enkelte oljeselskap. Den merknaden skal òg Framstegspartiet vera med på.* Så er SV uforskyldt tilagt ein hyllest til Senterpartiet sitt forslag om næringshagar på side 61. Den trur eg vi må stå for sjølve.

Eg vil ta opp dei forslaga Senterpartiet fremjar i innstillinga.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Signe Øye (A): Senterpartiet har et forslag i innstillingen om at det skal legges til rette for forsøk med friere lokal skattøre, slik at kommuner i perioder kan øke skatten lokalt. Mitt spørsmål til representanten er: Vil det ikke være slik at et slikt system kan slå negativt ut for småkommuner med få innbyggere, og at dette kan føre til at man i disse kommunene må betale høyere skatt enn i en kommune som har f.eks. et distriktssenter med mange innbyggere? Og vil ikke dette, om det blir satt i verk, føre til at folk vil flytte fra de små distriktskommunene og inn til distriktssentraene?

Så til et annet punkt: Senterpartiet og Arbeiderpartiet er for å innlemme øremerkede tilskudd i rammene, for det gir kommunene makt, og det gir større frihet for lokalpolitikkerne. Men når det gjelder innlemming av øremerkede tilskudd for landbrukskontorene, sier et flertall i komiteen at det er grunn til å se på hvordan dette slår ut en gang til, og vil at Regjeringen skal komme tilbake med det. Senterpartiet er også enig i det. Likevel sier Senterpartiet i sin egen merknad at de vil ha det samme øremerkede tilskuddet som før. Er ikke representanten enig i at det blir litt rart at først er man for at øremerking skal fjernes og legges inn i rammene for at det skal gi lokalpolitikkerne mer frihet og større makt, men når det

* Jf. senere innlegg av Per Sandberg, side 666

kommer til den enkelte kommune, da er man plutselig imot? Hvilke signaler sender egentlig Stortinget da ut?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er overraskende, men like fullt gledeleg, at Arbeidarpartiet i dag viser omsorg for dei minste kommunane. Der er langt mellom slike perler som den frå Signe Øye no på det punktet, for det er verkeleg slik at Arbeidarpartiet og Høgre står saman. Arbeidarpartiet og Regjeringa har ikkje ulike rammer no når det gjeld kommunøkonomien. Dersom dette er eit signal om at Arbeidarpartiet no innser at dei må demma opp for statsråd Solberg sin kjempeiver etter å omfordela i inntektssystemet til fordel for dei store byane, er det eit gledeleg signal. For Senterpartiet sin del ynskjer vi rammer som er i samsvar med dei oppgåvene kommunane skal utføra, både for dei største kommunane, som openbert har for lite midlar i dag, og for dei mindre kommunane. Vi gjekk ikkje til val for betre skule berre i dei store byane.

Så vil vi gjera det mogleg for kommunane, både store og små – men vi innser at det er mest aktuelt i dei minste kommunane – å invitera til ein felles dugnad innimellom. Det kan vera eit kulturbygg, det kan vera andre tiltak som skal på beina. Eg synest faktisk at å argumentera for ein slik lokal dugnad, ein eigen skattøyre i periodar, har mykje meir for seg enn å seia nei til det.

Til øyremerkte tilskot: Ja, det er viktig å sikra lokal handlefridom og sikra objektive kriterium i inntektssystemet, men ikkje på ein måte som gjer at kommunar som omtrent ikkje har landbruk, etter denne omlegginga får fleirfaldige millionar kroner meir, mens openberre landbrukskommunar mistar 70–80 pst. av dei tilskota dei har i dag.

Peter Gitmark (H): Senterpartiet skriver i sine merknader at partiet er opptatt av rettferdig fordeling. Det ønsker partiet å oppnå ved utstrakt bruk av oljepenger og meget høye skatter. Når det gjelder Senterpartiets økonomiske politikk, er det påfallende hvor mye bedre råd Senterpartiet har fått etter at de kom ut av regjeringkontorene. Har Senterpartiet endret syn etter sentrumsregjeringens brudd og deres avgang fra regjeringkontorene når det gjelder den økonomiske politikken?

I kommuneproposisjonen som kommer nå, vil Regjeringen ta hensyn til storbyenes utfordringer, bl.a. med tanke på rus og psykiatri. Er dette en omlegging Senterpartiet kommer til å støtte?

Så til slutt distriktpolitikk: Problemet med Senterpartiets distriktsatsing er at den baseres på selektive tiltak og få bedringer i generelle rammevilkår, bl.a. til næringslivet i distriktene. Flypassasjeravgiften er et slikt eksempel. Hvordan kan det såkalte distriktpartiet Senterpartiet gå imot fjerning av flypassasjeravgiften når de som rammes hardest av avgiften, nettopp er næringslivet i distriktene?

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg kan stadfesta at Senterpartiet er opptatt av rettferdig fordeling. Vi er opptatt av å ta vare på ein fellesskapssektor som sikrar likeverdige tilbod, same kor ein bur i dette landet, og uavhengig av personleg økonomi.

Då Senterpartiet var i regjering, klarte vi faktisk – òg i det vanskelege året 1998, då det skulle lagast eit budsjett for 1999 – å styrkja kommuneøkonomien. I tillegg var vi opptatt av å få fram samanhengen mellom oppgåver og midlar, og tok initiativ til ei konsultasjonsordning med KS, som skiftande regjeringar no etterpå har ført vidare, og som vi meiner bør gjerast forpliktande.

Eg ser fram til den oversikta som skal koma når det gjeld storbyane og deira situasjon, men eg har registrert at det er fagfolk som åttvarar svært sterkt mot å tru at ein kan leggja inn både rus og psykiatri som eige kriterium. Eg trur at eit eige storbytilskot ville vera ein variant som kunne koma dette i møte. Vi skal vera opne og konstruktive i det som måtte koma frå statsråd Solberg på det området, men på eitt vilkår: Vi er djupt ueinige i det som så langt er flagga frå denne regjeringa, og som dessverre òg har fått støtte frå Kristeleg Folkeparti, og som går ut på at ein skal ta frå dei mindre kommunane og gi til dei store, for vi reknar faktisk med at alle kommunar i dag slit med for mange oppgåver i høve til dei midlane dei har.

Når det gjeld vår distriktpolitikk, har vi lytta til distriktsbedriftene og til dei som bur i distrikta, ved våre prioriteringar.

Torbjørn Andersen (FrP): Det var vel ikke noe nytt og særlig oppsiktsvekkende i innlegget fra senterparti-representant Meltveit Kleppa – kanskje bare det at hun skryter av Arbeiderpartiets distriktpolitikk, for det er det ikke alltid de har gjort i det partiet.

Nå er det slik at et flertall i komiteen bestående av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet klager høylydt over at de foreslåtte rammene avviker vesentlig fra hva som er nødvendig for å sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret i distriktene. Denne mangelen på distriktsatsing er visstnok så ille at det bare er Fremskrittspartiet som kan tenke seg å støtte noe slikt, hører vi fra Senterpartiet. Men hvor i all verden har de dette fra?

For det første: Meg bekjent finnes det ikke noe land i verden som fra før av bruker så store økonomiske ressurser på distriktpolitikk som nettopp Norge. De kuttene det her vises til, er så pass beskjedne at de kan regnes i promiller og prosenter i den store sammenheng. Er det slik at representanten Kleppa tror at norske distrikter er så lite robuste at de går dukken av noen høyst marginale reduksjoner på enkelte områder – jf. de reduksjonene det her er snakk om? En slik oppfattelse av virkeligheten er uforståelig, og jeg vil gjerne vite hvordan det kan ha seg at bosettingen i Distrikts-Norge er truet ved at det bare kuttet noen prosenter og promiller på enkelte områder. Det er ingen store radikale endringer i forhold til hva Stoltenberg-regjeringen foreslo, så hvis det er så ille, må det altså ha vært snakk om de forslagene som kom nett-

opp fra Stoltenberg-regjeringen. Det var der grunnlaget lå (presidenten klubber). Dette roser altså Senterpartiet, men de er likevel imot det. (Presidenten klubber.)

Presidenten: Presidenten lar normalt representantene fullføre setningen når man kommer litt utenfor taletiden, men når man tar ansats og begynner på nytt, er det på tide å klubbe.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg kan ikkje minnst at eg i mitt innlegg viste noka særleg merksemd i høve til kva Framstegspartiet støtta og ikkje støtta. Eg kunne, viss eg hadde hatt betre tid, gitt ros til Framstegspartiet fordi dei er einige med SV og Senterpartiet når det gjeld behovsprøvd norskopplæring for innvandrara, og fordi dei støtta oss i synet på at einslege mindreårige asylsøkjara skal høyra inn under barnevernet, og at institusjonar som mottar denne gruppa, òg skal ha status som barnevernsinstitusjon.

Eg kunne òg sagt at det er nok eit gledeleg poeng i denne innstillinga, og det er at det i alle fall er nokre parti som står fast ved det dei har sagt før. Blant dei er både Framstegspartiet og Senterpartiet gjenkjennelege før og etter valet.

Men når det gjeld distriktpolitikken, er ikkje poenget frå Senterpartiet at norske distrikt går dukken. For oss betyr 350 mill. kr i distriktsretta tiltak svært mykje, for vi veit at berre dei kommunale næringsfonda aleine, med sine 30 000 pr. arbeidsplass, har medverka til fleire tusen nye arbeidsplassar. Poenget er altså ikkje at dei går dukken, men vi trur at det er ein stor feil av det norske storting å ikkje leggja endå meir til rette for tilbakeføring av midlar til dei lokalsamfunna som står for svære ressursar til storsamfunnet. Vi trur det er ein fordel, både for by og land. Og Arbeidarpartiet fekk vel eitt einaste takkens ord frå meg, og det er for at dei faktisk har skjerpa distrikts- og fordelingsprofilen, og det står eg fast ved.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Den nye regjeringen har varslet en ny politisk kurs for Norge. Få områder har vist et så dramatisk kursskifte som distriktpolitikken og boligpolitikken. Omleggingen er så stor at flertallet i kommunalkomiteen i dag anbefaler Stortinget å si nei til å fordele den rammen som regjeringspartiene og Fremskrittspartiet har avsatt.

Når en reiser rundt i Norge, blir en overveldet av hvor mangfoldig dette landet er, hvor mangfoldig levemåten er, hvor mangfoldig kulturen og tradisjonene er, ikke bare mellom storbyen og landsbygda, mellom kyst og innland, mellom nord og sør, men også innen de enkelte områder, fra Arendal til Setesdal, ja mellom nabokommuner som Alta og Kautokeino. Det er dette mangfoldet som gjør Norge til det landet det er. Det er dette som er Norge.

Når en reiser gjennom Norge og gjennom våre naboland Sverige og Finland, blir en overveldet av hvor forskjellig landsbygda er. Der det er levende bygder i Norge,

er det skog i Sverige og Finland. Vel er byene større, men mangfoldet er mindre.

Dette er ikke resultat av naturen og tilfældighetene. Det er resultat av politiske valg, hvor det politiske flertallet i Norge har ønsket mangfold, har ønsket levende bygder og fiskevær. Det har en pris, dels ved å utvikle et velferdstilbud og et transporttilbud som også når dem som bor i utkantene, også der de er få, og dels ved å ville bruke politiske virkemidler som legger til rette for å skape arbeidsplasser og med det grunnlag for bosetting i distriktene.

Det er Arbeiderpartiet og sentrumspartiene som har stått sammen om en slik politikk, som har sikret grunnlaget for det Norge vi kjenner i dag. Høyre og Fremskrittspartiet har ikke hatt vilje til å bruke de virkemidlene som er nødvendig – har villet svekke det vi kaller distriktpolitikken. I dag får de flertall for det Høyre med stolthet kaller et skifte av kurs.

Men det er også dette mangfoldet som gjør Norge rikt. Vi bygger mye av vår rikdom på utnyttelsen av naturressursene – oljen utenfor kysten, fisken i havet, trærne i skogen, vannkraften i fjellene, naturopplevelsene på landsbygda, ressurser som ligger i distriktene. Det er derfor ikke noen motsetning mellom en god distriktpolitikk og en god økonomisk politikk. Når staten gjennom SND støtter utviklingen av Nordkapplået, styrker vi grunnlaget for aktivitet og bosetting i nærområdet. Men samtidig styrker vi grunnlaget for et reiselivsprodukt som utløser mer enn 1 milliard kr i inntjening. Når staten gjennom SND støtter utviklingen av fiskeflåten og fiskeindustrien, styrker vi bosettingen der fiskerne bor, der fisken leveres og fisken foredles. Men samtidig styrker vi grunnlaget for eksportinntekter på rundt 30 milliarder kr pr. år.

Uten utnyttelsen av ressursene i distriktene har vi heller ikke grunnlag for handels- og administrasjonssentre. Uten omland er det mindre å være by for. Derfor er det ingen motsetning mellom en god bypolitikk og en god distriktpolitikk. Byen og omlandet har ulike roller i den nasjonale verdiskapingen. Vi trenger fiskeriaktiviteten i Havøysund. Men folk i Havøysund trenger også sentra som gir et bredere handels- og tjenestetilbud. Det finner de i regionsenteret Hammerfest. Folk i Finnmark trenger tilgang til mer spesialiserte tjenester. Det finner vi i Tromsø. Vi trenger samordnede nasjonale tilbud. Det finner vi i hovedstaden. Havøysund, Hammerfest, Tromsø og Oslo har ulike roller, men alle er nødvendige hvis Norge skal være slik Norge er, og hvis vi skal utnytte de naturressursene vi bygger vår rikdom på.

Men bankene har ikke like stor sikkerhet for annenhåndsverdien verken av boliger eller av næringsbygg i Havøysund som på Majorstua. Avstanden til de store markedene er større. Klimaet og avstandene gjør etablering mindre attraktivt. Derfor må vi ha virkemidler som dels kompenserer for ulemper, og dels gjør det mer attraktivt å etablere seg, fordi vi vil ha hele landet i bruk. Og vi vil at det skal være likeverdige levekår i alle deler av landet.

Derfor har vi distriktpolitiske virkemidler. Derfor har vi ekstra overføringer til kommunene i distriktene, og

særlig i nord. Derfor har vi personrettede virkemidler. Til tross for det ser vi en vedvarende nedgang i folketallet som er større jo lenger nord vi kommer, og vi ser vedvarende høyere arbeidsledighet. Det tyder ikke på at dagens virkemidler er for sterke.

Så må vi hele tiden spørre hvordan vi kan gjøre virkemidlene bedre.

Vi må utvikle robuste arbeids-, bo- og serviceregioner hvor befolkningen kan finne et mest mulig helhetlig tilbud som dekker deres ønsker og behov.

Vi må bygge opp under et lønnsomt og konkurransekydig næringsliv i alle deler av landet. Da må vi bygge på de fortrinn som finnes i den enkelte region.

Vi må erkjenne at kunnskap betyr stadig mer. Da må vi bygge et sterkt utdanningstilbud. Vi må styrke forskningen og ikke minst forskningsformidlingen, ut til næringslivet i distriktene.

Vi må utvikle gode regionale verdiskapingsmiljø der nettverket mellom bedriftene i regionen og bedrifter utenfor og nettverket mellom bedrifter, kompetansemiljøer og myndigheter styrkes.

Vi må redusere avstandsulemper ved å ta i bruk ny teknologi, bruke de nye teknologiske mulighetene til å bryte ned avstandshindre, ikke til å sentralisere.

Vi må ha en bevisst statlig lokaliseringpolitikk hvor vi nettopp bruker de mulighetene ny teknologi gir. All ny statlig virksomhet må legges utenom Oslo, med mindre helt særskilte forhold foreligger, slik regjeringen Stoltenberg trakk opp.

Vi må ha et sterkt offentlig velferdstilbud som gir likeverdige tilbud i alle deler av landet.

Og, ikke minst, vi må styrke kreativiteten, men også identiteten og tilhørigheten gjennom et aktivt lokalt kulturliv.

Ved behandlingen av stortingsmeldingen om distrikts- og regionalpolitikken i vår var det et klart flertall i Stortinget for en slik aktiv distriktspolitikk, for aktiv bruk av distriktspolitiske virkemidler. Ja, representantene fra sentrumpartiene ville gå lenger. Både Kristelig Folkeparti og Senterpartiet så det nødvendig med en «ekstraordinær satsing for å nå hovedmåla i distrikts- og regionalpolitikken i komande periode.» Dette var også det fellesgrunnlaget som Kristelig Folkeparti, Venstre og Senterpartiet gikk til valg på, bad om å få regjeringsmakt på – økt satsing på distriktspolitiske virkemidler.

Som tidligere var det bare Høyre og Fremskrittspartiet som hadde et annet syn. De hadde ikke tro på offentlig næringsstøtte. De hadde mer tro på reduksjon i skatte- og avgiftsnivået.

Arbeiderpartiregjeringen la fram en politikk som bygde på flertallets vilje til satsing. Bondevik-regjeringen legger fram en politikk som bygger på mindretallets – Høyres og Fremskrittspartiets – manglende vilje til satsing. De kutter de distriktspolitiske virkemidlene med 350 mill. kr.

Men det er ikke bare det. Bondeviks budsjettforslag er en systematisk svekkelse og systematisk omlegging av norsk distriktspolitikk. Virkemidler som den forrige Bondevik-regjeringen satset sterkt på, foreslås nå av-

viklet helt. Bevilgningene til kommunale næringsfond kuttes helt. Bevilgningene til regionale samordningsvedtak kuttes helt. Bevilgningene til program for vannforsyning foreslår Regjeringen kuttet helt.

Bevilgningene til nærings- og distriktstiltak i SND kuttes så kraftig at SND neppe kan videreføres i sin nåværende form. Bevilgningene fra Næringsdepartementet og Fiskeridepartementet til utviklingsprogrammer av stor betydning for næringsutvikling i distriktene, bl.a. til utvikling av marin sektor, kuttes helt. Bevilgningene til landbruksavtalen kuttes med 300 mill. kr før forhandlingene er startet.

Fraktutjamninga i distriktene kuttes helt. Det betyr at prisen på bensin og diesel øker med opptil 50 øre. Prisen på frukt og grønnsaker øker med opptil 1,25 kr, prisen på melk med opptil 20 øre.

Dette er et brudd med den distriktspolitikken som det nå har vært flertall for i Stortinget. Det er en distriktspolitikk som til nå bare har hatt Høyres og Fremskrittspartiets støtte – en politikk som Høyre nå kaller en ny kurs, etter at de har fått flertall med støtte fra Kristelig Folkeparti.

Men det er jo ikke bare i distriktspolitikken vi ser en ny kurs. Det ser vi også i boligpolitikken. Arbeiderpartiet, sentrumpartiene og SV har helt fram til i høst stått sammen om å se på Husbanken som vårt viktigste redskap til å nå allmenne boligpolitiske mål – et virkemiddel til å sikre tilstrekkelig nybygging og stabil nybygging, også i nedgangstider, et virkemiddel for å gi en rimelig boligfinansiering til alle, uavhengig av inntekt, en god boligfinansiering også i distrikter hvor annenhåndsmarkedet er usikkert, et virkemiddel for bygging av nøkterne og kvalitetsmessig gode boliger.

Nå vil Bondevik-regjeringen endre Husbanken til en bank for ungdom og familier med varige økonomiske problemer. Det betyr at stimulansen til å holde oppe nivået på boligbyggingen svekkes. Det betyr igjen økt press på prisene, også for ungdom. Og det betyr dyrere boliglån i distriktene. Som banksjefen i Berlevåg sa: Det er større sikkerhet i en campingvogn som kan flyttes, enn i en bolig med fallende annenhåndsverdi.

Igjen ser vi at det som bare var Høyres og Fremskrittspartiets politikk, nå får flertall ved at Kristelig Folkeparti støtter en slik politikk.

Bondevik-regjeringen kutter 2 milliarder kr i Husbankens låneramme i forhold til Stoltenberg-regjeringens forslag. Man svekker boligtilskuddet i forhold til Stoltenberg-regjeringens forslag og ligger 77 mill. kr lavere enn det som Arbeiderpartiet foreslår. Vi foreslår også å utvide bostøtteordningen, slik at barnefamilier som bor i nøkterne boliger, men som har høye boutgifter, kan få bostøtte, selv om boligen ikke er finansiert av Husbanken. Regjeringspartiene er imot.

På denne måten ser vi at den nye regjeringen betyr en ny kurs for Norge – en kurs i gal retning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Sandberg (FrP): Det var interessant å høre på representanten Schjøtt-Pedersen. Hele innledningen i

hans innlegg gikk på at Arbeiderpartiet har stått sammen med sentrumspartiene i en meget offensiv distriktspolitikk, og hva den har inneholdt i både 10 og 15 og 20 år. Og så avsluttet han den sekvensen med å si at nå må vi gjøre noe annet.

Det som er interessant å utfordre Arbeiderpartiet og Schjøtt-Pedersen på, er at nå opplever vi opprør i distriktene. Aldri har vi sett så stor fraflytting fra distriktene. Aldri har vi sett så lite næringsutvikling og etablering av nye arbeidsplasser i distriktene. Dette er et resultat av at Arbeiderpartiet har stått sammen med sentrumspartiene i en offensiv distriktspolitikk.

Så snakker Schjøtt-Pedersen om at vi må ha levende bygder og mangfold i kommunene. Da er mitt spørsmål: Er det mangfoldet som Schjøtt-Pedersen peker på, det at det er store forskjeller mellom kommunene – at innbyggerne i den ene kommunen mottar et elendig tilbud, mens innbyggerne i andre kommuner mottar et meget bra tilbud? Er det det mangfoldet Arbeiderpartiet og Schjøtt-Pedersen peker på?

Så vil jeg også bare rette opp én ting. Det er et flertall i komiteen, sier Schjøtt-Pedersen. Men det skal jo bli morsomt å se i dag hvorvidt det samme flertallet eksisterer her i salen. Vi håper og tror at det kanskje blir litt annerledes.

Så vil jeg også utfordre Schjøtt-Pedersen på én ting, og det gjelder fraktutjamning. Vi fjernet det en liten periode, fordi Konkurransetilsynet gikk inn og sa at denne fraktutjamninga ikke hadde noe utslag overhodet. Deler Schjøtt-Pedersen Konkurransetilsynets syn?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg skal gi representanten Sandberg rett i én ting: at det er opprør i distriktene. Det er ganske mange år siden vi har sett et slikt engasjement i forhold til budsjettbehandlingen i Stortinget som det vi ser nå, og til dels fra uventet hold.

Den kjente bedriftslederen og Høyre-mannen Jens Petter Ekornes sier i Sunnmørsposten:

«Forslaget fra regjeringa om å kutte kraftig i bevilgningene til SND er kort og godt en katastrofe.»

Han uttaler videre:

«Jeg frykter for at dette bare er begynnelsen på en rasing av SND som drivkraft i næringsutviklinga på landsbygda».

Høyres ordfører i mitt eget hjemfylke, Finnmark, slakter forslaget om å fjerne fraktutjamninga, og mener at det er helt urimelig at man skal fjerne tilskudd som sikrer mest mulig like priser over hele landet. Jeg mener fraktutjamninga har en betydning.

Jeg registrerer at ordførerne i østre region i Aust-Agder, som jo ikke akkurat er arbeiderpartiordførere alle sammen, sender skriv til kommunalkomiteen, til næringskomiteen, til finanskomiteen, hvor de sier at de vil uttrykke sterk bekymring for den mangel på distriktspolitikk Regjeringen legger opp til gjennom sitt forslag til statsbudsjett. Og slik kan vi fortsette fra fylke til fylke.

Det innebærer selvfølgelig ting. Det innebærer for det første at det er en dyp bekymring for de virkningene som følger av de kutt som foreslås i dette budsjettet. Men

det innebærer også en dyp bekymring blant befolkningen i distriktene for det linjeskiftet og den kursendring som dette budsjettet representerer, og for den mangelen på vilje til å opprettholde den distriktspolitikk som vi til nå har hatt, som dette budsjettet representerer. Og den bekymringen deler jeg fullt ut.

Karin Andersen (SV): SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet er gledelig nok enige om svært mye i denne innstillingen. På en del punkter ser det ut til at Arbeiderpartiet har fått en litt ny realisme i forhold til hva som skjer i praksis ute i Kommune-Norge.

Schjøtt-Pedersen brukte sitt innlegg til å snakke mest om distriktspolitikk, og da har jeg lyst til å ta opp ett virkemiddel som jeg mener Arbeiderpartiet hittil har undervurdert. Det er skole, utdanning og forskning. Er det noe som er næringsutvikler, er det det, er det noe som er distriktutvikler, er det det. Og da er det naturlig å knytte det opp mot sjukehusoppkjøret, som Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet var enige om i vår. Ut av det sjukehusoppkjøret ble fylkeskommunene, som da skal sitte og virkeliggjøre den kanskje viktigste distriktutvikleren, nemlig videregående skole, den store taperen.

I går kom det en rapport fra NIBR som viser at det mangler 2 milliarder kr i fylkeskommunene, og jeg vet ikke om det er noen her som greier å forestille seg hvordan man skal kutte 2 milliarder kr i videregående skole og kollektivtrafikken til neste år.

Nå la regjeringen Stoltenberg fram et budsjett i høst der dette ikke var tatt høyde for. I løpet av prosessen nå har Arbeiderpartiet oppdaget den katastrofale virkningen dette sjukehusoppkjøret vil ha for videregående skole, der den videregående skole virkelig blir den enormt store skoletaperen, noe som vil være katastrofalt for distriktene framover. Hvordan skal elevene få utdanning? Hvordan skal alle de voksne som trenger utdanning, få det? Og da er mitt spørsmål til Arbeiderpartiet og Schjøtt-Pedersen: Dekning av underskuddene i sjukehusbudsjettene er kanskje den viktigste faktoren i det som mangler nå. Vil Arbeiderpartiet da forholde seg til dekning av det faktiske (presidenten klubber) underskuddet i fylkeskommunene, eller er vi (presidenten klubber igjen) fremdeles der at dette bare er prinsippflagging og ikke penger? (Presidenten klubber kraftig).

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg registrerer at presidenten ikke har glemt kunstene fra sin tid som bygningsarbeider.

La meg først gripe fatt i det representanten Andersen sier om at Arbeiderpartiet har en «ny realisme». Arbeiderpartiet har hatt denne realismen hele tiden, men jeg tror at den budsjettbehandlingen vi nå ser, illustrerer forskjellene i norsk politikk mye bedre enn det vi tidligere har sett – forskjellene hvor Arbeiderpartiet og tradisjonelt sentrum, nå Senterpartiet/SV, har stått sammen om en aktiv distriktspolitikk, og der Høyre på den andre siden har stått for en mindre aktiv distriktspolitikk, mens vi i dag klart får kastet lys på virkningene av de ulike ret-

ningene som Arbeiderpartiet og Høyre her representerer, og det gjør også at forskjellene kommer fram.

Når det gjelder situasjonen i fylkeskommunene, gav den grunnlag for uro også i arbeiderpartiregjeringen. Man traff bl.a. tiltak i forhold til regionsykehus og fylkeskommunene. Men samtidig er det viktig å peke på at vi den siste tiden har fått stadig nye rapporter om utviklingen i underskuddet i fylkeskommunene som er urovekkende, ikke minst underskuddet i 2001, og det er avdekket at flere fylkeskommuner har vanskelige tilpasninger av økonomien etter overdragelsen av sykehusene til staten. Det er slik at eventuelle underskudd fra sykehusdriften, som må dekkes av fylkeskommunene etter at staten har overtatt ansvaret for sykehusene, vil kunne få negative virkninger bl.a. for opplæringssektoren, slik representanten pekte på. Det er også bakgrunnen for at Arbeiderpartiet sammen med Senterpartiet og SV har lagt fram forslag om at Regjeringen snarest, og senest i revidert nasjonalbudsjett, må legge fram forslag til et sluttoppgjør, og vi fremmer også i dagens innstilling forslag i samsvar med det.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det er openbert stor usemje om kommunalbudsjettet for neste år, sjølv om alle er av den meininga at heile landet skal takast i bruk.

Men det som undrar meg mest, er at Arbeidarpartiet, landets største parti, ikkje aksepterer at Stortinget har vedtatt rammene for budsjettet, ved å nekta å fordela midlar som faktisk er til rådvelde. Dette er etter Kristelig Folkeparti sitt syn svært alvorleg og eigentleg ei bombe under budsjettordninga. Arbeidarpartiet si haldning vil sjølv sagt skapa store vanskar for alle mindretalsregjeringar. Ser ikkje den nyleg avgåtte finansministeren at dette vil vera øydeleggjande for den budsjettordninga som nettopp Arbeidarpartiet var så ivrig etter å få på plass? Så spørsmålet er om Arbeidarpartiet synest at det er OK at alle som er usamde i eit budsjett og ei ramme, for framtida skal agera slik Arbeidarpartiet no gjer.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Arbeiderpartiet ser alvorlig på at vi ikke finner grunnlag for å fremme forslag om disponeringen av budsjetttrammen. Det er ikke noe vi gjør med lett hjerte, delvis på grunn av at vi mener det er et tiltak som vi bruker i spesielle situasjoner, og delvis på grunn av grunnlaget for at vi har måttet trekke en slik konklusjon. Grunnlaget for at vi har måttet trekke en slik konklusjon, er at den ramme som Kristelig Folkeparti har tvunget igjennom i Stortinget ved et kabinettsspørsmål, er en ramme som ikke gjør det mulig å føre den aktive distriktpolitikken som vi mener er nødvendig. Det er en ramme som ikke gjør det mulig å føre den aktive boligpolitikken som vi mener er nødvendig. Det er en ramme som ikke gjør det mulig å føre den aktive arbeidsmarkedspolitikken som vi mener er nødvendig. Det er en ramme som ikke gjør det mulig å føre den aktive politikk i forhold til økonomisk svakstilte grupper som vi mener er nødvendig. Dette er en ramme som *bare* har kunnet få flertall i denne sal på grunn av at Kristelig Folkeparti fundamentalt har endret syn i både distriktpoli-

tikken og boligpolitikken, og som bare kan få flertall gjennom støtte fra Fremskrittspartiet.

Arbeiderpartiet, og også Senterpartiet, har under budsjettprosessen strukket ut en åpen hånd til Regjeringen med sikte på å vurdere løsninger på budsjettssituasjonen i Stortinget. En slik løsning kunne aldri innebære den type rammer som det kommunalkomiteen har fått til disposisjon innenfor dette området. Derfor må vi konstatere at dette er en ramme som bare kan få flertall med Fremskrittspartiet. Det er en ramme som innebærer en politikk som bare får flertall på grunn av at Kristelig Folkeparti fundamentalt har endret syn fra det man representerte ved behandlingen av distriktsmeldingen og andre viktige velferdspolitiske dokumenter, til å gi støtte til det som tidligere var mindretallets, Høyre og Fremskrittspartiets, syn. Det må man ta konsekvensen av. Da er det regjeringspartiene og Fremskrittspartiet som må finne løsningen på det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Hans Kristian Hogsnes (H): Regjeringens forslag til kommunalbudsjett for 2002 er etter min mening en god plattform for kommunesektoren til å løse viktige velferdsoppgaver. Forslaget, som anbefales vedtatt av kommunalkomiteens flertall, innebærer at kommunesektoren neste år får en realvekst på 3,8 milliarder kr. Fra Høyres side er vi glad for og fornøyd med at regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti, Venstre og Høyre, kan stå sammen med Fremskrittspartiet om hovedlinjene i Regjeringens opplegg for kommunesektoren. Vi er også tilfreds med at vi gjennom omprioriteringer for til sammen 45 mill. kr har lyktes i å spisse viktige satsingsområder i budsjettet. En sentral del av dette forslaget er 20 mill. kr til prosjekter knyttet til forbedret vannforsyning, der særlig prosjekter som er næringsmessig begrunnet, vil bli prioritert. Videre er det bred enighet i komiteen, dog med litt veksellende inndekning, om at det forebyggende brannvernarbeidet skal forsterkes gjennom økning av bevilgningen til både Norges Brannskole og Norsk Brannvern Forening.

Fra Høyres side vil vi også understreke viktigheten av at stramheten i Samarbeidsregjeringens helhetlige budsjettforslag er blitt opprettholdt. Dette vil kunne være et godt bidrag til at vi får en rentenedgang her i landet. Reduserte renteutgifter vil virkelig kunne være et godt bidrag til en bedre kommuneøkonomi, og da kan det være verdt å nevne at med en samlet gjeld i kommunesektoren på 80 milliarder kr, vil en rentenedsettelse på f.eks. én prosent gi 800 millioner ekstra kommunale kroner til å løse viktige velferdsoppgaver.

Et annet viktig bidrag til å bedre kommunenes handlingsrom vil være Regjeringens arbeid for å etablere et momsnoytralt system, som sidestiller egen tjenesteproduksjon, kjøp av tjenester fra andre kommuner og kjøp av tjenester fra private tjenesteprodusenter. Her gjelder det å stimulere kommunene til å finne de beste løsningene, løsninger som gir innbyggerne mest mulig igjen for skattekrone. Det blir på en måte helt feil når kommu-

ner som ser gode muligheter for å samarbeide om å løse oppgaver, sette sammen verdifull kompetanse og utnytte knappe ressurser til innbyggernes beste, skal straffes med store tilleggsomkostninger fordi de velger å kjøpe tjenesten fra nabokommunen. Kraftige stimulanser og incitamenter til slikt samarbeid mellom kommuner vil helt klart bidra til at innbyggerne i mange norske kommuner kan redusere frykten for uønskede kommunesammenlutninger. Tilhørighet, identitet og nærhet er viktige fortrinn for mange mindre og mellomstore kommuner, men da må de samarbeide enda bedre enn det de gjør i dag.

Fra Høyres side er vi opptatt av at innbyggernes forventninger om gode velferdstjenester produsert innenfor en forsvarlig økonomisk ramme, krever nytenking, vilje til omstilling og evne til å se på tvers av tradisjonelle grenser. Jeg har store forventninger til at Regjeringen nå setter ny fart i omstillingsarbeidet. Det betyr fortsatt arbeid med inntektssystemet og foredling av oppgavefordelingen. Det innebærer at det må være samsvar mellom de oppgavene som blir pålagt kommuner og fylkeskommuner, og de midler som blir avsatt for å gjennomføre dem.

Videre må det vurderes ytterligere tiltak for å stimulere og motivere til mer omfattende og forpliktende samarbeid. Bedre kommunikasjoner og ny teknologi gir muligheter vi ikke hadde for få år siden. Min påstand er at innbyggere flest ikke er fullt så opptatt av hvem som utfører oppgavene, som det en del politikere er. Derimot er folk flest svært opptatt av hvilke tjenester som tilbys, hvilken kvalitet tjenesten har og til hvilken pris dette skjer. Her ligger mye av utfordringen i den omstillingen som nå er i full gang i kommunesektoren. Mange kommuner over hele landet har vist stor omstillingsvilje og evne til å forsøke nye og utradisjonelle løsninger. Dette vil være helt avgjørende for å få ressursene til å strekke til for å løse de velferdsoppgavene vi forventer kommunene skal ha ansvaret for i årene som kommer. Da må vi også våge å gjøre ting på nye måter. Det foreliggende forslag til kommunalbudsjett er som sagt en god plattform for ny driv i moderniseringen av Kommune-Norge.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Reidar Sandal (A): Eg registrerer at representanten Hogsnes snakka mykje og relativt generelt om tenestetilbod. Det han ikkje nemnde med eit ord, var relativt sensasjonelle forslag frå Regjeringa Bondevik om ikkje å løyve midlar i det heile til kommunale næringsfond og heller ikkje løyve ei krone til regionale samordningstiltak. I den budsjettinnstillinga som vi no diskuterer, ser eg at regjeringspartia berre konstaterer at det ikkje finst løyvingforslag frå Regjeringa på desse to områda, utan i det heile å argumentere for det som er Regjeringa sitt syn.

Eg har registrert at det er sterke reaksjonar mot at Regjeringa har utelate løyvingar på desse viktige punkta, frå mange kommunepolitikarar, òg frå mange Høgre-folk, som er uforståande og oppgitte over at Regjeringa Bondevik kastar vrak på nødvendige midlar til å stimulere, til å leggje til rette og til å setje fart i nyskaping.

Statsråd Solberg uttalte i Nationen den 21. november at regionale samordningstiltak «bidrar derimot bare til økt byråkrati». Då blir spørsmålet mitt til representanten Hogsnes: Deler representanten Hogsnes synspunkta til kommunal- og regionalministeren, eller har representanten andre motiv for den dramatiske fjerninga av løyvingane som Regjeringa har foreslått?

Hans Kristian Hogsnes (H): Jeg er enig i det faktum at det er meget nødvendig med omstilling av en god del av de virkemidler som brukes i distriktpolitikken. Det er et faktum at vi på en del områder sitter på ordninger som krever mye administrasjon, og hvor det med rette kan stilles spørsmål om hva vi får igjen for det vi legger inn – like fullt som det er områder som fungerer godt.

Jeg er enig med statsråden i at det grep Regjeringen nå gjør, tar sikte på å forsøke å forbedre de områder hvor man ikke har sett gode nok resultater, få opplegg som evaluerer den innsatsen man har satt inn, og så fortsetter man med de områder hvor man har positive erfaringer. Jeg vil også understreke at jeg hører til blant dem som har større tro på positive virkemidler, at vi legger inn incitamenter hvor man får lavere skatt, hvor man får lavere avgifter, hvor vi får renten ned, og hvor vi i det hele tatt skaper vilkår for et lønnsomt næringsliv også i distriktene.

Torbjørn Andersen (FrP): Representanten Hans Kristian Hogsnes fra Høyre holdt et glimrende innlegg som jeg gjerne kunne ha holdt selv.

Høyre og Fremskrittspartiet har på flere områder sammenfallende politiske synspunkter. Det kom også godt frem i representantens innlegg. Det gjelder den økonomiske politikken, skatter og avgifter, det gjelder distriktpolitikken, det gjelder fylkeskommunen, og det gjelder også konkurransepolitikken. Vi vet alle at med det flertall som er til stede i Det norske storting i dag, er det store muligheter for å drive gjennom reformer i den offentlige forvaltning å la dem representanten Hogsnes var inne på.

Høyre har, vil jeg si, fått to utmerkede statsråder i arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman og kommunal- og regionalminister Erna Solberg. Disse er sentrale i arbeidet med å reformere den offentlige sektor. Konkurransepolitikken var et sentralt tema i representanten Hogsnes innlegg, og det er et sentralt element når det gjelder reformering av den offentlige sektor. De offentlige velferdsmonopol trenger fornyelse gjennom økt konkurranse fra private aktører når det gjelder å tilby innbyggerne offentlig finansierte velferdstjenester som skole, helse, eldreomsorg osv. Derfor må alle hindre for fri konkurranse mellom private og offentlige aktører i velferdsmarkedet fjernes så fort som mulig.

Fremskrittspartiet har et forslag, nr. 9, om å gjøre momskompensasjonsordningen generell. Representanten var i sitt innlegg inne på at momsneutralitet var viktig å få på plass. Mitt spørsmålet er derfor til representanten: Kommer Høyre til å støtte forslag nr. 9, fra Fremskrittspartiet?

partiet, om å gjøre momskompensasjonsordningen generell?

Hans Kristian Hogsnes (H): Jeg skal aller først takke representanten Andersen for god støtte for mitt innlegg og samtidig berolige ham med at Høyre alvorlig skal overveie å støtte forslag nr. 9. Dette er klart i tråd med hva vi selv har som målsetting, også ut fra hva jeg uttalte i mitt innlegg om den saken.

Jeg tror det er viktig å understreke atter en gang at vi mener virkelig at det er nødvendig med nye grep. Dette ble tidligere i dag bekreftet av representanten Schjøtt-Pedersen, som jo erkjente at en del av de virkemidlene man har brukt, ikke har fungert. Da må vi ikke gjøre mer av det samme. Da må vi våge å prøve nye virkemidler. Og jeg hører til blant dem som tror på en sunn konkurranseeksponering. Det er til forbrukernes beste. Derfor tar Regjeringen nå viktige skritt i forhold til å skape et momsnøytralt system, og så får vi se hvor raskt vi kan komme den veien.

Heikki Holmås (SV): Vi i SV syns, sammen med en haug vanlige folk over hele landet, at kommunene har altfor lite penger å drive skole, hjemmehjelpstjeneste og andre viktige samfunnsoppgaver for. Men Høyre og Kristelig Folkeparti syns kommunene har mer enn nok. Derfor skriver de i innstillingen at de

«viser til den siste rapporten fra Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi for november 2001 som fastslår at utviklingen i kommuneøkonomien peker i retning av stabilisering og forbedring».

Men det er jo ikke det som står der i det hele tatt. Det står jo tvert imot:

«Utvalget betrakter netto driftsresultat som den primære indikatoren for den økonomiske balansen i kommunesektoren. Utvalget er bekymret over den svake utviklingen i driftsresultatene de senere årene. Dette gjelder særlig fylkeskommunene og de større kommunene. Videre er utviklingen i brutto driftsresultat betydelig svakere enn utviklingen i netto driftsresultat, og netto utgifter til renter og avdrag er redusert samtidig som nettogjelden har økt.»

Forstår ikke Høyre og Kristelig Folkeparti hva som står her? Eller velger de å lese Det tekniske beregningsutvalg som Fanden leser Bibelen, for å forsøke å snike seg unna et elendig kommunebudsjett?

Hans Kristian Hogsnes (H): Jeg har en relativt fersk fortid som kommunepolitiker, så jeg er godt kjent med retorikken som kommunepolitikere over hele landet nå kjører. Og jeg tror ingen vil påstå at det er så veldig mange kommuner som har mer enn nok penger; det tror jeg ingen norsk kommune vil påstå. Rapporten som representanten Holmås henviser til, kan vi vel i en parentes si er hentet fra Stoltenberg-regjeringens siste periode. Jeg vil vel påstå at med det budsjettet som nå foreligger, blir situasjonen litt bedre. Men jeg tror vi raskt skal bli enige om at den ikke er god nok. Det betyr at da må vi ikke ha

ideologiske sperrer for å våge å prøve nye grep. Derfor bruker vi ord som konkurranseeksponering, derfor arbeider vi intenst med å få til momsnøytralitet, som gjør det mulig for kommunene å prøve nye løsninger og samarbeide for å få ned kostnadene og få mer verdi i de tilbud de gir sine innbyggere, uavhengig av om disse innbyggerne bor i små, mellomstore eller store kommuner. Hver innbygger er viktig. Men det stiller krav til oss på andre siden av bordet at vi legger til rette for at kommunene skal kunne drive godt. Og da er det ikke nok bare å øse ut stadig mer penger. Vi må kunne stille krav, og det er det vi forsøker å gjøre.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Per Sandberg (FrP): Det hersker vel ingen tvil om at Fremskrittspartiet ønsker en radikal omlegging av inntektssystemet for kommunene som også selvsagt innebærer en vesentlig endring av ansvarsfordelingen mellom de enkelte forvaltningsleddene – eller la meg prøve å formulere det slik: rett og slett plassering av ansvar. For det kan ikke herske noen tvil om at situasjonen i kommunene er preget av forskjellig utslag av ansvarspulverisering. Kommunene skylder på staten, staten skylder på kommunene, og midt imellom sitter fylkeskommunen.

Når skolene legges ned, når eldre ikke får omsorgsplass eller sykehjemsplass, er det ingen som erkjenner at de gjør noen feil. Det må være tillatt å påpeke at kommunene kanskje har prioritert noe av midlene sine feil, samtidig som det kan og må påpekes at staten har vedtatt innført reformer uten at kommunene har fått tilført tilstrekkelig midler. Poenget er at hele det offentlige virkemiddelapparatet må gjennom en omfattende reform: hvordan få utnyttet inntektene på en slik måte at en får mest mulig eldreomsorg, mest mulig helse, mest mulig skole og best mulig infrastruktur til den kvaliteten en ønsker å få ut av hver krone en tilfører.

Fremskrittspartiet tar dette på alvor. Derfor synliggjør vi gjennom våre budsjett helt nye tanker og ideer om hvordan en kan nå disse målene, ikke minst målet om likt tilbud fra det offentlige, uavhengig av hvilken kommune en måtte bosette seg i. Dagens system har helt klare utslag i forskjellige tilbud mellom kommunene. Mye skyldes forskjellige tilskudd, men også ulikheter i skatte- og avgiftstrykket er en medvirkende årsak.

Jeg syns det er urovekkende når gjennomsnittsinntekten for kommunene i Østfold er 19 200 kr pr. innbygger, mens det i Finnmark er 10 000 kr mer. Det er forhold som alle bør ta innover seg. De faktiske forholdene er at kommunene i Nord-Norge har 25 pst. mer kommunale tjenester pr. innbygger enn kommuner eksempelvis i Akershus. Kommuner med under 25 000 innbyggere har over 30 pst. høyere inntekter enn kommuner med over 20 000 innbyggere. Nå er det selvsagt vanskelig å forutse om deler av disse forskjellene kommer fra prioriteringene innenfor den enkelte kommune. Men uansett, her er det situasjonen som er avgjørende. Forskjellene er enorme, og da må man foreta vesentlige endringer.

Vi er ganske kjent med ordet fremmedfrykt. Jeg synes vi innenfor offentlig sektor nå skal ta i bruk ordet endringsfrykt, for det er det som er problemet. Når man foreslår små eller store endringer innenfor offentlig sektor, får vi reaksjoner. Men det som jo er oppgaven vår på Stortinget, er å gjøre de riktige grepene uavhengig av de forskjellige hylekorpene rundt omkring.

Jeg kan ikke unnlate å nevne fylkeskommunen. Jeg mener det er rett og slett en skam å videreføre dette forvaltningsleddet. Som det stod i Fædrelandsvennen den 23. november:

«Fylkeskommunen er nå blitt et skikkelig problem-barn i norsk politikk.»

Fremskrittspartiet er nå det eneste partiet som er helt klart i forhold til å nedlegge fylkeskommunen. Høyre vaker, og Arbeiderpartiets blokk av tilhengere tør ikke. Det stod også i Fædrelandsvennen:

«Nå haster det imidlertid med å avklare skjebnen til dette forvaltningsnivået, som etter nyttår står ribbet for arbeidsoppgaver av betydning.»

Vi kan ikke fortsette å behandle fylkeskommunen som en kasteball. Nå må det skapes visshet. Vissheten er at vi må gi signalene nå om at fylkeskommunen legges ned allerede fra 2003. La kommunene og staten ta over de få oppgavene som er tilbake, stopp snakket om superfylker og regionfylker og gi klare signaler nå. Det krever store ressurser å drive omstilling i forhold til den nye fylkeskommunen.

Jeg må også få lov til å si at jeg mang en gang undrer meg på hvilken agenda de ansattes representanter i offentlig forvaltning har. Davidsen og Kommuneforbundet – KS også – er de ansattes største fiende. Det er min påstand. Aktivitetsnivået i kommunene er nå så høyt at mange kommuner faktisk er teknisk konkurs. Når skal de også ta et helhetlig ansvar? Når kan vi forvente en edruelig dialog mellom Kommuneforbundet, KS og myndighetene, der de ivaretar de ansatte og innbyggerne på sikt, ikke bare i morgen.

Dessuten har vi en kommunestruktur som kunne vært rasjonalisert betraktelig. At mitt eget fylke, Nord-Trøndelag, har 25 administrasjoner, burde umiddelbart ha ført til kommunesammenslåinger. 25 administrasjoner! Nå er vi riktignok trege i Nord-Trøndelag, men vi trenger ikke 25 administrasjoner for å passe på 130 000 nordtrøndere. Det er min påstand. Jeg er flau på vegne av nordtrønderne.

I den forbindelse vil jeg også nevne at det gikk et dokumentarprogram på NRK1 tirsdag, «Brennpunkt», som omhandlet Farum kommune i Danmark. Jeg anbefaler at alle representanter får en kopi av det programmet og bruker hele jula og mellomjula til å kjøre den tapen om og om og om igjen, slik at det kanskje på et eller annet tidspunkt går inn noen nye tanker omkring modernisering av offentlig sektor. Farum kommune hadde 700 administrative stillinger. Nå er de nede på 75. Målet deres var 40. Og tjenestetilbudet i kommunen er styrket betraktelig.

Jeg kunne ha sagt veldig mye om næringsutvikling. Jeg registrerer at det er skapt en krisestemning i kommunene, en krisestemning skapt av enkelte ordførere og råd-

menn rundt omkring i det ganske land, men også av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet. Og det er selvfølgelig på grunn av reduksjonene i SND og kommunale næringsfond. Det skal bli interessant å følge denne utviklingen og se hvorvidt dette vil gi de negative utslagene som nå fryktes av disse partiene. Det skal bli interessant å komme til budsjettdebatten i 2002 og se hvorvidt disse kuttene har gitt de negative utslagene som her signaliseres. Jeg tror det ikke.

Men én ting kan jeg være enig i. Det er at skatte- og avgiftslettelsene i forhold til kuttene i SND og næringsfondene i mine øyne er for små. For det er jo det som er noe av clouet. Skal vi ta bort de virkemidlene som eksisterer, som på en måte har vært nytteløse, så må vi legge inn nye. De nye virkemidlene er betydelige skatte- og avgiftslettelser. Da må de også være av en slik størrelse at de veier opp kuttene i SND og næringsfondene. Særlig gjelder det avgifter på bensin og diesel – altså transport – for distriktene.

Til slutt: Lederen i komiteen, Magnhild Meltveit Kleppa, tok opp endringen i merknaden på side 71. Jeg beklager, president, også overfor komiteen, at Fremskrittspartiets fraksjon her har vært meget uklar. Men det er riktig slik som det står i innstillingen nå. Vi skal være ute av den merknaden, slik det er der. Dette må jeg ta ansvar for selv, for her har jeg vært uklar. Men vi skal altså være ute, slik som det er i merknaden.

Så vil jeg ta opp forslagene fra Fremskrittspartiet.

Jeg vil også gi signal om at Fremskrittspartiet støtter Senterpartiets forslag nr. 22. Vi ønsker å gå mot innstillingen til fullmakt under V.

Helt til slutt vil jeg ta opp de rammeuavhengige forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, som jeg tror ikke er tatt opp tidligere.

Presidenten: Per Sandberg har tatt opp de forslagene han refererte til – pluss korrigert oppfatninger om hva som skal stå i merknaden, om den ene skal være inne eller ute. Jeg håper vi får klarhet i dette når vi ser referatet fra debatten.

Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Representanten Sandberg gjer, som resten av Framstegspartiet, seg ofte til talsmann for dei som har det vanskelegast her i samfunnet. Når det kjem til budsjettbehandlinga og ein verkeleg skal prioritere, så ser me alle kva Framstegspartiet ønskjer å prioritere. Det er skattelette til dei som har mest frå før. Arbeidarpartiet ønskte eit skikkeleg lyft i velferdspolitikken for dei vanskelegstilte. Arbeidarpartiet ønskte å gjere visse endringar, som også representanten Sandberg har gjort seg til talsmann for. Men eg berre konstaterer at Framstegspartiet valde ei anna prioritering.

Når det gjeld arbeidsmarknadssituasjonen, var ikkje representanten Sandberg inne på det området i det heile i sitt innlegg. Me ser ein urovekkjande stigande tendens til auka arbeidsløyse i desse dagar. Framstegspartiets svar på dette er kraftige kutt innanfor generelle arbeidsmarknadstiltak, store kutt i Aetat og eit ønske om å liberalisere

overtidsarbeidet. Og ikkje nok med det: Arbeidarpartiet foreslo i sitt budsjettframlegg eit nytt tiltak innanfor Aetat som skulle hjelpe dei som av ulike årsaker har problem på arbeidsmarknaden. Dette stoppa Framstegspartiet elegant, saman med Kristeleg Folkeparti og Høgre. Det er grunn til å spørje representanten Sandberg: Ønskjer verkeleg Framstegspartiet eit inkluderande arbeidsliv med plass til alle?

Så er eg ganske forundra over det siste representanten Sandberg sa i sitt innlegg, om endringa på side 71 i innstillinga. Da innstillinga blei skriven, var Framstegspartiet med på den merknaden, slik at det var ein fleirtalsmerknad. Å kome tre, fire, fem dagar etterpå og seie at ein ikkje er med på fleirtalsinnstillinga på det området, synest eg er underleg. Om situasjonen hadde vore slik då innstillinga blei skriven, ville me kanskje ha vurdert å endre merknaden.

Per Sandberg (FrP): Til det siste først: Jeg beklager at fraksjonen har vært uklar når det gjelder den flertallsmerknaden. I utgangspunktet var vi inne med et obs. på den merknaden. Vi gikk på ett tidspunkt inn. Det var den feilen undertegnede gjorde, for det skulle vi ikke ha gjort. Det beklager jeg.

Når representanten er veldig opptatt av Fremskrittspartiets politikk overfor dem som har minst, vil jeg bare vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett, som faktisk gir skattelette til dem som har minst, i motsetning til det budsjettet Stoltenberg la fram, som ville ha gitt skattelette bare til dem som har mest. Et eksempel her er Stoltenbergs forslag til reduksjon av toppskatt, som bare skulle gjelde dem som har to inntekter, og bare dem som tjener over et visst beløp. Det er Stoltenbergs framlegg. Fremskrittspartiet ønsker å øke innslaget på toppskatten for alle, også for dem som har kun én inntekt, samtidig som vi ønsker å foreta reduksjoner i bunnen, som når alle.

Samtidig vil jeg vise til Fremskrittspartiets avgiftspolitik, som generelt vil slå best ut for de som har minst. For det er klart at det er strømvavgiftene til Arbeiderpartiet, det er de kommunale avgiftene til Arbeiderpartiet, og det er de kommunale eiendomsskattene til Arbeiderpartiet som er utslagsgivende for de som har minst. Her har vi en generell reduksjon. Det vil nå ikke minst barnefamilier med lave inntekter, pensjonister og enslige. Så her tror jeg at Fremskrittspartiet har en meget, meget god samvittighet.

Så til arbeidsmarkedet. Nå har vi åpnet for at private skal få komme ut i markedet og jobbe i forhold til arbeidsmarkedstiltak. Da må vi også tro at de greier den jobben. Det etableres nå flere og flere selskap for å drive med ansettelse og salg og leie av arbeidskraft. Da må vi tro at det vil avlaste Aetat. Dermed kan vi også redusere bevilgningene til den etaten.

Hans Kristian Hogsnes (H): Aller først, for ordens skyld: Jeg anser de rammeavhengige forslagene nr. 1 og 2 som fremmet for Stortinget, samtidig som komiteens anbefaling for rammeområdene 6 og 7 er fremmet for Stortinget.

Fremskrittspartiets representant Per Sandberg berørte viktige områder i sitt innlegg, og jeg skal nøye meg med å kommentere et par forhold.

Jeg må nok skuffe representanten Sandberg med å si at jeg ikke akter å sitte hele julen og se på video fra Farum. Derimot kan jeg berolige ham med at jeg har vært i Farum, og jeg har hatt en rekke møter med borgermester Peter Brixtofte. Han fremstilles nesten som spøkelseslignende her i landet, mens han gjør brakvalg i Farum kommune og helt klart har lyktes med å modernisere den kommunen. Vi er enige om at ambisjonen om et mer moderne Kommune-Norge krever større og bedre fokus på den enkelte innbygger, og det har de ikke minst lyktes med i Farum.

Regjeringspartiene er i likhet med Fremskrittspartiet opptatt av modernisering av Kommune-Norge og behovet for et systematisk arbeid for å skape et mer rettferdig inntektssystem for kommunene. Jeg er enig i at staten de siste årene har skaffet seg en stadig sterkere kontroll over kommunenes inntekter, og at det i liten grad ligger incitamenter for kommunene til selv å påvirke sine inntekter, dog med unntak av at de kan innføre nye skatter og høyere avgifter.

Jeg har særlig merket meg Fremskrittspartiets merknader rundt kommunesektorens inntekter og ønsket om tilbakeføring av deler av selskapsskatten. Mitt spørsmål til representanten Per Sandberg er derfor: Kan Fremskrittspartiet nå garantere at de, slik de tidligere har foreslått, vil være med regjeringspartiene på et forslag om å tilbakeføre en del av selskapsskatten til kommunene?

Per Sandberg (FrP): Nå var ikke Hogsnes den første jeg tenkte på da jeg foreslo videotimer i julen. Jeg tror det er en rekke andre som kanskje har mer behov for å sitte og se på video. Men jeg tror ikke det gjør noe om også Hogsnes tar en time eller to, hvis han har noen ledige stunder i julen.

Når det gjelder selskapsskatten, er det helt klart. Det er enkelt for meg å svare at vi ikke bare vil tilbakeføre deler av selskapsskatten, vi vil tilbakeføre hele selskapsskatten. Det foreslo Fremskrittspartiet også i forrige periode en rekke ganger. De gangene vi gjorde det, var det liten støtte å få fra Høyre. Men nå er det nye toner, og jeg ser virkelig fram til at de signalene også kommer fra Regjeringen.

Når det generelt gjelder inntektssystemet til kommunene, beskrev jeg litt av det i mitt hovedinnlegg. Jeg tror ikke at Høyre og regjeringspartiene er på riktig vei for å skape en større rettferdighet når de i merknadene faktisk slår fast at enkelte tilskudd skal videreføres på samme måte som nå. Jeg tror regjeringspartiene også må være villig til å vurdere alle de andre tilskuddene som ligger i dagens virkemidler, og da tenker jeg på Nord-Norge-tilskuddet, som regjeringspartiene i sine merknader slår fast at de ønsker å videreføre.

Ellers ser jeg, som Hogsnes, fram til en videre dialog med regjeringspartiene i Stortinget, og håper at vi sammen skal få løse mange ting opp mot modernisering

av offentlig sektor, og da særlig opp mot kommunesektoren.

Presidenten: Presidenten regner faktisk med at videoanmeldelser som gis her i salen, har omtrent de samme virkningene som videoanmeldelser i avisene, så vi får nok selv bestemme hva vi skal titte på.

Heikki Holmås (SV): Jeg tenkte jeg skulle si noe om noe som Per Sandberg har brukt mye tid på i komiteen, og som det er skrevet mye om i merknadene, men som det ikke ble sagt noe om i innlegget i det hele tatt.

I budsjettinnstillingen skriver Fremskrittspartiet i sine merknader at «alle mennesker er født frie og like i verdighet og rettigheter, uavhengig av rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse eller oppfatninger».

De skriver også at «et samfunn som bygger på likeverd må respektere menneskers ulike egenart, kultur, holdninger, erfaringer og livsførsel».

Dette er jo kjempebra! Problemet er bare at det er ingenting i flyktningpolitikken og innvandringspolitikken til Fremskrittspartiet som henger sammen med akkurat dette.

I forhold til f.eks. arbeidstillatelse skriver de bl.a. at en er nødt til å se på om enkeltes rettigheter må være svært begrenset, og at «det må gjøres flere og større unntak fra hovedprinsippet om like rettigheter» – med andre ord for folk som kommer hit for å jobbe. Om integrering sier de at det forutsettes at folk som kommer hertil, skal akseptere det norske samfunns kultur og bli en del av og ta del i det.

Men dette er det jo flere grunner til å stille spørsmål ved om Fremskrittspartiet faktisk lever opp til. Mitt syn på norske verdier er at forskjellen på en imam som er for tvangsekteskap eller omskjæring, og mitt syn, og på mitt syn og synet til de aller fleste i Fremskrittspartiet er akkurat like stor. Og mitt syn er også det at jeg står nærmere en iransk opposisjonell ateist enn f.eks. ledere av enkelte deler av indremisjonen som ikke tillater kvinner å ha stemmerett i trossaker.

Ser ikke Fremskrittspartiet at det her er et utrolig stort sprik?

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Per Sandberg (FrP): Jeg må si at når representanten Holmås tar replikk, skaper det bare mer og mer forvirring. Når det gjelder det siste minuttet av denne replikken, tror jeg at jeg må få referatet og lese det om og om igjen, for jeg skjønte i hvert fall ikke hva representanten Holmås var ute etter.

Det Holmås helt klart unnlot å nevne i forhold til Fremskrittspartiets merknader – for øvrig er det første som representanten Holmås leste opp, en programerklæring fra Fremskrittspartiet – var at vi lever etter et prinsipp om at den enes frihet ikke går lenger enn til der den andres starter. Og det er også veldig vesentlig i forhold til at vi aksepterer mangfoldet og friheten til det enkelte in-

divid, så lenge det ikke er til belastning for andre mennesker. Det gjelder innvandrere, det gjelder nordmenn, det gjelder meg, og det gjelder Holmås. Så enkelt er det.

Men jeg registrerer at vi er i ferd med å få en debatt om asyl- og innvandringspolitikken i Norge. Denne debatten kommer nå på grunn av at resultatene av de siste tiårs politikk nå for alvor har gått opp for flere. Det er på tide, for nå er det etter min påstand krisetilstander. I år tar vi imot 16 000 asylsøkere. Vi har nettopp omfordelt 300 mill. kr for å møte utfordringene. Det står flere tusen mennesker i kø for å få behandling av sine asylsøknader, det står flere tusen mennesker uregistrert hos politiet, kommunene tvinges til å ta imot flyktningene, kommunene tvinges til å åpne asylmottak og asylleire, barn sitter innelukket i flere år, mindreårige asylsøkere får ikke den oppfølgingen de krever, arbeidsledigheten blant innvanderne er enorm. Nå kreves det tiltak, og Fremskrittspartiet har medisinen.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Karin Andersen (SV): Jeg vil først ta opp de forslag i budsjettinnstillingen der SV enten er forslagsstiller eller medforslagsstiller.

Valgkampen i høst dreide seg om mange ting, men to av tingene var SVs kjernesaker. Det var en moderne skole, og det var kamp mot fattigdom. Og alle sakene som kommunalkomiteen har, omhandler dette. Det er kommuneøkonomi, det er arbeid, det er bolig, det er integrering, og det er distriktspolitikk.

Fattige barn og nedslitte skoler har ingenting med en moderne velferdsstat å gjøre. I en moderne velferdsstat er skolen så mangfoldig, framtidsrettet og god at alle foreldre ønsker å ha barna sine der. Skolen er gratis, og alle barn har rett til barnehageplass og SFO, til en pris som foreldrene kan betale. Dette er godt for alle. Alle egenandeler i skolen må bort. SV har nå greid å få til en seier i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen for dette, og det er bra.

I tillegg bør vi få på plass gratis kultur- og fritidsaktiviteter der ingen barn skal være ekskludert fordi de ikke har råd til å delta. Dette er essensen i forskjellen på SVs samfunnssyn og høyresidens og Regjeringens samfunnssyn. Vi ønsker å satse steinhardt på løsninger som ikke ekskluderer. Regjeringen vil øke forskjellene og reparere de grelleste utslagene ved behovsprøvde ordninger. Det er dette kommuneøkonomien dreier seg om. Det dreier seg i hovedsak ikke om triksing med systemer hit og dit. Det er bare utregninger. Men kjernen må være målet, hva det er vi vil med de pengene vi putter inn. SV mener det trengs 4 milliarder kr mer i frie inntekter og 3,5 milliarder kr mer til ulike tilskudd. Sjøl med de rammene ser vi at vi vil ha langt igjen for å nå de målene vi har satt oss.

Jeg vil snakke litt mer om skole og utdanning, for veldig mange sier at det er jobb nr. 1. Også regjeringspartier har sagt det. Det er viktigst for den enkelte for i full frihet å ha kontroll over sitt eget liv. Det verner mot fattigdom

og marginalisering for enkeltmennesket. Det er viktigst for landet, for det er kunnskapen som skal skape det vi skal leve av i framtida, og det verner samfunnet mot for store ulikheter, som gjør at samfunnet blir dårlig å leve i. Det er viktigst for næringslivet, for det er sånn vi kan skape vekst og verdier, og det er viktig for distriktene. Men hva skjer nå? Det er manglende opprustning i grunnskolen og særlig i ungdomsskolen. Jeg har før i dag vært inne på det som er i ferd med å skje i videregående skole. Bare i Hedmark fylke mangler det 140 mill. kr, som til neste år må kuttes på videregående skole og samferdsel. Er det noen i denne salen som greier å forestille seg konsekvensen av et kutt i en slik størrelsesorden i den videregående skole? Fra før er det, ifølge tidligere kommunalminister Sylvia Brustad, heller ikke lagt inn en eneste krone i kommuneøkonomien for å gjennomføre kompetansereformen, som Stortinget gav sin tilslutning til i Innst. O. nr. 89 for 1999-2000. Der gav vi faktisk rett til videregående utdanning for voksne. Staten skulle «fullfinansiere merkostnadene for fylkeskommunene knyttet til voksnes rett til videregående opplæring», stod det der. – Ikke én krone! I tillegg har man altså helt fram til i dag vært totalt blind for det ranet, som jeg nesten vil kalle det, som oppgjøret mellom staten og fylkeskommunen om sykehusene er.

Når det gjelder de voksne, er det bare i Hedmark 700 voksne som har meldt at de ønsker slik utdanning. Det ville jo være et enormt løft for distriktet. Det ville være et enormt løft for å sikre at disse menneskene ikke blir arbeidsledige, og at vi får utvikling i næringslivet og utvikling i distriktene. Derfor er vi nå nødt til å få fylkeskommunene ut av den økonomiske hengemyra som de nå er i. Her er storting og regjering nødt til å ta et felles ansvar for å få dette til. Dette er ikke en spesiell sak som SV har funnet på. Dette dreier seg om at vi skal greie å gjennomføre de sakene vi har sagt at vi er enige om, nemlig å sikre at alle voksne og all ungdom skal få videregående utdanning.

Jeg vil bare minne om St.prp. nr. 22 for 2001-2002, som også ligger til behandling i Stortinget i år, der Regjeringen som vanlig mener at Stortinget skal dekke 298 mill. kr i underskudd på Rikshospitalet. Det har vært kutyme i alle år. Når det gjelder statlige sykehus har man gjort det, når det gjelder fylkeskommunale har man ikke gjort det. Dette må det bli slutt på.

I tillegg ønsker SV en spesiell ordning for ressurskrevende brukere av kommunale helsetjenester. Vi ønsker å løfte det ut av rammene og legge det på en spesiell tilskuddspost. Vi ønsker en storbysatsing, først og fremst ved egne storbytilskudd, en massiv satsing på boligbygging, på samferdsel, på barnehage og skole, framfor systemer som gjør at småkommuner som nå greier å ha f.eks. en eldreomsorg der de slipper å legge sine gamle kl. 17 om ettermiddagen, får et dårlig tilbud de også. Vi er altså nødt til å få dette inn i et system som ikke er slik at noen alltid må tape og få et dårlig tilbud.

Så til integrering: Der er det store utfordringer. Poenget med å diskutere dette er om vi går til oppgaven med den hensikten at vi skal lykkes, eller om vi går til oppga-

ven slik Fremskrittspartiet gjør, med et ønske om at vi skal mislykkes. Aktiv politikk, introduksjonsprogram, språkopplæring, tiltak gjennom Aetat osv. er viktig. SV har i sine merknader sagt at respekt for likestilling og demokrati er grunnlaget for all politikk i Norge. Det er ikke Fremskrittspartiet med på, og jeg undrer meg sterkt over det. Jeg skal ta ett eksempel, og det er skolen. Hvis man virkelig frykter fundamentalisme og sjåvinisme, enten den er etnisk eller kulturell, kan jo umulig svaret være flere private skoler, der barn fra ulike miljøer skal isoleres og dyrke sine fordommer mot hverandre. Den offentlige fellesskolen skal være den smeltedigelen der barn med ulik bakgrunn møtes og lærer seg å leve sammen. Diskusjon og dialog er det viktigste.

Så til kapitlet om arbeid. Der er arbeidslinja helt vesentlig, og den har det vært brei politisk enighet om. Men jeg undrer meg etter å ha lest Dagbladet for i dag om det ikke nå er lagt en svær bombe under den enigheten som har vært på dette området. En viktig del av det har jo vært den avtalen som nå er inngått mellom Regjeringen og partene i arbeidslivet om sykelønnsordningen og satsing på aktive tiltak for å få folk ut av trygd – og de skal få beholde sykelønnsordningen. I Dagbladet i dag kommer Olav Magnussen i NHO igjen med kraftige angrep på sykelønnsordningen, trygdeordningen og typisk nok igjen på dem som har lavest trygd, lavest lønn og små stillinger. Skal flest mulig være i arbeid, må vi faktisk tåle at noen blir syke iblant. Skal flest mulig være i arbeid, må vi tåle at noen har små stillinger. Og hvis arbeidstakere skal gå over på trygd, må vi faktisk tåle at også de har en trygd det går an å leve av.

Jeg lurer på om dette utspillet som kommer fra NHO i dag, er klarert med Regjeringen. I regjeringserklæringen som jeg står med foran meg, står det at Samarbeidsregjeringen aktivt vil følge opp den inngåtte avtalen med partene i arbeidslivet om tiltak for å redusere sykefraværet. Jeg lurer på om Regjeringen nå vil slå i bordet overfor NHO og si at nå får det være nok, nå får man slutte å tulle med disse ordningene, og så får man satse ordentlig på de tiltakene man har blitt enig om, slik at folk som trenger det, får den hjelpen de skal ha. I komiteen har vi blitt enig om en formulering der det står:

«... trygdeordningen er et gode og er etablert for å dekke reelle behov hos syke, uføre og arbeidsledige og at det ikke er et problem at de brukes av de som trenger dem.»

Det er et viktig utgangspunkt vi er nødt til å ha.

I tillegg er vi nødt til å ta tak i arbeidslinja og de ordningene som skal til for å realisere den. Slik det er nå, er de etatene som har ansvar for dette – Aetat, trygdeetaten og sosialkontorene – separate etater med oppsplittet ansvar, og de fleste steder har de atskilte kontorer. Ingen av etatene har et overordnet ansvar, verken lokalt eller sentralt. Dette hjelpeapparatet for arbeidslinja er minst tilgjengelig for dem som trenger det mest. Her trengs det en opprydding.

I tillegg har Statistisk sentralbyrå for femte år på rad vist at tiltak for arbeidsledige virker – 42 pst. får jobb med tiltak, 28 pst. uten. Dobbelt så mange starter ordinær

utdanning hvis de har gått på tiltak. Hvilken mening er det da i å ikke øke innsatsen? Hvis vi mener at arbeid er nøkkelen til å få folk ut av fattigdom, må vi forsterke de tiltak som øker muligheten til å lykkes.

Presidenten: Karin Andersen har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Eg har lyst til å starte med å takke for eit godt og konstruktivt samarbeid i komiteen mellom Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet. Representanten Karin Andersen har vore ein sterk bidragsytar til eit godt resultat, og me har fått stor grad av einigheit på mange vesentlege, gode politiske område.

Representanten Andersen snakka veldig mykje om utdanning i sitt innlegg, og det set ein tidlegare utdanningspolitikar pris på. Eg er heilt einig med representanten når det gjeld viktigheita av utdanning i distriktpolitikken, ikkje minst når det gjeld å kvalifisere seg for arbeidslivet.

I innstillinga er SV uklart på enkelte område. Eg skal ta for meg eitt område, og det gjeld bustøtteordninga. Der seier SV at dei i prinsippet er einig med Arbeidarpartiet og Senterpartiet i at bustøtta skal utbetalast månadleg, og ikkje som i dag med tertiale utbetalningar. Seinare i innstillinga seier SV at forslaget om månadlege utbetalningar vil slå uheldig ut for mottakarane av bustøtte, og så seier dei vidare at SV vil «videreføre dagens ordning med etterskuddsvis utbetaling tre ganger i året». Dette er litt forvirrande, og mitt spørsmål er: Kva meiner eigentleg SV?

Det andre eg vil ta opp med SV, er forslaget om å løyve 584 mill. kr meir enn Bondevik-regjeringa når det gjeld butilskot til etablering, utbetring og utleigeboligar. Arbeidarpartiet er einig med SV i at her er det viktig å ta eit krafttak. Men blir ikkje dette berre eit slag i lause lufta når me veit at det ikkje finst planar ute i kommunane? Og spørsmålet blir faktisk kva for tiltak SV vil setje i verk for å få til ei sosial bustadbygging ute i kommunane.

Karin Andersen (SV): Jeg vil benytte anledningen til å rette takken tilbake, og jeg ser for meg at det nå skapes en brei allianse mellom Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV i tunge, viktige spørsmål. Det er viktig! Det er også en viktig allianse hvis vi ser litt framover, for å bryte det store nakketaket som høyresida og Fremskrittspartiet nå har på norsk politikk.

Når det dreier seg om bostøtteordningen, er ikke det mer forvirrende enn som så. Vi ønsker et system med månedlige utbetalinger. Men vi ser at ved det systemet som Regjeringen nå har foreslått, vil bostøtteutbetalingen henge tre måneder etter, og det blir et stort problem for likviditeten når man ikke får utbetalt bostøtte mer kontinuerlig. Vi har pekt på det i merknaden. Vi ønsker oss altså en utbetaling med månedlige beløp, men vi ønsker at man kommer inn i et system der man får utbetalt bostøtten når man skal ha den, og ikke med et slikt etterslep som det legges opp til nå.

Når det gjelder botilskuddet, er det en av SVs hjertesaker. Det er helt riktig at det mangler en del planer. Et av virkemidlene som SV har foreslått, er at staten skal gå mer aktivt inn på eiersiden ved oppstart. Det er et av våre forslag. Vi ser at her går det for smått i kommunene, så vi ønsker oss en mye mer aktiv rolle på det området.

Det andre er at disse tilskuddene kan brukes til bygging. Det er viktig, for det trengs mer, og det er det eneste som kan gjøre noe med prisene. Men det går faktisk også an å kjøpe. Tilskuddene kan brukes til kjøp av boliger, og vi vet at det er 5 000–6 000 som er bostedsløse i dette landet – det har vi visst så lenge jeg har sittet på Stortinget. Kaldt blir det om vinteren også, og vi får ikke gjort noe med det. Hadde vi fått disse pengene på plass, kunne vi kanskje sluppet å gå denne vinteren i møte med skam fordi vi ikke har greid å skaffe boliger til dem som ikke engang har tak over hodet.

Peter Gitmark (H): Representanten Andersen og SV har i hele partiets historie vært opptatt av boligpolitikk. De skriver sågar i sine egne merknader under kap. 581 om bolig og bomiljøtiltak at det er for få utleieboliger for ungdom og vanskeligstilte. SV har vært høyt på banen når det gjelder kritikk av Samarbeidsregjeringen for reduksjon i boligtilskuddet, selv om 26 mill. kr går til økt satsing på studentboliger. Denne kritikken finner jeg paradoksalt, fordi SV i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen – som er den eneste komiteen der SV er i posisjon – kutter hele Samarbeidsregjeringens økning til studentboliger. Har SV en politikk som er forskjellig fra opposisjon til posisjon?

Videre i sitt innlegg i dag snakket Karin Andersen om integrering. Men nok en gang tilbake til kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, hvor SV kutter tilskuddene til språklige minoriteter i grunnskolen med 12,8 mill. kr. Jeg vil igjen spørre Karin Andersen: Har SV en forskjellig politikk i opposisjon og i posisjon, og hva skyldes disse motstridende standpunktene?

Karin Andersen (SV): Jeg er veldig glad for at vi fikk disse to spørsmålene, de gir meg grunn til å få fram det viktige vi har fått til i kirke-, utdannings-, og forskningskomiteen. Der har vi nå nemlig sikret flertall for en studiefinansiering som vil gi over 1 milliard kr i bedring på studiefinansieringen. Det er et kjempeviktig strukturgrep som har blitt gjort, som har sikret 40 pst. stipendandel til studentene. Så er det helt riktig at vi for å få til det har måttet være med på et kutt på studentboliger. Helt parallelt med dette jobber vi med en omgrupperingsproposisjon som ligger til behandling nå, for å få på plass de pengene igjen allerede på inneværende års budsjett. Det skal ikke stå på SV hvis Høyre og regjeringspartiene vil være med på å løfte boligsektoren – overhodet ikke!

Når det dreier seg om det kuttet som representanten viser til på opplæring for språklige minoriteter, er ikke det helt riktig forstått slik som representanten sier det. Dette dreier seg nemlig om en overslagsbevilgning og om rettigheter til undervisning. Det man slett ikke har

gjort her, er å kutte på tilskuddene, slik at tilskuddssatsen til denne undervisningen ligger fast. Den ble endog økt i fjor etter å ha stått stille i veldig mange år. Det betyr at det utløses penger ut fra hvor mange som faktisk fyller kravene og får undervisning. Dette er en overslagsbevilgning, og det har vært mange debatter tidligere rundt hvordan vi trikser med dem i Stortinget. Noen kaller det «Harry-penger», og noen har andre begreper på det. Jeg skal ikke gå så dypt inn i hva Regjeringen sjøl har gjort med «sine» penger, både før og etter de la fram proposisjonen, hvordan de nå har forhandlet i ulike komiteer, og hvordan de har sjonglert litt med overslagsbevilgninger. Men det er altså ikke snakk om et reelt kutt. Hvis antall elever som melder seg er høyere, så er dette en overslagsbevilgning, og da vil det bli utbetalt med den satsen som ligger fast.

Per Sandberg (FrP): La meg først få lov å si til representanten Andersen at det hun sier om private skoler, faktisk sier mye mer om SVs representanter og deres fordommer og mangel på toleranse overfor andre mennesker. Jeg er ikke langt fra å si at representanten Andersen er injurierende når det kommer en påstand om at barn i private skoler dyrker fordommer mot hverandre. Men det er vel ikke noe nytt fra SV.

Så registrerer jeg at representanten Andersen igjen bruker veldig mye tid i sitt innlegg på Fremskrittspartiet – som om dagens situasjon er skapt gjennom at Fremskrittspartiet har hatt makt. Det er jo ikke tilfellet. Det er jo nærmere SV og Arbeiderpartiet som har skapt den situasjonen som eksisterer i dag. Og med all respekt å melde må vi få lov å ha oss frabedt å bli satt til ansvar for at vi har en kritisk situasjon både innenfor flyktning- og asylpolitikken og innenfor offentlig sektor. SV vil jo bare videreføre de gamle virkemiddeltiltakene. De vil styrke de gamle tiltakene innenfor offentlig sektor. De vil også styrke og videreføre den gamle snillistiske asyl- og innvandringspolitikken. Nå har til og med deres egne tatt ett oppgjør med at den snillistiske asyl- og innvandringspolitikken til venstresiden har slått feil.

Likevel ser vi også noen positive ting i SV. Nestleder Inge Ryan er ute i Trønder-Avisa i dag og sier at enten må fylkeskommunen nå avvikles eller så må den tilføres nye oppgaver. Mitt spørsmål til Andersen er: Hvis vi nå ikke lykkes med å tilføre fylkeskommunen nye oppgaver, vil da SV være med og legge ned fylkeskommunen?

Karin Andersen (SV): Hvis representanten Sandberg hadde tatt seg bryet med å lese SVs merknader, hadde han sett hva som står der. Der står det nettopp det at hvis man nå ikke greier å få tilført oppgaver og få samsvar mellom oppgaver og økonomi, og får på plass et system som gjør at man ser noen mening i de oppgavene som ligger igjen, og det er noen penger der, så er vår konklusjon også på det helt klar. Dette er en situasjon som ikke kan fortsette slik det ligger an til nå. Et skikkelig sykehusoppgjør til våren kan rette opp situasjonen. Men det bør ikke være noen overraskelse for en som har

sittet i komiteen at SV har dette standpunktet. Det står i innstillingen.

Når det dreier seg om de andre temaene som representanten Sandberg tok opp, vil jeg også be representanten Sandberg om å lese hva SV faktisk skriver når det dreier seg om integreringspolitikk. Vi er tvert imot ganske kritiske til mye av den politikken som har blitt ført – ikke på det grunnlaget som Fremskrittspartiet har, fordi Fremskrittspartiets politikk går jo ut på at det egentlig burde vært færre her, at det hadde vært best om de hadde reist, og at flest mulig skal være akkurat som oss. Det er et helt utopisk resonnement. Verden er ikke slik, og den kommer ikke til å være slik. Verden kommer til å være flerkulturell og mangfoldig. Dette er SVs utgangspunkt, og vi må møte det med positive tiltak. Vi ser utfordringene, men vi ønsker altså en langt mer aktiv politikk for introduksjonsprogram og introduksjonsstønning, og en aktiv politikk for bolig. Vi har presset på for at Aetat skal få virkemidler slik at de skal kunne gå inn med tiltak til arbeidsledige innvandrere veldig raskt. Vi har presset på for å få mer utdanning og språkopplæring. Vi har i det hele tatt lenge ønsket en politikk der vi skal være mye tydeligere og få folk reelt integrert, istedenfor at de skal sitte og vente og stirre i veggen i flere år før de kan få hjelp til å bli integrert i det norske samfunnet.

Presidenten: Da er replikkordskiftet avsluttet.

Anita Apelthun Sæle (KrF): I boka «Hvorfor galt går verst» har Gudmund Hernes omtala opposisjonsprinsippet, og det lyder:

«Der det er vilje, mobiliseres det motvilje.»

Og det er vilje i Samarbeidsregjeringa til å leggja til rette for at Kommune-Noreg skal kunna gje innbyggjarane eit godt tenestetilbod. Kommuneøkonomien er nesten 250 mill. kr høgare enn Stoltenberg-regjeringa la opp til, men det viktigaste for Kommune-Noreg er at budsjettet er tilstrekkeleg stramt til at ein rentereduksjon er sannsynleg. Berre 1 pst. rentenedgang betyr 800 mill. kr i bette rammer for Kommune-Noreg; det vil bety meir til skule, helse og eldreomsorg. Velferden vert skapt lokalt.

Motviljen er klarast uttrykt i at Arbeidarpartiet – landets største parti – ikkje godtar at rammene er gjevne, slik budsjettreglementet bestemmer, og stemmer imot dei vedtatte rammene. Og når representanten Schjøtt-Pedersen då svarer at dei gjer det på grunn av t.d. ein arbeidsmarknadspolitik som dei ikkje kan stå inne for, verkar det rimeleg overdrive i og med at dei 30 mill. kr som er kuttet, likevel betyr at Regjeringa sitt budsjett ligg 56 mill. kr over saldert budsjett for inneverande år, altså 2001. Det betyr 3,5 pst. vekst og same tal på årsverk, og eg lurar på kva forhold den førre finansministeren hadde til sitt eige budsjett for 2001.

Kommuneøkonomien er altså akseptabel, og kan, om utviklinga går slik vi har forventa, verta svært god. Det er fleire element innanfor kommuneøkonomien som det er grunn til å gleda seg over.

Ressurskrevjande brukarar er ein uhandterleg utgiftspost for mange kommunar. No har fleirtalet, regjerings-

(Apelthun Sæle)

partia og Framstegspartiet, bedt om ei toppfinansieringsordning som vil gjera at tilbodet til desse som treng hjelp og omsorg døgnet rundt, ikkje vert så avhengig av den enkelte kommunes økonomi. I to år har eg vore medlem av kommunalkomiteen. Heile tida har dette temaet vore på dagsordenen, og no kan ikkje minst dei små kommunane sjå fram mot ei betre finansiering.

Sjukehusreforma og oppgjeret etter den vert også revurdert, og det nemnde fleirtalet ber Regjeringa om å koma tilbake med eit rettferdig oppgjer til dei fylkeskommunane i revidert nasjonalbudsjett. Alle partia gjev uttrykk for liknande synspunkt. Og på bakgrunn av den debatten vi hadde i dette huset i juni om akkurat denne saka, der det ikkje var mogleg å endra det som vart kalla «eit statleg røvartokt», vil eg sitera ei kjend utsegn frå valkampen: «Det er jammen godt vi har valg av og til.» Det gjeld også for eldrereforma, som no får ei nødvendig vidareføring.

Forliket med Framstegspartiet var forresten svært bra for både programmet for vassforsyning, som no vert tilført 20 mill. kr som spesielt skal rettast mot næringsmiddelindustriens behov, og for dei 14 kommunane som opplevde at lovnaden om kompensasjon for arbeidsgjevaravgifta ikkje vart følgt opp. For å vera ærleg så er det eit kapittel som eg er lite stolt over. Fyrst kutta Arbeidarpartiet dei 154 mill. kr som var lova, og på 14 dagar klarerte ikkje Samarbeidsregjeringa å få noko på plass. Det vart heller ikkje fleirtal for noko i finansinnstillinga. Derfor gleder det meg at desse 14 kommunane no får 20 mill. kr – ein symbolsk sum kanskje, men dog.

Aldri, trur eg, har eg sett så mange Kristeleg Folkeparti-sitat i nokon arbeidspartimerknad som i denne innstillinga. Regional- og distriktpolitikken har fått betydelege kutt. Likevel er ikkje bildet heilsvart. På dei fleste områda er ikkje ramma langt unna den som distrikta har operert med for inneverande år. Det er dermed ikkje nokon katastrofe vi er vitne til. Det er faktisk mange hundre millionar som skal brukast nettopp i distrikta. Og Regjeringa vil leggja vinn på å målretta dei i endå større grad mot utkantane og mot innovasjon.

I tillegg vil eg leggja vekt på Regjeringa sin skatte- og avgiftspolitik. Det er ingen tvil om at dei eksisterande bedriftene, som ofte tenderer mot raude tal, vil ha nytte av avgifts- og skatteutt, og rentenedgang er vesentleg for alle.

Sjølv om kommunale næringsfond ikkje får den ynskta kapitaltilførselen i år på 93 mill. kr, går det ikkje an å sjå bort frå at det nye investeringssselskapet som vi no set av nærare 2,5 milliardar til, også vil hjelpa distrikta. Distrikts-Noreg går ikkje under i komande år!

Eg har ikkje så mykje taletid igjen, men eg vil nemna at «Et enklere Norge» betyr at makt vert flytta frå dei som har hand om regelverket, til folket og dei folkevalde, og det er ei god endring, som også vil ha mykje å bety for Distrikts-Noreg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ranveig Frøiland (A): Eg synest ikkje det var mykje positivt i at Distrikts-Noreg ikkje går under i dei koman-

de åra, eg trudde vi hadde litt større vyar for Distrikts-Noreg. Men det er sjølv sagt ikkje enkelt å vera Kristeleg Folkeparti-politikar i Distrikts-Noreg i desse dagane, det ser vi av alle dei skriva som kjem til Stortinget når det gjeld snuoperasjonen på distriktsstøtte, kommunale næringsfond, alt som Kristeleg Folkeparti har vore med og sagt ok – Kristeleg Folkeparti fekk statsministeren, Høgre fekk politikken. Og dette er Høgre-politikk frå ende til annan. I tillegg får Høgre og ikkje Kristeleg Folkeparti gjennomslag for bustadpolitikken.

Det har vore ein høg pris, og det er det nok mange lokalpolitikarar i Kristeleg Folkeparti som synest. Det er veldig trist å oppleva at det fleirtalet som vi hadde her på Stortinget for å ha ein aktiv distriktpolitikk og for å stå på når det gjeld næringspolitikken, der Arbeidarpartiet, Kristeleg Folkeparti, SV og Senterpartiet stod saman, har Kristeleg Folkeparti no øydelagt, og dei har òg gjort det mogleg å øydeleggja veldig mykje av det som har vore gjort dei siste åra.

Heilt til slutt brukte representanten Apelthun Sæle litt tid på kompensasjon for desse ni kommunane i Hordaland. Då trur eg at vi skal ta heile historia med. Først var det sentrumsregjeringa, med Odd Roger Enoksen, som auka arbeidsgjevaravgifta i desse kommunane. Så har vi funne pengar her i Stortinget kvart år. Det har vore eit slit å få det til, og 20 mill. kr er ikkje nok. Når oppslaga i Strilen er at det er «utruleg at Arbeidarpartiet kjem med 20 mill. kr», og når ein under finansdebatten her harselerte over at vi ikkje hadde meir, så må eg seia det er merkeleg at Kristeleg Folkeparti kjem med 20 millionar no. Eg er veldig glad for det faktisk, for det betyr at det var viktig det som Arbeidarpartiet gjorde for å få 20 mill. kr inn igjen.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Når ein fyrst skal skriva historie, kan ein like godt begynna med starten, for det var jo ESA som sa at ein ikkje kunne fortsetja med den arbeidsgjevaravgiftspolitikken som ein hadde. Ein måtte endra på det, og dermed vart det mange kommunar – 14 kommunar – som fekk sett opp arbeidsgjevaravgifta mens andre fekk ho sett ned. Det var uheldig for desse kommunane, og eg beklagar framleis at dei ikkje får den kompensasjonen som Stortinget hadde lova dei.

Men det er jo kjekt òg at representanten Ranveig Frøiland, nabo og slekt elles og eg kan vera glade saman for at dei får noko, nemleg 20 mill. kr. Det er bra å ha slik einigheit før juleselskapa.

Elles vil eg forsikra representanten Frøiland om at ho nok vil oppdaga at også denne regjeringa kjem til å driva ein aktiv politikk for distrikta. Det skal vi gjera på mange måtar, men ein må sjå ting i samanheng. Det er ikkje berre dei enkelte tiltaka som gjer at det vert ein god politikk for distrikta, det er samanhengen i politikken. Ved sida av at vi kjem til å ha og har mange hundre millionar akkurat til direkte distriktsmessig støtte, vil altså ein betre kommuneøkonomi gje manøvreringsrom. Og forventna rentenedgang vil også gjera at kommunar og fylke er i stand til å prioritera det dei synest er viktigast, anten det er næringsfond eller det er regional samordning.

Eg vil også leggja til – sidan eg fekk for lita tid i innlegget mitt – at eit nytt investeringsselskap på heile 2,5 milliardar kr umogleg kan vera utan verdi også for Distrikts-Noreg.

Torbjørn Andersen (FrP): Representanten Anita Apelthun Sæles innlegg var balansert. Det var lite jeg kunne finne her å ta en saftig replikk på, for å si det slik.

Men jeg vil komme inn på en sak, og det er at det er flere bedrifter og ansatte som i dag etterlyser økt fleksibilitet når det gjelder arbeidstid, og som mener at arbeidsmiljøloven må oppmykes. Nå er det slik at det foretas en bredere gjennomgang av arbeidsmiljøloven. Men jeg mener likevel at en endring som går på det brede, vil ta for lang tid i forhold til en del andre mindre endringer som det er behov for, og som man ikke kan vente med til man har foretatt en bred gjennomgang av loven.

Jeg minner også om at dette var en sak der Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet var enige i forrige sesjon om at en slik oppmykning av arbeidsmiljøloven på dette området måtte gjøres, men da var vi ikke i flertall. Dette flertallet har vi her i salen i dag, og vi kan altså sammen nå sørge for at våre intensjoner på dette området blir vedtatt her i dag.

Jeg vil da gjerne spørre representanten Apelthun Sæle om ikke i hvert fall hennes parti og regjeringspartiene vil vurdere å støtte Fremskrittspartiets forslag, slik at de nødvendige endringene i arbeidsmiljølovens bestemmelser om overtidarbeid blir tatt ut av den brede behandlingen som jeg skjønner det er lagt opp til, og som jeg mener vil ta for lang tid. Det å få vurdert dette med overtidarbeid må vi gjøre raskt. Det er noe som jeg mener vi ikke har tid til å vente på.

Statsråden sitter her. Jeg mener også at statsråden bør kunne si noe om dette. Vi ønsker en raskere behandling enn det som det er mulig å få til gjennom en slik bred gjennomgang av loven.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Eg er einig med replikanten i at fleksibilitet faktisk er nødvendig i forhold til ein arbeidsmarknad som er i endring, og som dei gamle reglane kanskje ikkje har adekvate svar på. At ein ikkje må vera stivbeint i forhold til desse reglane, er noko vi har påpeikt før, som representanten riktig påpeikte, og vi er også i ein merknad i innstillinga einige om å be Regjeringa sjå på moglegheitene for å endra dette. Men så skal det også vera ein stor gjennomgang. Det er slik at i regjeringsposisjon har ein ein litt annan setting. Ein har moglegheit for å snakka direkte inn i Regjeringa, og må ikkje vedta alt som ein meiner å ha synspunkt på. Det er då også bakgrunnen for at vi ikkje er med på det forslaget som ligg her frå Framstegspartiet, men vi har altså i merknader – og dermed eit fleirtal i denne salen – uttalt at det er nødvendig å sjå på ein viss fleksibilitet innanfor dette området. Og det betyr ikkje at arbeidsmiljølova skal svekkjast i forhold til arbeidstakarane.

Karin Andersen (SV): På mange måter er det vanskelig å kjenne igjen Kristelig Folkeparti fra de fire årene

jeg tidligere har vært her og til i dag. Det er med ganske stor oppgitthet jeg registrerer at på områder der Kristelig Folkeparti før var støe både prinsipielt og i forhold til sin omsorg bl.a. for barn som har det vanskelig, nå er fraværende av omsyn til sine regjeringspartnere. Og jeg tenker spesielt på en gruppe som er viktig, og det er de enslige mindreårige asylsøkerne. Skal de behandles slik som våre barn, eller skal de behandles annerledes? Slik er det nå. Hvis et norsk barn er uten foreldre eller foresatte, har barnevernet ansvar for å ivareta barnets interesser, slik at barnet får omsorg, voksenkontakt og trygghet. Slik skal og bør det være for alle barn og ungdommer som er i Norge.

Likebehandling av barn, uavhengig av hvem de er, er et viktig prinsipp og et helt nødvendig rettsgrunnlag for at noen av de mest utsatte barna i samfunnet skal få dekket sine behov.

Så sent som i vår støttet Kristelig Folkeparti synet om at mindreårige, enslige asylsøkere skulle behandles på lik linje med norske barn i tilsvarende situasjon. Uten begrunnelse endrer de nå syn. Å gjennomføre et slikt prinsipp betyr faktisk store endringer, og det koster penger å ta ordentlig vare på barn. Ungdom i fri flyt, uten kunnskaper og tilhørighet i det norske samfunnet, er et lett bytte for dem som aktivt rekrutterer til kriminalitet, og det er strake vegen til ekskludering og fattigdom.

Hvorfor har Kristelig Folkeparti endret syn på dette punktet. Dette er vesentlig. Og dersom Kristelig Folkeparti nå har tenkt å svare at de skal bruke fosterhjem, vil jeg bare minne om at det er et tiltak under barnevernet.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Eg synest det er synd at SV ser det slik at dei ikkje kjenner oss igjen, og særleg på dette området trur eg det kjem av ei mistyding.

For det fyrste vil eg seia at i praksis er faktisk barnevernet inne i nær sagt alle samanhengar når mindreårige asylsøklarar er involverte. Og omsorg for barn som har det vanskeleg, vil vera, har vore og kjem alltid til å verta eit særst prioritert område for Kristeleg Folkeparti.

No er det slik at barnevernet heller ikkje alltid klarer å løysa alle saker. Barnevernet har store problem, det er mange uløyste oppgåver som ligg på barnevernet sitt bord. Så å leggja tinga under barnevernet, betyr ikkje at tinga er løyste, og at problema er over.

Eg kjem til å svara denne gongen slik eg har svart før, at det som er målet for oss, er at barn som er aleine i Noreg, skal plasserast i fosterheimar, få ei naturleg og god oppseding. Og når eg svarar det, er det fordi eg trur det er det beste for barnet. Organiseringa av dette har eg alltid vore mindre oppteken av enn dei faktiske resultatata for det enkelte barnet.

Eg kan lova representanten frå SV at dette kjem vi ikkje til å vera mindre aktive på enn før, anten vi er i regjering eller utanfor.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet avsluttet.

Signe Øye (A): Arbeiderpartiets budsjett ville gitt om lag 500 mill. kr mer i bevilgninger på viktige områ-

der som bolig, distrikt og arbeid. Det ville gitt en vesentlig sterkere satsing for å sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret, motvirke den økende arbeidsledigheten og bedre botilbudet til svært mange, ikke minst dem som ikke har en bolig, eller bor dyrt og dårlig.

I sin innstilling har Kristelig Folkeparti foretatt en fullstendig salto i forhold til sin tidligere politikk, spesielt gjelder dette på områdene distrikt og bolig. Det Kristelig Folkeparti var for i fjor, er de imot i år.

Fattigdomsproblematikken har vært et svært aktuelt politisk tema i høst. Regjeringen prøver stadig å gi inntrykk av at de er opptatt av å gjøre noe med dette. Og det er bra. Men i praktisk politikk har vi i høst sett at Bondevik-regjeringen gjør det stikk motsatte – ta f. eks. boligpolitikken. Høye boligutgifter er en meget vesentlig grunn til at noen er fattige her i landet. Da skulle en tro at Regjeringen ville gjøre noe med det. Men nei. Regjeringen Bondevik gjør det stikk motsatte – kutter lånerammene i Husbanken med hele 2 milliarder kr. Det gjør at 4 000 færre husstander får etableringslån. Hele økningen som den forrige regjeringen la inn, reverseres. I tillegg til at ungdom i etableringsfasen rammes, betyr dette kuttet også ca. 1 000 færre nye boliger med husbanklån til neste år. Dette er stikk i strid med det Kristelig Folkeparti har stått for tidligere. Det er bare å lese innstillingen fra i fjor der Kristelig Folkeparti uttalte:

«Det er svært viktig at Husbankens utlånsrammer er tilstrekkelig store til å kunne gi lån til alle som ønsker å bygge innenfor Husbankens areal og standardkrav.»

Dette helt motsatt av det Regjeringen foreslår, at Husbanken skal bli en førstehjemsbank, og at rammene skal kuttes.

Arbeiderpartiet går motsatt vei: Vi vil øke boligtilskuddet til unge og vanskeligstilte. Boligtilskuddet er rettet direkte inn mot husstander med svak økonomi og ville hjelpe dem som trenger det aller mest, bl.a. de bostedsløse.

Men når Bondevik-regjeringen trengte penger til skattelettelser til de rikeste, så kuttet de bl.a. i boligtilskuddet. Penger som så sårt trengs til de aller, aller fattigste, går til de aller, aller rikeste her i landet.

Arbeiderpartiet foreslår å øke bostøtten ytterligere. Vår økning med 77 mill. kr ville gitt rom for bostøtte til de barnefamiliene som bor i nøkterne boliger, som ikke er husbankfinansierte, og har lave inntekter og høye bo-utgifter. Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet sier nei.

Arbeiderpartiet vil også bevilge ytterligere 5 mill. kr til tiltak for bostedsløse i Bergen, Trondheim og Stavanger og til et samarbeidsprosjekt mellom Kirkens Bymisjon og Frelsesarmeen.

På toppen av det hele trekker Regjeringen tilbake Arbeiderpartiets forslag om å sikre statlige tomter til boligprosjekter for unge og vanskeligstilte. Bondevik-regjeringen sier nei og pålegger staten å selge til markedspris.

Arbeiderpartiet mener at arbeid er veien å gå ut av varig fattigdom. Derfor er det ganske utrolig det Regjeringen gjør på dette området. Når ledigheten øker, øker Regjeringen dagpengene, men gjør ingenting for å få de le-

dige ut i nye jobber. Arbeiderpartiet gjør begge deler: Øker dagpengene og øker tiltakene.

Når Regjeringen skal ta et løft for å få flere langtidsledige, innvandrere og uføretrygdete ut i jobb, kutter Regjeringen i Aetat, kutter i trygdeetaten og legger ned Aetat Bedrift – et tiltak som har vist seg å virke meget bra for de aller svakeste på arbeidsmarkedet. Her får de lov å prøve seg på arbeidsmarkedet for senere å bli tatt inn fast.

På innvandringsområdet er problemene store. For mange sitter for lenge i mottak. Saksbehandlingstiden i UDI er for lang. Kommunene henger etter med å ta imot dem som har fått oppholdstillatelse. Jeg har merket meg at Regjeringen mener at dette skal bli bedre innen neste sommer. Det håper vi på alle, men det gjenstår å se.

Jeg er glad for at hele komiteen, med unntak av Fremskrittspartiet, ber Regjeringen om at en ordning for supplerende støtte til pensjonister med kort botid i Norge iverksettes nå. Her svikter Fremskrittspartiet sine pensjonister som de påberoper seg å være talsmann for.

Til slutt: Fremskrittspartiets merknader om innvandring og integrering er faktisk ukvalifisert historieskrivning og synsing fra ende til annen. Og ordet «inkluderende» er vanskelig å finne. Men det er sikkert en sann beskrivelse av Fremskrittspartiets innvandringspolitikk.

Statsråd Erna Solberg: La meg først få lov til å begynne med å si at jeg er glad for at det ser ut til at vi i dag har fått igjennom hovedtrekkene i vårt budsjettopplegg innenfor både rammeområde 6 og innenfor Kommunaldepartementets budsjettområde. Det gir meg et godt grunnlag for å jobbe videre neste år, til det beste for folk både i byer og distrikter og både for innvandrere og allerede bosatte nordmenn.

Jeg har lyst til å kommentere noen av de temaene som har vært oppe i debatten. Først til komitelederen som tok opp spørsmålet om en langsiktig plan for kommuneøkonomien og behovet for å få bedre balanse. Vi arbeider nå med å få kartlagt mulighetene for en langsiktig plan i samarbeid med KS. Det har vi sagt vi skal ta inn i konsultasjonene, men jeg har lyst til å understreke at det er en del problemer knyttet til spørsmålet om det i det hele tatt er mulig å lage en sånn form for langsiktig plan.

Det ene er at kommunesektoren utgjør en så stor del av totaløkonomien at en fastsatt plan som innebærer at staten skal øke overføringene til kommunene, vil legge veldig store bindinger på statsbudsjettene i årene fremover, og vil være avhengig av den økonomiske utviklingen. Det er heller ikke sikkert at økte statlige overføringer vil bedre den faktiske finansielle situasjonen, fordi kommunene selv har et selvstendig ansvar for å balansere utgifter mot inntekter, bl.a. gjennom omstilling og effektivisering. Og de har altså et selvstendig ansvar for lønnsoppjøret sitt, som er et stort underliggende spørsmål om hvilke utgifter vi kommer til å se i kommunesektoren i årene fremover.

Ett bidrag staten har, er at man kan øke handlefriheten for kommunesektoren. Blant annet kan vi gjøre det ved å innlemme øremerkede tilskudd, forenkle rapportering og

regelverk, gjøre det enklere for kommunene til selv å foreta prioriteringer og også sikre at kommuneopplegget er mer konsistent, dvs. at det skal være bedre samsvar mellom de oppgavene man forventer at man skal løse, og de ressursene man får. Det kommer til å være min rettesnor i arbeidet med hensyn til inntektene for kommunesektoren og utgiftsstrukturen i kommunesektoren i årene fremover.

Vi har altså et ønske om at vi kan finne noen flere langsiktige linjer, men vi ser at det er problemer med å få det realisert.

Så til et annet tema, nemlig spørsmålet om bolig. Jeg må si at det å si at det som skjer på området under dette rammeområdet, er dramatisk for boligsektoren, er en utrolig overdrivelse! Det er altså sånn at på dette området bevilges det 16 mill. kr mer enn det som ble gjort i fjor – 16 mill. kr mer i boligtilskudd enn det som man har levd med i inneværende periode. Det er altså sånn at Samarbeidsregjeringen bruker akkurat like mye penger som Stoltenberg-regjeringen la opp til når det gjelder de fattigdomsrettede tiltakene, tiltak for de vanskeligstilte på boligmarkedet. Vi har redusert boligtilskuddet, men det samsvarer altså krone for krone med økninger i bostøtten og økning i rammen for bygging av studentboliger.

Og paradokset blir da at de som står her og kritiserer – inklusiv Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, som mener at boligpolitikken er en grunn til ikke å vedta denne rammen – om noen dager skal vedta at satsingen på utleieboliger for ungdom, nemlig det mest målrettede tiltak på ungdomssektoren, studentboliger, skal det kuttes i. I praksis er det Samarbeidsregjeringens partier som står for den mest målrettede, aktive ungdomsboligbyggingen neste år, ikke de partiene som har sagt at denne rammen ikke er til å leve med, og de kan derfor ikke stemme for den på grunn av boligspørsmålet. Det sier jeg er skyggelegging.

Jeg merker meg at representantene fra Arbeiderpartiet foretrekker å snakke om sitt opplegg i finansinnstillingen, som har flere tiltak på boligsektoren enn det Stoltenberg-regjeringen selv fant frem til. Men jeg må minne om at utgangspunktet var Stoltenberg-regjeringens opplegg, og at vi altså i forhold til det satser like mye – faktisk mer – når det gjelder målrettede tiltak, fordi vi har sagt at vi ikke ønsker å bruke 12 mill. kr til byråkrati og til postvesenet for å innføre endringer i utbetalingsstrukturen for bostøtten, men vi ønsker derimot at dette skal være mer målrettet og gis i form av økt bostøtte.

Så til distriktspolitikken. Jeg ønsker gjerne at vi skal fremstå som en regjering som har spredt både glede og lykke i hele Norge, òg i distriktene. Og jeg synes at vi alle burde være positivitetsagenter rundt omkring, slik som i den forrige Bondevik-regjeringen, og som ikke minst var tidligere statsråd Enoksens fanesak. Jeg har merket meg at på en måte fungerer mange av aktørene fra den tiden, både i Senterpartiet og i Arbeiderpartiet, som det motsatte, nemlig som rene depresjonsagenter i forhold til hvordan det kommer til å bli i Distrikts-Norge fremover.

Jeg har lyst til å minne om at vi fjerner flyplassavgiften, som ville måtte vært innført for alle reiseavstander i Norge hvis vi skulle fulgt ESA-pålegget. Vi fjerner den.

Det betyr en lettelse for bedriftene. Vi fjerner utbytte-skatten, som gjør det lettere for familieeide bedrifter, som er en hoveddel av strukturen i Distrikts-Norge. Vi får bedre skattefradragordninger når det gjelder forskning, og vi har økte bevilgninger til samferdsel. Det er en annen type innretning, men det er jammen meg en satsing på distrikter i det vi har lagt frem også. Det er faktisk ikke sånn at all satsing i distriktspolitikken har så liten innvirkning som det mange av aktørene her i denne debatten har hevdet og kritisert oss for.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): La meg først be statsråden om å sammenlikne likt med likt – det er vitterlig en forskjell når Bondevik-regjeringen stiller 2 milliarder kr mer til disposisjon – og spørsmålet er: Hva disponerer man dem til? Bondevik-regjeringen disponerer det til skattelette. Arbeiderpartiet prioriterer det til å øke boligtilskuddet til dem som er bostedsløse, øke bostøtten til unge familier som ikke har husbanklån mv. Men det dramatiske kursskiftet i boligpolitikken knytter seg først og fremst til utviklingen av Husbanken som en allmenn boligbank. Det vil ha en dramatisk virkning.

Men det som har skapt størst debatt i tilknytning til budsjettet, er utvilsomt distriktspolitikken. Jeg registrerer at det i organet til statens eget virkemiddelapparat, SND skrives:

«Grovt regnet vil dermed 5 milliarder kroner forsvinne fra nødvendige og risikofylte utviklingsprosjekter, ofte i bedrifter som har mange år foran seg for skatteincentiver og andre strukturtiltak vil ha effekt.»

Da regner SNDs direktør også med ringvirkningene av de tiltak som SND skal iverksette.

Jeg registrerer at fire kunnskapsbedrifter i Tromsø skriver:

«Regjeringen vifter med skattelettelser for bedrifter som et slags substitutt for et utarmet SND. Som virkemiddel for nyetablerte bedrifter? Glem det! Vi ringer når vi er i skatteposisjon!»

Og statsministerens egen fylkeskommune sier:

«Det som på makronivå kan sjå ut som små statsbudsjettendringar, har dramatiske verknader for næringslivet i vår region.»

Og en som statsråden kanskje føler seg nærmere, generalsekretæren i Bedriftsforbundet, sier:

«Det virker som Regjeringen ikke er klar over konsekvensene av det den har foreslått.»

Han får støtte av sjeføkonomen i NHO, som sier at:

«Regjeringen bør bruke mer tid på å legge om næringspolitikken ...».

Er det slik at alle disse har tatt fullstendig feil, og at stort sett bare Regjeringen og noen spede røster i Prosessindustriens Landsforening har hatt rett? Eller er det slik at vi nå har fått en dramatisk omlegging av distriktspolitikken?

Statsråd Erna Solberg: La meg begynne med å sammenlikne likt med likt. De tiltakene som Arbeiderpartiet har trukket inn i sitt budsjettopplegg i finansinnstillingen

når det gjelder boligspørsmål, jobber vi videre med; forbedring av bostøtteordningen og forbedring av boligtilskuddet i forhold til fattigdomspakken. Vi er ikke uenig i at det er gode og målrettede tiltak. Utgangspunktet for Karl Eirik Schjøtt-Pedersens innlegg i sted, var at han ikke kunne støtte rammen på dette området fordi det bl.a. hadde dramatiske konsekvenser på boligområdet. Men det er her vel så mye penger som det han selv var med på å foreslå som finansminister på det området. Og derfor synes jeg kanskje at representanten Karl Eirik Schjøtt-Pedersen burde modifisert sitt tidligere uttrykk noe. Hvis ikke, har han jo egentlig vist mistillit til seg selv som finansminister. Og litt konsistente forsøker vi vel alle å være.

Når det gjelder utviklingen av Husbanken som en allmenn boligbank, er det ikke sånn at Regjeringen kommer til å fjerne alle elementer av allmenn boligbank. Det har vært en misforståelse at vi skal gjøre banken om til en ren etableringsbank og sosialbank. Vi kommer til å prioritere det innenfor den rammen som vi har disponibel til banken, men det vil fremdeles være mange milliarder disponibelt også til vanlig boligbygging og til finansiering av allmenn boligbygging. En del av den kritikken som har vært fremført fra Arbeiderpartiet rettet mot Kristelig Folkeparti, er altså feil. Høyre har ikke gitt opp dette standpunktet, og vi har sagt klart fra at det er etableringsbankelementet som er det vi kommer til å prioritere. Og når jeg har uttalt det, så er det bl.a. fordi at det Signe Øye sa i sitt innlegg, er feil. Det er ikke sånn at den lave rammen vil føre til at 4 000 unge ikke kommer til å få etableringslån. De får etableringslån. Det er det som går på vår omprioritering. Vi sikrer at disse lånene kommer foran de vanlige boligbyggingslånene.

Nå har jeg ikke tid til distriktpolitikken. Kan jeg få et innlegg til?

J ø r g e n K o s m o gjeninntok her presidentplassen.

Presidenten: Til det vil presidenten si at det er mange replikker å svare på. Man har dessuten muligheten til et kort treminuttersinnlegg, men det bør bli kort.

Per Sandberg (FrP): Teknisk beregningsutvalg for kommunesektoren er nevnt mange ganger i dag. Fakta som kommer ut, er at det er store forskjeller på tilbudene i kommunene – enorme forskjeller. Konklusjonene på dette står i Aftenposten den 7. november 2001:

«Disse beregningene viser at Nord-Norge har den høyeste samlede produksjonen av kommunale tjenester.»

Og det sies faktisk videre:

«Nord-Norge har derfor lite å klage på når det gjelder kommunal standard i forhold til resten av landet.» Det er Borge som sier dette.

Avslutningsvis i den samme artikkelen står det:

«Utvalgets tall viser at den korrigerte inntekten pr. innbygger i Nord-Norge ligger 25 prosent over Hed-

mark og Oppland. Dette skyldes særskilte tilskudd til Nord-Norge.»

I innstillingen i dag står Høyre sammen med en rekke andre partier i en merknad som går på å frede Nord-Norge-tilskuddet. Mitt spørsmål til statsråden er da: Deler statsråden det synspunktet at Nord-Norge-tilskuddet nå skal fredes i all framtid?

Min andre utfordring til statsråden kommer som en følge av at statsråden nå håper at Regjeringen vil spre «glede og lykke» rundt omkring i landet. Det håper da inderlig alle sammen, og jeg håper at Regjeringen skal gjøre det hånd i hånd med Fremskrittspartiet.

Det vises også til dette utvalget, hvor Rune J. Sørensen, som er professor ved Handelshøyskolen BI, sier at 100 kommuner er nok. Dagens kommuner og fylkeskommuner bør erstattes av ett lokalt forvaltningsnivå med omtrent 100 kommuner. En slik reform vil gi både mer vitalt lokaldemokrati og en mer effektiv tjenesteproduksjon.

Deler statsråden disse synspunkter fra Rune Sørensen?

Statsråd Erna Solberg: Jeg deler synspunktene om at vi har for mange kommuner i Norge, fordi jeg tror at mange kommuner i dag har problemer med å skaffe seg kompetent arbeidskraft og et miljø rundt det å løse arbeidsoppgaver, slik at de kan skape best mulig tjenester.

I tillegg ser vi at mange små kommuner har veldig høye kostnader med hensyn til å skaffe dette tjenestetilbudet og med hensyn til sin egen interne administrasjon. Det betyr ikke at jeg kommer til å ta noe som helst initiativ til en offensiv politikk for å pålegge kommunene å bli større. Det jeg derimot har sagt, er at jeg synes det er viktig at alle kommunepolitikere diskuterer, og at det er deres eget ansvar å sørge for at de finner frem til et effektivitetspotensial, ikke bare internt i egen kommune, men i samarbeid med andre kommuner gjennom interkommunalt samarbeid, og at de eventuelt også vurderer sammenslåinger. Men jeg signaliserer ikke noen storstilt kampanje for at vi skal få færre kommuner. Tidligere kommunesammenslåinger har vist at de skaper så mange motkrefter at en på kort sikt taper ganske mye av effektiviseringen hvis ikke dette kan bygges opp gradvis. Derfor er mitt ønske at vi skal ta en åpen og ærlig debatt om at tjenestetilbudet kanskje vil bli bedre med noen færre kommuner. At det skulle bli 100 kommuner, tror jeg er helt urealistisk. Jeg tror vi ikke må glemme at Norge er et land som har en helt spesiell geografi som gjør at det også setter grenser for hva en vinner på kommunesammenslåinger. Derfor tror jeg at vi også i fremtiden kommer til å ha kommuner som har både 200, 300 og for den saks skyld 400 innbyggere, for det vil være optimalt i forhold til den geografi og den plassering de har. Dette stiller mange interessante spørsmål.

Så til fordelingen mellom kommunene. Regjeringen bygger på Sem-erklæringen. I Sem-erklæringen står det helt klart at Nord-Norge-tilskuddet skal videreføres. At vi skal videreføre Nord-Norge-tilskuddet, kommer jeg som kommunalminister til å følge lojalt opp. Men jeg er

enig i at tilbud på tjenester i Nord-Norge nok er bedre enn gjennomsnittet er i Sør-Norge.

Heikki Holmås (SV): Statsråden hadde en litt oppklarende uttalelse i forhold til replikken som kom i sted når det gjelder Husbanken. Men hun oppklarte jo egentlig bare det både jeg og flere andre har vært redd for, nemlig at man ønsker å omprioritere det Husbanken skal drive på med, med andre ord flytte utlåns penger fra byggevirkosomhet over til etableringslånsvirksomhet – altså på en måte en ren førstehjemstankegang – samtidig som man strammer inn på rammene, slik som pilen på en måte pekte på i det budsjettet som Solberg nå la fram. Når man gjør begge disse tingene, gjør man akkurat det vi er redd for, nemlig at man flytter penger fra boligbyggingen, slik at det blir mindre penger til det. Da er rett og slett det ene spørsmålet mitt: Ser ikke statsråden at hvis man gjør akkurat dette, så vil det føre til en nedgang i boligbyggingen i Norge? Er ikke det kjempedumt?

Det andre jeg skulle spørre om, gjelder det som nå står for døren, nemlig at det er en haug med mennesker som er bostedsløse til vinteren. Vi snakker om flere tusen. Dette er altså femte vinter på rad at dette tas opp fra Stortingets talerstol. Hvert år stemmes forslagene fra SV om å gjøre noe med dette ned, og det henvises istedenfor til at en skal komme med langsiktige tiltak, og at dette her er noe vi må jobbe lenge med. Dette er først og fremst et osloproblem, og tilfeldighetene vil ha det slik at de samme partiene som sitter med makten i regjering, også sitter med makten i byregjeringen i Oslo. Da er spørsmålet mitt: Kan ikke statsråden bare gjøre noe med dette? Kan ikke statsråden bare ordne opp og sørge for at det blir satt i gang noen strakstiltak. Her har man altså et budsjett hvor det er avsatt en masse penger til dette, riktignok mye mindre enn det vi vil – men det ligger penger der. Kan man ikke gjøre noe?

Statsråd Erna Solberg: Vi gjør noe. I dag foregår det en konferanse i Stavanger om nettopp Prosjektet Bostedsløse, med representanter fra alle de byene som er berørt av dette prosjektet, hvor bl.a. Sosialdepartementet er aktiv deltaker fra vår side. Vi gjør noe for å skape varierte, bedre botilbud for bostedsløse.

Når det gjelder akutsituasjonen, er det faktisk slik at Oslo kommune de siste årene har hatt en plan for å håndtere krisebosettingen. Men de langsiktige tilbudene her er bl.a. ganske vanskelige, fordi det for veldig mange av de gruppene som er bostedsløse, dvs. de bostedsløse som en er redd for at skal fryse i hjel på gaten, og ikke bare dem som bor hos venner og kjente på brisken, som også er en del av bostedsløseproblemet, kreves andre tilbud enn bare bolig. De trenger hjelp til å kunne bo, og det er det bostedsløseprosjektet går ut på. Man skal få hjelp til å få boevne ved siden av bare å få en bolig. Det krever altså at kommunene også stiller opp med et hjelpetilbud knyttet til dette. Det er en av grunnene til at jeg har vært opptatt av at vi skal ta storbyenes utfordringer når det gjelder rus og psykiatri på alvor, for det er akkurat den samme gruppen. Hvis vi ikke sier at dette er en offentlig oppga-

ve, at dette er en kommunal oppgave som må avspeiles i det kommunale inntektssystemet, selv om det er vanskelig å finne de objektive kriteriene, må kommunene kunne få uttelling for å kunne løse noe av dette. Jeg kommer til å jobbe aktivt for at vi skal sørge for at ingen fryser i hjel på gaten i løpet av vinteren, og at vi skal gjøre det i samarbeid med Oslo kommune. Men jeg har lyst til å berømme Oslo kommune for at de faktisk de senere årene har laget en beredskap for dette. De langsiktige prosjektene, de som gjør at folk kommer seg vekk fra gaten mer permanent, skal først og fremst være statens engasjement. Da må vi også ta hensyn til at kommunene skal ha et oppfølgingsapparat på det.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Berre aller fyrst til den replikkvekslinga som var no. Det er mi oppriktige meining at der det er vilje, er det veg på dette området. Det var då Bondevik I la inn midlar til dei største byane, at det fyrste prosjektet såg dagens lys. Det må kunne gå an å leggja inn fleire midlar, styrkja dette området endå meir, slik at det samarbeidet som no har begynt, kan gjel- da endå fleire.

Så til det som eigenleg min replikk skulle handla om. Det er slik at det ekstraordinære skjønnskottet, altså denne tapskompensasjonen ifølge Rattsø, gradvis skal avviklast over fem år frå 2002. Det utgjer i 2001 1 472 mill. kr og i 2002 1 190 mill. kr. Av dette får fylka Oslo, Akershus og Rogaland 670 mill. kr, mens dei andre fylka mottar vel 500 mill. kr. I kommuneproposisjonen for i år er det gitt ei oversikt over verknadene etter fem år. Det går her fram at i alle fylka får dei minste distriktkommunane sine rammetilskot reduserte, mens større og meir sentrale kommunar vinn.

Dette er ei utvikling som Erna Solberg har jubla høgt over. No har ho altså varsla ytterlegare omfordeling til fordel for storbyane. Ho kan ikkje endra geografien, ho må føreta seg noko anna. Ho vil attpåtil ikkje gå imot tvangssamanslåing av kommunar. Men er det ikkje slik at det eigenleg er tvang å tvinge kommunane til å måtta redusera skule, velferd og oppgaver som dei i dag må ha øg i dei minste kommunane for at folk skal bu der?

Statsråd Erna Solberg: For bare å kvittere ut det første, bostedsløseprosjektet: Ja, vi følger opp det som Magnhild Meltveit Kleppa som sosialminister satte i gang. Vi viderefører det med et større antall byer. Vi viderefører det også ved å bruke private organisasjoner i dette arbeidet, for vi vet at de er mer fleksible i forhold til å finne frem til løsninger. Det står ikke på penger, dette har når det gjelder bygningsmassen, førsteprioritet innenfor boligtilskuddsordningene. Alt annet kommer etter denne typen ting. Men det er noe med å sørge for at kommunene her også har egenandelsbiten i orden, og at man finner frem til gode prosjekter. Derfor jobber man ganske tett, og vi regner med at den konferansen som er i dag, også vil gi oss noe bedre innspill på hvordan vi skal forme dette fremover.

Så til spørsmålet om fordeling mellom kommunene. Jeg er opptatt av at vi skal få et mest mulig objektivt inn-

tektssystem. Det betyr at de kommunene som tidligere har blitt overkompensert i inntektssystemet, kommer til å få en mindre andel av inntektene i fremtiden gjennom den veksten som kommer, enn det de ville fått med dagens system. Jeg syns det er to debatter: en debatt om spørsmålet om rammen, og en annen om spørsmålet om en rettferdig fordeling.

Når vi ser på hvordan tjenestetilbudet i Norge faktisk er, er det slik at det av det ganske systematisk følger at de kommunene som i dag kommer til å få for mye penger i forhold til hva de objektivt sett skulle hatt etter Rattsø, er blant dem som har det beste tjenestetilbudet. Sannsynligheten for å få et godt tilbud hvis man bor et annet sted, f.eks. i vekstkommuner i østlandsområdet, er betraktelig mindre.

Derfor har vi sagt i Sem-erklæringen at vi vil gjøre noe med de kriteriene som mangler i forhold til storbyer. Vi vil gjøre noe i forhold til vekstkriteriene, vi vil telle folk på et senere tidspunkt enn det man gjør i dag. Det vil totalt sett sannsynligvis bety at man da venter noe ulikt i inntektssystemet. Og så kommer spørsmålet om hva man får plass til, som da vil være avhengig av spørsmålet om rammer.

Jeg syns egentlig at alle partier burde vært med på en debatt om iallfall et mer rettferdig inntektssystem i forhold til innbyggerne i byene.

Signe Øye (A): Statsråden har gjennom en rekke utsagn gått inn for å omgjøre Husbanken til en førstehjemsbank, selv om hun nå modererer det noe, og det er bra. Husbanken har siden den ble opprettet i 1946, vært et hovedinstrument i norsk boligpolitikk, og siden starten er mer enn 1 mill. boliger finansiert gjennom lån i Husbanken. Det er mer enn halvparten av alle. Dette vil i så tilfelle være den største omleggingen av norsk boligpolitikk på over 50 år. Sist Høyre prøvde seg på en slik omlegging, i vår, var det bare Høyre som gikk inn for det. Mitt første spørsmål er: Vil Stortinget få seg forelagt en så stor og prinsipiell sak?

Statsråden har hevdet at Husbanken ikke har noen sosial effekt, kun at staten involverer seg i virksomhet som andre banker kan ta seg av. Men jeg vil spørre: Er nå det sant? De fleste kan sikkert få boliglån, men til hvilket rentenivå? Husbankens lån er jo ikke lenger subsidiert, men de er likevel rimeligere. Årsaken er ganske enkel, og det er at staten får billigere lån, og låntakerne får rimeligere lån. Sammenligner vi rentene i Husbanken for et lån på f.eks. 800 000 kr innenfor 80 pst. sikkerhet og en nedbetalingstid på over 25 år med rentene i den billigste storbanken i Norge, viser det seg faktisk at Husbankens lån er ca. 4 100 kr billigere pr. år, eller samlet over hele låneperioden 102 000 kr billigere. Da spør jeg statsråden: Har statsråden tenkt å påføre de mange som kunne fått husbanklån, en slik utgift?

Regjeringen er også opptatt av å få konkurranse og styrke konkurransen mellom bankene. Langt på vei har hun også forskjøttet dette. (Presidenten klubber.) Mitt spørsmål til statsråden blir: Hvor fornuftig blir det da å redusere Husbankens lånevirkosomhet, hvor det allerede i utgangspunktet er billigst?

Statsråd Erna Solberg: Hvis det var slik at vi hadde foreslått det som representanten baserte hele sin replikk på, som jeg akkurat har sagt at vi faktisk ikke foreslår, ville vi fra Regjeringens side selvfølgelig kommet til Stortinget med det for behandling. Men vi foreslår ikke det, og jeg har ikke tenkt å komme til Stortinget med et hypotetisk forslag.

Det er slik at vi fortsatt skal ha oppføringslån innenfor Husbanken. Det er også slik at den rammen som ligger nå, er identisk med den rammen som er for inneværende år. Innenfor den rammen har vi klart en boligproduksjon på 26 000 boenheter i Norge i år, det høyeste antallet på iallfall de siste 15-20 årene, hvis jeg ikke husker feil. Så det er fremdeles rikt rom for å få lån til boligbygging gjennom Husbanken med de rammene som er. I tillegg står det i tilleggsbudsjettet fra Regjeringen, at vi kommer til å komme tilbake med en vurdering av lånerammen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for å se om den er stor nok.

Når jeg har gått ut med de utsagnene jeg har gjort, er det bl.a. fordi Arbeiderpartiet har hevdet at det er 4 000 etablerere som ikke vil få etableringslån, med det vi har foreslått. Det er det ikke, fordi vi innenfor den rammen vi har disponibel, kommer til å prioritere de mer sosiale funksjonene og finansiering av førstehjemsbankfunksjonene innenfor Husbanken i forhold til generell boligbygging. Og så er det altså ikke slik at det bare er Husbanken som finansierer boligbygging eller boligkjøp i Norge. De aller fleste boligkjøpere får ikke en mulighet til å gå til Husbanken og få det subsidierte lånet som representanten Øye nevner noe om. Alle som er over 35 år, og ikke er innenfor kvoten på kjøpslåneordningen, som er en ganske begrenset inntektslåneordning for ungdom under 35 år, henvises i dag til det bankmarkedet som ifølge Øye har en betraktelig høyere rente. (Presidenten klubber.) Og da er spørsmålet (presidenten klubber): Er det nødvendigvis den sosiale profilen vi skal ha, at de som bygger nytt, skal få, mens de som må kjøpe, ikke skal (presidenten klubber) ...

Presidenten: Presidenten skylder nok en gang å gjøre oppmerksom på at det er forakt for resten av Stortinget å gå utover den taletid som er stilt til disposisjon for hver enkelt i replikkene. Man har god tid til å lande på sitt resonnement etter at lampen begynner å lyse. Presidenten skal selvsagt fortsatt være fleksibel, slik at man skal få gjøre ferdig den setningen man holder på med, men nok en gang: Man begynner ikke på nye resonnementer når taletiden er ute.

Replikordskiftet er dermed slutt.

Torbjørn Andersen (FrP): La meg få begynne med å si at Stortingets parlamentariske sammensetning i mange år har gjort det vanskelig å få noe særlig fart på det nødvendige omstillingsarbeidet for å modernisere, fornye og effektivisere den offentlige virksomheten. Resultatet av å ha neglisjert omstillingsarbeidet i offentlig sektor i en årrekke ser vi i dag i form av lav effektivitet, lange helsekøer, et middelmådig utdanningsssystem, svikt i

eldreomsorgen og svært høye driftskostnader på offentlig virksomhet.

Stortingsvalget sist høst gav imidlertid landet en ny regjering og et nytt stortingsflertall, der Fremskrittspartiet er sentralt. Dette nye stortingsflertallet burde gi oss et betydelig bedre utgangspunkt for å starte en høyst påtrengt reformering av offentlig sektor. Det er nå ikke minst opp til den nye kommunalministeren, Erna Solberg fra Høyre, å vise seg som en pådriver i arbeidet med moderniseringen av offentlig virksomhet. Det skal neppe stå på manglende støtte fra Fremskrittspartiet når det gjelder bistand til slakt av hellige kuer i den offentlige forvaltning. Dette gjelder særskilt støtte til reformer som angår det kommunale tjenestemonopolet, fylkeskommunenes eksistens, inntektssystemet og distriktspolitikken. Og kanskje først og fremst bør fylkeskommunene nedlegges. Både Høyre og Fremskrittspartiet har programfestet, og sågar foreslått i Stortinget, å avvikle fylkeskommunen. Jeg håper og tror at dette syn også raskt vil vinne økende forståelse i Kristelig Folkeparti, for vi bør alle innse at når fylkeskommunenes sykehusansvar bortfaller fra nyttår, forsvinner også fylkeskommunenes tyngste og viktigste arbeidsoppgave. Fylkeskommunene står da ribbet tilbake, uten å bli tilført tilstrekkelig med nye arbeidsoppgaver som er i nærheten av å kunne legitimere fylkeskommunenes videre eksistensberettigelse. Å avvikle fylkeskommunene vil monne godt i effektivitetsregnskapet for Norge AS.

Et annet viktig grep som vil monne i effektivitetsregnskapet, er å konkurranseutsette tjenesteproduksjonen i kommunal sektor. Offentlig kommunal sektor kan ikke lenger få fortsette å være en skjermet monopolsekter som er unntatt enhver normal markedsmessig eksponering hva valgfrihet, kvalitet og kostnad angår. Med dette mener jeg at de foreldede kommunale velferdsmonopol må avvikles. Disse seigglivede hellige kuer, at kommunene i alle år har hatt tilnærmet enerett på å tilby innbyggerne de offentlige finansierte velferdstjenester innen helse, omsorg, undervisning og mye annet, må vi nå gjøre noe med. Fri konkurranse mellom private og offentlige tilbydere om å få levere offentlige finansierte velferdstjenester er fremtiden. Derfor må Stortinget nå straks tilrettelegge for økt konkurranse om å få produsere velferdstjenester, ved å gjøre momskompensasjonsloven generell, slik Fremskrittspartiet foreslår. Vi fremmer derfor dette viktige forslaget og håper selvsagt på støtte fra regjeringspartiene.

Skal vi fornye det offentlige, er det egentlig en enkel filosofi som kan anvendes. Konkurranseutsett mest mulig, nedlegg fylkeskommunene, stimuler kommunesammenslåing og interkommunalt samarbeid og innfør ikke minst statlig stykkprisfinansiering av alle grunnleggende velferdstilbud. Men for å gjøre dette trenger vi også politikere som tør å tenke nytt, og som kan og er i stand til å handle deretter. Mitt innstendige ønske og håp er at det nå etter dette valg finnes et flertall i denne sal som er enig i dette, og som kan vise at vi står for en politikk og kan gjennomføre en politikk som vil være til det beste for det offentlige og for offentlig virksomhet, og medføre en

reform som egentlig skulle vært satt i gang for lenge siden.

Heikki Holmås (SV): I Sem-erklæringen lofte Regjeringen noe vi syntes var veldig bra, og det var å satse på boligbygging. Spesielt stod dette uthevet i forhold til storbyene og – sikkert etter at Kristelig Folkeparti hadde fått gjennomslag for det – i forhold til en satsing på utleieboliger for vanskeligstilte. Som jeg har sagt tidligere fra talerstolen: Dette er kjempebra. Problemet er bare at Regjeringen sa dette i erklæringen og så snur seg og gjør noe helt annet når den skal til å utføre og gjennomføre politikk. Og det er et enormt stort problem. For de folkene som mener at det er nødvendig å gjøre noe for å få bygd flere boliger i landet, bidrar altså ikke dette budsjettet noe til å snu pila sånn at den peker i riktig retning. For problemet er nemlig at Regjeringen kutter i lånene til Husbanken, de kutter i tilskuddene til ungdomsboliger, og de kutter i muligheten for å bruke statlige tomter til boligbygging.

Vi i SV mener at det å ha et sted å bo er en menneskerett. Da er det, som jeg sa i en replikk her tidligere, et problem at man for femte år på rad påpeker at det er en haug med mennesker som er bostedsløse, spesielt her i Oslo, og det likevel ikke skjer noe som sørger for at de menneskene som mangler et sted å bo, får nettopp det. Og det er etter min oppfatning ikke riktig det som statsråden sa i sitt svar til meg tidligere, nemlig at det gjøres noe, og at det er ting på gang. For poenget er at det står organisasjoner i kø, bl.a. Kirkens Bymisjon, og sier at de er villige til å drive dette. OBOS, boligbyggelaget, sier: Vi er villige til å sørge for det boligmessige, dvs. bygge og drive boliger her. Da står det bare igjen for de partiene som sitter med makten i Oslo kommune og på nasjonalt plan å si: Vi har pengene! – slik at vi kan få på plass dette tilbudet på en skikkelig måte.

Dette gjelder de bostedsløse. De er spesielt utsatt i et boligmarked som det norske, der det er for få boliger til alle. Alle som kjenner til markedet, vet jo at når det er for få boliger, er det de folkene som har minst penger, som faller utenfor, og de folkene som har minst penger, er dem som det er størst behov for å hjelpe. Norge er i en særklasse i europeisk sammenheng ved at vi har utrolig få utleieboliger. Bare 4 pst. av det samlede markedet av boliger er boliger som har et sosialt utleieformål, og det er veldig, veldig lite.

Så sier Regjeringen at de vil innrette mer av boligpolitikken sin på å hjelpe de folkene som trenger etableringslån, og den type ting. Men boligmarkedet er mer komplisert enn det. Det er to ting vi er nødt til å gjøre hvis vi skal sørge for å ha et bra boligmarked og skaffe folk et sted å bo. Det ene er å legge til rette for at det blir bygd flere boliger generelt. Så må vi i tillegg selvfølgelig sørge for at de folkene som trenger et spesielt tilbud, skal få et sånt tilbud, og at det blir finansiert av det offentlige. Men jo dårligere boligmarkedet fungerer – på den måten at man ikke sørger for billige lån til bygging av boliger – jo færre boliger vil man få. Her syns jeg at statsråden er litt kortsynt. Og jeg skjønnte det ikke da hun sa at Husban-

kens lån er subsidiert. Det er de jo ikke. De er ikke subsidiert. Men det sa statsråden – hun hørte vel hva hun selv sa? Poenget er jo at disse lånene er billigere enn andre lån. Og hvorfor er de det? Jo, det er fordi staten ikke er interessert i å hente ut den profitten som resten av det ordinære bankmarkedet er nødt til å gjøre. Husbanken er ikke avhengig av den samme type sikkerhet som det en vanlig bank krever av folk som skal kjøpe bolig, eller ved oppføring av bolig.

Det har faktisk skjedd en positiv ting i Oslo i det siste året i forhold til det å få bygd flere boliger, nemlig at Husbanken har vært innstilt på å finansiere en større del av lånene ved oppføring av nybygg. Tidligere var man skeptisk. Man gav ikke mer enn 50 pst. av lånet, og det førte til at Husbanken ikke spilte noen vesentlig rolle i osloregionen. Men nå har man vært villig til å gi mer penger, og man har vært villig til å finansiere opp mot 70 pst. av lånesummen. Da er hele poenget at hvis man nå velger å prioritere mindre penger på denne type boligbygging og mer penger bare på å ha Husbanken som en førstehjemsbank, betyr det mindre boligbygging og verre forhold for folk flest i Norge.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Ivar Østberg (KrF): Jeg må få lov til å minne foregående taler om at det nettopp er SV som er med på å kutte 26 mill. kr for å få til en studiefinansiering som først skal virke fra 1. november neste år. Dette er og blir paradoksalt.

Komiteens flertall mener at det er viktig at oppgaveløsninger i offentlig sektor fortsatt underlegges lokal og regional demokratisk styring. Det uttalte flertallet ved behandlingen av kommuneproposisjonen for 2002. En samlet komite den gang viste til kommunesektorens helt sentrale rolle bl.a. som leverandør av viktige velferdstjenester.

Norge er et av verdens beste land å bo i, viser internasjonale undersøkelser. Jeg får likevel mange bekymringsmeldinger om ubalansen mellom oppgaver og inntekter i kommunesektoren. Jeg er redd vi kan oppleve at mange lokalpolitikere gir opp dersom vi ikke retter opp dette. Skal vi ta vare på våre demokratiske verdier, må vi ta disse bekymringsmeldingene alvorlig.

Kristelig Folkeparti er svært fornøyd med at Samarbeidsregjeringens forslag til statsbudsjett for 2002 innebærer en reell vekst på om lag 3,8 milliarder kr, altså, som det er blitt sagt før i debatten, en vekst på nesten 250 mill. kr mer enn regjeringen Stoltenbergs forslag. Dette gjør noe med denne ubalansen.

Det er mange positive elementer i budsjettet for distriktene, og for den landsdelen jeg representerer, Nord-Norge. Nord-Norge-tilskuddet videreføres prisjustert, og flertallet ber Regjeringen videreføre tilskuddet. Flertallet i komiteen, alle utenom Fremskrittspartiet, viser til at Regjeringen vil redusere terskelvirkningene av regionaltilskuddet, og forventer at Regjeringen fremmer forslag om en slik omlegging i kommuneøkonomiproposisjonen

for 2003. Jeg vil også peke på at en samlet komite ber Regjeringen vurdere om kommuner innenfor Tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark, som er plassert utenfor virkemiddelområde A, bør inkluderes i dette.

Et av de viktigste distriktpolitiske virkemidlene vi har, er SIVA. Jeg er derfor glad for at komiteens flertall er enig med Kristelig Folkeparti i at SIVAs investeringer i fysisk infrastruktur for innovasjonsmiljøer og industribedrifter har stor betydning for utvikling og nyskaping i distriktenes næringsliv. Jeg er meget tilfreds med at en samlet komite gav sin tilslutning til at SIVAs investeringsevne bør økes ved at man utvider lånerammene i statskassen allerede i 2002. Dette innebærer at en rekke prosjekter, som f.eks. bygg til telemedisin i Tromsø, kan realiseres. En utvidelse av lånerammen vil innebære at flere andre prosjekter med stor distriktpolitisk betydning kan realiseres.

Debatten om budsjettet for 2002 har i stor grad dreiet seg om bekjempelse av fattigdomsproblemet og tiltak for dem som stiller med de svakeste forutsetningene. For Kristelig Folkeparti er det derfor gledelig at alle partier stiller seg bak forslaget om å be Regjeringen om å etablere en statlig toppfinansiering for ressurskrevende brukere og fremme forslag om dette i kommuneproposisjonen for 2003. Komiteen mener det er behov for en handlingsplan for å rekruttere fysisk funksjonshemmede til stillinger i offentlig sektor.

Jeg vil også peke på at en samlet komite viser til at Regjeringen nå vil fokusere på å avdekke, utrede og kvalifisere arbeidssøkere med lese- og skrivevansker. Å gi disse et tilbud er viktig. Komiteen har gjennom flere år vært opptatt av ASVO-arbeidsplasser. Dette er et meget viktig tilbud til dem som stiller svakest i forhold til arbeidslivet. Det er nå dokumentert at 770 er registrert på venteliste til ASVO. Det er gledelig at komiteen peker på nødvendigheten av en opptrappingsplan.

Til slutt vil jeg understreke at det er stor enighet i komiteen om politikken i forhold til samiske forhold. Alle, unntatt Fremskrittspartiet, viser til forrige års budsjettinnstilling vedrørende tilskudd til det lulesamiske sentret Arran. Det samme flertallet mener det er viktig å styrke Sametingets rolle som premissleverandør overfor Regjeringen og som ansvarlig organ for å utvikle det samiske samfunn. Flertallet har understreket betydningen av arbeidet med tospråklighet og kostnadene med dette. Flertallet er også enig i at Samefolkets fond ikke skal benyttes til individuelle erstatninger, og at Sametinget skal forvalte dette fondet.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Det er all grunn til å starte med å gratulere Høgre som politisk vinnar av denne budsjetttrunden. På fleire område og særskilt i distriktpolitikken har Kristeleg Folkeparti i løpet av få veker skifta side og står nå høgresida sine kutt i politiske verkemiddel for Distrikt-Noreg. Det må vel vere det ein reelt sett kan kalle ein politisk saltomortale. Med dette fleirtalet kan det bli vanskeleg å nå målet om å utvikle ein distriktpolitikk som er så freistande at folk vil busetje seg og skape noko i distrikta.

Eg vil reise enkelte problemstillingar rundt dette. For det første: Er det nokon grunn til å ha ein aktiv distriktspolitikk? Er det lenger eit viktig politisk mål at det skal bu folk i alle grender og bygder der det i dag er busetjing? Og er det viktig å dyrke skog og mark i dette vesle landet langt mot nord? Og kan me tenkje oss eit reiseliv utan levande bygder og eit vakkert kulturlandskap?

Eg nemner dette for å peike på det viktige i ein aktiv distriktspolitikk, og ikkje minst for å minne om det tverrpolitiske målet om eit samfunn der livskvalitet i kombinasjon med arbeid vil gje enkeltmenneske eit godt og utviklande liv, samtidig som dei skaper verdiar for fellesskapet både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Ein aktiv og god distriktspolitikk er derfor viktig med tanke på at våre barn skal ønskje å busetje seg der og ønskje å bu der heile livet.

Ein god distriktspolitikk handlar om å utvikle nye produkt som er baserte på lokale råvarer. Det handlar om marknadsføring, og det handlar om gode distribusjonsnett til akseptable prisar. Vidare er det slik at ein god og framtidretta distriktspolitikk ikkje berre er ein politikk for bygdene. Det er også ein politikk for små og mellomstore byar, slik at dei kan vere eit attraktivt alternativ til dei fire-fem store byområda me har i landet. Dette var ein politikk eg trudde Kristeleg Folkeparti var ein garantist for, men eg konstaterer etter denne budsjettinnstillinga at eg der tok feil.

Så til eit anna område. Ein god offentleg arbeidsmarknadspolitikk er avgjerande for livskvaliteten til dei fleste. Det er ein tankekross at det er fleire tusen nye menneske som kvart år blir uføretrygda. Det er ikkje eit problem i seg sjølv at dei som treng det, får uføretrygd, men det er eit problem dersom arbeidslivet ikkje er nok inkluderande slik at alle med arbeidsevne får delta. Offentleg sektor er her ikkje noko betre enn det private næringslivet, dessverre. Derfor er eg glad for at ein samrøystes komite meiner at det er behov for ein handlingsplan for å rekruttere fysisk funksjonshemma til stillingar i offentleg sektor.

Arbeidsløysa er på veg oppover samtidig som det på fleire område er mangel på arbeidskraft. Denne utfordringa løyser ein ikkje ved å sitje stille og betale ut dagpengar eller ved å kutte løyvingane til Aetat. Svaret må vere kvalifiserings- og formidlingstiltak ved å auke talet på tiltaksplassar, slik Arbeidarpartiet har gjort framlegg om, og følgje opp og intensivere arbeidet for eit inkluderande arbeidsliv, der Aetat er ein heilt sentral aktør.

Livskvalitet handlar om å ha ein god kvardag. Mange yrkeshemma utgjer ein viktig ressurs som me må ta vare på gjennom å leggje forholde til rette slik at dei kan bli aktiviserte i sysselsetjing og attføring. For ein del av dei yrkeshemma er PV, ASV og ASVO-bedrifter viktige tiltak i så måte, men behovet er mykje større enn det me nå kan tilby. Derfor må me lage ein opptrappingsplan for fleire ASVO-plassar. Bortimot 800 yrkeshemma ventar på slike tiltak. Det hadde vore ønskeleg om den utvidinga av tiltaksplassar som skal skje neste år, ville resultere i bortimot 500 nye ASVO-plassar.

Dagens tiltaksstruktur er komplisert og uoversiktleg. Derfor er det positivt at det nå blir rydda opp i dette gjennom ei samanslåing og ei forenkling av tilskotsordninga.

Eg vil også gjere merksam på at fleire av desse bedriftene slit økonomisk og har raude tal i sine rekneskap. Dersom desse tiltaka skal bli vellukka, er det viktig at både stat og kommune i fellesskap legg dei økonomiske tilhøva til rette for ei positiv utvikling.

Stastråd Victor D. Norman: Jeg hadde egentlig tenkt bare å snakke om arbeidsmarkedet. Men jeg har innledningsvis lyst til å ta litt avstand fra det inntrykket som er forsøkt skapt her, av at Høyre er et distriktsfiendtlig parti. Man kan ha uenighet om virkemidler, men at det skulle være slik at det er partiene til venstre for Høyre som har monopol på å være opptatt av andre deler av landet enn hovedstaden, vil jeg på det sterkeste ta avstand fra. Når det gjelder mitt eget område, selv om det ligger på siden av dette budsjettkapitlet, har jeg iallfall lyst til å forsikre representanten Schjøtt-Pedersen om at vi vil både videreføre og intensivere arbeidet med utflytting av statsinstitusjoner som del av moderniseringen av offentlig sektor. Men det var ikke det jeg primært skulle snakke om.

Jeg har lyst til å knytte mine kommentarer til debatten til det jeg oppfatter som hovedutfordringer i arbeidsmarkedet. På kort sikt er det en klar utfordring å håndtere den ubalansen som kan oppstå som følge av problemer og nedbemanning i noen sektorer, som i industrien og IT-næringen, parallelt med at vi fortsatt har store udekkede arbeidskraftbehov i omsorgssektoren og andre tjenesteytende sektorer. Vi bør følge nøye med i utviklingen av arbeidsledigheten. Vi har merket oss at Statistisk sentralbyrå akkurat i dag har kommet med nye anslag for arbeidsledigheten til neste år. De vurderer at den kan bli litt høyere enn vi har antydnet i tilleggsproposisjonen til Stortinget. Det vil vi følge nøye med i. Foreløpig mener vi likevel at nivået på de ordinære arbeidsmarkedstiltakene er tilpasset situasjonen på arbeidsmarkedet. Vi er derfor mer opptatt av at disse tiltakene virkelig fungerer som kvalifiseringstiltak i forhold til de sektorene som har behov for arbeidskraft. Men vi vil fortløpende vurdere om omfanget av tiltakene er tilstrekkelige.

På lengre sikt er hovedproblemet i Norge fortsatt mangel på arbeidskraft. Det er viktig at vi ikke taper det av syne, selv om arbeidsmarkedet i en periode skulle vise seg å bli litt slakkere enn vi har vært vant til de siste årene. Det betyr at innsatsen for å forhindre utstøting og for å inkludere yrkeshemmede og andre som i dag er utenfor arbeidsmarkedet, fortsatt må ha høy prioritet. Utstøtingsproblemet kan bli enda mer alvorlig i et slakkere arbeidsmarked, og vi vil derfor legge stor vekt på å følge opp de forpliktelsene både staten og partene i arbeidslivet har påtatt seg i intensjonsavtalen, bl.a. for å heve den reelle pensjoneringsalder. Vi tar intensjonsavtalen på alvor, og vi skal gjøre det vi kan for å sørge for at også de andre partene i avtalen, tar den på alvor.

Jeg er overbevist om at både NHO og LO gjør dette. Jeg har i forbindelse med representanten Andersens innlegg lyst til å minne om at intensjonsavtalen selvfølgelig ikke er et forbud mot ytringsfrihet i Norge. Personer både i LO og NHO må få lov til å gi uttrykk for hva de mener,

men organisasjonene er forpliktet av tiltakene i avtalen, og det er også staten.

Når det gjelder arbeidet for å inkludere yrkeshemmede, er det viktig at de spesielle arbeidsmarkedstiltakene både bidrar til å integrere de som har forutsetninger for å delta i det ordinære arbeidsliv, og at de omfatter gode, spesielt tilrettelagte tiltak for de svakeste.

Jeg har merket meg at komiteen vil ha flere ASVO-plasser og varig tilrettelagte arbeidsplasser, og det vil jeg med glede følge opp. Jeg har også lyst til å presisere i forbindelse med yrkeshemmede, at også her har staten som arbeidsgiver et spesielt ansvar. Jeg har merket meg ønsket fra komiteen om en handlingsplan for rekruttering av funksjonshemmede.

Det langsiktige behovet for mer arbeidskraft gjør også at vi står fast på målet om å legge til rette for økt arbeidsinnvandring. I den forbindelse vil vi fortsette arbeidet med å myke opp reglene på dette området.

Aetat er et viktig redskap i arbeidet for å få til et vel fungerende arbeidsmarked i Norge, og gjennom den avgrensning og effektivisering av etatens virksomhet som pågår, er jeg overbevist om at det vil bli et enda bedre redskap. Hovedoppgaven for etaten fremover vil være å kvalifisere ledige og yrkeshemmede for arbeidslivet og gi markedet fyllestgjørende informasjon om jobbsøkere og deres kvalifikasjoner. Vi løser imidlertid ikke de fundamentale problemene knyttet til å kombinere inkludering og sosial trygghet, så lenge vi ser Aetat og sosial tjenesteytelse hver for seg.

Spesielt er det et klart behov for å se arbeid, trygd og sosiale tjenester i sammenheng. Mange brukere er avhengige av tjenester både fra Aetat og trygdeetaten og av kommunenes sosialtjenester. Derfor vil vi i arbeidet med modernisering av offentlig sektor, som ett av hovedsatsingsområdene, ha en fullstendig gjennomgang av området arbeid, trygd og sosiale tjenester, med sikte på både samordning, forenkling og brukerropping av det som gjøres på dette området.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Det er inga usemje om at ASVO-tiltak er sentrale og gode tiltak. Mange har mykje å bidra med berre dei får oppfølging og tilrettelegging ut frå eigne føresetnader. I lang tid nå har det vore ein diskusjon om kva slags løn, altså bonusløn, desse arbeidstakarane skal ha. Så langt, som elles i arbeidslivet, har dette vore ei sak mellom arbeidsgjevar og arbeidstakar. Forskjellen er at medan andre arbeidstakarar får løn t.d. under sjukdom, får desse arbeidstakarane trekk i løna ved fråvær. Dette opplever ein som svært urettferdig.

Ei anna problemstilling er om den enkelte i ASVO-bedrift bør ha løn og ikkje trygd for den jobben som blir utført. Trygda kan i så måte overførast som lønstilskot til bedrifta. Eg veit at dette skjer i enkelte bedrifter i dag, men det gjeld berre etter samtykke frå den enkelte. Det kunne ha vore interessant å spørje statsråden om han har noko ønske om å ta eit initiativ i denne retninga.

Til sist gjeld det ei eventuell auking av satsane til ASVO, slik statsråden har varsla i møte med komiteen. Dette er veldig bra, men eg føreset at ei slik auking i tilskotssatsane ikkje vil gå ut over det som er målsettinga, nemleg at nettoeffekten av nye tiltaksplassar skal vere på 1 750 nye plassar totalt. Eg ber om at statsråden kan stadfeste at det framleis står ved lag, at det skal vere ei målsetjing på netto 1 750 nye plassar totalt.

Statsråd Victor D. Norman: Svaret på det siste spørsmålet er ja. Målet om 1 750 plasser står fast. Vi gjennomgår opplegget for alle de spesielt tilrettelagte plassene for å sørge for at vi kan få plass til noe høyere satser i støtte til ASVO-bedrifter uten at det går på bekostning av det samlede måltallet – så det står fast.

Når det gjelder spørsmålet om arbeidsvilkårene i ASVO-bedriftene mer generelt, har jeg lyst til å understreke det representanten selv sa, nemlig at dette i stor grad er et spørsmål om avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Men jeg ønsker å gå gjennom alle rammevilkårene som knytter seg til ASVO-bedrifter. De er et veldig viktig redskap i arbeidet for å inkludere utsatte grupper som burde være i arbeidsmarkedet, og vi må sørge for at vi har en helhetstilnærming til det. I den forbindelse er det også en direkte kobling mellom dette spørsmålet og det generelle spørsmålet jeg nevnte i mitt hovedinnlegg, dette med gjennomgang av hele området arbeid, trygd og sosiale tjenester for å sørge for at vi får en helhetstilnærming til spørsmålet om hvordan innsats for inkludering skal kombineres med velfungerende trygdetiltak og med en velfungerende kommunal sosial tjenesteytelse. Og dette er et av de spørsmålene som naturlig dukker opp i den forbindelse.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg merket meg at statsråd Victor D. Norman viet en del av sitt innlegg til behovet for økt arbeidsinnvandring, og her er vel kanskje et av de områdene der Høyre og Fremskrittspartiet har et noe ulikt syn.

Jeg vil stille meg undrende til de partier som fortsatt synes å mene at økt arbeidsinnvandring av sågar ufaglært arbeidskraft fra land utenfor EØS-området, er nødvendig for Norge. Vi er inne i en periode der det er noe økende ledighet. Det finnes for tiden noe sånt som 60 000–70 000 ledige i Norge. Vi har hundretusener som arbeider i halv eller annen brøkdels stilling. Vi har oversysselsetting i landbruket og offentlig forvaltning. Så vi har – det er mitt poeng – en arbeidskraftreserve i Norge totalt som burde overflødiggjøre arbeidsimport fra land utenfor EØS.

En annen ting som jeg vil inn på, er noe annet som statsråden omtalte i sitt innlegg, og som jeg selv har vært opptatt av i mine innlegg, og det er en gjennomgang av de offentlige reguleringer, av konkurransepolitikk. Jeg oppfattet statsråden dit hen at han legger opp til å være en pådriver for å få dette viktige arbeidet igjennom i den offentlige virksomheten. Jeg ser fram til de resultatene som vil komme som en følge av det moderniseringsar-

beidet som bl.a. statsråd Victor D. Norman legger opp til, og som han synes å ivre nødvendig for.

Vi har for mye konkurransebegrensende i norsk offentlig forvaltning. Her er det et kjempearbeid å gjøre, så jeg respekterer at det tar tid, men jeg vil gjerne spørre: Hvor lang tid må vi vente før vi får se noen resultater av det statsråden har satt i gang?

Statsråd Victor D. Norman: Det var hyggelig at representanten Torbjørn Andersen nå også inkluderte arbeids- og administrasjonsministeren i moderniseringsprogrammet, for tidligere var det kommunalministeren som ble tillagt det fulle ansvar for dette av den samme representanten, men takk for det.

Når det gjelder spørsmålet om tempoet i moderniseringsarbeidet, har jeg lyst til å komme tilbake til det i forbindelse med den særskilte redegjørelsen jeg skal gi i Stortinget i januar om det spørsmålet.

Når det gjelder spørsmålet om arbeidsinnvandring kontra spørsmålet om å mobilisere arbeidskraftreserven i Norge, er svaret veldig enkelt: Vi trenger begge deler. Ser vi fremover i et 10–20–30 årsperspektiv i Norge, har vi ikke noe generelt forsørgelsesproblem i Norge. Økonomisk sett har vi god evne til å ta oss av dem som ikke kommer til å være i arbeidslivet om 20–30 år, men vi har et bemanningsproblem, veldig enkelt. Forholdstallet mellom yrkesaktive og yrkespassive vil utvikle seg i så ugunstig retning i de kommende 10–20–30 år at vi må mobilisere alt vi kan få tak i av arbeidskraftreserver både innenlands og fra utlandet. Og da har jeg bare lyst til å gjenta det jeg sa i mitt hovedinnlegg: Vi står overfor en veldig stor utfordring i å holde den linjen klar, hvis vi nå skulle gå inn i en kortvarig periode med et noe slakkere arbeidsmarked. Erfaringene vi hadde fra første del av 1990-tallet, var at kortvarig arbeidsledighet førte til massiv, langvarig utstøting fra arbeidslivet, og det har vi rett og slett ikke råd til hvis vi skal klare å kunne tilby pensjonister, barn, yrkeshemmede og uføretrygdede et brukbart tilbud om 20 år.

Karin Andersen (SV): Jeg har først lyst til å si at siste delen av statsrådets resonnement deles fullt og helt av SV.

Jeg er også glad for at statsråden slo fast at avtalen som er inngått med partene i arbeidslivet om å redusere sykefraværet, står fast. At ytringsfriheten gjelder, er greit, men jeg vil spørre statsråden om han ikke mener at det er lurt at de som har inngått en slik avtale, i så fall benytter den med litt klokskap og omtanke, og ikke oppfører seg slik at det ved første korsvei sås tvil om den. Det er nemlig et flertall på Stortinget som kunne tenke seg å støtte dette om ganske raskt hvis ikke Regjeringen nå står fast på avtalen og viser trygge holdninger til dette.

Så til et annet viktig tema, og det er omstilling og privatisering. Vi i SV har lyttet med interesse til hva statsråden har sagt bl.a. i trontaledebatten, og vi har registrert at det har vært faglig tyngde og integritet i det statsråden har sagt, på tross av den store politiske uenigheten det er mellom SV og Høyre på dette punktet. Men vi frykter at

statsråden er en ulv i fåreklær, særlig fordi vi nå ser hva som skjer i Stortinget. For her, i sene nattetimer, gjøres det vedtak der bl.a. Høyre, Kristelig Folkeparti og Framskrittspartiet i samferdselskomiteen har vært med på å gjøre Posten, NSB og Luftfartsverket om til AS uten i det hele tatt å ha diskutert det med administrasjonen eller de ansatte. Og da har jeg lyst til å ta opp det statsråden sa i sitt innlegg i trontaledebatten:

«Det fjerde og siste hovedprinsippet i moderniseringsarbeidet er at det må forankres hos de ansatte. Gode offentlige tjenestetilbud forutsetter entusiasme og pågangsmot hos dem som yter tjenestene. En prosess som de ansatte i verste fall er imot, og i beste fall bare halvhjertet er med på, vil ikke føre til målet. Vi vil derfor legge stor vekt både på å lytte til de ansattes organisasjoner og å trekke dem sterkt inn i arbeidet.»

Vil statsråden følge dette opp i forhold til sine partikolleger og fortelle at en slik prosess som vi nå har vært vitne til, ikke er akseptabel?

Presidenten: Presidenten var noe i tvil om uttrykket «ulv i fåreklær», men antar det var en vurdering og ikke en påstand.

Statsråd Victor D. Norman: Ingen problemer. Statsråden kan i hvert fall bekrefte at han har fåreklær, for denne dressen er så vidt jeg vet, av ull. Jeg tror familien kan bekrefte at statsråden ikke er noe særlig aggressiv, så ulvemessig sett tror jeg det kan være litt problematisk.

Statsråden har i tillegg lyst til å si at han neppe er den rette til å gi representanter for organisasjonene råd om å tie stille – så jeg tror jeg skal avholde meg fra å kommentere hvordan ytringsfriheten bør benyttes i organisasjonene. Jeg fastholder det jeg sa: Organisasjonene er forpliktet av avtalen, og vi føler oss overbevist om at både NHO og LO lojalt vil følge opp intensjonsavtalen.

Når det gjelder spørsmålet om hva som skjer i sene nattetimer i komiteer i Stortinget, så vet statsråden veldig lite om det, for han pleier å sove om natten. Og det gjorde han også denne natten.

Jeg har lyst til å understreke veldig sterkt det jeg har sagt før, at det er viktig å ha de ansatte med i moderniseringsarbeidet. Men jeg har også lyst til å understreke at i dette spørsmålet om aksjeselskaper, som på en eller annen måte nå er blitt et veldig stort og altfor dramatisk spørsmål, virker det som om man blander sammen spørsmålet om selskapsform med spørsmålet om privatisering. Aksjeselskapsformen er en velegnet, grei måte å organisere en virksomhet på. Det gir veldig klare ansvarslinjer. Det gjør det veldig klart hva som er eierens ansvar, og hva som er foretakets eget ansvar. Og samtidig er det, i den grad man ønsker å bruke aksjeselskapsformen til å knytte spesielle formål eller begrensninger til virksomheten, nesten ingen begrensninger man ikke kan legge inn i vedtektene for et aksjeselskap. Derfor tror jeg personlig at mediene i dag unødig har dramatisert dette spørsmålet om valg av selskapsform for disse virksomhetene. Og jeg tror de sentrale spørsmålene i forbindelse med moderni-

sering og omorganisering går på helt andre ting enn sel-skapenes juridiske status.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er bra at statsråden på kort tid har følgt opp med eit ryddig, enkelt og handterleg regelverk for arbeidsmarknadsbedriftene, slik at det blir mogleg for dei til å ha endå fleire enn i dag i arbeid. No framgår det av Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjettproposisjon at det òg er andre tiltak for yrkeshemma. For eksempel er det når det gjeld lønstilskotsordninga, sagt at nesten 60 pst. av dei yrkeshemma deltakarane som prøvde seg i arbeidslivet med den ordninga, kom tilbake til arbeidslivet. Om ordninga med fleksibel jobb, som er meint å vera spesielt innretta mot folk som i periodar av livet har god arbeidsevne og tilsvarande redusert arbeidsevne i andre periodar, er det sagt at måltala ikkje er nådde. Mitt spørsmål er: Er det arbeidsgivarsida som her er ei hindring, eller er det andre hindringar? Eg synest særleg det er nødvendig å få dette bekrefta eller avkrefta i dag når eg ser at arbeidsgivarsida så sterkt er ute og flaggar sjukelønsordninga som eit hinder for å få fleire inn i arbeidslivet.

Så til modernisering og fornying av offentleg sektor. Eg er glad for at statsråden så nøye presiserer at det går an å leggja inn ulike element ved privatisering og konkurranseutsetjing. Er han, med bakgrunn i det han innleidde sitt innlegg med når det gjaldt distriktspolitikk, oppteken av å ta omsyn slik at ikkje den konkurranseutsetjinga og privatiseringa som han no måtte planleggja, verkar sentraliserande og verkar ulikt landet rundt når det gjeld det som til i dag har vore likeverdige tilbod?

Statsråd Victor D. Norman: Når det gjelder spørsmålet om hvorfor det er ulike typer tiltak for å inkludere yrkeshemmede som kan gå inn i normalt arbeid slik at de faktisk kommer inn i det, er det klart at det har mye å gjøre både med måten vi håndterer virkemiddelapparatet på på den statlige siden, og med holdninger ute i bedriftene og delvis i organisasjonene. Derfor legger intensjonsavtalen opp til både en annen måte å håndtere og organisere virkemidlene på – det følger vi opp med et mye tettere samarbeid mellom Sosialdepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet i gjennomføringen av tiltakene – og den legger opp til at bedrifter skal forplikte seg til å være inkluderende arbeidslivsbedrifter og dermed jobbe med den interne kulturen i disse spørsmålene.

Vi akter å legge vekt på at statlige virksomheter skal gå foran med et godt eksempel som IA-bedrifter, og vi kommer til å jobbe tett mot, og sammen med, NHO for å sørge for at vi får mange private IA-bedrifter. Og da tror jeg også vi kommer til å se at virkemidlene fungerer bedre.

Bare for å fjerne enhver tvil, siden spørsmålet nå er reist både av Meltveit Kleppa og Andersen: Det er nok mange meninger i Regjeringen i forhold til spørsmålet om hva slags sykkelønsordning vi burde ha i Norge, men vi har inngått en avtale som innebærer at vi skal bruke andre virkemidler enn reformer i sykkelønsordningen for å løse dette problemet. Så skal vi se om det virker. Vi

skal gi det en god, real sjanse, men det betyr ikke at vi i all fremtid har forpliktet oss til å avstå fra å ta opp spørsmålet om sykkelønsordningen.

Når det gjelder modernisering og fornyelse, er mitt klare mål og ønske at dette ikke skal virke distriktsfiendtlig. Én av måtene å få det til på, er å åpne for at vi ikke skal ha samme modeller og samme løsninger i alle deler av landet og i alle slags kommuner – uavhengig av hvor store de er eller hvor de ligger. Jeg tror at et moderniseringsarbeid som åpner for at vi skal ha et mangfold av tilpassede løsninger, vil være mye mer distriktsvennlig enn en modell som innebærer at vi skulle ha samme løsning overalt i landet.

Reidar Sandal (A): Statsråd Norman peika i innlegget sitt på at vi ser forsterka tendensar til aukande arbeidsløysa i landet vårt. For Arbeidarpartiet er det derfor avgjerande viktig å ha eit auka omfang på tiltaksplassane. Vi er særleg opptekne av dette fordi vi vil legge til rette for å kvalifisere folk for arbeidsmarknaden, som dei bør kome inn igjen på snarast mogleg. Eg føler at Regjeringa Bondevik er noko defensiv på dette feltet og stort sett nøyer seg med å foreslå auka midlar til dagpengar. Spørsmålet mitt til statsråden er derfor: Vil Regjeringa kome tilbake med forslag om å auke talet på tiltaksplassar i revidert nasjonalbudsjett?

På ei rekkje område i samfunnet vårt manglar vi faktisk arbeidskraft. Det peika òg statsråden på i innlegget sitt. Eg meiner det er viktig å stimulere eldre arbeidstakarar til å stå lenger i arbeid enn det som no er situasjonen for mange. Noverande ordning for AFP legg opp til at ein kan tene inntil 4 000 kr pr. år utover pensjonen utan at det har negative økonomiske konsekvensar for dei det gjeld. Dette inspirerer ikkje til å bruke restarbeidsevna. Eg vil derfor spørje arbeidsministeren: Vil han medverke til at inntektsgrensa blir auka til 1 G for å motivere fleire arbeidstakarar til å bruke restarbeidsevna si?

Statsråd Victor D. Norman: Når det gjelder spørsmålet om flere tiltaksplasser, har jeg lyst til å understreke at vi ikke bare må se det i forhold til arbeidsledigheten, men også i forhold til hvilke grupper det er som står bak økningen i arbeidsledigheten. Det som foreløpig har vært tilfellet, er at det i stor grad er personer som kommer fra tjenesteytende virksomhet, eller personer som kommer fra IT-bransjen, som har blitt ledige. Dette er, slik vi vurderer det, folk som det først og fremst er viktig å få over i annet arbeid så rask som mulig. De mangler ikke kvalifikasjoner, men man må sørge for at formidlingen foregår godt. Vi kommer ikke bare til å ha blikket veldig nært rettet mot volumet i ledigheten, men også mot hvilke grupper som går ut i ledighet, for å se hvilket behov det er for flere kvalifiseringsplasser. Det betyr at vi i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett vil komme tilbake til spørsmålet, uten at jeg her vil si at vi nødvendigvis vil foreslå flere plasser. Dette kommer an på både omfanget og sammensetningen av den ledigheten vi måtte få utover vinteren.

Når det gjelder spørsmålet om AFP, er svaret: Statsråden har ikke lyst til å medvirke til at inntektsgrensen blir satt til 1 G. Ikke fordi han ikke har lyst til å få pensjonister tilbake i arbeidslivet, men fordi han er opptatt av at vi ikke skal få flere unge pensjonister. Da grensen på 1 G ble erstattet av et slingringsmonn på 4 000 kr, hadde det en klar positiv virkning på antallet nye AFP-pensjonister. Jeg er veldig redd for å gå tilbake til den ordningen vi hadde tidligere, som innebar at vi i praksis oppmuntret til mye sterkere utstøting enn det arbeidstakerne selv og samfunnet var tjent med. Når det er sagt, er det klart at 4 000 kr er ikke noe magisk tall. Man kan godt diskutere om man skjønnsmessig burde ha et noe høyere tall, men å gå opp i størrelsesorden 1 G har, tror jeg man kan si ut fra tidligere erfaringer, veldig uheldig virkning på antallet som går ut på AFP.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Reidar Sandal (A): Arbeidarpartiet legg stor vekt på at vi skal ha kommunalt sjølvstyre og likeverdige velferdstilbud i alle delar av landet vårt. Vi veit at kommunane og fylkeskommunane syter for det aller meste av den offentlege tenesteproduksjonen. Derfor blir det heilt sentralt at dei same kommunane og fylkeskommunane får økonomiske vilkår som gjer dei i stand til å tilby dei tenestene som befolkninga har behov for. Regjeringa Stoltenberg sitt økonomiske opplegg for kommunesektoren legg til rette for dette. Forslaget inneber ein reell vekst i dei samla inntektene for sektoren på om lag 3,5 milliardar kr.

Det er positivt at handlingsrommet for kommunesektoren aukar. Dei frie inntektene blir 1 775 mill. kr høgare i 2002 enn i 2001. Regjeringa Stoltenberg foreslo ei offensiv satsing for barnehagane med 1 milliard kr ekstra neste år. Midlane skal brukast til å skaffe og drive fleire plassar, og til å setje ned foreldrebetalinga. Den førre Regjeringa la også fram forslag om å auke tilsegnsramma med 4 000 plassar innanfor eldreomsorga. Det blei vidare foreslått å setje av meir pengar til psykisk helse og ei ekstra satsing på opprusting av skulebygg. Alt dette er gode tiltak som gir betre velferd i landet vårt. Vi får fleire og betre tenester til innbyggjarane rundt om i kommunane våre.

Bondevik II-regjeringa har lagt fram eit budsjettforslag med nye anslag for den økonomiske utviklinga. Ein vesentleg del av desse midlane vil Arbeidarpartiet bruke til skattelette for dei som har dei lågaste inntektene. Satsen i minstefrådraget aukar med 2 prosentpoeng. Dette gir lågare skatteinntekter for kommunane, noko Arbeidarpartiet kompenserer fullt ut.

I sitt endelege kommuneopplegg for 2002 aukar Arbeidarpartiet handlingsrommet med over 600 mill. kr. Av dette aukar rammetilskota med 85 mill. kr utover kompensasjonen for at skatteinntekter fell bort. Dette er inntekter som vi ønskjer skal brukast til auka satsing på barnevern, skulehelseteneste, norskopplæring og ei rabattordning for ungdom i kollektivtransporten.

Arbeidarpartiet vil dessutan auke dei øyremerkte midlane til kommunesektoren med 387,5 mill. kr. Desse midlane skal m.a. brukast til helsetilbod til narkomane, til rusførebyggjande arbeid og til tilskot i vidaregåande opplæring.

Kommuneopplegget til Arbeidarpartiet for neste år legg eit godt grunnlag for den offentlege tenesteytinga i landet vårt. Vi vil gi 445,5 mill. kr meir i tilskot til kommunesektoren enn fleirtalet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Framstegspartiet, legg opp til. Det vil nok bli lagt merke til rundt om i kommunar og fylkeskommunar.

I Arbeidarpartiet forstår vi at mange kommunar og fylkeskommunar er i ein pressa økonomisk situasjon. Derfor ber vi om at Regjeringa gir ein grundig presentasjon av problema. Vi ønskjer at Regjeringa skal skissere tiltak for å rette opp den økonomiske ubalansen. Høgre og Kristeleg Folkeparti avviser eit slikt arbeid. Det heiter nemleg i deira merknader at «utviklingen i kommuneøkonomien peker i retning av stabilisering og forbedring». Slike synspunkt borgar ikkje for at regjeringspartia vil yte noko særleg for å få sunnare økonomi i kommunar og fylkeskommunar som ikkje veit å få orden på sine budsjett.

Kommunal- og regionalministeren skisserer ei løysing i Aftenposten i går: Storbyane skal få meir pengar, småkommunar mindre. Den framgangsmåten blir for enkel. Den økonomiske ubalansen i kommunesektoren er ikkje berre avhengig av folketal. Eg vil oppmode statsråd Solberg om å lage eit kommuneopplegg for 2003 som gjer kommunane i stand til å løyse sine oppgåver – anten det er snakk om ein stor bykommune, ein innlandskommune på Austlandet eller ein kystkommune i Nord-Noreg eller på Vestlandet. Skal vi få sunnare økonomi i kommunesektoren, må vi vere villige til å bruke meir midlar der, ikkje berre omfordele.

Staten gir store overføringar til kommunar og fylkeskommunar. Det er framleis nødvendig. Men det er ikkje tilstrekkeleg. I kommunane er ein òg avhengig av eit vel fungerende næringsliv som blir inspirert til nyskaping, omstilling og auka verdiskaping. I dette arbeidet er det svært viktig med aktive distriktpolitiske verkemiddel. På det området sviktar Bondevik II-regjeringa fullstendig, med dramatiske reduksjonar, eller fjerning av løyvingar i distrikts- og regionalpolitikken og med fjerning av løyvinga til nyskappingsprogramma som Stoltenberg-regjeringa foreslo.

Kari Lise Holmberg (H): Ordtaket «Arbeidet adler mannen» er like aktuelt i dag som før. Arbeid gir grunnlag for inntekt og tilhøyrighet. Arbeid gir selvrespekt og selvfølelse. For de aller fleste er arbeid den viktigste sikring mot utstøting og fattigdom. Arbeid er viktig både for den enkelte og for landet.

Det er et felles mål for komiteen at flest mulig skal være i arbeid, at arbeidslivet må bli mer inkluderende, og at forholdene må legges til rette slik at det blir plass til alle. I dag er for mange syke eller uføre, og for mange går tidlig av med alderspensjon. Det er gledelig at en enstem-

mig komite understreker viktigheten av et inkluderende arbeidsliv, hvor alle med arbeidsevne skal få anledning til å delta.

I dag er ledigheten blant funksjonshemmede høy. Det samme gjelder ledigheten blant innvandrere. Det er også en samlet komite som understreker behovet for en handlingsplan for å rekruttere fysisk funksjonshemmede til stillinger i offentlig sektor.

Til tross for både rekrutteringsplan og lokale handlingsplaner sliter ikkevestlige jobbsøkere med å få seg arbeid. Utdannelse hjelper ikke mørkhudede – de slipper ikke inn på arbeidsmarkedet, kunne vi lese i Aftenpostens mandagsutgave.

Det er helt på sin plass når byråd Torger Ødegaard i Oslo refser arbeidsgiverne og ber dem se bort fra hudfargen når de skal ansette nye medarbeidere, for som han sier:

«Det er ingen grunn til at de ikke skal ansette kvalifiserte søkere med minoritetsbakgrunn.»

Som statsråd Norman orienterte om, er ledigheten nå stigende. Men selv om vi på kort sikt får en økning, vil vi fortsatt komme til å ha lav ledighet. Det er press på arbeidsmarkedet, og det er mangel på arbeidskraft spesielt innen utdanning, helse og omsorg. Det er et stort tankekors at vi i Norge har stelt oss slik at sykefraværet er både høyt og dyrt, og at antallet uføretrygdede også er høyt.

Det er gledelig at Stortinget tar arbeidslivets utfordringer på alvor og gir Regjeringen føringer for arbeidet framover.

Komiteen mener det nå er behov for en stortingsmelding om arbeidsmarkeds- og sysselsettingspolitikken i det 21. århundre.

Regjeringen har tatt gode grep for å trygge sysselsetting, næringsliv og bosetting. For å opprettholde bosettingen i distriktene og sikre levedyktige lokalsamfunn i hele landet er det helt vesentlig å tenke nytt og være framtidsrettet. Komitemedlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet ber Regjeringen sørge for at de offentlige virkemidlene i større grad rettes inn mot forskning og kompetanseheving samt mot utvikling og implementering av ny teknologi. Dette vil best sikre et variert næringsliv, med produktive og lønnsomme arbeidsplasser. Dette er god distriktspolitikk. Og det er bedre med gode rammebetingelser for alle enn selektive tiltak for enkelte. Derfor er skatte- og avgiftslettelsene i årets budsjett helt vesentlige.

Det er gledelig at statsråd Solberg nå vil ta fatt i storbyenes mange utfordringer. Man har i byene lenge gitt uttrykk for at landet ikke har hatt en god nok politikk for de spesielle storbyproblemene som er knyttet til fattigdom, integrering av innvandrere, jobbtiltak og boligpolitikk. Som tidligere ordfører i Skien vet jeg at det har blitt gjort en rekke henvendelser til storting og regjering i sakens anledning, men viljen til å gjennomføre endringer var dessverre ikke i tilstrekkelig grad til stede i Stoltenberg-regjeringen. Statsråden fokuserer nå mot byen og alle dens utfordringer. Det kommer sent, men det kommer godt.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Inger S. Enger (Sp): Senterpartiet har i denne debatten fremmet flere forslag som ville gitt bedre forhold i kommunene hvor vi bor, og hvor vi mottar ulike tjenestetilbud. Det burde ikke være noen hemmelighet at Senterpartiet har ønsket seg mer penger til kommunal sektor. Men som alle vet, er det ulike fordelingsnøkler som ligger til grunn for overføringssystemet til kommunene, det meste er basert på befolkningstall. Det lages en slags gjennomsnittsberegning ut fra de store talls lov. En kan mene mye om snaue rammer og gjennomsnittsberegning, men det blir en annen debatt.

Nå vil jeg peke på ett område hvor gjennomsnittsberegninger blir helt feil. Det gjelder ressurskrevende brukere. Veksten i denne brukergruppen er ikke reflektert i rammene. Gruppen øker særlig innen tung psykiatri, rus- og trafikkskadde. I denne sammenhengen snakker vi om personer hvor kostnadene ligger på 1–2 mill. kr, ja opp til 3 mill. kr pr. år. Det er også tilfeldig hvor disse tilfellene dukker opp.

Dagens ordning er slik at kommunen i realiteten bærer alle kostnader, dvs. når kostnadene overstiger 600 000 kr, skal det rapporteres til fylkesmannen. Det blir da gitt et tilskudd fra skjønnsmidlene som fylkesmannen disponerer. I min hjemkommune tilsvarende skjønnsmidlene 20 000 kr pr. person. Det er ikke veldig mye, og det er ikke enestående for Gausdal. Det sier seg sjøl at dette medfører en tyngende belastning for kommunebudsjettet, som dessverre vil gå ut over en del andre ting. Dette har stortingsflertallet for så vidt tatt innover seg, og i innstillingen som vi behandler i dag, heter det:

«Stortinget ber Regjeringen om å etablere en statlig toppfinansiering for ressurskrevende brukere. Regjeringen bes fremme forslag i kommuneproposisjonen for 2003.»

Men det innebærer jo at ordningen tidligst kan tre i kraft fra 1. januar 2003.

Senterpartiet er rede til å gå lenger. Vi har tidligere fremmet følgende forslag:

«Det innføres en toppfinansiering for særlig ressurskrevende brukere av kommunale tjenester. Kommunene betaler en egenandel på kr 600 000. Staten betaler 80 pst. av kostnadene utover dette.»

Det er synd at stortingsflertallet ikke har vært villig til å gå med på dette.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Sverre J. Hoddevik (H): Jeg tillater meg – under møteledelsens strenge tidsramme – å knytte et kort innlegg til en bitte liten merknad i dagens innstilling.

Det gjelder en avsluttet grensereguleringssak i Møre og Romsdal. Vi har en inndelingslov som tilsier at slike saker ikke skal havne i denne salen overhodet. Denne saka var den siste som blei behandla etter gammel lovtekst, der kompliserte saker kunne sendes til Stortinget.

Argumentasjonen i slike saker er at de lokale ønskene skal imøtekommes. Ved Stortingets forrige behandling av denne saka blei det pekt uttrykkelig på at her var det andre som burde høres. Det blei pekt på hvordan man burde opptre ved bruk av folkeavstemmingar, og saka blei sendt tilbake for behandling i regjering. I ettertid, etter at beslutninga blei fattet, er det avholdt en folkeavstemming som klart tilkjenner at denne påpekinga av andre kretsers interesser var relevant.

I innstillinga har komiteens flertall en kryptisk merknad om at Regjeringa, eller statsråden, kan gripe fatt i saka og komme tilbake til Stortinget med den. Det burde kunne gis en oppklaring i denne salen av hva man faktisk mener med dette, om man mener å gi statsråden signal om at den nær forestående overføringa bør fryses, eller om det er ment slik at dersom statsråden finner grunn til å legge vekt på de nye opplysningene, så kan Regjeringa beslutte seg for et annet resultat, dvs. at man omstøter den beslutninga som den forrige regjeringa har gjort.

Det er betydelig fersk kunnskap i Stortinget om denne saka, i kraft av forholdsvis ferske dokumenter og en smule hukommelse. Min oppfordring i denne saka er at komiteens medlemmer, Stortinget og statsråden tydeligere tilkjenner hva som er mulighetene og begrensningene knyttet til en slik merknad.

Hensikten med mitt innlegg under denne stramme tidsramma var – om mulig – å få en tydeligere oppklaring av hva målsettinga er.

Presidenten: Hvis presidenten oppfattes å være streng, så er det meningen. Samlet taletid i dag er beregnet til nesten elleve timer, og av hensyn til dem som skal sitte her i natt, tror jeg at vi må være strenge nå i formiddag.

Ola T. Heggem (Sp): Som møtende vararepresentant og med daglig virke i en ordførerstol er det med spesiell interesse jeg tar del i denne debatten.

Jeg vil starte med å uttrykke skuffelse over komiteflertallets manglende oppfølging av bl.a. årets valgkamp, der komiteens medlemmer og andre her i huset gav mange lovnader til innbyggerne våre. Det er bekymringsfullt at de som skal produsere disse tjenestene, ikke blir satt i stand til å utføre jobben på en tilfredsstillende måte.

Jeg har også med uro merket meg flertallets, og ikke minst statsrådets, ønske om å foreta en betydelig omfordeling av kommunemilliardene. Jeg tillater meg faktisk å spørre om en virkelig mener at tilbudet er *for godt* i de mindre kommunene. Det hadde vært interessant om statsråden ved en senere anledning hadde svart på det spørsmålet.

Forslaget om å ta bort de kommunale næringsfondene er også oppsiktsvekkende og viser med tydelighet «den nye kursen i distriktpolitikken».

Til slutt litt om landbrukskontorer. Jeg har personlig fulgt denne saken nøye fra den dagen kommunene overtok ansvaret for disse kontorene, og har fått forståelsen av at det skulle innføres kriterier som skulle ivareta landbrukskommunenes spesielle oppgaver. Det har ikke skjedd. Penger som i alle år har gått til landbruksforvalt-

ning, skal nå omfordeles og brukes til helt andre formål i mange kommuner, mens de kommuner som har et aktivt landbruk og store landbruksareal, i framtida må omprioritere fra f.eks. skole og omsorg for å løse lovpålagte oppgaver innenfor landbruksforvaltningen.

Her er noen eksempler: Oslo kommune får en økning fra vel 200 000 kr til nærmere 40 mill. kr, mens mange landbrukskommuner får en reduksjon fra 1–2 mill. kr til knappe 200 000 kr, eller 20–30 pst. av tidligere overføringer. Nedskjæringer i millionklassen betyr mange stillinger, og det er ikke smuler vi snakker om i småkommunenes budsjetter.

Det er med glede og forventning jeg konstaterer at komiteen ber om en ny gjennomgang av fordelingen av disse 350 millionene det faktisk er snakk om.

Peter Gitmark (H): Det er oppsiktsvekkende når representanten Schjøtt-Pedersen, tidligere finansminister og tidligere leder av finanskomiteen, meddeler at Arbeiderpartiet ikke kan ta ansvar for rammen på område 6 og ønsker å stemme mot hele budsjettet på rammeområde 6. Flere ganger de siste fem årene som budsjettreformen har vart, har opposisjonen vært svært uenig med Regjeringa, men uten å ta det skrittet å stemme mot hele rammen. Jeg håper dette er siste gang Arbeiderpartiet demonstrerer en så stor uvilje som de har gjort nå.

Så vil jeg gjerne kommentere representanten Karin Andersens svar på min replikk tidligere i dag. Jeg er sjokkert når SV sier at det er greit at overføringer til studentboliger kan kuttes så lenge stipendiet går opp. Det er sågar bare fra 1. november stipendandelen går opp – to måneder før Samarbeidsregjeringa ville ha satt den opp. Når vi vet at de andre motpostene er månedlige utbetalinger av stipend og studielån og også en konverteringsordning, spør jeg meg selv: Hva har skjedd med SVs prinsipper? Jeg priser meg lykkelig, også på SVs vegne, over at SV ikke er med i flere flertallsinnstillinger enn den ene. Da tror jeg virkelig SV hadde gitt sine prinsipper på båten.

Karin Andersen (SV): Jeg skjønner at det faller en ung Høyre-mann veldig tungt for brystet at det er SV som har greid å sikre 40 pst. stipendandel til studentene, og at det er veldig vanskelig for dem å svelge. Men jeg kan forsikre representanten Gitmark om at det er mange korsveger før 1. november der vi kan få på plass flere penger, også til studentboliger. Den ene korsvegen er ved en omgrupperingsproposisjon som ligger til behandling i Stortinget nå. SV jobber for dette, og Høyre er invitert til å støtte det. Dessuten har vi et revidert nasjonalbudsjett på trappene. I den forbindelse er det veldig mange gode muligheter for dette. Prinsippet om å få økt stipendandelen er svært viktig for SV. Men vi er sjølvsagt ikke glad for at vi måtte kutte der. Vi ønsker tvert imot å jobb morgen, middag og kveld for å få flere penger til boligbygging, også til studentboliger.

Bostedsløse var et tema i stad, i en dialog mellom SV og statsråden. Jeg må knytte noen merknader til det, for her er det spørsmål om å få på plass et mer aktivt system

(Karin Andersen)

enn det vi har i dag. Både Stortinget og statsråden vet at kommunene ikke gjør jobben sin. Tvert imot oppfører kommuner seg nå, som Oslo kommune, som rene hushaier. Kommunene leier ut til markedspris og har ikke aktive nok virkemidler for å hjelpe de som er bostedsløse. SVs agenda har vært at staten skal være mye mer aktiv og gå inn og legge til rette virkemidler, nettopp fordi det her er et kommunalt apparat som svikter. Dette kan vi ikke sitte og se på. Det er faktisk folk som ikke har et sted å bo. Jeg vil utfordre statsråden igjen: Ser ikke statsråden at når det dreier seg om bostedsløse, er det faktisk behov for mer aktive virkemidler også fra Regjeringens og statsrådets side?

Så til debatten om sykelønnsordningen. Jeg registrerer at statsråd Norman ikke vil gå inn og gi råd til en avtalepart. Jeg er sterkt uenig i det. Staten er en av avtalepartene her. Det er svært viktig at denne avtalen holdes, og at den ikke kludres med eller sås tvil om av noen av partene. Jeg oppfatter at staten har et klart ansvar for å rydde opp i dette og få på plass de partene som er der, og de får være så snille å la være å så tvil om dette på en så dramatisk måte som NHO har gjort i dag. Hvis ikke, vil den tvilen hefte ved det at dette egentlig også er Regjeringens agenda, men at den ønsker at NHO skal gå foran, og at den i Stortinget skal ha backing fra Fremskrittspartiet til å gå løs på dette ved første og beste anledning. Så her må jeg be statsråden gjøre mer enn bare stilltiende å akseptere at ytringsfriheten går over den avtalen som er inngått.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg har med interesse merket meg at statsråd Solberg i debatten har sagt nei til sitt eget utspill i NRK-radio forleden om at Husbanken nå skal bli førstehjemsbank. Hvis jeg forstår statsråden rett, skal det knapt bli noen svekkelse av noen av de eksisterende tiltak og rammer. Men dersom statsråden står fast ved at antallet etableringslån skal økes til det nivå arbeiderpartiregjeringen foreslo, mens utlånsrammen settes 2 milliarder kr lavere, så betyr det at rundt 1 500 færre boliger kan oppføres med husbanklån neste år.

Jeg har ellers merket meg statsråd Normans understrekning av viljen til utlokalisering av statlig virksomhet. Det er jeg glad for. Jeg håper statsråden også vil følge opp merknaden fra flertallet i komiteen, som forutsetter at den nye regjeringen følger opp den forrige regjeringens arbeid om å etablere 30–50 nye statlige arbeidsplasser i Vardø. Dette er antakelig den kommunen som er hardest rammet av omstilling i statlig virksomhet.

Representanten Hoddevik tok opp spørsmålet om grense revisjonen mellom Sande og Vanylven kommuner. Den merknaden som står her, må for Arbeiderpartiets del ikke forstås slik at Arbeiderpartiet gir Regjeringen en generell tilslutning til det Regjeringen måtte ønske, men dersom Regjeringen mener at den har nye opplysninger som den vil legge fram for Stortinget til en vurdering, vil vi selvfølgelig vurdere saken. Men som sagt, ikke en generell tilslutning fra vår side.

Regjeringen Bondevik har lagt fram nye anslag for arbeidsledigheten neste år. Disse anslagene bygger på ana-

lyser som er kommet etter at regjeringen Stoltenberg la fram sitt budsjettforslag, og som fanger opp den økte usikkerheten i internasjonal økonomi. Regjeringen anslår nå økt arbeidsledighet neste år, og det ville forsterkes gjennom ledighetstallene for november, som ble lagt fram mandag, og de nyeste analysene som også kom fra andre steder. Økningen i ledigheten siste måned er den største på nær ti år, og det bør uroe oss alle.

Arbeiderpartiet mener for sin del at Regjeringen er for passiv når den nå bare øker bevilgningene til arbeidsledighetstrygd. Vi mener at de nye opplysningene gjør det nødvendig å styrke arbeidsmarkedstiltakene, og har derfor foreslått det. Jeg forutsetter imidlertid at Regjeringen nøye følger utviklingen, og jeg er glad for at statsråden understreket det. Jeg forutsetter at Regjeringen eventuelt kommer tilbake til Stortinget med forslag til tiltak.

Ellers vil jeg vise til at Arbeiderpartiet også mener at det er behov for en grundig gjennomgang av kommuneøkonomien – én ting er pensjonskostnadene, en annen ting er underskuddene som følge av aktiviteten i sykehussektoren. Her viser jeg til det private forslag som er fremmet av representanter for Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, og til behandlingen av det i Stortinget.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Høgres kommunalpolitiske talsmann sa i dag i sitt innlegg at ingen kommune får ei krone for mykje. Eg deler hans vurdering.

Så seier statsråd Solberg med reine ord at det er kommunar som pr. dato får tilført for mykje midlar. Eg ber om ei konkretisering i forhold til eit bilete av Kommune-Noreg, teikna av statsråden, som eg ikkje kjenner meg igjen i.

Så nokre få ord om bustadsektoren. Det er nødvendig å byggja opp ein skjerma marknad med utleigebustader og låginnskotsbustader for dei som skal inn på bustadmarknaden for fyrste gong, eller som av andre grunnar har problem med å skaffa seg bustad på den opne marknaden.

Senterpartiet meiner at inntektene frå dokumentavgifta bør øyremerkjast med eit program for bygging av allmennyttige utleigebustader, låginnskotsbustader og andre subsidierte bustader under prisregulering. Det går òg an å la ungdom under 30 år få unntak frå å betala dokumentavgift.

Vi vil i vårt alternative budsjett nytta 150 mill. kr til tiltak for bustadlause. I det inngår det høgst nødvendige samspelet som skal vera mellom bustad og oppfølging, f.eks. etterverntiltak for rusmiddelmissbrukarar.

Vi set søkjelyset på dei einslege sin situasjon, ei gruppe der somme har langt høgare buutgifter pr. person enn andre hushald, samtidig som dei òg kjem dårleg ut på andre område. Vi ynskjer ei eiga sak til Stortinget med ei vurdering av bustadpolitiske tiltak. Eg ber om statsråden si vurdering i forhold til det.

Så til slutt til dette som gjeld Husbanken. Av ei total bustadfinansiering i Noreg legg Husbanken beslag på mellom 13 og 14 pst. Det er det vi snakkar om. Det er òg slik – vert det sagt i Husbanken – at det er søkt om 39 pst. meir i lån i år enn i fjor. Det betyr at ein allereie no kan

vera i ein situasjon der ein begynner å trekkja av neste års lånerammer. For oss er det viktig å understreka at Husbanken medverkar til at det kvart år kjem eit stort tal nøkterne bustader på marknaden og medverkar til nøktern ressursbruk. Og Husbanken er ein svært viktig reiskap for å driva mot konjunkturpolitikk og sikra at bustadbygginga held fram, òg i nedgangstider. Det er ikkje tvil om at det kan bli vanskelegare å finansiera bustadbygging i distrikta utan Husbanken sine generelle bustadlån. Husbanken finansierer mellom 60 og 70 pst. av nybygg, f.eks. i Nord-Noreg, mot berre 10 pst. i Oslo.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Det går mot slutten av ein lengre debatt. Eg har berre lyst til å knytte nokre kommentarar til noko av det som har blitt sagt i debatten i dag.

For det første vil eg gjere merksam på den merkna den som Arbeidarpartiet har lagt inn i innstillinga når det gjeld tilsettingspraksisen i oljesektoren – som me finn veldig uheldig – og som i innstillinga har fått tilslutning frå Senterpartiet og SV, og faktisk – som eg trudde – òg Framstegspartiet. Nå har representanten Sandberg bekrefta at Framstegspartiet ikkje er med på den merkna den. Eg synest det er litt leitt at Framstegspartiet er med på å skape forvirring ved å – eg hadde eg nær sagt – gå ut og inn av ein merkna den.

I ei tidlegare replikkordveksling mellom meg og representanten Sandberg tok eg opp spørsmålet omkring det nye tiltaket innanfor Aetat som skal ivareta dei svake av dei svake på arbeidsmarknaden. Representanten Sandberg svarte at det kan løysast av private formidlingsselskap. Eg må seie at eg stiller meg svært undrande til det. Private formidlarar skal i utgangspunktet gjere butikk av det arbeidet dei held på med, og eg trur faktisk ikkje det er særleg interessant for private formidlingsselskap å formidle arbeid for dei svakaste av dei svake. Det kan vere ei tung gruppe å formidle, så eg synest det er leitt at Framstegspartiet, som er opptatt av dei svakaste, etter det dei gir uttrykk for, ikkje er med på det forslaget som Arbeidarpartiet har.

Eg har lyst til å spørje statsråd Solberg om Husbankens rolle. Nå har ho avklart ein del forhold rundt dette, men dersom Husbanken skal fokuserast mot førstegangs-etablerarar, er det veldig viktig at etableringslånordninga har ei stor ramme. Nå har me jo hatt etableringslån i ein del år, men det eg opplever, er faktisk at ein del kommunar ikkje tar opp etableringslån for vidare formidling til førstegangsetablerarar. Når om lag 100 kommunar faktisk ikkje tar opp etableringslån og gir innbyggjarane sine det tilbodet, blir det eit problem at me har ei ordning som ikkje omfattar heile landet på det området. Eg oppfordrar statsråden til å gi nokre signal om korleis ho har tenkt å løyse det problemet.

Eirin Faldet (A): Statsråd Erna Solberg startet sitt innlegg i debatten i dag med å si at hun var så glad for å ha fått gjennomslag for hovedtrekkene i budsjettet.

En må vel være fra Høyre for å finne glede i dette budsjettet. Men hvordan står det til med Kristelig Folke-

parti og begeistringen for budsjettet? I hvert fall kan jeg bare snakke for mitt eget fylke, Hedmark, og der er det ikke mye tegn til glede. Det var mange av oss som hadde håpet at Regjeringen ville øke innsatsen for ytterligere boligbygging. Jeg er jo glad for at vi har opplevd at statsråden har reversert noe på det som så ut til å bli en reduksjon av Husbanken til en bank for bostedsløse og ungdom. Arbeiderpartiet har benyttet Husbanken til å lage en sosialboligbank, og derfor er jeg glad for at statsråden nå har moderert seg noe. Men rammen er svekket, og det vil faktisk bety, slik det nå foreligger, en reduksjon på 2 500 husbankfinansierte boliger til neste år – i hvert fall i forhold til Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag. Og det er altså slik at søkerne står i kø.

Så litt om Aetat Bedrift, den delen som tar hånd om de svakeste, og som har fungert så bra: Hvorfor i all verden skal en fjerne noe som fungerer så bra? Det må være lov å spørre om det er prinsippet om at alt skal privatiseres, som ligger til grunn, i stedet for å hjelpe og gi bistand til alle de arbeidssøkerne som ønsker å komme i jobb og leve av egen inntekt.

Jeg er glad for at komiteen er med og øremerker 20 mill. kr til montering av heiser i boligblokker. Hamar er en foregangskommune i denne sammenheng. Hamar kommune har satt av penger i et fond som benyttes til å montere heiser i blokker, slik at eldre kan bo i egen blokkleilighet selv om de blir litt dårlige til beins.

Helt til slutt hadde jeg ønske om å gjøre statsråd Victor D. Norman en liten visitt siden han var såpass tilbakeholdende når det gjelder AFP, avtalefestet pensjon. Jeg håper jo at statsråden, i likhet med meg, ønsker å dra nytte av den arbeidskraft og den restarbeidsevne mange har.

Statsråd Erna Solberg: Jeg tar ordet for å kommentere Inger S. Engers innlegg knyttet til ressurskrevende brukere, for jeg har også sett at et flertall i komiteen foreslår at vi skal innføre en slik ordning fra 1. januar 2003. Det er i og for seg også i tråd med det som da ikke står så sterkt, men som ligger i Sem-erklæringen og fra Stortingets behandling før sommeren.

Jeg er enig i at er det noe erfaring viser oss, så er det at det å legge inn fullstendig på objektive kriterier, ikke kommer til å fungere med den strukturen vi har i Kommune-Norge, for da vil belastningen på den enkelte kommune som får en eller to eller kanskje tre tilfeller av personer som enten er sterkt funksjonshemmede på grunn av bilulykker eller er født slik e.l., være så stor at det er vanskelig å få inn i en gjennomsnittsberegning og normalfordeling. Men ambisjonen og ønsket om at vi skulle ha dette inne fra 1. januar 2003, er nok litt vanskelig å innfri. For det første må vi ta penger fra de skjønnstilskuddene som allerede er delt ut til de forskjellige fylkene og kommunene til disse gruppene, for det må jo være med og finansiere den statlige andelen i det. I tillegg må vi ha en oversikt og lage et system for det.

Den slags tar tid, og departementet har jobbet en stund med å følge opp det som var flertallsvedtaket, basert på Høyres, Kristelig Folkepartis, Senterpartiets, Framskrittspartiets, Sosialistisk Venstrepartis og Venstres

stemmer før sommeren. Men det vil komme for 2003, og det vil komme en beskrivelse av dette i kommuneproposisjonen.

Så til de bostedsløse: Jeg skjønner at SV ønsker mer aktivitet. Vi mener vi er aktive i prosessen. Vi jobber i forhold til kommunene, og vi har gjort en del utvidelser av prosjektene, som gjør at vi skal kunne nå ut. Det har førsteprioritet innenfor de ordningene vi har. Men hvis det SV egentlig mener, er at staten skal gå inn og bygge disse boligene, at vi skal ha et nytt, statlig byggeselskap som skal inn i denne byggeprosessen, er vi faktisk uenige. Vi mener at det er kommunene som har hovedansvaret, og ser det innenfor den strukturen de ellers har i førstelinjetjenesten.

Så må jeg si at det er noe som er vanskelig – vanskeligere enn andre ting – og det er bl.a. å skjønne merknaden om Åram krets fra flertallet i innstillingen, og hva man har villet, og det ble ikke enklere etter Karl Eirik Schjøtt-Pedersens innlegg. Dette har jo egentlig kunnet avgjøres innenfor statsrådets kompetanseområde. Arbeiderpartiets holdning siste gang Stortinget behandlet saken, for to år siden, var nettopp å henvise til at den daværende statsråd Enoksen burde ha tatt seg sammen og fattet et vedtak uten at man kom til Stortinget med saken. Jeg skal gå gjennom saken, se på de nye momentene, og ta saken opp i Regjeringen for å se om vi vil endre den. Men jeg føler kanskje ikke at jeg har fått veiledning i hva man egentlig mener, og den blir enda litt mindre etter det Arbeiderpartiets talsmann nå sa.

Presidenten: Karin Andersen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Karin Andersen (SV): Først til bostedsløshet: Ja, SV mener vi må gjøre mer fordi folk faktisk er bostedsløse. Hvis det da er viktigere for Regjeringen å ha en struktur der kommunene gjør det og staten gjør det, er vi faktisk grunnleggende uenig. Folk har ikke noe sted å bo. Vi må gjøre noe, vi kan ikke sitte og se på det, og skyve det ansvaret mellom oss år etter år.

Så registrerer jeg at SV og Senterpartiet er de eneste partiene som er enig med statsråd Norman i at det er behov for å gå gjennom Aetat, trygdeetat og sosialkontor. Han skal få vår helhjertede støtte til det, fordi arbeidslinja må være tilgjengelig for dem som trenger den mest. Det er et vesentlig poeng. Jeg er veldig forundret over at Arbeiderpartiet ikke er med på dette; jeg vet at de er det i sosialkomiteen – så her spriker det i alle retninger.

Det er et tema til SV er opptatt, og som vi ikke har fått noen særlig støtte for nå. Det trengs faktisk et helhetlig lovverk mot diskriminering av funksjonshemmede i dette landet. Forholdene på arbeidsmarkedet tilsier det. Støtter Regjeringen dette synet?

Per Sandberg (FrP): Representanten Oppebøen Hansen ser ikke ut til å falle til ro når det gjelder et par punkter hvor Fremskrittspartiet ikke står sammen med Arbeiderpartiet.

Når det gjelder merknadene på side 71 i innstillingen, er det viktig å få fram at her dreier det seg tross alt om beredskapssituasjonen, og den må da også være viktig for Arbeiderpartiet. Fremskrittspartiet har ingen intensjoner om at Stortinget i større grad skal gripe inn i de enkelte arbeidsgiveres rett til å legge premisser for sine arbeidstakere. Det må skje mellom arbeidsgivere og arbeidstakere lokalt – så sterkt som det går an å få det til.

Når det gjelder Aetat, vil jeg be representanten Oppebøen Hansen se på våre merknader. Der sier vi at Aetat i våre øyne skal være et organ som faktisk skal ta oppgaven med å hjelpe dem som har problemer på arbeidsmarkedet, og ikke være en virksomhet som bruker ressurser på friske, oppgående mennesker. Dermed sier vi også at Aetat på en måte ikke blir hindret i å delta på lik linje med de interessene som nå kommer på banen for å engasjere seg i den form for arbeid.

Og så er det veldig mye snakk om Husbanken. Fremskrittspartiet har som mål at Husbanken skal legges ned. Vi ser at det er mye viktigere å få til et system der renten generelt går ned for alle i dette landet. Det er klart at det er artig det som blir sagt fra Senterpartiet her, at det er så mange som har behov for husbanklån, og mange som står i kø for å få dem. Ja, selvfølgelig er det det! Hvis man gir bort lån, blir det selvfølgelig enda flere i køen. Jeg vil vise til et eksempel som ligger under statsråd Normans område: boliglån for statsansatte. Det er klart at jo mer attraktivt vi gjør det for statsansatte å få boliglån, jo lengre blir køen. Det viser også utgiftene på dette området. Hvis flere og flere ser at det finnes muligheter for å få billige lån når de er ansatt i staten, ønsker selvfølgelig flere og flere det. Det er et logisk resultat.

Til slutt har jeg bare noen få kommentarer til dette med næringslivssatsing ute i distriktene gjennom kommunene. Ja, vi har fått en oversikt – i hvert fall har vi fått det i Nord-Trøndelag – som viser hva disse næringsfondene har gått til. Der er det bygd slalåmbakker, der er det bygd parkanlegg, og der er det kjøpt melkekvoter. Jeg tror vi får et bedre utslag hvis vi gjør dette gjennom skatte- og avgiftslettelser.

Statsråd Victor D. Norman: Bare tre korte kommentarer.

For det første: Når det gjelder representanten Faldets kommentar til dette med Aetat Bedrift, har jeg lyst til å minne om at det er vedtatt avvirket etter forslag fra den forrige regjeringen. Det er ikke noe vi foreslår.

Når det gjelder Schjøtt-Pedersens spørsmål om arbeidsplasser i Vardø, så kan jeg bekrefte at den nåværende regjering akter å følge opp den forpliktelsen som den forrige regjeringen gav. Vi mener det er viktig at staten tar et ansvar for at det finnes et godt tilbud på arbeidsplasser i Vardø, og vi går gjennom ulike typer statlig virksomhet som kan egne seg for å oppfylle den forpliktelsen.

Det tredje og siste jeg har lyst til å komme med en liten bemerkning til, er spørsmålet fra representanten Enger. Jeg synes spørsmålet om kostnader i forbindelse med særlig ressurskrevende brukere, som kan ramme

småkommuner veldig hardt, er et veldig godt eksempel på at vi må få knesatt prinsippet om at pengene skal følge brukerne, i mange sammenhenger i offentlig sektor. De av oss som har tro på dette som et generelt prinsipp, synes jeg skal merke oss at det fungerer spesielt godt i forhold til særlig vanskeligstilte individer.

Ivar Østberg (KrF): Representanten Faldet trodde det bare var Høyre som kunne uttrykke glede over budsjettet, og ikke de fra Kristelig Folkeparti. Jeg kan i hvert fall uttrykke nøktern optimisme.

Jeg har i mitt innlegg pekt på det viktige distriktpolitiske virkemiddelet SIVA. Jeg har pekt på terskelvirkningene, som skal reduseres. Jeg nevnte ikke kirkelig sektor og det at økonomien deres skulle tas opp årlig. Arbeidsmiljøundersøkelsen har det blitt pekt på. Jeg tok ikke opp Norges Brannskole og den økte bevilgningen der, ei heller til Norsk Brannvern Forening. Jeg var ikke innom at vi har en så godt som samlet komite når det gjelder politikken i forhold til minoriteter. Jeg har pekt på de kommuner som har vekstproblemer, og at vi vil gjøre noe med det. Jeg har pekt på virkemiddelområdet og behovet for endringer der. Jeg tok opp ressurskrevende brukere og Nord-Norge-tilskuddet. Andre har tatt opp landbrukskontorene og behovet for å se på dem. Jeg nevnte ikke de 20 mill. kr til de fjorten kommunene, ei heller de 20 mill. kr til vannprosjektet. Jeg nevnte heller ikke at komiteen har sagt at kirkeasyl for små barn ikke er bra, og at vi vil gjøre noe med det. Jeg nevnte ikke at bostøtten i vårt opplegg går til å dekke økte kostnader til lys og varme, og at vi har økt tilskuddet der. Jeg har ikke tatt opp det vi har sagt om «Ren utvikling». Jeg var innom ASVO og kunne ha sagt mye mer om det. Jeg påpekte at det var bred enighet om samepolitikken og om det lulesamiske senteret. Representanten Karin Andersen synes ikke å ha fått med seg at vi har sagt positive ting om samordning av arbeidskontor, trygdekontor og sosialkontor.

Jo, det går an for en Kristelig Folkeparti-politiker med glede å konstatere at det er bred enighet på en rekke felter innenfor kommunalkomiteens ansvarsområde. Den gleden har jeg, og den håper jeg mange flere med meg vil ha. For hvis vi ikke kan tillate hverandre å si at vi også er enige om en del ting, ja, da tror jeg vi bare er med på å øke politikerforakten. Det er veldig mye gledelig i den innstillingen som kommunalkomiteen har i dag.

Presidenten: Karl Eirik Schjøtt-Pedersen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Det var statsråd Solberg som bad om veiledning til komiteens merknad om Åram krets. La meg da presisere følgende: Arbeiderpartiet har ikke bedt om å få saken til Stortinget. Jeg oppfatter det heller ikke slik at komiteen ber om det. Hvis Regjeringen står fast ved nåværende beslutning, så har Arbeiderpartiet ikke merknader til det. Hvis Regjeringen ønsker å komme til Stortinget med nye vurderinger, vil vi selvsagt vurdere spørsmålet da. Da vil vi også ta standpunkt etter å ha sett Regjeringens eventuelle nye vurde-

ringer. Men la meg presisere: Arbeiderpartiet har ikke bedt om å få saken til Stortinget, og jeg oppfatter heller ikke at komiteen som sådan har bedt om det.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Her har vore oppsiktsvekkjande taust i dag når det gjeld avslutninga av eldreplanen. Det må vera samsvar mellom det Stortinget seier, og det Stortinget gjer, òg på dette området. Forslag nr. 22 set søkjelyset nettopp på det. Forslaget inneber eit signal til dei av kommunane som har brukt år på å utarbeida planar for si eldresatsing. Dei har søkt råd frå fylkesmannen, fylkeslegen og i Husbanken. Dei har inngått avtalar, og dei har stolt på Stortinget. For nokre betyr det openbert stor uvisse og auka kostnader. Framstegspartiet har i dag varsla støtte til dette forslaget. Eg ber alle andre parti òg å vurdera det. Det betyr at det er føreseieleg og trygt for dei kommunane som no endeleg får ta del i eldresatsinga, som andre har fått ta del i tidlegare, og det betyr ei sak om ei grundigare vurdering av resten av søknadene til våren.

Heikki Holmås (SV): Jeg hadde tenkt å si tre ting på tre minutter. Det ene gjaldt ting jeg også var fornøyd med i forhold til den innstillingen vi har laget. Under mottoet «Det kommer i hvert fall noe bra fra Bergen» har vi fått komiteen med på Bergensmodellen, som er en måte å løse problemer i boligmarkedet på. Den innebærer at kommunen stiller med tomter og søknader om husbankmidler, at Husbanken stiller opp med lån og tilskudd, og at boligbyggelagene bygger og driver dette. Det er noe vi har tatt med oss fra Bergen. Det finnes en god del Høyrestyrte kommuner rundt omkring som mener at det ikke bør bygges flere sosiale utleieboliger, slik som vi helst kunne tenke oss, men så er dette et slags godt kompromiss mellom høyrekrefter og venstrekrefter.

Det andre jeg skulle si, var tilknyttet en av de tingene som ikke har blitt nevnt her, men som det blir gjennomført kutt i, nemlig Arbeidstilsynet. Arbeidstilsynet avdekker bl.a. brudd på arbeidsmiljøloven. Jeg registrerer at det selvpoppnevnte lov og orden-partiet, Fremskrittspartiet, synes at dette er et område man bør kutte 30 mill. kr på. De har fått gjennomslag for et kutt på 5 mill. kr i forhandlinger med Høyre. Jeg håper at Høyre fører disse pengene tilbake igjen så fort de kan. Jeg vil peke på de bruddene som skjer på arbeidsmiljøloven, spesielt innenfor hotell- og restaurantbransjen, der jeg selv jobber ved siden av å sitte på Stortinget. Det går an å lese om ute-stedet «Mono», der jeg jobber, i Dagbladet i morgen. I utelivsbransjen er det nemlig en nær sammenheng mellom brudd på arbeidsmiljølov og overtidsbestemmelser, utnyttelse av arbeidere, smugling av råvarer, regnskapssvik, hvitvasking av penger og organisert kriminalitet. Disse tingene henger sammen, og da blir det på en måte ekstra ille når det nå gjennomføres kutt i Arbeidstilsynet.

Og så vil jeg si en ting til statsråd «ulv» Victor D. Norman i forhold til at han sier at han synes dette med

a-effektivisering blir hausset noe opp. Spørsmålet er jo hvordan de ansatte kan stole på en regjering som den ene dagen har åpne armer og et bredt smil og sier at her skal det være plan over omorganiseringen og her skal vi lytte til arbeidstakere, når en i neste øyeblikk – over natten – ser det kommer en a-effektivisering. Er det rart man blir en smule skeptisk med hensyn til hvilke tanker som ligger bak dette? Jeg har på en måte en slags form for tiltro til måten disse tingene gjøres på, men det som nå skjer over natten, syns jeg minner mer om det som skjedde i England under Thatcher for to tiår siden.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1, 2 og 3.

(Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Da er vi klare til votering over sakene 1–3.

Voteringen kan bli forholdsvis lang og tett på enkelte plasser, så vi får prøve å ta dette i fellesskap så godt som vi kan.

Presidenten minner for øvrig om tidligere anmodninger om at representantene finner plassene sine så raskt som mulig.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 23 forslag. Det er under rammeområde 7:

- forslag nr. 1, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti.
Under rammeuavhengige forslag:
- forslagene nr. 1 og 2, fra Per Sandberg på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 3, fra Magnhild Meltveit Kleppa på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 4–8, fra Magnhild Meltveit Kleppa på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 9–14, fra Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 15 og 16, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 17–22, fra Magnhild Meltveit Kleppa på vegne av Senterpartiet

Hans Kristian Hogsnes (H) (fra salen): President! Jeg ber om ordet til stemmeforklaring.

Presidenten: Hans Kristian Hogsnes får ordet til stemmeforklaring.

Hans Kristian Hogsnes (H): Tidligere i debatten ble det fra undertegnede uttalt atskillig sympati for det forslag som er gjengitt som forslag nr. 9, fremmet av Fremskrittspartiet. På vegne av regjeringspartiene varsler jeg med dette at vi ikke kommer til å stemme for forslaget. Vi viser til at Regjeringen arbeider med et hurtigarbeidende utvalg som skal behandle mulige ordninger for

likestilling av egendrift og kjøp av tjenester, og som vil kunne fungere bedre enn momskompensasjonsordningen. Som kjent er det en litt tungvint ordning, og den innebærer stor forsinkelse.

Med den begrunnelse kommer regjeringspartiene til å stemme mot forslag nr. 9, og vi anbefaler Fremskrittspartiet å gjøre dette forslaget om til et oversendelsesforslag.

Presidenten: Presidenten minner om at tiden for debatt er over. Stemmemforklaring skal først og fremst gå ut på å gi en forklaring om hvordan de ulike partier skal stemme – ikke være noen debatt om selve forslaget.

Per Sandberg (FrP) (fra salen): President! Jeg ber om ordet til stemmeforklaring.

Presidenten: Per Sandberg får ordet til stemmeforklaring.

Per Sandberg (FrP): Jeg tar anmodningen til følge og skal være kort.

Fremskrittspartiet ønsker å stemme mot V under Tilslagsfullmakter; dette har ikke noen påvirkning på rammen, da det ikke er en overslagsbevilgning.

Vi ber også om å få stemme mot III under rammeuavhengige forslag.

Når det gjelder oppfordringen fra Høyre, vil jeg si at etter lang tenketid og sterk vurdering aksepterer vi at både forslag nr. 9 og forslag nr. 14 oversendes Regjeringen.

Presidenten: Presidenten oppfatter det slik at V er en del av rammen, og ser at en vanskelig kan ta votering over V ut fra den voteringen som skal tas over hele rammen.

Når det gjelder III, så er det et rammeuavhengig vedtak, og voteringen vil selvsagt bli lagt opp slik at det blir anledning for Fremskrittspartiet til å markere sin stemmegivning på det punktet.

Carl I. Hagen – til stemmeforklaring.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg har litt problemer med å forstå presidenten. Det som er fastsatt gjennom en tvangsmessig votering under finansdebatten, er sum av bevilgninger på utgiftssiden og på inntektssiden, og selvsagt de eventuelle romertall som hvis de blir vedtatt eller ikke vedtatt, ville få en innvirkning på de tallene som inngår i denne nevnte vedtatte ramme.

V, som Per Sandberg her tok opp, har ingen konsekvenser for hva som skal bevilges av penger, og har således ingen direkte konsekvens når det gjelder rammebudsjettet, som alle komiteer er forpliktet til å holde. Det er altså en fullmakt til å gå utover de bevilgninger som er gitt, og er således en rammeuavhengig sak. Derfor vil vi fastholde at vi ønsker å stemme mot det romertallet.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg deler presidentens vurdering når det gjelder voteringsopplegget. V har i sin ordlyd «selv om det medfører et bevilgningsmessig

merbehov under kap. 520» Det innebærer at satsspørsmålet har økonomisk konsekvens og derfor er en del av rammebeslutningen. Jeg er derfor helt enig i presidentens vurdering.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Eg rår regjeringspartia Høgre og Kristeleg Folkeparti til å stemma for forslaga nr. 1 og 2, der vi er medforslagsstillarar.

Vidare rår eg dei sjølvsagt til å stemma for innstillinga og for I og II, men mot III.

Presidenten: Carl i. Hagen – er det fortsatt til stemmeforklaring?

Carl I. Hagen (FrP): Delvis. Det er bare for å få en avklaring på at presidenten har tenkt å følge forretningsordenens bestemmelser. V er ikke slik som Karl Eirik Schjøtt-Pedersen sier; det er en fullmakt til å overskride en bevilgning. Bevilgningen er gitt i kap. 520, og vi må ha full anledning til å stemme mot en fullmakt til å overskride en bevilgning. Det er heller ikke en overslagsbevilgning, selv om flertallet av og til oppfører seg som om dette området er en overslagsbevilgning. Det er det altså ikke – det står ikke det stikkordet. Og etter forretningsordenens bestemmelser, sedvane og praksis skal vi da ha anledning til å stemme imot det vi er imot. Og vi er imot V, som ikke får noen konsekvens for bevilgningen under kap. 520. Det er et samtykke til å bruke mer penger enn bevilgningen. Det er vi uenig i, og det ønsker vi i samsvar både med forretningsordenens bestemmelser og langvarige praksis i dette hus å få lov til å stemme imot.

Presidenten: Presidenten må for sin del si at komiteen i innstillingen har beskrevet dette som et rammeavhengig forslag. Imidlertid er presidenten tilbøyelig til å være enig i representanten Hagens antydninger om at dette ikke har noen betydning for rammen som sådan. Og for å sitere forslaget, som er referert på side 91:

«Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.»

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A) (fra salen): President! Presidenten refererte VIII.

Presidenten: Unnskyld, da beklager jeg.

Fremdeles må presidenten si at dette nødvendigvis ikke behøver å ha noen betydning for rammen, i hvert fall ikke for utgiftsrammen, men det kan ha betydning for disponering av disse pengene.

Jeg forstår det imidlertid slik at dette er et prinsipielt spørsmål for Fremskrittspartiet. Jeg tror ikke det vil ha noen betydning for utfallet. Presidenten er derfor innstilt på å organisere voteringen slik at Fremskrittspartiet blir gitt anledning til å stemme imot.

For øvrig vil presidenten si at når det gjelder innstillingene, bør komiteene være opptatt av å avklare slike

spørsmål i komiteen, slik at vi ikke kommer i en slik situasjon som dette her i Stortinget.

Karin Andersen – er det til stemmeforklaring?

Karin Andersen (SV): Det er til dette punktet.

Jeg er enig i at dette skal avklares på forhånd.

Jeg er nok uenig i presidentens syn her. Det er tydelig at en overskridelse på disse punkter sjølsagt ikke vil påvirke akkurat de rammene vi vedtar i dag, men det er en nødvendig fullmakt til Regjeringen for å kunne håndtere sitt ansvar. Imidlertid støtter SV dette punktet, slik at Regjeringen ikke behøver å være bekymret for at dette ikke blir vedtatt. Og sånn sett er vel ordenen gjenopprettet.

Presidenten: Det var hyggelig å se at til slutt delte Karin Andersen presidentens syn – det ordner seg nok allikevel.

Den reglementsmessige tid er snart omme, men jeg tror vi gjør lurt i å fortsette til vi er ferdig med voteringen.

Vi skal først votere over rammeuavhengige forslag. Men først vil presidenten opplyse at på side 91 står det «B. Rammeavhengige vedtak». Presidenten går ut fra at det skal stå «B. Rammeuavhengige vedtak». Så blir det lettere å organisere avstemningen.

Det votes først over rammeuavhengige forslag.

Presidenten lar votere over forslagene 17, 18, 20 og 21, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa i kommuneproposisjonen for 2003 vise omfordelinga mellom kommunar som har skjedd som fylgje av endringar i inntektssystemet frå 1997 til og med vedteke budsjett for 2002.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa utarbeide ein plan for oppretting av den økonomiske ubalansen i kommunesektoren.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa leggje fram for Stortinget forslag om at inntektene frå dokumentavgifta vert øyremerkt eit program for bygging av allmenntilgjengelege utleigebustader, låginnskotsbustader og andre subsidierte bustader underlagt prisregulering.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa leggje fram ei eiga sak om einsele livssituasjon. Saka bør m.a. innehalde ei vurdering av særskilde bustadpolitiske tiltak samt ei vurdering av korleis offentlege avgifter kan utformast etter eit system som hindrar uønskte økonomiske forskjellar.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 88 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.59.08)

Presidenten: Presidenten lar så votere over forslag nr. 19, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa behalde den fordelingsnøkkelen for tilskot til landbrukskontor som vert brukt i dag.»
 Sosialistisk Venstreparti har varslet at det vil støtte dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 81 mot 20 stemmer ikke bifalt.
 (Voteringsutskrift kl. 14.59.36)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 22, fra Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa syta for at alle kommunar som har søkt om tilskot til omsorgsbustader/sjukehjemsplassar innan fristen 1. oktober 2001 etter planar som er utarbeidde i samråd med Husbanken og fylkesmann/fylkeslege, skal sikrast tilskot.»

Fremskrittspartiet har ytret ønske om å støtte dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 78 mot 23 stemmer ikke bifalt.
 (Voteringsutskrift kl. 15.00.01)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 15 og 16, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Kommuneproposisjonen for 2003 redegjøre for de distriktpolitiske virkningene av endret skatteandel og at det legges til grunn at skatteandelen i 2003 trappes ned til 47 pst.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Kommuneproposisjonen for 2003 foreslå å innføre en statlig toppfinansiering for særlig ressurskrevende brukere av kommunale tjenester der alle utgifter over 600 000 kroner pr. bruker dekkes av staten.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 89 mot 12 stemmer ikke bifalt.
 (Voteringsutskrift kl. 15.00.28)

Presidenten: Forslagene nr. 9 og 14, fra Fremskrittspartiet er omgjort til oversendelsesforslag. De får dermed innledningen «Det henstilles til Regjeringen».

Forslag nr. 9 lyder i endret form:

«Det henstilles til Regjeringen å fremme forslag om å gjøre kompensasjonsordningen for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner generell.»

Forslag nr. 14 lyder i endret form:

«Det henstilles til Regjeringen å fremme forslag om at arbeidsmiljøloven endres slik at regelverket for overtidsarbeid liberaliseres.»

Presidenten foreslår at forslagene oversendes Regjeringen uten realitetsvotering – og anser det som vedtatt.

Forslagene nr. 10, 11, 12, 13, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen trekke tilbake skriv av 5. juli 1993 om at politiet ikke skal kunne gå inn i kirker og bedehus for å hente ut folk med makt.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å legge ned Senter mot etnisk diskriminering.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å legge ned Utlendingsnemnda, samt sørge for at politiet igjen får ansvaret for avhør av asylsøkere.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å starte arbeidet med å nedlegge Sametinget.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 86 mot 15 stemmer ikke bifalt.
 (Voteringsutskrift kl. 15.01.15)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 4, 5, 6, 7 og 8, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa legge til rette for forsøk med friare lokalt skattøre, slik at kommunar i periodar kan auke skattlegginga for å gjennomføre viktige politiske prioriteringar.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Inntil gjennomgangen av Utlendingslovverket er gjennomført, ber Stortinget Regjeringen om å stille i bero utsendelsen av kvinner som hevder at de har vært utsatt for kjønnsbasert forfølgelse eller fått utsendelsesvedtak med hjemmel i bestemmelsen om oppholdstillatelse for kvinner etter samlivsbrudd.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa legge fram ein årleg oversikt over den geografiske fordelinga av statlege investeringar.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen etablere et statlig boliginvesterings- og tomteselskap med formål å etablere sosiale utleieboliger i samarbeid med kommuner, boligbyggelag eller andre allmenntilgjort tiltak/stiftelser.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen iverksette strakstiltak for bostedsløse.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 82 mot 19 stemmer ikke bifalt.
 (Voteringsutskrift kl. 15.01.38)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge følgende prinsipp til grunn: Enslige mindreårige asylsøkere skal være et ansvar for barnevernet og ha et tilbud på lik linje med norske barn under omsorg fra barnevernet.

Mottak for enslige mindreårige asylsøkere gis status som barnevernsinstitusjoner.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 66 mot 35 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.02.04)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 2, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om ikke å sette i gang et nytt utleietiltak i regi av Aetat.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti bifaltes med 56 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.02.35)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2002 om å komme med et opplegg for et rettferdig oppgjør til fylkeskommuner som har fremtidige dokumenterte inntektstap. Det anmodes om en særlig oppmerksomhet på situasjonen i Østfold og Nord-Trøndelag. I opplegget må det tas hensyn til at Stortinget økte skjønnsrammen til fylkeskommunene med 200 mill. kroner for 2002 i forhold til forslag i kommuneproposisjonen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti bifaltes med 56 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.03.03)

Presidenten: Det skal nå voteses over innstillingens forslag til vedtak under rammeområde 6, romertall I med tilhørende kapitler og poster og romertall II til og med romertall VIII.

Komiteen hadde innstillet:

A. Rammeområde 6

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)		
	1	Driftsutgifter	151 850 000	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	9 200 000	
	22	KOSTRA-rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene, <i>kan overføres</i>	12 900 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 400 000	
	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	16 300 000	
502		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	5 000 000	
	60	Refusjon til kommuner	5 400 000	
503		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m. (jf. kap. 3503)		
	1	Driftsutgifter	10 050 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 500 000	
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)		
	1	Driftsutgifter	344 627 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 108 700 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	99 300 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)		
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	2 717 175 000	
	62	Kommunale innvandrertiltak	12 000 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 350 000	
	71	Kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	16 700 000	
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	10 815 000	
	73	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	21 600 000	
	74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	1 500 000	
	75	Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet	27 200 000	
522		Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522)		
	1	Driftsutgifter	6 000 000	
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523)		
	1	Driftsutgifter	3 650 000	
524		Utlendingsnemnda		
	1	Driftsutgifter	76 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	33 300 000	
526		Nasjonale minoriteter		
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	2 700 000	
540		Sametinget (jf. kap. 3540)		
	50	Sametinget	120 100 000	
	54	Avkastning av Samefolkets fond	7 400 000	
541		Tilskudd til samiske formål		
	70	Tilskudd til samiske formål	1 300 000	
	71	Kompetansesenter for urfolks rettigheter	1 800 000	
	72	Samisk språk, informasjon, o.a.	2 500 000	
550		Lokal næringsutvikling		
	63	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	20 000 000	
551		Regional næringsutvikling i fylker og kommuner		
	51	Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, <i>kan nyttes under kap. 2425 post 50</i>	232 000 000	
	55	Etablererstipend, fond	115 000 000	
	57	Tilskudd til INTERREG, inkl. pilotprosjekter, fond	67 000 000	
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling		
	21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv.	8 000 000	
	53	Programmer for kompetanseutvikling, fond	54 000 000	
	54	Program for vannforsyning, fond	20 000 000	
	56	Omstilling og nyskaping, fond	72 000 000	
	70	SIVA – utviklingsarbeid, inkubatorprogram, mv.	29 000 000	
	71	Næringshager	23 000 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 757 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	51 800 000	
	71	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	106 000 000	
	73	Tilskudd til opplysning, informasjon m.m.	12 800 000	
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	646 000 000	
	78	Tilskudd til utvikling av bomiljø, boligforvaltning og boligpolitikk, <i>kan overføres</i>	36 500 000	
	79	Tilskudd til radonforebyggende tiltak i boliger, <i>kan overføres</i>	10 050 000	
582		Skoleanlegg		
	60	Rentekompensasjon	70 000 000	
585		Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 3585)		
	1	Driftsutgifter	4 000 000	
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
	60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 696 200 000	
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 065 600 000	
587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)		
	1	Driftsutgifter	31 300 000	
1570		Arbeidstilsynet (jf. kap. 4570)		
	1	Driftsutgifter	238 717 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 700 000	
1571		Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 4571)		
	1	Driftsutgifter	117 054 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	800 000	
	70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	1 500 000	
	71	Tilskudd til Norsk Elektrotekniske Komité	2 600 000	
1573		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 4573)		
	1	Driftsutgifter	57 774 000	
	21	Oppdrag	6 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
1574		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 4574)		
	1	Driftsutgifter	25 400 000	
1575		Forskning og utredning		
	21	Forsknings- og utredningsoppdrag, m.m., <i>kan overføres</i>	8 800 000	
	50	Norges forskningsråd	32 700 000	
	70	Tilskudd til forskning og informasjon	700 000	
1577		Norges brannskole		
	1	Driftsutgifter	38 950 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
1590		Aetat (jf. kap. 4590)		
	1	Driftsutgifter	1 566 360 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 716 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	199 780 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4591)		
	21	Evaluering, utviklingstiltak m.v., <i>kan overføres</i>	22 474 000	
	70	Arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 184 558 000	
1592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede		
	70	Arbeidsmarkedstiltak, drift, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1591 post 70</i>	2 660 246 000	
	73	Arbeidsmarkedstiltak, investeringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	103 447 000	
	74	Lønnssubsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	36 000 000	
1593		Aetats salg av bedriftstjenester (jf. kap. 4593)		
	1	Driftsutgifter	11 000 000	
1595		Ventelønn m.v. (jf. kap. 4595)		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	269 078 000	
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)		
	1	Driftsutgifter	242 400 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	72	Rentestøtte	67 000 000	
		Totale utgifter		<u>17 871 121 000</u>
I n n t e k t e r				
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)		
	2	Gebyr nødvisum	90 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	514 066 000	
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)		
	1	Tilbakevending for flyktninger	10 815 000	
	3	Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet	27 200 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	61 988 000	
3540		Sametinget (jf. kap. 540)		
	51	Avkastning av Samefolkets fond	7 400 000	
3585		Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 585)		
	1	Gebyrer	200 000	
3587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587)		
	4	Gebyrer, godkjenningssordning for foretak for ansvarsrett	12 200 000	
4570		Arbeidstilsynet (jf. kap. 1570)		
	1	Diverse inntekter	1 800 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	3 800 000	
	5	Tvangsmulkt	1 600 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	12 600 000	
4571		Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 1571)		
	2	Gebyrer	93 000 000	
4573		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 1573)		
	1	Laboratorievirksomhet	1 000 000	
	2	Informasjon, kurs og tjenesteyting	1 100 000	
	3	Oppdrag	6 600 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
4574		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 1574)		
	1	Diverse inntekter	300 000	
	3	Oppdragsforskning	16 200 000	
4577		Norges brannskole		
	1	Diverse inntekter	7 153 000	
4590		Aetat (jf. kap. 1590)		
	4	Salgsinntekter m.m.	343 000	
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	30 000 000	
	81	Innfordret feilutbetalte attføringsytelser	14 000 000	
4591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1591)		
	1	Utleieinntekter	53 080 000	
	2	Opplæringstjenester	1 710 000	
4592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede (jf. kap. 1592)		
	1	Utleieinntekter	14 477 000	
4593		Aetats salg av bedriftstjenester (jf. kap. 1593)		
	1	Driftsinntekter	30 000 000	
4595		Ventelønn m.v. (jf. kap. 1595)		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	21 522 000	
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	1	Gebyrer	29 900 000	
	4	Tilkjente saksomkostninger	100 000	
	9	Salg av datatjenester	1 550 000	
	10	Husleie, tjenesteboliger	60 000	
5326		SIVA (jf. kap. 2426)		
	71	Låneprovisjon	3 000 000	
5613		Renter fra SIVA (jf. kap. 2426)		
	80	Renter	46 700 000	
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)		
	80	Renter	6 629 000 000	
		Totale inntekter		7 654 554 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

III

Omdisponeringsfullmakter i forbindelse med forsøk med regionale utviklingsprogram

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 i forbindelse med videreutvikling av regionale utviklingsprogrammer i Hedmark og Oppland fylkeskommuner, får adgang til å omdisponere mellom følgende bevilgninger:

1. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 51 Tilrettelegging for næringsutvikling, fond.

2. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 55 Etablererstipend, fond.
3. kap. 2425 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene post 50 Bedrifts- og næringsutvikling i distriktene, begrenset til maksimalt 20 pst.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	71	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet	63,3 mill. kroner
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	196,3 mill. kroner
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	60	Oppstartingsstilskudd	2 991,1 mill. kroner

V

Fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2002. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i budsjettet for 2002, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionaldepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap. 520 Utleidningsdirektoratet post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1573 post 21	kap. 4573 post 3
kap. 1577 post 1	kap. 4577 post 1

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1570 post 1	kap. 4570 post 1, 6, 7
kap. 1571 post 1	kap. 4571 post 6
kap. 1573 post 1	kap. 4573 post 2
kap. 1573 post 21	kap. 4573 post 3
kap. 1577 post 1	kap. 4577 post 1

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1570 post 1	kap. 4570 post 1, 6, 7
kap. 1571 post 1	kap. 4571 post 6
kap. 1573 post 1	kap. 4573 post 2

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1591		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Arbeidsmarkedstiltak	334,3 mill. kroner
1592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak	
	70	Arbeidsmarkedstiltak, drift	521,6 mill. kroner

VIII

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

Presidenten: Her har Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet varslet at de vil stemme imot, men presidenten er litt usikker på om Sosialistisk Venstreparti sa at de skulle støtte dette. Gjelder det bare romertall V?

Karin Andersen (SV): Ja, det gjaldt det ene romertallsvedtaket vi står sammen med Senterpartiet og Arbeiderpartiet om, og vi stemmer imot rammen.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Arbeiderpartiet har varslet at vi stemmer mot disponering av rammen, og med det følger også at vi stemmer mot de rammeavhengige forslag. Dersom presidenten definerer romertall V som et rammeuavhengig forslag, så vil jeg råde Arbeiderpartiets gruppe til å stemme for det forslaget.

Presidenten: Da tar vi først opp til votering de romertall som er referert under rammeområde 6, romertall I med tilhørende kapitler og poster og romertall II til og med romertall VIII, med unntak av romertall V, og deretter voterer vi over romertall V.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til rammeområde 6, romertall I med tilhørende kapitler og poster og romertall II til og med romertall VIII, med unntak av romertall V, bifaltes med 56 mot 45 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.06.11)
2. Komiteens innstilling til rammeområde 6, romertall V bifaltes med 85 mot 16 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.06.56)

Presidenten: Det voterer så over innstillingens forslag til rammeuavhengige vedtak. Presidenten gjør igjen oppmerksom på trykkfeilen i overskriften, at det skal stå B. Rammeuavhengige vedtak.

Komiteen hadde innstillet:

B. Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber Regjeringen om å etablere en statlig toppfinansiering for ressurskrevende brukere. Regjeringen bes fremme forslag i kommuneproposisjonen for 2003.

C. Rammeområde 7

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2540		Stønad under arbeidsløse til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	40 800 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	7 011 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (jf. kap. 5704)		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	350 000 000	

Presidenten: Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti nå skal støtte dette subsidiært.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Stortinget ber Regjeringa om å komme tilbake i Revidert nasjonalbudsjett for 2002 med eit opplegg for eit rettferdig sluttoppgjør for fylkeskommunane.

Presidenten: Så vidt jeg forstår fra tidligere avstemninger, skulle dette ligge an til å bli et enstemmig vedtak.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

III

Stortinget ber Regjeringen sørge for at distrikts- og regionalpolitikken utøves på grunnlag av den politikk som ble støttet av et flertall av kommunalkomiteens medlemmer i Innst. S. nr. 318 (2000-2001).

Presidenten: Her har Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet innstillingen, og så vidt jeg forstod Anita Apelthun Sæle, varslet hun på vegne av regjeringspartiene at de skulle stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble med 56 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.08.44)

Videre var innstillet:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring		
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	5 697 000 000	
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 057 000 000	
		Totale utgifter		<u>15 155 800 000</u>
I n n t e k t e r				
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (jf. kap. 2542)		
	2	Dividende	50 000 000	
5705		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger		
	1	Refusjon dagpenger	18 000 000	
		Totale inntekter		<u>68 000 000</u>

Presidenten: Til dette rammeområdet foreligger det et forslag fra Sosialistisk Venstreparti. Det er forslag nr. 1. Alle de andre partiene står bak innstillingen. Det skulle derfor ligge til rette for at vi skulle kunne votere alterna-

tivt mellom innstillingen og forslag nr. 1, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2540		Stønad under arbeidsløse til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	40 800 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	6 511 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (jf. kap. 5704)		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	350 000 000	
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring		
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	6 197 000 000	
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 057 000 000	
		Totale utgifter		<u>15 155 800 000</u>
I n n t e k t e r				
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (jf. kap. 2542)		
	2	Dividende	50 000 000	
5705		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger		
	1	Refusjon dagpenger	18 000 000	
		Totale inntekter		<u>68 000 000»</u>

V o t e r i n g :

Votering i sak nr. 2

Ved alternativ votering mellom komiteens innstillingen og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 88 mot 12 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.09.39)

Komiteen hadde innstillet:

I statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 450 000
		fra kr 138 479 000 til kr 137 029 000	
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)	
	71	Kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	1 450 000
		fra kr 17 300 000 til kr 18 750 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
524		Utlendingsnemnda (jf. kap. 3524)	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 64 345 000 til kr 63 245 000	1 100 000
551		Regional næringsutvikling i fylker og kommuner	
	51	Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, <i>kan nyttes under kap. 2425 post 51</i> , forhøyes med fra 248 000 000 til kr 254 000 000	6 000 000
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572)	
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning, forhøyes med fra kr 16 355 191 000 til kr 16 407 182 000	51 991 000
580		Bostøtte	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 737 000 000 til kr 1 796 000 000	59 000 000
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag, nedsettes med fra kr 834 000 000 til kr 734 000 000	100 000 000
2425		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene	
	74	Dekning av tap på risikolån og garantier, forhøyes med fra kr 1 100 000 til kr 5 900 000	4 800 000
2426		SIVA	
	90	Lån til SIVA, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 270 000 000 til kr 315 000 000	45 000 000
I n n t e k t e r :			
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)	
	90	Avdrag, settes ned med fra kr 6 030 000 000 til kr 5 730 000 000	300 000 000
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)	
	80	Renter, nedsettes med fra kr 5 726 000 000 til kr 5 486 000 000	240 000 000

II

Tilføyelse av stikkord

Stortinget samtykker i at bevilgningen under:

1. kap. 551 Regional næringsutvikling i fylker og kommuner post 57 Tilskudd til INTERREG, inkl. pilotprosjekter, fond tilføyes stikkordet «kan overføres».
2. kap. 552 Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling post 90 SIVA – innskuddskapital tilføyes stikkordet «kan overføres».

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

I statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
U t g i f t e r :			
2540		Stønad under arbeidsløyse til fiskere og fangstmenn	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 45 000 000 til kr 33 000 000	12 000 000
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 6 519 000 000 til kr 6 600 000 000	81 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 280 000 000 til kr 350 000 000	70 000 000

Forhandlinger i Stortinget nr. 48

2001

6. des. – Votering i sak nr. 3

703

Kap.	Post	Formål:	Kroner
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring	
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 4 919 000 000 til kr 5 000 000 000	81 000 000
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 486 000 000 til kr 1 520 000 000	34 000 000
		I n n t e k t e r :	
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	
	2	Dividende, forhøyes med fra kr 50 000 000 til kr 90 000 000	40 000 000

V o t e r i n g :
Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Da er vi ferdige med voteringen i sakene
nr. 1, 2 og 3.

Møtet hevet kl. 15.15.

Møte torsdag den 6. desember kl. 18

President: E i r i n F a l d e t

D a g s o r d e n :

De gjenstående saker på dagens kart (nr. 24)

S a k n r . 4

Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2002 vedrørende rammeområde 9 Nærings- og handelsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, rammeområde 10 Fiskeridepartementet og rammeområde 11 Landbruksdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 8 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002), St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 2 timer og 5 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 30 minutter, Fremskrittspartiet 20 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 15 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne for hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Olav Akselsen (A) (leiar for komiteen): Denne budsjettinnstillinga omhandlar budsjetta til Fiskeridepartementet, Landbruksdepartementet og Næringsdepartementet. Ein må berre konstatere at det er nedskjeringar på alle dei tre departementa sine budsjett i forhold til forslaga frå Stoltenberg-regjeringa, nedskjeringar som skal finansiere skattelette.

Fiskeri og havbruk er ei av våre viktigaste næringar. Noreg ligg alt langt framme på grunn av tilgang på råvarer og kompetanse. Men skal Noreg framleis vera leiande på dette feltet, må kunnskapen utviklast vidare. Det er nødvendig med ei sterk satsing på forskning og utvikling. Difor foreslo regjeringa Stoltenberg auka satsing på marin forskning og utvikling med til saman 422 mill. kr, eller ein auke på over 60 pst. Av dette går 307 mill. kr til nytt forskingsskip.

Dessverre foreslår den nye Bondevik-regjeringa å kutta heile løyvinga til næringsutvikling i marin sektor. Dette kjem i tillegg til kutta i Statens nærings- og distriktutviklingsfond sine ordningar, ordningar som fiskeri- og havbruksnæringsa i stor grad har nytta. Den nye Regjeringa sitt budsjett vil gjera det vanskelegare å få til nødvendig utvikling og fornying. Kutta vil òg vera ein trussel for framtida til skjelnæringsa i Noreg.

Det er all grunn til å vera bekymra over kuttet på 300 mill. kr i løyvingane til jordbruksavtalen. Alt tyder på at dette er eit kutt som Regjeringa har tatt for å saldera sitt eige budsjett. I Arbeidarpartiet er me redde for at dette kuttet til sist vil gå ytterlegare ut over dei ordningane som er administrerte av SND, som f.eks. midlar til bygdeutvikling. Det er merkeleg at ein gjer eit slikt kutt lenge før forhandlingane om jordbruksavtalen har starta, og eg trur det i dag er vanskeleg å føresjå kva verknader desse kutta til sjuande og sist vil få.

Sjølv om det er stor usemje om tala i budsjettet, synest det å vera stor semje om at Næringsdepartementets budsjett, som blir vedtatt seinare i kveld, varslar ein ny kurs i næringspolitikken. Det er sjølv sagt heilt legitimt for ei ny regjering å føra ein ny politikk. På den andre sida behandla Stortinget i vår to viktige saker om nærings- og distriktpolitikken, stortingsmeldinga om distrikts- og regionalpolitikken og stortingsmeldinga om SND. I begge desse sakene var det eit stort fleirtal for å vidareføra innsatsen minst på dagens nivå.

Sjølv om valet i haust gav store endringar i samansetjinga av Stortinget, har dei partia som utgjorde eit fleirtal i vår, framleis fleirtal her i salen. Det Regjeringa no gjer, er å gjennomføra politikken til mindretallet, den politikken som Høgre og til dels Framstegspartiet gjekk inn for i vår – den gongen til sterke protestar frå Kristeleg Folkeparti og Venstre.

I innstillinga til meldinga om distrikts- og regionalpolitikken uttalte Kristeleg Folkeparti, saman med Senterpartiet og SV at det var

«naudsynt med ei ekstraordinær satsing for å nå hovudmåla i distrikts- og regionalpolitikken i kommande periode».

Øg i innstillinga til meldinga om SND sa Kristeleg Folkeparti og Venstre saman med tidlegare sentrumskamerat, Senterpartiet:

«Disse medlemmer vil også legge til rette for et bredt register av offentlige støtte- og utviklingstiltak og gjøre risikokapital mer tilgjengelig for små og mellomstore bedrifter. I dette viktige arbeidet står SND helt sentralt.»

Dette var i vår og ikkje no. Mindre enn eit halvt år seinare har Kristeleg Folkeparti og Venstre nemleg ofra store delar av distrikts- og næringspolitikken sin for å kunna regjera saman med Høgre.

Skattelette synest å vera einaste gyldige resept. Viktige ordningar som i vår hadde brei oppslutning i Stortinget, blir no raserte fordi Venstre og Kristeleg Folkeparti har skifta side.

Kutta til SND og til regional- og distriktpolitikk er drastiske og svært alvorlege for næringslivet, særleg i Distrikts-Noreg. At regjeringspartia har gjort desse kutta for å finansiere andre tiltak, kan kanskje forklarast, men at Kristeleg Folkeparti kan vera med på å skryta så uhemma av denne omlegginga som dei gjer i sine fellesmerknader med Høgre i innstillinga, er for meg komplett uforståeleg.

Øg som om ikkje omlegginga har vore stor nok, og som om ikkje kutta er store nok, blir det varsla at dette

berre er byrjinga. Endringane viser kva veg Regjeringa vil gå, heiter det.

Regjeringa skal med andre ord halda fram med å føra mindretalet sin politikk. Og den skal forsterkast – større skattelette og større kutt. Det er i så tilfelle all grunn til å gratulera Høgre med fullt gjennomslag.

Både kommunale næringsfond og SND spelar ei viktig rolle for å hjelpa fram gründerar og småbedrifter i ein vanskeleg oppstartingsfase. Men òg etablerte bedrifter nyttar seg av desse ordningane. Sjølv innan vekstnæringer kan det vera behov for fødselshjelp. Det er synd å konstatera at store delar av denne fødselshjelpa no blir fjerna, og at mange gode nyetableringar difor aldri vil sjå dagens lys.

Kuttet kjem på det verst tenkjelege tidspunktet. Terrorhandlingane den 11. september forsterka nedgangen i den internasjonale økonomien. Marknaden for mange norske eksportvarer går nedover. Regjeringa har sjølv varsla auka arbeidsløyse. Veksten i ledige sist månad var den største på ti år.

Næringslivet slit, og etterspørselen etter risikokapital er større enn på lenge. Samtidig har den private kapitalmarknaden tørka inn. Uvisse er stor – her heime og internasjonalt. Kutt i statlege støtteordningar og risikokapital er difor heilt feil signal slik situasjonen er no.

Reaksjonane i næringslivet og i distrikta har ikkje late venta på seg. Distrikta er i opprør. Lågare skatt er vel og bra for dei som får det. Men faktum er at svært mange av dei som nyttar seg av SND sine ordningar, ikkje betaler skatt i det heile. Særleg gjeld dette nyetablerte og småbedrifter i ein tidleg utviklingsfase.

I praksis slår den nye politikken ut til fordel for byar og store bedrifter. Omlegginga av næringspolitikken fører til ei overføring av pengar frå distrikta til sentrale strøk, frå små bedrifter i oppstartingsfasen til store, vel-etablerte konsern og ikkje minst til eigarane av desse. Regjeringa har t.d. prioritert å fjerna utbytteskatten. Halvparten av denne skatteletten på 1,3 milliardar kr hamnar i Oslo-området. Resten hamnar stort sett i dei andre store byregionane.

I desse dagar fløymer det over med negative meldingar om kva kutta vil føra til i praksis. Næringskomiteen har fått bunkevis med protestskriv og fortvila meldingar frå dei som blir ramma av kutta.

Også lokalpolitikarar land og strand rundt protesterer, og det er blitt tatt til orde for eit distriktsopprør internt i Kristeleg Folkeparti – forståeleg nok, all den tid desse kutta strir heilt mot Kristeleg Folkeparti sitt program.

Men òg i Høgre er det mange som reagerer med vantru når dei no ser verknadene av den politikken Regjeringa fører. Både ordførarar og bedriftsleiingar med tilknytting til Høgre protesterer.

I vår blei det kjent at svenske styresmakter ville endra rammevilkåra for si skipsfartsnærings. Det vil føra til totalt endra konkurranseforhold særleg for norske ferjeriarlag. Regjeringa Stoltenberg føreslo difor liknande ordningar i Noreg som i Sverige.

Den nye Bondevik-regjeringa ville ikkje ha ei slik ordning og føreslo den difor fjerna igjen, noko som mest

truleg ville ha ført til utflagging og tap av mange tusen arbeidsplassar dersom Regjeringa hadde fått gjennomslag. Heldigvis er dette ikkje tilfellet.

Dei siste åra har det vore mange forslag om endringar i rammevilkåra for skipsfartsnærings. Dette har gjeve ustabile forhold for dei som jobbar i næringa. Eg er difor glad for at eit stort fleirtal i komiteen no samlar seg bak kravet om at Regjeringa må utgreia eit forslag til eit system som skal sikra norske sjøfolk sin konkurranseposisjon. Eg håpar at dette kan føra til litt meir ro rundt og ikkje minst meir stabile rammevilkår for denne viktige næringa.

I tråd med Høgre sin ideologi vil Regjeringa at staten skal selja seg mest mogleg ned i norsk næringsliv. Arbeidarpartiet er ikkje prinsipielt mot sal av heile eller delar av selskap som staten eig. Men det statlege engasjementet er forskjellig frå selskap til selskap, og det er difor etter vårt syn viktig å vurderer kvar selskap for seg.

Når no den nye regjeringa har varsla ein total gjennomgang av staten sin eigarpolitikk, ser me ingen grunn til i dag å gje Regjeringa fullmakt til ytterlegare nedsal i selskap. Det får me eventuelt ta stilling til etter ei konkret vurdering av dei ulike selskapa.

Eg vil likevel presisera at Arbeidarpartiet forstår det slik at der Stortinget før har gjort konkrete vurderingar og vedtatt å gje fullmakter, står desse ved lag inntil Stortinget eventuelt gjer dei om.

For å oppsummera: Me må kunna slå fast at sjølv om me no har ei regjering leidd av Kristeleg Folkeparti, er det Høgre sin distrikts- og næringspolitikk som i dag blir sett ut i livet.

Presidenten: Det blir nå adgang til replikkordskifte.

Ivar Kristiansen (H): Jeg tror kanskje det hadde gitt bedre utbytte for denne forsamlingen om Arbeiderpartiets næringspolitiske talsmann hadde brukt sin tilmålte tid til å snakke om Arbeiderpartiets næringspolitikk. Men jeg registrerer med betydelig interesse at han valgte å gjøre det stikk motsatte.

Der vi tidligere – noen år tilbake – kunne kjenne igjen en viss tråd rundt Arbeiderpartiet, rundt stabilitet og rundt næringspolitikk, registrerer jeg at alt det man har smykket med rundt ordet «stabilitet», har man nå valgt å legge i garderoben. Jeg tror Arbeiderpartiet faktisk ville ha stått seg bedre på, etter historiens dårligste valgresultat, å ta seg bryderiet med å være i garderoben en stund og vurdere hva slags utfordring det er nasjonen, norsk næringsliv og norsk konkurranseutsatt sektor står foran. En ting er at svært mye av det Akselsen var inne på i sin omtale av konkurrerende parti, direkte er feil. I tillegg gir det jo et merkelig bilde, når man har prestert å bringe landet inn i en situasjon med lavkonjunktur i våre viktigste markeder, å møte dette med å legge seg på en bunnlinje hva angår produktivitetutvikling, og på topp når det gjelder lønnsutvikling. Utfordringen og de historiske vanskeligheter rundt et OECD-fall, en vekstrate som er på det laveste nivå på 20 år, møtes med å smykke seg med å være på toppen hva angår rentefot i Europa. Dette

er sannelig ikke noe bidrag til å gi det konkurranseutsatte næringsliv vi har – og som først og fremst er eksportorientert, som vi finner i Distrikts-Norge – noen vei til å møte de nye utfordringene. Det er en verre situasjon de er brakt i. Det er denne situasjon den nye regjering tar fatt på. Og da spør jeg: Hvor mye dokumentasjon trenger Arbeiderpartiet egentlig for å skjønne at de er nødt til i en ny situasjon å navigere annerledes?

Olav Akselsen (A): Først vil eg takka for gode tips om kva eg burde valt å bruka taletida mi til. Faktisk er situasjonen den at det er ikkje Arbeiderpartiet som har skifta standpunkt og endra politikk sidan i vår. Det er det andre parti som har gjort, og eg synest det har vore rett av meg å påpeika den situasjonen som har oppstått. Elles meiner eg å kunna visa til Arbeidarpartiet si historie, og me har stort truverde når eg seier at me har vore i stand til å leggja til rette for å endra rammevilkåra etter kvart som det har vore behov for det, for å møte nye utfordringar. Problemet er at den nye regjeringa lét seg styra først og fremst ut frå ideologi meir enn ut frå dei behova som oppstår – ideologi om at ein ikkje skal ha støtteordningar over statsbudsjettet, ideologi om at alle skattane må ned, og ikkje minst ein ideologi som seier at staten bør koma seg ut av alle selskap der den er inne i dag. Eg føler meg nokså sikker på at denne politikken på ingen måte er meir offensiv eller vil kunna møte dei nye utfordringane betre enn den politikken som Arbeidarpartiet har lagt opp til i fleire år, og som trass i alt har sikra oss full sysselsetjing og store overskot ved dei fleste bedrifter.

Elles har eg merka meg at oppslaga denne veka om spådomar for neste år har vore «lønnsfest» og betre økonomisk utvikling for dei fleste innbyggjarane osv., m.a. som resultat av skattelette og den type ting. Eg har, må eg seia, vanskeleg for å tru at det vil medverka spesielt mykje til å betra konkurransesituasjonen for den utsette delen av næringslivet vårt.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg har slått opp det forslaget som alle partier utenom Sosialistisk Venstreparti har stilt seg bak som går på våre sjøfolk, og som komiteens leder tok opp i sitt innlegg. Jeg synes det er veldig positivt at representanten Akselsen nå stiller seg bak et forslag om å få en utredning så raskt som mulig om hvordan man kan styrke forholdene for norske sjøfolk på norske skip. For på dette området har nemlig ikke Arbeiderpartiet hatt noen troverdighet. Både en Jagland-regjering og en Stoltenberg-regjering har tidligere gått inn for å nulle ut refusjonsordningen for samtlige sjøfolk, så jeg stiller jo et spørsmålsteget ved det angrepet representanten Akselsen retter mot samarbeidspartiene på dette området. Det er riktig at Grete Knudsen bidrog sterkt til å få løftet inn en nettolønnsordning for ferjerederiene Color Line og Fjord Line, men det har jo sakens samarbeidspartiene også gjort.

Men mitt spørsmål til Akselsen blir: Kan vi regne med at det nå skjer et linjeskifte i Arbeiderpartiet? Hvis utredningen, som skal komme raskt, viser at nettolønnsordninger f.eks. à la den modellen man har i Sverige, må til for

konkurranseutsatt skipsfart i Norge, og at tilskudd til norske sjøfolk må til og er gunstig, vil da Arbeiderpartiet love å følge opp dette, når de nå stiller seg bak et forslag om en slik utredning om hvordan man skal kunne sikre konkurranseforholdene for norske sjøfolk?

Olav Akselsen (A): Dette er ei sak med ei lang historie, og eg er ikkje nødvendigvis sikker på at eg og representanten Hedstrøm kan bli einige om historieskrivinga. Det kan likevel vera greitt å ha med seg at det var Arbeidarpartiet som i si tid fekk innført nettolønnsordninga for sjøfolk. Så blei det ein debatt om skatteregimet for reiarlag, der Arbeidarpartiet hadde ei anna løysing enn den som blei vald, som førte til at reiarlaga fekk lågare skatt, noko som etter vårt syn skulle tilseia at dei hadde betre råd til å betala sjøfolka sine. Men nok om den delen av historia. Eg vil likevel minna om at dei siste åra har det vore ein massiv kritikk overfor Arbeidarpartiet på dette området, ikkje minst frå Høgre og Kristeleg Folkeparti. Eg meiner difor at dei har lagt lista høgare for sine parti enn det Arbeidarpartiet nokon gong har gjort, og difor må det vera grunnlag for å seia at ein blir overraska når noko av det første den nye regjeringa gjer, er å fjerna den ordninga som er blitt lagd inn for å redde dei norske ferjeriarlaga og ikkje minst sikra arbeidsplassane til dei som jobbar i den næringa. Men ikkje minst blir dette merkeleg når ein ser fire år tilbake i tid, for faktisk var det slik at ein av dei første tinga den første Bondevik-regjeringa gjorde, var òg å redusera refusjonsordninga til sjøfolk, stikk i strid med kva dei hadde sagt i valkampen, slik at her må me kunna seia at dette må vera eit av dei største løftebrota iallfall så langt i historia.

Når det er sagt, føler eg at på dette området har det vore veldig mykje pingpong mellom dei ulike politiske partia. Det har stadig vore forslag til endringar av rammevilkåra. Det eg no håpar, er at me i fellesskap kan setja oss ned og finna ut kvar det er behov, og kva behov som finst, og så bli einige om kva tiltak me skal setja i verk, og at realiteten då blir dei rammevilkåra som blir lagde for denne næringa, slik at me dermed får ein stabilitet som gjer at dei som jobbar i næringa, veit kva rammevilkår dei har å halda seg til.

Presidenten: Neste replikant er Inge Ryan.

Inge Ryan (SV): Navnet er Ryan. Jeg kan jo nevne det, slik at man husker det. Jeg har tenkt på det fra talerstolen mange ganger i løpet av dagen – slik at vi får det rett med en gang.

Representanten Olav Akselsen var veldig opptatt av dette med landbrukets betydning for Distrikts-Norge og var bekymret for den nedbyggingen vi ser innenfor jordbruket, som ligger i budsjettet. Situasjonen de siste årene har vært at det har vært en massiv nedbygging av landbruket i Distrikts-Norge. En rekke gårdsbruk er fraflyttet. Vi ser at det mange steder i jordbruket er mismot fordi lønnsomheten er lav, man tjener lite penger, og det er lav rekruttering til yrket. I mange av disse årene har Arbeiderpartiet hatt ansvaret for landbrukspolitikken, og vi

har hatt landbruksministre som etter min mening har vært med på å bygge ned norsk landbruk. Er de signalene som nå kommer fra Akselsen, nye signaler fra Arbeiderpartiet, der man innser at landbruket er svært viktig for distriktspolitikken i Norge? Og ønsker man en ny giv i norsk landbrukspolitikk, der man igjen prøver å bygge opp en del av det man har bygd ned?

Presidenten: Takk til Inge Ryan.

Olav Akselsen (A): Nei, det er ingen nye signal fra Arbeidarpartiet. Arbeidarpartiet har heile tida meint at landbruk er svært viktig for distriktutvikling og for busetting i Distrikts-Noreg. Eg er nok noko ueinig med representanten Ryan i framstillinga hans av kva som har skjedd dei siste åra. Det er blitt færre tilsette i denne næringa, som i dei aller fleste næringar i Noreg, men som i andre næringar òg, har produksjonen ikkje berre halde seg, men gått opp. Me meiner at ein må ha som hovudføremål å sørgja for at det skal bli mogleg å leva av gardsbruka, og har difor gjennom vår politikk satsa på dei som har gardsdrift som eineinntekts- eller som hovudinntektskjelde. Det er ein politikk som me ønskjer å føra vidare.

Når eg no uttrykkjer bekymring, er det først og fremst fordi ein går inn i forkant av ei forhandling og reduserer staten sitt handlingsrom, i og med at ein fjernar 300 mill. kr frå den potten som skal brukast i desse forhandlingane. Eg må jo seia at eg er svært overraska over at ikkje landbruksorganisasjonane har reagert sterkare enn det dei har gjort til no, og eg føler meg nokså sikker på at dersom Arbeidarpartiet hadde gjort noko liknande, så hadde kritikken vore massiv, ikkje berre frå landbruksorganisasjonane, men òg frå enkelte av dei partia som no sit i regjering.

Arbeidarpartiet ønskjer å føra vidare ein aktiv og offensiv landbrukspolitikk, men det betyr ikkje at landbrukspolitikken skal vera statisk, den må stadig vekk tilpassa seg den nye situasjonen.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Ivar Kristiansen (H): Når regjeringspartiene i dag får næringskomiteens budsjett vedtatt ved hjelp av Fremskrittspartiets støtte, setter jeg pris på det og benytter anledningen til å takke Fremskrittspartiet for et konstruktivt samarbeid i forbindelse med budsjettbehandlingen – et samarbeid som resulterer i at reiselivssatsing og fartøyer i petroleumssektoren og brønnbåter får styrket sine budsjettposter.

La meg fra Høyres side i denne forbindelse også slå fast at når vi ikke vil stemme for mindretallsforslagene fra Fremskrittspartiet, er det ikke fordi vi er imot alle disse. Det er mye bra i flere av forslagene, men noen av disse har andre økonomiske utgangspunkt enn det vi står for i dag, og i tillegg vet vi at Regjeringen er i gang med arbeid i forbindelse med en del av de forslagene som fremmes fra Fremskrittspartiets side.

Etter å ha hørt innlegget fra Arbeiderpartiets næringspolitiske talsmann får jeg bekreftet at innholdet i og utfallet av dagens debatt faktisk har vært meget forutsigbart. Arbeiderpartiet og partiene på venstresiden ønsker å fortsette en næringspolitikk som siden tidlig på 1990-tallet nærmest systematisk har svekket norsk konkurranseutsatt sektor. Den spesielle situasjonen vi befinner oss i, har gjort både næringsliv og ikke minst offentlig sektor lite omstillingsbar. Som nasjon er vi mer og mer blitt prisgitt en situasjon hvor veien til suksess er avhengig av høy råolje- og gasspris, samtidig som en høy dollarkurs bidrar til å sikre høye og stabile inntekter. Det er blitt færre og færre ansatte i konkurranseutsatt sektor og flere og flere ansatte i offentlig sektor.

De siste års utvikling har plassert Norge nær bunnen av rankinglistene hva produktivitet angår. Vi har hatt en klart høyere prisvekst i Norge enn i konkurrentlandene. Høy norsk kronekurs skaper også vansker for eksportbedriftene. Vi har sluppet av med hensyn til satsing på forskning og utvikling, og vi har bevilget oss en større lønnsvekst enn de fleste andre land. Vi har plassert oss i en situasjon hvor vi møter internasjonal konjunkturedgang med å ha Europas høyeste rentefot. Vi har rett og slett lagt et dårlig grunnlag for å møte de nye utfordringene som kommer i våre viktigste markeder.

Den nye regjeringen ønsker å endre den politiske kursen som har brakt oss i denne situasjonen. Derfor har det viktigste for oss i denne budsjettprosessen vært å sørge for at norske bedrifter generelt sett får bedre rammevilkår, og dermed bedre konkurransebetingelser. Det er derfor det har vært viktig å beholde en nødvendig stramhet i budsjettet, samtidig som årets rekordøkning i skatter og avgifter neste år endres til rekordhøye skatte- og avgiftskutt. De partier som ønsker en solid økning av de statlige utgiftene over statsbudsjettet, må jo være villig til å spørre seg selv om vi mangler dokumentasjon her hjemme på hvilken vei det bærer, når det sies ja til utgiftsøkninger, nei til omstillinger og nei til å forbedre vilkårene for arbeidsplasser som er konkurranseutsatt eller eksportorientert. Dagens virkelighet er at Norge systematisk har tapt markedsandeler. Å kompensere tapte arbeidsplasser i konkurranseutsatt sektor ved å hente inn enda flere til skjermet sektor er ingen vei for å trygge velferdsstatens vekst og utvikling. De siste års utvikling har derimot gjort oss mer og mer såkalt oljeavhengig, hvor vi som nasjon mer og mer er blitt prisgitt en stabil og høy pris på våre offshoreprodukter. Som kjent har vi ingen garanti for at høy prisutvikling innen denne sektoren skal vare i evighet. Vi stiller oss i en vanskelig situasjon hvis råolje- og gasspris endrer seg i negativ retning for oss i tiden fremover.

OECD-landene har for øyeblikket sin laveste vekst på 20 år. OECD, som i sin siste rapport gir en meget tankevekkende rapport om Norge, beskriver Norge som delvis industrielt og teknologisk akterutseilt, og sier at vi som nasjon mer og mer fremstår som en ren råvareleverandør, en nasjon som utnytter lite teknologi i industri, og i spesiell grad gjelder dette fiskeriene. Resultatet av denne situasjon er ifølge OECD en spådom om redusert vekst.

Derfor burde det i dag vært en samlet målsetting for alle parti å ha som første prioriterte målsetting å få Europas høyeste rentefot til å falle raskt i tiden vi går i møte. Det synes ikke å være tilfelle. En rask rentenedgang gir positive uttelling for alle sektorer som er av en størrelsesorden ingen utgiftsøkninger over statsbudsjettet kan erstatte. De konkurranseutsatte og eksportorienterte arbeidsplassene finner vi, som tidligere nevnt, først og fremst i Distrikts-Norge. Den distriktspolitikk som de senere år har vært ført i Norge, har år for år bidratt til en sentraliseringsbølge, til befolkningsnedgang og til en utvikling som helt klart bærer preg av en kamp mot avstandsulempene og konkurransevilkår som det er vanskelig å mestre for og i distriktene.

Derfor virker det ikke særlig troverdig når opposisjonspartiene i dag og tidligere i finansdebatten gang på gang henviser til statens virkemiddelapparat som nasjonens viktigste instrument for næringsutvikling i Distrikts-Norge, samtidig som det usminket slås fast at kuttene som berører SND, er dramatiske og nærmest en sanering av hele SND-institusjonen. Faktum er at kuttene for neste år er på vel 14 pst. i forhold til bevilgningen for år 2001. Bevilgningsforslaget for neste år er på ca. 2 milliarder kr til SND, og i tillegg kommer lånemidler.

Denne reduksjonen må nødvendigvis ses i sammenheng med de betydelige skatte- og avgiftslettelser som foreslås fra Samarbeidsregjeringen. Fjerningen av flypassasjeravgiften, avviklingen av utbytteskatten, innføringen av et forbedret FoU-fradrag for næringslivet og redusert skatt på ansatteoppsjoner er forslag til tiltak som kraftig vil forbedre rammevilkårene for næringslivet. Lettelsen på 1,5 milliarder kr gjennom fjerning av dobbeltbeskatning på utbytte bør i seg selv gi en større effekt for næringslivet enn reduserte bevilgninger til SND.

La meg også i denne forbindelse få slå fast at det er mer enn underlig å registrere at en av de sterkeste protestene mot SND-kutt og protester mot Samarbeidsregjeringens næringspolitikk kommer nettopp fra SND selv – etter min oppfatning en utilbørlig og uakseptabel opptreden fra SNDs side, som sikkert gleder enkelte i opposisjonen, men som neppe er særlig tjenlig for institusjonen som sådan. At næringsministeren nå tar initiativ til en samlet gjennomgang av statens virkemiddelapparat, vil kunne bidra til at staten får en mer målrettet og treffsikker håndtering av de distriktspolitiske støttetiltak og av statlig nyskapingpolitikk.

Jeg er glad for at Fiskeridepartementet har fått på plass en fiskeriavtale for kommende år. I denne avtalen legges det betydelig vekt på å styrke ressurskontrollen. Jeg er i denne forbindelse glad for at departementet følger opp kontrolltiltakene og følger opp med nødvendige tiltak overfor det såkalte fiskejukset, som har vært nok så mye omtalt – en situasjon som nesten bidrar til å sette deler av norske fiskerier i vanry, og som samtidig bidrar til å svekke vår autoritet som en nasjon som skal gå i fremste rekke internasjonalt med hensyn til miljø og ressurspolitikk.

Høyre tar også for gitt at marin forskning blir et satsingsområde som forutsatt. Med den ramme som Forsk-

ningsrådet og Forskningsfondet får, samt de forbedrede incentiver for FoU-satsing i næringslivet, forventes det at de programmer som bl.a. gjelder forskning på nye arter, kan følges opp og intensiveres. Dette gjelder ikke minst innenfor områdene torske- og kveiteoppdrett. Det er ikke tilfredsstillende at marin sektor de siste år neppe kan sies å ha vært noe forskningsmessig hovedprioritert område. Høyre er derfor tilfreds med at departementet oppretter et strukturfond som skal bidra til en bedre kapasitetstilpassning for fiskeriflåten. Skal norsk fiskerinæring nå de mål og ha de ambisjoner som i alle fall mange politikere har på vegne av næringen, må overkapasiteten innen fangstleddet reduseres og markedsbetingelsene styrkes. Jeg er tilfreds med at departementet legger mye arbeid i behovet for å forbedre markedsbetingelser, enten det gjelder overfor EU, deriblant lakseavtalen, eller i vår WTO-politikk. Jeg er i denne forbindelse skuffet over at regjeringspartiene ble stående alene om sine merknader som gjelder Loran Cs fremtid. Jeg anmoder statsråden om å vurdere Loran C-stasjonens fremtid, også sett i lys av vår sikkerhetspolitiske situasjon.

Helt til slutt er jeg glad for de tiltak som den nye landbruksministeren ønsker å iverksette overfor det norske landbruk, og jeg er også glad for å kunne registrere at det er en enstemmig komite som går inn for å forbedre skogavgiftsordningen.

Presidenten: Er det slik at Ivar Kristiansen skal ta opp noen forslag, eller er det andre som fremsetter dem?

Ivar Kristiansen (H): Jeg tillater meg å ta opp de forslag som er referert i innstillingen som Høyre står sammen med Kristelig Folkeparti om, og de som Høyre er sammen med Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet om.

Presidenten: Representanten Ivar Kristiansen har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Aud Gaundal (A): Jeg synes det blir noe feil når representanten Ivar Kristiansen på en måte framstiller Arbeiderpartiet som mest uansvarlig når det gjelder næringspolitikk. De siste ti åra har Kristelig Folkeparti overveiende vært enig med oss i budsjettene. Til to av dem har iallfall Høyre gitt sin tilslutning.

Så litt om renta. Det er ingen tvil om – det kan vi være enige om – at budsjettet fra Stoltenberg-regjeringa og budsjettet fra den nåværende regjering har som mål at renta skal ned. Det bør det ikke være noen tvil om. Det er mange som er opprørt over de kuttene som Bondevik II-regjeringa har foretatt. Høyre-folk i distriktene roper, og de små og mellomstore bedrifter likeså. Mange går ut offentlig.

I en avis nordpå er det en Høyre-mann som skriver at det er galt å kutte i SND.

«Når regjeringa på toppen av det hele fjerner påfyllet til de kommunale næringsfond – som har vært utrolig viktig for kommunene i utvikling av småskala nær-

ringsvirksomhet – virker det som om eneste mulighet er å gjøre som han Edvard å finne frem hammaren.»

Det blir fra Regjeringa hevdet at nedskjæringa på SND bare er begynnelsen. Da er mitt konkrete spørsmål: Er Høyres distriktpolitikk kun skattelette og marked?

Representanten Kristiansen har også i sin landsdel vakt oppsikt ved at han går imot tørrdøkk i Harstad. Det skapes litt usikkerhet om Høyre nå går inn for det prosjektet. Kan han nå i dag si at Høyre er klar for å være enig med flertallet som ønsker en realisering av prosjektet, og vil Høyre be Regjeringa komme med et konkret forslag i forbindelse med revidert budsjett?

Ivar Kristiansen (H): For å ta det siste først tror jeg kanskje det må bero på en misforståelse. Jeg henviser til innstillingen, hvor man vil se nokså klare formuleringer som regjeringspartiene og Fremskrittspartiet står bak, når det gjelder tørrdøkk i Harstad. Jeg har ikke noe sted eller ved noen anledning reservert meg mot de formuleringer som er gjengitt der. Jeg tror nok at etter hvert vil det kunne bli en nokså interessant diskusjon om hvem som skal lose dette prosjektet i havn, men det går jeg ut fra at vi vil få rikelig anledning til å komme tilbake til, muligens i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett eller i andre sammenhenger.

Jeg mener jo ikke, som det blir sagt her, at Arbeiderpartiet fremstår som vedvarende uansvarlig. Det jeg mener, er at når vi har en situasjon internasjonalt som endrer seg, må man også fra Det norske storting være villig til å endre politikk og karakter og ta høyde for å møte de nye utfordringene som vi har rundt oss. Det er få land i denne verden som har et næringsliv som er mer eksportorientert enn nettopp Norge. I spesiell grad vil vi finne det meste av det verdiskapende næringsliv, som også er eksportorientert, i Distrikts-Norge. Derfor er det at vi så veldig klart understreker behovet for rammebetingelser i Norge som ikke skiller seg dramatisk ut i forhold til de betingelsene som våre konkurrenter i utlandet har. Da går det ikke å møte de nye utfordringene med å ligge på toppen i Europa hva rentefot angår. Det er en konkurranseuleppe som er så stor at vi hver dag ser at konkurranseutsatt sektor, og i særlig grad i Distrikts-Norge, taper terreng. Den politikken ønsker den nye regjeringen å endre på.

Øystein Hedstrøm (FrP): Representanten Kristiansen kom i sitt innlegg kort inn på landbrukspolitikken. Han gav faktisk honnør til statsråd Sponheim for de virkemidlene som nå settes inn på dette området. Jeg tittet igjennom innstillingen for å prøve å finne ut av hva man konkret vil gjøre for å få en mer rasjonell og effektiv landbruksproduksjon. Det eneste jeg kan erindre som står, er at man satser på dette omstillingsprogrammet. Det er vel og bra med spesialiteter, helgemat og dette med økologisk produksjon osv. Men jeg erindrer veldig godt Høyre og tidligere landbrukspolitisk talsmann Gabrielsen, som nærmest tevlet med Bjarne Håkon Hanssen, tidligere landbruksminister, og sa helt klart og tydelig at matvareprisene må ned med 20 pst. i forhold til våre naboland.

Jeg finner ikke særlig mange tiltak i denne innstillingen som kan bidra til det, så jeg lurer på hva Høyre vil presse på med. Statsminister Bondevik sa jo helt klart i tiltredelseserklæringen at matvareprisene i Norge i forhold til våre naboland skulle reduseres – det står «bør» i Sem-erklæringen, men han forsterket det i sin tale fra denne talerstolen. Er det de gamle taktene til Høyre som nå ikke er med i merknadene i innstillingen fra Høyre og Kristelig Folkeparti, Høyre vil prøve å jobbe for innad i Regjeringen? Jeg tenker på Gabrielsens satsing på å øke mulighetene for samdrifter. Han jobbet også for å få en høyere konsesjonsgrense på 50 dekar ved omsetning av jordbruksseiendommer. Vil man legge landbruket under konkurranseelovgivningen, eller hva er det konkret som Regjeringen, og Høyre innad i Regjeringen, vil jobbe med for å forsøke å få ned matvareprisene?

Ivar Kristiansen (H): Jeg tror den såkalte tevlingen mellom den nye næringsministeren og den tidligere landbruksministeren bidrog positivt på den måten at man fikk sterk fokusering på prisutviklingen innenfor norske landbruksvarer, og man fikk også fokusert på den konkurransemessige situasjonen man har innenfor dette området, som i forhold til forbrukeren har utviklet seg til norsk ugunst sammenlignet med den situasjonen vi finner innenfor prissektoren i landbruket i våre naboland.

Jeg tror det som er tilfellet nå, som den nye regjeringen legger svært stor vekt på, og som man også viderefører fra den foregående regjering, er at man av hensyn til den situasjonen vi har rundt sykdomsbildet utenfor landets grenser, på noen områder er nødt til å navigere litt annerledes enn det som har vært tilfellet tidligere.

Men heller ikke den nye regjeringen vil være i stand til å gjøre noe med den reduksjonen vi har i antall aktører innenfor norsk landbruk, en reduksjon på ca. 2 000 hvert bidige år.

Det som jeg føler den nye regjeringen og den nye landbruksministeren tar fatt på, er å bidra overfor dem som i hovedsak satser på å hente sin inntekt fra landbruket som sin hovedinntekt, gjennom å sørge for bedre og mer robuste enheter.

For øvrig vil representanten Hedstrøm i Sem-erklæringen på nokså mange områder kunne finne at den nye regjeringen tar fatt også innenfor konsesjonspolitikken, hvor arealgrensene går i langt mer positiv retning enn det vi har sett tidligere. Det er ikke slik at man i løpet av tre ukers arbeid med budsjettet klarer å få lagt alt på plass i forhold til et dokument som har en fireårshorisont.

Åsa Elvik (SV): Eg tenkte at sia representanten Kristiansen og eg kjem frå same fylket, ja til og med same regionen, skulle eg fortelje litt nytt heimafrå. Eg har nemleg fått brev heimafrå, ein masse brev har eg fått denne hausten.

Nokre av dei som har skrive til meg, er Helgeland Regionråd, Bø kommune, Vega kommune, Vesterålen regionråd og Træna kommune. Dei skriv m.a. at dei er skuffa over at Regjeringa har nulla ut dei kommunale næringsfonda. Helgeland Regionråd skriv t.d. til meg:

«Næringsetablering er for gründeren ofte et stort skritt å ta» ... «ikke minst i forhold til det offentlige byråkrati. Næringsfondets rolle kan her likestilles med jordmorens – fødselen skjer med trygg og god bistand, og i forkant har man hatt en diskusjonspartner som har bidratt med råd og veiledning.»

Eg er fullstendig klar over at kommunale næringsfond ikkje blir løyvde over næringskomiteen sitt budsjett, men fordi det har vore så mykje fokusering rundt rasinga av SND, har nullinga av dei kommunale næringsfonda fått betydeleg mykje mindre merksemd enn dei fortener. Dessutan er SND, næringsfond, skattepolitikk og FoU-arbeid alt saman berre ulike innfallsvinklar til den same problemstillinga: det offentlege si rolle i nærings- og distriktpolitikken. For summen av alle kutta – kutta i SND, nullinga av næringsfond, AS-ifisering av alt som kryp og går av infrastruktur og kutta i FoU – sender ei og same melding: Næringslivet får klare seg sjølv. Det er ikkje det offentlege si rolle å blande seg i kva veg det skal gå; høna kan sparke kor og kven ho vil.

Eg veit ikkje om det var meininga at eg skulle helse heimafrå. Men eg vil helse representanten Kristiansen med eit spørsmål: Ser ikkje representanten poenget i at skattelette og 120 kr billigare flybilletter ikkje kan kome som noka erstatning for det offentlege sin innsats i forhold til tilskot og tilgang på risikovillig kapital, spesielt i distrikta?

Ivar Kristiansen (H): Jeg takker for hilsen hjemme fra, det gir meg jo rent hjemlengsel. Selv om jeg er hjemme i hvert fall én gang pr. uke, takker jeg for det.

Så tar man opp reduksjonen i flybillettprisen. Det er første gang i historien at man klarer å bryte priscurven på Europas dyreste flybilletter og få den nedover. Man har det siste året sørget for å bringe norske flybillettpriser på topp hva gjelder prisnivået i Europa. Man har et avgiftsnivå i Norge som bidrar til at en tredjedel av det man betaler for en flybillett, går i statskassen i form av avgifter. Vi har nå sørget for at vi snart sitter igjen med bare én eneste aktør innen norsk luftfart som betjener rutenettet. Dette har vært virkningen av norsk skatte- og avgiftspolitik de siste år. Og hvem det skal være til glede for, kan ikke jeg svare på. Jeg ser med bekymring på fremtiden i denne anledning.

Det kan heller ikke være mangel på vekst innenfor offentlig sektor som gjør at man sliter i Distrikts-Norge. Offentlig sysselsetting har økt med 50 pst. siden 1980. Det er ikke noe land i Europa som kan vise til maken til vekst i offentlig sysselsetting, mens veksten i konkurranseutsatt sektor har falt dramatisk i Norge, i motsetning til det som er situasjonen utenfor landets grenser. Jeg lurer på hvor mye dokumentasjon man må ha for å kunne se at man er nødt til å navigere annerledes politisk, gjøre det litt lettere å drive konkurranseutsatt sektor innenfor Distrikts-Norge enn det man er villig til å ta innover seg i dag.

Jeg kan forsikre representanten Elvik om at jeg har god kontakt med en del regionråd, men jeg har også veldig god kontakt med flere bedrifter og næringsvirksom-

heter, og jeg har ikke møtt én fra næringslivet som ønsker å bytte ut Bondeviks nye budsjett med Stoltenbergs gamle.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Øystein Hedstrøm (FrP): Først vil jeg ta for meg noen av de budsjettkapitlene som jeg er tillagt saksordføreransvar for, og som har betydning for industri- og næringsutviklingen i Norge, selv om det kanskje ikke er de aller største bidragene slik vi ser det.

Patentstyret, eller Styret for det industrielle rettsvern, har som formål å gi en effektiv beskyttelse for oppfinnelser, varemerker og mønstre mot uønskede etterligninger. For en oppfinner er en slik beskyttelse et nødvendig konkurransefortrinn og en forutsetning for en overdragelse av eiendomsretten og inngåelse av lisensavtaler. Arbeidet med patentering kan være både komplisert og kostbart og medføre betydelig tidsbruk. Over halvparten av alle oppfinnelser er faktisk oppfinnelser som er gjort før. Samtidig må vi være oppmerksom på at en ikke ubetydelig andel av de midler som bevilges til forskning og utvikling, blir benyttet til prosjekter som andre allerede har løst, og som er dokumentert i patentlitteraturen. Her har Patentstyrets informasjonsavdeling en oppgave ved aktivt å gå ut med effektive informasjonstjenester for å hindre kostbart og unødvendig dobbeltarbeid og for å øke interessen for industrielle rettigheter og å søke Patentstyrets tjenester.

Går vi noen år tilbake i tid, var det stor misnøye blant oppfinnere fordi staten tjente grovt på deres behov for å beskytte sine produkter. I perioden 1989–95 gikk Patentstyret med 140 mill. kr i overskudd. Det var hyggelige tall for staten, men desto mindre hyggelig for oppfinnere og andre arbeidsplasskapere. Den kostbare ordningen skremte kreative nordmenn fra å teste sine ideer. Det ble for mange for kostbart å søke patent og betale progressive årsavgifter. Driften av Patentstyret var opprinnelig forutsatt å være selvfinansierende, dvs. at gebyret for behandling og årsavgifter for vern av patent-, varemerke- og mønsterrettigheter skal balanseres mot styrets utgifter. Det var derfor nødvendig å få gjort noe på dette området.

Fremskrittspartiet klarte etter hvert å samle et flertall bak forslaget om å tilpasse inntektene til driften av Patentstyret i tråd med kravet om selvfinansiering. Daværende regjering nedjusterte avgiftssatsene for patenter og varemerker. Slik situasjonen har utviklet seg, ligger patentavgiftene på et gunstig og lavere nivå enn i våre naboland. Det er jo hyggelig at vi i hvert fall på ett område har lavere avgifter. Et lite konkurransefortrinn kan ha betydning, spesielt for enkeltstående patentsøkere og mindre bedrifter.

Antallet patentsøknader her i landet har lenge ligget under gjennomsnittet i land det er naturlig å sammenlikne oss med. Fordi det finnes en klar sammenheng mellom patentaktivitet og et lands industrielle utvikling, er det all grunn til å ta dette alvorlig. Bare 21 pst. av patentsøknadene i fjor kom fra norske søkere. Det har ikke skjedd noen økning, til tross for at vi har vært inne i en

høykonjunktur. Det er tankevekkende at ikke våre egne har klart å skaffe seg en mer dominerende rolle på hjemmehavene. Derfor er det viktig å understreke betydningen av arbeidet med å synliggjøre etatens tjenester gjennom informasjons- og veiledningsarbeid, slik at interessen for industrielle rettigheter økes.

Hvis ikke et patent tegnes når ideen er god, eller hvis rettighetshaveren lar patentet gå ut ved ikke å betale årsavgiften, er det først og fremst et personlig tap, men det er også et nasjonalt tap. Derfor vil Fremskrittspartiet gå lenger enn de øvrige partier gjennom å redusere avgiftene ytterligere. Vi mener Patentstyrets utgifter og inntekter kan balanseres på et lavere nivå enn i dag ved å redusere avgiftssatsene for patenter, varemerker og mønstre. Det er en kjensgjerning at utenlandske interesser støvsuger Europa for gode ideer som mangler patentbeskyttelse. Denne negative trenden er det viktig å få snudd.

Patentstyret planlegger innføring av et nytt og komplett IT-system for saksbehandling, dokumentflyt og kommunikasjon, det såkalte SANT-prosjektet. Når dette er i full drift, vil det være tids- og arbeidsbesparende for kundene, men det vil også representere en rasjonaliserings- og effektiviseringsgevinst for Patentstyret selv. Det kan gi kostnadsreduksjoner og forhåpentligvis lavere avgifter på sikt. Det er en samlet komite som gir uttrykk for at man regner med å oppnå effektiviseringsgevinster etter ferdigstillingen av prosjektet, slik at antallet restanser og søknadsbehandlingstiden kan reduseres.

Et annet kapittel som jeg er tillagt saksordføreransvar for, Statens veiledningskontor for oppfinnere, har en enstemmig komite bak seg når det gjelder bevilgninger for neste år. Veiledningskontoret har som hovedmål å stimulere og medvirke til industriell nyskaping i Norge. Gode ideer støttes frem til forretningsmessig lønnsom produksjon. Den primære målgruppe er frittstående oppfinnere, og veiledningskontoret konsentrerer midlene til færre oppfinnelser og til prosjekter som har særlig stort kommersielt utviklingspotensial gjennom utviklingstilskudd og oppfinnerstipend, eller en kombinasjon av begge deler.

Oppfinnerne representerer en viktig nyskappingsressurs og et bidrag til utvikling av lønnsomme prosjekter og nye arbeidsplasser. Selv om de kun disponerer noen promiller av det som går til forskning og utvikling, har de stått bak bortimot 20 pst. av de patenter som innvilges i Norge, mens forskningsmiljøene har oppnådd en lavere andel, skal vi tro statistikken. Dette som en liten pekepinn på hva man kan få igjen i utvikling og produktfornyelse.

Den saken som har vakt størst oppmerksomhet utenfor dette hus i tilknytning til næringskomiteens budsjettbehandling, er spørsmålet om statlig eierskap. Et flertall i komiteen, bestående av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil ikke gi Regjeringen en generell fullmakt til nedsalg når det gjelder statlige eierandeler under Nærings- og handelsdepartementets ansvarsområde. Flertallet mener det er viktig at Stortinget på et mer prinsipielt grunnlag får drøfte problemstillinger knyttet til utøvelsen og omfanget av statlig

eierskap før det gis nye tilsagn om endringer i statens eierposisjoner.

Når det er sagt: Regjeringens ønske om å redusere det direkte statlige eierskapet i norsk næringsliv er fullt ut i tråd med Fremskrittspartiets program. Vi vil likevel understreke at veien for å nå dette mål på en tilfredsstillende måte for Norge, forutsetter langt mer omfattende tiltak enn det Regjeringen legger opp til. Det store problemet er den totale ubalansen som foreligger mellom en kapitalsterk stat og et svakt privat eierskap. Salg av statens aksjer vil bety lite for å styrke det private eierskapet i Norge hvis et nedsalg av statens eierandeler i det alt vesentlige går til utlandet, slik tilfellet var med Telenor og Statoil. Det er grunn til å tro at slik vil situasjonen forbli så lenge en dominerende andel av sparingen skjer på statens hånd. Derfor er vår vurdering at et omfattende salg av statens eierandeler må være betinget av at det skjer en vesentlig styrking bl.a. av den privatkontrollerte sparingen som skal skje her hjemme. Siktemålet må være å bygge opp eier- og forvaltermiljøer i Norge som kan konkurrere om kjøp av statens eierandeler.

Striden om Kværner er et konkret eksempel på de problemer som skapes som følge av at Norge mangler private eier- og kapitalmidler. Det russiske selskapet Yukos kunne overta en betydelig aksjepost i Kværner til en svært lav pris fordi norske eiere mangler kapitalstyrke nok til å satse på en så usikker investering. Yukos' investering skyldtes behovet for å få tilgang på norsk kompetanse innen olje- og gassutvinning og offshore. En slik kompetanse kunne de nå få på billigsalg fordi Norge mangler private eiere som er i stand til å konkurrere. Derimot ville sterke private eiermiljøer i Norge kunne gitt Yukos konkurranse. Prisen på selskapet ville blitt høyere, noe som igjen ville vært til fordel for Kværners private aksjonærer.

Styrkingen av flere eier- og forvaltermiljøer og virkemidler for å oppnå dette bør etter Fremskrittspartiets oppfatning stå sentralt når Stortinget skal behandle den bebudede eierskapsmeldingen neste år. Her bør det bl.a. drøftes hvordan Folketrygdfondet kan gis adgang til å plassere midler i aksjefond. Det bør utredes og drøftes hvorledes og konsekvensene av at deler av Petroleumsfondet også kan plasseres i norske aksjefond. Videre kan man se på hvordan en del av statens nåværende aksjefortefølge, som i dag forvaltes på en etter vårt syn uprofesjonell, tilfeldig og planløs måte av departementer, kan overføres til Folketrygdfondet og en langt mer profesjonell og upolitisk forvaltning. Etter vår mening bør også Folketrygdfondet, i alle fall tilleggs pensjonsordningen, fondsbaseres og betydelige midler overføres fra Petroleumsfondet til et utvidet og omorganisert folketrygdfond, som eventuelt kan deles opp i flere uavhengige fond. Et viktig poeng i denne forbindelse: Fondsbaserte løsninger er et virkemiddel som først og fremst vil styrke de institusjonelle eiere som forvalter andres penger og private personlige eiere som investerer egne penger. Derfor er det viktig at våre myndigheter også fører en eierskapspolitikk som legger grunnlaget for å styrke det aktive, private eierskap i norsk næringsliv, slik at disse kan fungere

som industrielle eiere. Det er en kjensgjerning at norske private eiere og investorer ligger i teten i Europa når det gjelder å ha strenge skattevilkår for næringsinvesteringer, noe som etter vår mening krever omfattende endringer i skattepolitikken som sikrer internasjonalt konkurransedyktige rammevilkår for private eiere og investorer. Dette mener vi det må tas hensyn til i den skattereformen som skal gjennomføres for nærings- og kapitalbeskatningen.

Vi er også opptatt av å realisere en annen mulighet, nemlig å gi en del av folkets aksjer, som nå forvaltes av statsforvaltningen, til de reelle eiere: det norske folk. Dette vil i seg selv skape grunnlag for nye forvaltningsmiljøer og mange nye aksjeeiere. Det kan ikke være fornuftig at en uten grunn, plan eller formål selger ut statens aksjer i viktige selskaper, i det vesentlige av det som anses å være attraktivt, til utenlandske bedrifter, for å fremskaffe enda flere penger som ikke kan brukes til å bedre forholdene for den norske befolkning. Det må ikke bli slik at Norge i stor grad forblir en råvareleverandør med svekket evne og mulighet til å bygge opp ny kunnskapsindustri i Norge. For å lykkes kreves kapitalstyrke, bred kompetanse og ikke minst en langsiktig plan som har til formål å ivareta nasjonale interesser. Når Stortinget får oversendt eierskapsmeldingen til neste år, kan alle mulige virkemidler for en nasjonal eierskapsstrategi ses i sammenheng.

Jeg vil til slutt ta opp Fremskrittspartiets forslag, forslagene nr. 5–15, som er referert i innstillingen.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Hedstrøm har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Olav Akselsen (A): Eg har dessverre ingen replikk om patentar.

I mitt innlegg stilte eg ein del spørsmål ved Kristeleg Folkeparti sin snunad i forhold til standpunkt dei hadde i vår. Eg lurar litt på kva som har skjedd med dette partiet. Men når ein les innstillinga, må det òg vera grunn til å stilla det same spørsmålet til Framstegspartiet. For mens Framstegspartiet i vår ville leggja ned SND og fjerna alle løyvingane, er no Framstegspartiet plutsleg imot alle kutt. Dersom ein ikkje hadde visst betre, kunne ein når ein les gjennom innstillinga, få inntrykk av at her har det kome inn ein trykkfeil, og ved eit mistak har Kristeleg Folkeparti og Framstegspartiet sine namn bytt plass. For det er faktisk slik at Framstegspartiet no nærmast er med i alle fleirtal, i lag med Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet, slik Kristeleg Folkeparti har vore i tidlegare år. Og då må det vera lov å spørja: Kva er det som har skjedd som gjer at Framstegspartiet no faktisk ønskjer å føra ein offensiv distrikts- og næringspolitikk og vera imot desse kutta? For meg er det eit paradoks at Framstegspartiet vil løyva 400 mill. kr meir enn Kristeleg Folkeparti til SND.

Eg vil spørja representanten Hedstrøm om han synest det er eit hardt slag å måtta stemma imot Framstegspartiet sin nye og offensive distrikts- og næringspolitikk for å redde skinnet til den nye Bondevik-regjeringa.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg takker komiteens leder for det spørsmålet, som det er et meget godt svar på: Fremskrittspartiet hadde – i likhet med alle de øvrige partier, regner jeg med – da vi gikk inn i denne fireårsperioden på Stortinget, avsluttet programbehandlingen på sitt landsmøte. Når det gjelder SND, er det kommet inn en klar endring i programformuleringene. Og der står det at vi skal – og nå må jeg ta det etter husken – gradvis redusere tilskuddene til SND etter hvert som vi får redusert skatter og avgifter. Det vil altså si at jo raskere Samarbeidsregjeringen i denne fireårsperioden klarer å få redusert skatter og avgifter, jo raskere kan vi også støtte Samarbeidsregjeringens forslag om å redusere bevilgningene til SND. Men i våre SND-kutt står vi i noen tilfeller, på kap. 2420, som gjelder generelle ordninger, sammen med Arbeiderpartiet, og på en del andre poster har vi lagt oss mellom Samarbeidsregjeringen og Arbeiderpartiet nettopp for å følge opp programformuleringene.

Når det gjelder en del av den innoverende biten BIT- og FUNN-programmene osv., så synes vi også at dette har en moralsk side. Når disse programmene er etablert, burde jo alle partiene være opptatt av at det gis langsiktige, forutsigbare rammebetingelser. Så selv om også vi kunne ha sympati for å kutte en del, så synes vi det er riktig å ta det litt steg for steg, slik at industri og næringsliv i Norge kan tilpasse seg de nye rammebetingelsene. Men vi ønsker også i likhet med Regjeringen å støtte Hervik-utvalgets forslag når det gjelder FoU-ordninger og skattefradrag.

Inge Ryan (SV): Representanten Hedstrøm, som er næringspolitisk talsmann i Fremskrittspartiet, var lite inne på landbruk i sitt innlegg. Det skjønner jeg for så vidt godt, når vi vet at Fremskrittspartiet ønsker å redusere overføringene til landbruket med nesten 5 milliarder kr.

Vi vet at gårdbrukeren i dag har en rekke oppgaver i det norske samfunnet. For det første ønsker vi at han skal produsere god og trygg mat. Vi ønsker å ha en matvareberedskap i dette landet som vi ikke minst det siste året har blitt minnet om viktigheten av. Vi ønsker å ivareta et kulturlandskap som bl.a. reiselivsnæringen og annet næringsliv er opptatt av, og vi ønsker at det skal bidra til levende landsbygder.

Mitt spørsmål til representanten Hedstrøm blir derfor: Tror Hedstrøm at vi klarer å opprettholde levende landsbygder og en god matvareberedskap, og at vi klarer å ta vare på kulturlandskapet vårt dersom vi reduserer satsingen på landbruket med nesten 5 milliarder kr pr. år?

Øystein Hedstrøm (FrP): Den landbrukspolitikken som føres i dag, har endret seg svært lite. Det kom en tendens til endring for noen år siden. Det var i begynnelsen av 1990-årene, da Gunhild Øyungen hadde mot til å fremme en stortingsproposisjon, Landbruk i utvikling, der

hun våget å antyde at forbrukerne og kostnadene for matproduksjonen i Norge også skulle regnes med. Vi vet alle at vår tidligere landbruksminister fikk veldig mye kjeft fra særinteresseorganisasjonene innenfor landbrukssektoren. Men fra da har det gått veldig smått. Det meste av lovgivningen har sitt opphav i mellomkrigstiden. Systemet med jordbruksoppgjør osv. er forlatt i alle andre land. Sverige forlot det for over ti år siden, og de har en helt annen tenkning. Vi ønsker å se på utøverne, aktørene i landbruket, som selvstendig næringsdrivende i matvareproduksjonsbransjen. Vi ønsker å stimulere med større frihet for disse aktørene og redusere landbruksoverføringene. For å ta et eksempel på hvor mislykket den politikken er som har vært ført i alle år: Fra 1976 til 1997 var overføringene, hvis vi inkluderer skjermingsstøtten, ca. 500 milliarder kr, og i denne perioden hadde vi den største folkeflyttingen fra distriktene og til sentrale strøk. Vi fikk over en halvering av antall bønder – altså en politikk som alle må innse var mislykket. Derfor ønsker vi å gjøre dette annerledes. Ved å gi gode, generelle rammebetingelser og slutte med at landbruket skal bære deler av distriktspolitikken på ryggen, tror vi at den norske bonden vil ha en sjanse framover, når ikke denne sal med WTO og andre internasjonale organer bestemmer landbrukspolitikken.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Inge Ryan (SV): Jeg skal begynne innlegget fra SV med å snakke om mat. For er det noe samtlige nordmenn er i berøring med hver eneste dag, så er det mat.

Folk vil ha god mat, men folk vil ikke minst etter hvert ha trygg mat, man vil være sikker på at det man spiser, er bra for helsa. Mange av oss har lurt på hvorfor det er så mye kreft i samfunnet. Når man sitter ved en sykehusseng med en 25-åring som har fått kreft, lurer man på hvorfor. Og man blir igjen og igjen påmint om at vi stadig får sykdommer som får veldig alvorlig utfall. Mange av oss har også tenkt: Er det noe med maten, er det noe med miljøet vårt, er det noe med det vi putter i oss, som gjør at vi får slike sykdommer? Jeg tror de fleste familier blir berørt av den type problemstillinger. Derfor må vi hele tida intensivere arbeidet med å få så trygg mat som overhodet mulig.

Det å få 100 pst. økologisk landbruk er ikke mulig. Men det er mulig å få et økologisert landbruk der sprøytemidler og kunstige tilsetningsstoffer er fjernet. Det er også mulig å få mer økologisk landbruk enn vi har i dag. I dag produserer vi ca. 2 pst. økologisk. Målsettinga for Norge er å komme opp på 10 pst., men da må vi være villig til å sette inn virkemidler, slik at det kan skje. Vi er en sinke på dette området i forhold til noen av våre naboland.

Det med trygg mat er viktig. Men skal vi ha trygg mat, må noen lage den maten. Mitt parti er veldig opptatt av hvordan vi skal få ungdommer i dag til å overta gårdsbrukene. Vi vet at mange av de ungdommene som er odelsjenter eller odelsgutter, er betenkt på å ta over gårdsbrukene. Hvorfor skjer det? Det skjer for det første

fordi man ser at man har en relativt lav inntekt på veldig mange bruk. Man må jobbe veldig mye for å tjene 200 000 kr. En annen viktig grunn er at bondeyrket etter hvert har blitt en av de mest ensomme jobbene vi har i samfunnet. Man går alene i fjøset om morgenen, man er alene i lag med buskapen, og når man kommer inn, har resten av familien reist på skole og arbeid. Så er man på traktoren alene, og så er man igjen alene i fjøset om kvelden. Mange opplever jobben som gårdbruker som en veldig ensom jobb. En tredje grunn som jeg vil framheve, er dette med lite ferie og fritid. Det er lite ferie og fritid i forhold til mange andre yrkesgrupper, når man opplever at man helg etter helg må opp klokka sju og jobbe, mens andre grupper kan ta seg fri.

Jeg tror at hvis vi skal få ungdom til å overta mye av gårdsbrukene som vi har rundt omkring i landet, så må det settes i gang et betydelig arbeid med rekruttering. Og det er ikke nok at man sier det med fagre ord i Stortinget, det må avsettes midler. Derfor ønsker SV at vi i årene framover skal bruke betydelige midler for å motivere til rekruttering i landbruket.

Et tredje område vi syns er viktig innenfor matsida, er dette med dyrevelferd. Det har skjedd en del innen dyrevelferd. Det er godt å kjøre gjennom Trøndelag når en ser at kyrne er ute om sommeren. Jeg syns det er godt å se kyrne ute igjen. Det er ikke så veldig mange år siden kyrne skulle stå inne hele året. Men vi har langt igjen å gå. Hvorfor skal kyrne ligge på harde betonggolv? Hvorfor kan ikke kyrne få lov å ligge på matter, slik at de har det bedre i fjøset enn det de har i dag? Og hvorfor skal det ikke være mulig for kyrne å få en tur ut om vinteren for å få luften seg, slik at de har det bedre? Det her var bare eksempler. Jeg kunne godt nevnt en masse eksempler på at vi har et langt løp å gå i forhold til dyrevelferd. Og derfor imøteser SV den stortingsmeldingen som vi skal få i løpet av vinteren, da vi skal diskutere denne saken nærmere. Nok om mat.

Da jeg leste forslaget fra Regjeringa, skrev jeg følgende i notatboka mi: Norsk distriktspolitikk er død. Ja, jeg mener det. Vi har hatt en aktiv distriktspolitikk i Norge i mange år. Vi har hatt Distriktenes utbyggingsfond, som bygde opp dette landet etter krigen. Etter min mening ble det gjort en glimrende jobb i mange år. Så fikk man en omorganisering til SND, og vi fikk en betydelig nedoverbakke. SND var i startfasen et stort tilbakeskritt i forhold til distriktene og satsing på næringsutvikling i distriktene. I løpet av få år har SND rettet opp noe. De har fått jobbet med distriktsdivisjonen og etablert en del kontorer rundt omkring i landet, som gjør at folk ikke bare får penger, men betydelig veiledning og råd når de skal etablere eller utvikle bedriften sin.

Vi opplever nå at dette rives ned. I de budsjetterrammene som nå legges, ligger det an til at SND faktisk må bygge ned den distriktsstrukturen som er bygd opp i de siste årene. I tillegg er det langt færre midler som man kan gi ut til bedrifter som skal starte opp. Som tidligere ordfører vet jeg hvor viktig det er når en skal ha i gang næringsutvikling i en kommune, at man har et virkemiddelapparat som også har noen penger å dele ut. Det er

ikke slik på landsbygda at bankene står i kø for å hjelpe en som skal dra i gang sin første bedrift, med et par hundre tusen. Det er ikke slik. Man er avhengig av å ha med noen som faktisk tør sette inn risikokapital til dem som skal starte opp en bedrift for første gang, eller som skal utvide bedriften sin. Jeg er veldig bekymret for det vi nå ser. Skattelette, blir det sagt, skal hjelpe dem. Det er ikke skattelette en som skal starte opp bedrift for første gang, trenger, for han har ikke noen inntekt, han har ikke noe å betale skatt av. Det er en helt annen problematikk vi snakker om. Jeg bruker to–tre dager i måneden til å reise rundt til næringslivet i mitt eget fylke, og da er det folk – helt fra Fremskrittspartiet til SV – innenfor næringslivet som er bestyrtet over at man nå skal redusere denne ordninga, som egentlig er for dårlig fra før, men som nå blir enda dårligere.

Og jeg må si at jeg er overrasket over at man strammer inn på dette tidspunktet, et tidspunkt der næringslivet faktisk er i motbakke. Vi ser at lakseinntektene er på vei ned, vi ser at IT-næringslivet sliter, og på en del andre områder også har man motbakke. Hjemme i Namsskogan, der jeg kommer fra, bruker vi å tenne opp i ovnen når det blir kaldt. Regjeringa setter døra på vidt gap når det blir kaldt, og slipper inn enda mer kaldluft. Det er en merkelig måte å oppføre seg på, men det er kanskje andre skikker i byen enn på landsbygda.

Vi har en grein av SND som heter SND Invest. Den har fungert en del år. Vi vet at SND Invest har investert i en rekke bedrifter rundt omkring i Norge. Men ifølge den siste statistikken fra SND Invest, som jeg har her – den er brutt ned på fylker – har SND investert i 55 bedrifter i Oslo og Akershus. Hvor mange har de da investert i i distriktsfylket Nord-Trøndelag? Jo, i én bedrift. Og i distriktsfylket Aust-Agder? To bedrifter. SND Invest har blitt et organ som etter SVs vurdering bruker å sprøyte inn for mye midler i sentrale strøk, som er med på å forsterke sentraliseringa. Er det områder i landet der man har brukbar tilgang på kapital, er det nettopp i sentrale strøk. Det er ikke der man skal sprøyte inn mer kapital. Man må sprøyte inn kapitalen der mangelen på kapital er størst, dersom man virkelig mener noe med at man ønsker å stoppe sentraliseringa i det norske samfunnet. Derfor sier SV i en merknad som vi er alene om, at vi ønsker å begynne å selge ut statens aksjer i SND Invest i de sentrale strøk, og de pengene som vi får inn for det, skal vi bruke til et helt nytt distriktsfond i næringsfattige områder i Norge. Det er praktisk distriktpolitikk der vi får ned temperaturen litt i sentrale strøk, og så flytter vi midlene og får opp aktiviteten i utkantene. Det gjør vi fordi SV ikke bare sier at vi vil ha en aktiv distriktpolitikk, men vi gjør noe med det.

Tida går fra meg, ser jeg, så jeg må være kort om statlig eierskap til slutt. Vi er veldig forundret over at Regjeringa ønsker å selge ut statlig eiendom. I en situasjon der Norge har altfor mye penger fra før, syns vi at det blir merkelig at vi skal skaffe oss enda mer penger – og enda mer problemer med de pengene som vi skaffer oss.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Silja Ekeland (H): SV har jo vært et av de partiene som har fremstilt kuttene i SND som en rasering av distriktene. De har tydeligvis ikke registrert at kuttene totalt bare er på 14,2 pst., og at det største kuttet er tatt i de landsdekkende tiltakene, ikke i distriktsiltakene.

Vi er for et effektivt SND som bruker bevilgede midler til støtte for bedrifter i distriktene, ikke til å bygge en større og større internadministrasjon. Vi ønsker et SND som hjelper til der det private kapitalmarkedet ikke tjener distriktpolitikken. Vi ønsker ikke et SND som skal opptre som en risikotakende investor med norske skattebeta- leres lønsslipp.

Mitt spørsmål til SV blir derfor: Mener SV virkelig at det er riktig at vi politikere gjennom SND skal opptre som en av landets største risikotakende investorer, og det med skattebetalernes penger? Eller ser SV vårt poeng om at det totale virkemiddelapparatet må gjennomgå for å sørge for at midlene kommer til de næringsvirksomheter de i utgangspunktet var ment for?

Inge Ryan (SV): Vi har den ordning i dette samfunnet at vi betaler masse skatt, og det syns SV er bra. Den skatten skal brukes til å utvikle det norske samfunnet best mulig. Skal vi utvikle det norske samfunnet best mulig, mener SV at det er viktig at vi har en spredt bosetting der vi tar vare på naturressursene, og at folk kan bo rundt omkring i dette landet. For å få til det er det helt nødvendig at man har en stat som er villig til å gå inn med kapital i en del bedrifter. Vi sier ikke alle bedrifter, for det er nemlig enkelte bedrifter der det private bankmarkedet faktisk fungerer godt nok. Men i svært mange av bedriftene, i Distrikts-Norge spesielt, men også i sentrale strøk, er det nødvendig at man har tilgang til kapital for å få opp aktiviteten når det gjelder å skape arbeidsplasser. Og jeg tror at hvis man ikke hadde hatt en aktiv stat i årene etter krigen, hadde landet vårt sett helt annerledes ut enn det det gjør i dag. Så SV ønsker å ha en stat som er villig til å bruke penger på å etablere arbeidsplasser i hele landet, og spesielt i de næringssvake områdene der man ser at det er problemer.

Lodve Solholm (FrP): Eg la merke til at Inge Ryan var oppteken av at Hedstrøm ikkje var innom landbrukspolitikk, og eg la merke til at Ryan ikkje var innom fiskeripolitikk. Om det har den same årsaka som det han hevdar var årsaka til at Hedstrøm lét vere, får tida vise.

Det eg òg la merke til, er at Ryan i sitt innlegg nemnde kor viktig det var med rekruttering, og kor håplaut det var for bonden å vere einsam og ha mangel på ferie og fritid. Og det er eg einig i. Eg trur nok det.

Så seier Sosialistisk Venstreparti i sine merknader at det er viktig med rekruttering i fiskeria. Men samtidig skal ein satsje på kystnært fiske. Då er mitt spørsmål: Korleis er det mogleg? For er det eit yrke som også er prega av for lite fritid, for lite ferie, så er det jo fiskeria. Vi veit at det fiskeria slåst med i dag, er jo offshoreflåten, som har to mannskap, der ein er ute i fire veker og heime i fire veker. Og den einaste flåten i norsk fiskeri som kan klare dette, er den havgåande flåten. Det kan ikkje den

kystnære flåten konkurrere med. Då er mitt spørsmål: Korleis i alle dagar skal fiskarane, med SV sin politikk, få moglegheit til lengre feriar, meir fritid, når ein skal ha berre kystnært fiske, slik SV har lagt opp til i sitt program og i sine merknader? Det er for meg uforståeleg korleis ein skal kunne få slike målsetjingar til å gå i hop.

Inge Ryan (SV): Årsaken til at jeg ikke var inne på dette med fiskeriene, er at vi har en glimrende fiskeripolitiker i SV som skal ha ordet senere i debatten. Derfor har vi fordelt det på denne måten. Men jeg skal svare representanten Solholm på spørsmålet.

Vi ønsker å få et langt mer kystnært fiske enn det vi har i dag – men ikke bare et kystnært fiske – og det har å gjøre med det at vi er opptatt av at det er en ressursituasjon der vi ser at en del av de havgående fartøyene driver en altfor hard beskatning av fiskeressursene. Det er et gedigent problem som vi må ta tak i. Og jeg er ikke enig med representanten Solholm i at ungdom ikke ønsker å drive kystfiske.

Vi vet at det faktisk er et problem for mange ungdommer å få konsesjon og få lov til å dra ut med båt og drive med fiske. Jeg er også fullstendig klar over at enkelte foretrekker å være på trålere eller ute på havfiske. Vi har begge gruppene. SV er opptatt av at vi skal ha både havfiske og kystfiske, men vi må få til en betydelig endring, der mer av satsinga går mot kystnært fiske. Det er spesielt på grunn av at det er langt mer miljøvennlig, og mye bedre for de ressursene vi har i havet.

Olaf Gjedrem (KrF): Eg set pris på det positive engasjementet som Inge Ryan har når det gjeld landbruk, hans vurdering av moglegheitene og problemfeltet innan denne sektoren og hans engasjement for å sikra landbruket ei trygg framtid. Der føler eg at han står skulder ved skulder med Regjeringa. Men eg stussar når den neste setninga er:

«Norsk distriktspolitikk er død.»

Etter mi vurdering er det ei grov, retorisk setning som ikkje har fnugg av innhald. Eg stussar litt på at ein stortingsrepresentant kan tillata seg så sterke uttrykk. Bakgrunnen for dette sterke uttrykket skal vera at SND vert kuttet frå 2,21 milliardar kr til 1,92 milliardar kr, eit kutt på 2–3 hundre millionar, pluss fjerning av ein lågrisikokapital som elles bankane står i kø for å overta og kritiserer at me i det heile gjev. Dette beskjedne kuttet skal altså føra til at «norsk distriktspolitikk er død». Eg vil be om at ein brukar eit språk som vert forstått og respektert utetter, og ikkje overdriv slik som det har vore ein tendens til at både SV, Arbeidarpartiet og Senterpartiet har gjort i samband med SND-kuttet.

Inge Ryan (SV): Avdøde statsminister Olof Palme sa at politikk er å ville.

Når jeg bruker uttrykket «norsk distriktspolitikk er død», mener jeg at det i dag ikke vises noen vilje til å føre en aktiv distriktspolitikk. Når man reduserer med 300 mill. kr overfor gårdbrukerne allerede før jordbruksforhandlingene kommer i gang, mens andre grupper skal

ha betydelig lønnsvekst, når vi ser på en rekke av de vedtakene som kommer til å bli fattet av dette stortinget nå før jul, enten det er på samferdselssida, på næringsida eller på en rekke andre områder, er det såpass alvorlige angrep på den aktive norske distriktspolitikken som har vært drevet etter krigen, at jeg våger den påstand at det ikke lenger er vilje til en aktiv distriktspolitikk. I dag opplever halvparten av Norges kommuner fraflytting. Sjøl kommer jeg fra en kommune som har fått halvert folketallet på 20 år. Vi som bor ute i felten, ser resultatet av at man ikke fører en aktiv distriktspolitikk. Resultatet er en betydelig utarming, og det kan ikke fortsette dersom vi ønsker å bevare bosettinga. Derfor må det brukes sterke ord fra denne talerstolen for å få øynene opp på de 165 folkevalgte som har ansvaret for å styre – ikke bare byene, men heile landet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Olaf Gjedrem (KrF): Norsk næringsliv står sterkt og har lenge hatt ei god utvikling. Med dei rammevilkåra som statsbudsjettet gjev for 2002, burde det liggja til rette for ein vidare vekst.

Med uvanleg stor skatte- og avgiftslette er grunnlaget lagt for eit moderat lønsoppgjær til våren. Dersom dette vert resultatet, vil konkurransesituasjonen styrkjust ytterlegare for norsk næringsliv, og arbeidsplassane vert sikrere. Eit moderat lønsoppgjær vil òg vera viktig og nødvendig for ein norsk rentenedgang neste år. Ansvaret for eit moderat oppgjær er stort for partane i arbeidslivet.

Staten med sine verkemiddel skal ha eit næringsdynamisk engasjement. Næringsdepartementet har varsla ein gjennomgang av dei ca. 15 støtteordningane som departementet rår over, for å gjera dei mest mogleg målretta og for å spissa dei inn til bruk der nytta er størst, i etableringsfasen. Dette offentlege, næringsdynamiske trykket skal vera sterkt også i framtida. Kristeleg Folkeparti ynskjer at det offentlege skal ha ei nøkkelrolle i etableringsfasen ved idéprodukt og kommersialisering av bedriftene ved utvikling. Dei statlege verkemidla bør spesielt nyttast i utviklingsfasen for bedriftene til dei har fått fotfeste og lettare kan skaffa lågrisikokapital frå den private eller den offentlege marknaden.

I 2002 vert utbytteskatten fjerna. Ein har rekna ut at det vil frigjera 1,5 milliardar kr. At næringslivet nå får behalda ein større del av verdiskapinga sjølv, fører til ei forventning til at næringslivet nyttar dette til reinvestering og styrking av sitt eige grunnlag og investering i nye bedrifter. Dette burde meir enn kompensera kuttet i tilskotsordningane gjennom SND. Berre denne skatteendringa veg opp det kuttet på 14 pst. som er føreteke i SND. Spesielt Arbeidarpartiet og Senterpartiet har gjeve heilt overdrevne karakteristikkar av dette. Koplinga av gode prosjekt i distrikta og risikovillig privat kapital er ei utfordring som SND bør ta. Her vil Regjeringa greia ut ordningar med skattestimulansar for private investorar som bidreg med risikokapital til nyetablerarar.

Me ynskjer å vurdere om delar av SND si verksemd skal ut på anbod. Det vil òg kunna stimulera lokale spare-

bankar til å styrkja egne kredittvurderingsfunksjonar og dermed bidra til næringsutvikling.

Lågrisikolåna er kutta med 0,5 milliard kr. Det har vore interessant at dei private bankane har kritisert oss for å ha kutta for lite i desse låna. Desse låna vil dei i større grad gje sjølve, utan å ha staten å konkurrera med. Samarbeidsregjeringa har opna for ei større eiga satsing på forskning frå næringslivet – ei gunstig ordning med 20 pst. skattefritak for FoU-innsats. Fritak for ein innsats inntil 4 mill. kr, og i spesielle høve opp til 8 mill. kr, vert innført neste år for bedrifter opptil 100 tilsette. Dette er eit godt verkemiddel for å få Noregs forskingsinnsats opp på OECD-nivå.

Det offentlege har ein stor del av forskinga i Noreg i dag. Denne nye ordninga skal hjelpe det private næringslivet til å verta ein sterkare aktør på den innovative arenaen. Dei vil då sterkare kunna styra og målretta forskingsinnsatsen mot sine egne behov.

Det er òg positivt at investeringsavgifta forsvinn i løpet av 2002 – eit sterkt signal om at nyskaping og investering er viktig, og ein stor reell lette av dei økonomiske byrdene me legg på næringslivet. Sentrumsregjeringa starta prosjektet for eit enklare Noreg. Samarbeidsregjeringa vil leggja ny vekt på å gjera det enklare for næringslivet. Både å fjerna mindre viktige føresegner og å redusera flyten av nye regelverk er viktig. Å la forskrifter gå ut på dato kan vera ein interessant tanke.

Nå burde alle føresetnader liggja til rette for ein snarleg rentenedgang – ikkje minst næringslivet vil då ha ein god gevinst. Samstundes er prognosane for prisutviklinga låge. Dette er òg ein gunstig føresetnad for eit godt år for næringslivet i 2002.

Samarbeidsregjeringa, til liks med den tidlegare sentrumsregjeringa, arbeider for ein ny giv i landbrukspolitikken. For denne viktige og tradisjonsrike delen av norsk næringsliv er trygge og langsiktige rammevilkår nødvendige. Denne regjeringa vil gje denne tryggleiken til landbruket. Bidraget vårt som politikarar til ei noko pressa næring bør vera å slutta opp om dette arbeidet og gje ei påskjønning for trygg matkvalitet og nødvendig produksjon.

Me har i dag ca. 50 pst. sjølvforsyning i Noreg. Dette er ikkje for mykje.

Med politisk ro om rammevilkåra kan landbruket ha ei konstruktiv fokusering på si eiga utvikling og på ei konstruktiv, rasjonell og trygg framtid. I dag har næringa to innsatsfrontar: for det fyrste for å fornya og utvikla landbruket, og for det andre mot avgjerdstakarar og ei presse som ofte rettar kritisk og negativ merksemd mot landbruket. Ei større støtte og ro om ei utvikling av landbruket ville for det fyrste gje næringa vedlikehalds- og investeringstryggleik, og for det andre ville rekrutteringa til næringa verta styrkt. Dette er begge viktige element for landbruket i Noreg.

WTO-runden i Qatar gav fleire avklarande signal om at me langt på veg har råderett over verkemiddel for innanlandsk landbruk, og det er viktig for Noreg. Samstundes vert det sett avgrensingar for eksportstøtte til landbruksprodukt. Dette vil føra til at prisane går opp på den inter-

nasjonale marknaden, vert noko meir realistiske og ikkje så fjerne frå det norske prisnivået.

Landbruket får sine hovudinntekter bestemt gjennom prisar, overføringar og skattar og avgifter. Momsen er i år halvert, og matvareprisane er reduserte tilsvarande. I budsjettet for 2002 er det foreslege eit kutt på 300 mill. kr i samband med jordbruksforhandlingane. Regjeringa understrekar at dette ikkje er eit signal om inntektsreduksjon for næringa. Regjeringa vil koma tilbake til Stortinget i vår for å fremja endringar i skattereglane for landbruket, som vil kompensera for denne venta inntektsreduksjonen. Eg gjentek at det ikkje er eit signal om inntektsnedgang – det er vel fordi ein har venta det, at det har vore såpass reaksjonar i fagmiljøa når det gjeld dette kuttet.

Proessen med ei stortingsmelding om dyr og helse er godt i gang. Overordna for Regjeringa er at landbruket skal ha ein ny giv.

Landbruket har viktige forvaltaroppgåver, er ryggraden i distriktspolitikken vår og er av stor betydning for landet.

Forskinsinnsatsen innan landbruket bør søkja å utvikla nye produkt som kan vera til hjelp for næringa, på ein miljøvennleg måte gje betre og billegare innsatsfaktorar og auka moglegheita for auka inntekt. Det er eit viktig mål – ikkje minst ut frå miljøsyn – å utvikla 10 pst. av landbruket til økologisk landbruk innan 2010. Det vil krevja ein offensiv innsats og ei motivering i eit samspel med næringslivet, rettleiingstenester og det offentlege.

Etter opptrappingsvedtaket på slutten av 1970-talet er det nå behov for omfattande fornying og modernisering av landbruket. Her bør departementet i lag med organisasjonane vurdere om det kan vera aktuelt med ei målretta moderniseringspakke for å møta dette behovet.

Samarbeidsregjeringa vil arbeida for ei styrking av landbruket. Dette bør skje i eit nært samarbeid med fagorganisasjonane. Eg ser fram til ein utviklande prosess der landbruket kan møta ei utviklingsendring på ein konstruktiv måte, som vil sikra denne næringa sin sjølvsgde plass i Noreg i framtida.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øystein Hedstrøm (FrP): Først vil jeg benytte anledningen til å takke representanten Gjedrem for et godt samarbeid i næringskomiteen. Vi deler jo også en del synspunkter, i hvert fall subsidiært.

Men det er én ting jeg er litt usikker på, og det gjelder Kristelig Folkepartis syn på statlig eierskap. Jeg husker at vi for ca. to år siden behandlet saken om Hydros oppkjøp av Saga Petroleum, der Hydro reduserte sin statlige eierandel fra ca. 51 pst. til 43 pst. Da var Kristelig Folkeparti en aktiv pådriver sammen med Senterpartiet, jeg tror det var Senterpartiet som fremmet et forslag primært, om å øke denne eierandelen til staten opp til 51 pst. igjen. Kristelig Folkepartis representanter gav uttrykk for at de ønsket en sterk styring og kontroll i dette selskapet.

I et forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti i innstillingen ønsker Kristelig Folkeparti nå å gi en fullmakt til nedsalg til 34 pst. i Hydro. Det er jo en differanse som er betydelig når vi ser på verdiene i dette selskapet. Jeg har forsøkt å se i Kristelig Folkepartis program om det er noen endret holdning i forhold til programbehandlingen i Kristelig Folkeparti på siste landsmøte, men jeg kan ikke finne det. Jeg vil gjerne ha en orientering fra representanten Gjedrem om dette er en politisk snuoperasjon, eller om partiet har endret totalt holdning når det gjelder eierskapsforholdet til Norsk Hydro og i forholdet til staten?

Olaf Gjedrem (KrF): Eg vil fyrst berre få returnera ein takk til Framstegspartiet og Øystein Hedstrøm for eit konstruktivt samarbeid i næringskomiteen.

Så til det eigentlege spørsmålet om statleg eigarskap og Kristeleg Folkeparti si haldning. Kristeleg Folkeparti har ikkje ei ideologisk haldning til kven som skal eiga dei forskjellige bedriftene, det er meir tidsavhengig og situasjonsbestemt. For Kristeleg Folkeparti er det viktig når det gjeld eit selskap som Norsk Hydro, som forvaltar så store delar av den norske nasjonalformuen, at me har ein viss innverknad. Me har registrert at me har kome under 50 pst. nå, men den eigentlege sperra viser seg i praksis å liggja på 34 pst. Då har ein tilstrekkeleg styringsrett til å få dei viktige strategiske avgjerdene utførte av eit av dei viktigaste industrilokomotiva i landet. Så slik som me vurderer situasjonen i dag, vil det vera trygt nok å eiga ned til 34 pst. Me har då høve til å styra effektivt og tilstrekkeleg for å oppnå føremålet. Det er vel den forklaringa eg kan underbyggja vårt forslag med i det statsbudsjettet som er lagt fram.

Åsa Elvik (SV): Dette er nesten litt trist. Lokalt er eg vand med eit Kristeleg Folkeparti som oppfører seg som ein alliert i distriktpolitikken og næringspolitikken, eit Kristeleg Folkeparti som er opptatt av at det skal vere like vilkår for næringsutvikling over heile landet, eit Kristeleg Folkeparti som er opptatt av at meir marknadsstyring fører til meir sentralisering, og eit Kristeleg Folkeparti som innser at like vilkår inneber politisk styring. Men det er ikkje dette Kristeleg Folkeparti eg møter i nasjonalforsamlinga, tvert imot. I dag vakna eg opp til nyheiter om at ei Kristeleg Folkeparti-leia regjering inngår eit forlik med Framstegspartiet om samferdselsbudsjettet som m.a. inneber AS-ificering av Posten, NSB, Jernbaneverket, Luftfartsverket, og eg veit ikkje om eg fekk med meg resten. Med andre ord strategiske selskap som er avgjerande for at infrastrukturen i heile landet er nokolunde lik. Denne infrastrukturen skal ut og leve etter marknaden sine lovar. Dette kjem altså oppå kutta i SND, oppå nullinga av næringsfonda og oppå kutta i FoU-arbeidet, kutt som ein har gjort for å finne rom for Regjeringa sine «øvrigte prioriteringer», som det heiter i tilleggspolisjonen. Og kva er desse «øvrigte prioriteringer»? Skattelette er det einaste eg fann. Men som Haugalandrådet skriv i eit brev til oss i komiteen:

«Skattelette er ikke et tiltak som stimulerer nyetablerere til produktutvikling og bedriftsetablering.»

Eg veit ikkje om eg frå denne talarstolen kan påstå at Kristeleg Folkeparti har selt sjela si. Det er kanskje like greitt, for eg har ikkje føresetnader for å diskutere sjeleforvaltninga til eit Kristeleg Folkeparti. Men eg tør påstå frå denne talarstolen at Kristeleg Folkeparti har valt feil side. Og derfor vil eg utfordre Kristeleg Folkeparti på følgjande: Er det pengeboka som har hindra partiet, eller er det ei samla vurdering av kva ein får igjen for statsministerposisjonen som har hindra partiet? Eller er det ideologiske vurderingar som har hindra partiet i å oppretthalde SND, oppretthalde landbruksavtalen og oppretthalde eit næringsretta FoU-arbeid, for å nemne noko som er saldert? Og til slutt: Har Kristeleg Folkeparti ein gong for alle bestemt seg for at skattelette er det einaste gagnlege verkemiddelet for nærings- og distriktpolitikken?

Olaf Gjedrem (KrF): Eg håper og trur at Kristeleg Folkeparti framleis kan ha eit tett og nært samarbeid med SV i distriktpolitiske spørsmål. I dei to partia er det veldig mange samanfallande haldningar, og Kristeleg Folkeparti har i heile si historie hatt eit varmt hjarte for distrikta og arbeidd for å motverka sentraliseringkreftene som har hatt overtaket i Noreg i dei siste hundre åra.

Me prøver å utvikla tiltak og haldningar for at folk skal sjå verdien av å bu i distrikta. Det er faktisk oppmuntrande å sjå at eit fleirtal av det norske folk faktisk ynskjer å bu i distrikta – det er ein snunad. Trass i at me har ein reell nedgang i folketalet i halvparten av kommunane, er det bod om at det kan vera moglegheit for at det kan bikka over, at folk begynner å sjå verdiane, å søkja ut og bruka heile landet.

Så var det dette kuttet som eg igjen føler vert overdramatisert. Eit kutt på SND frå 2,21 til 1,92 milliardar kr er ikkje noka rasering av eit verkemiddel som skal spissast inn i større grad mot distrikta. Dette er eit kutt på 14 pst. Då Arbeidarpartiet kutta ca. 20 pst. i revidert nasjonalbudsjett i fjor, vart det ikkje slike overskrifter, sjølv om dei budsjettpostane som var igjen, nærast var nulla ut. Det stod i forklaringa at ein i praksis ikkje kan gje støtte og tilskot til desse postane. Dette er ei mindre dramatisk endring, som me kompenserer med andre tiltak: skattelette for etablerte selskap som er godt i gang, og som kan reinvestera. For nyinvestering og nyetablering må me ha desse tiltaka i endå større grad enn det me har i dag. Me må spissa det inn mot desse gruppene. Skattelette kan vera eit middel, og eg trur at næringslivet i dag faktisk har behov for det for å kunna nærma seg det europeiske nivået. Eg trur det det som skjer nå, er sunt, og me kan forsvara det.

Marit Arnstad (Sp): Det er på en måte litt sorgelig å stå her i dag og ta replikk på Kristelig Folkeparti – sorgelig, men dessverre helt nødvendig – for jeg kjenner nesten ikke Kristelig Folkeparti igjen fra den tiden vi stod sammen i sentrumssamarbeidet. Ikke bare har partiet vært med på omfattende nedskjæringer i SND og på landbrukssiden, men Kristelig Folkeparti ser også ut til å bli med på et omfattende nedsalg av statlige eierandeler og på en sterk omdanning av virksomhet til AS. Det er en

utvikling som Kristelig Folkeparti vet vil få negative følger for mange tilbud ikke minst i distriktene utover i landet. Og det er en politikk som Kristelig Folkeparti aldri tidligere har stått for.

Høyres talsmann prøvde å bagatellisere dette tidligere i dag ved å kalle det en forutsigbar debatt fra opposisjonspartiene. Nei, det er det dessverre ikke, det er påpeking av en alvorlig kuvending. Det er et sørgelig faktum at det nye i budsjettinnstillingen i dag ikke er at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV står i lag, men at Kristelig Folkeparti ikke står sammen med oss.

Gjedrem var opptatt av nyetablererne. Men det er nettopp de som i dag er nyetablere, som nå rammes. Utbytteskatten kan ikke kompensere for en nyetablerer som ikke har opparbeidet seg noe særlig overskudd. Det er ikke lenge siden Kristelig Folkepartis representanter i finanskomiteen kalte det en distriktpolitisk seier at de fikk redusert kuttet på lavrisikolån fra 1 milliard kr til 500 mill. kr. I dag står Gjødrem og kaller hele ordningen for et problem i forhold til private banker. Det henger ikke helt i hop. Det er også merkelig da hvis man ønsker å styrke landbruket, at man starter med å redusere rammen til jordbruksforhandlingene med 300 mill. kr. Dette er Høyre-politikk, og mitt spørsmål må bli: Hvor går grensen for hva Kristelig Folkeparti kan være med på? Når sier de stopp? Det lurar jeg på.

Næringsministeren sier at dette bare er begynnelsen av en større omlegging av næringslivspolitikken bort fra spesifikke næringstiltak og over på generelle skattelettelser. Har Kristelig Folkeparti tenkt å være med videre på den kursendringen, eller når blir det nok?

Olaf Gjødrem (KrF): Eg håpar at me i framtida kan stå i eit nært fellesskap med Senterpartiet i arbeidet for å styrkja distrikt og bygder. Om verkemidla i enkelte samanhengar kan vera noko ulike, er målet det same. Kven som eventuelt gjer kuvending i landbruks- eller distriktpolitikken, kan me diskutera.

Men som eg har prøvt å understreka i mine tidlegare svar her og i mitt innlegg, føler ikkje eg at dei omleggingane som nå er føretekne i samband med budsjettvedtaket i Stortinget, er dramatiske. Det er ei justering og ei omlegging, og eg kan visa historisk til større omleggingar tidlegare som har fått mindre merksemd enn det veldige fokuset som har vore på dei endringane som nå ligg føre. Det gjeld nedskjering av SND og næringsfonda som ikkje får påfyll til neste år. Men det er ikkje nokon definitivt stopp for dei, men ei vurdering for å få størst mogleg nytte og bruk av dei. Landbruket er òg null ut på kartet, men, som sagt, intensjonen til Regjeringa er å koma igjen med ein tilsvarande skattepakke. Så dette er ikkje eit negativt signal til landbruket, og det ber eg om å bli trudd på.

Nedsalet er ei praktisk ordning, og det er faktisk ein del andre parti som det er grunn til å setja spørsmålsteikn ved her i Stortinget i dag. Dei har tidlegare gått inn for noko som dei går imot i kveld, og det gjeld spørsmålet om nedsal, så det føler eg at det er like stor grunn, kanskje større grunn, til å festa merksemd ved.

Nyetablerarar skal få auka merksemd og få ein større del av verkemidla ifølgje merknadene i samband med budsjettvedtaket.

Når det gjeld dei 1,5 milliardane og kuttet på ½ milliard, var eg òg litt uroleg for det og bad om å få det heva, og det blei jo heva frå 1 milliard til 1,5 milliardar. Men eg støkk då eg fekk den motreaksjonen frå bankane: Me vil ikkje ha ein stat som konkurrerer med oss om desse låna, det kan me gjera sjølve. Det har me styrke nok til.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Marit Arnstad (Sp): Senterpartiets forslag til budsjett på de områdene vi i kveld behandler, ville samlet sett ha gitt nesten 1 milliard kr mer til næringsutvikling i landbruk og fiskeri enn det forslaget som i dag vil bli vedtatt. Det betyr også at vårt alternativ ville ha åpnet for en mer offensiv næringsutvikling og gitt oss nye muligheter til å satse i primærnæringene. Vi er nødt til å konstatere at et flertall i Stortinget vil det annerledes.

Senterpartiets forslag ville også – og jeg har lyst til å nevne særlig to forslag som Senterpartiet har vært opptatt av i budsjettprosessen – ha lettet situasjonen for nyetablere ved å fjerne avgiften for nyregistrering ved Brønnøysundregistrene. Det er et godt og målrettet skattelettelsetforslag som jeg er overrasket over at de andre partiene ikke har ønsket å bidra til. Senterpartiet ønsker også å opprettholde den såkalte FUNN-ordningen. Den har etter vår mening i løpet av kort tid blitt svært populær i næringslivet, den er enkel og grei å administrere, og bidrar til økt forskning på de områdene der vi trenger det mest, nemlig i nyetablert virksomhet og i mindre bedrifter.

Budsjettet for næringssektoren, som vi behandler i dag, er preget av en betydelig kursendring. Det er en kursendring som har vakt sterke reaksjoner, ikke minst i næringslivet i distriktene. Fra hele landet har reaksjonene kommet, fra enkeltbedrifter og fra interesseorganisasjoner, som f.eks. NHO og faktisk også Bedriftsforbundet, av alle.

Den kursendringen vi nå er vitne til, er av stor bekymring for Senterpartiet. Vi ønsker en aktiv og målrettet næringspolitikk, der en satser sterkt på marin sektor, der en satser sterkt på IKT-virksomhet, på å bidra til nyetablering og også på små bedrifter. Vi må registrere at det budsjettet som i dag vil bli vedtatt, kommer til å svekke den muligheten.

Et av de merkeligste og uforståelige kuttene i budsjettet er de nærmere 300 mill. kr som tas fra SNDs virksomhet. I tillegg er lånerammen til lavrisikolån sterkt redusert. SND spiller en veldig viktig rolle for å hjelpe fram gründere og småbedrifter i en vanskelig oppstartfase. De bidrar også på en viktig måte når det gjelder vekstnæringer, som IT-industri og marin sektor. Og når hele SNDs satsing på næringsutvikling i marin sektor fjernes, kommer det til å ramme muligheten til å bygge opp verdiskaping nettopp på dette området.

Det er neppe tvil om at det har vært Høyre som har vært pådriver for å skjære ned på den selektive nærings-

(Arnstad)

støtten til fordel for generelle skattelettelser. I praksis vil denne politikken slå ut til fordel for byene og for de store bedriftene. Eller for å si det på en annen måte: For å dra nytte av Høyre-politikken bør man helst være godt etablert og gjerne så stor som mulig. For nyetablerere er ikke skattelette det viktigste for å komme i gang, det er heller å komme såpass ovenpå at man faktisk har et overskudd å betale skatt av. Og for små bedrifter i Distrikts-Norge er ikke tilgangen på kapital bestandig så overveldende, som representanten Ryan var inne på. Da har man bruk for et samvirke mellom offentlig og privat virksomhet.

Jeg tror at den politikken som man nå har lagt seg på i forhold til næringsstøtte, er en politikk som kan komme til å koste Norge dyrt i en tid da det er mer usikkerhet med hensyn til konjunktorene og da det er viktigere enn noen gang å stimulere til nyskaping og nyetablering.

Et annet hovedpunkt i budsjettet, der Regjeringen heldigvis ikke har fått flertall, gjelder spørsmålet om salg av statlige eierandeler. På dette punktet ønsket Regjeringen omfattende fullmakter uten at spørsmålet på forhånd var drøftet i sin fulle bredde. Jeg er glad for at Fremskrittspartiet her bidrar til et flertall for å få en grundig gjennomgang av spørsmålet før man tar stilling til realitetene ved salg av statlige eierandeler. Dette er avgjørende samfunnsmessige spørsmål, og krever av de politiske partiene at man tar seg tid til å vite hva man vil i forhold til statlig eierskap, både når det gjelder hvor omfattende det skal være, og hvordan det skal utøves. Den politiske historien viser dessverre at vi innen politikken har vært altfor lite bevisst på hvordan vi håndterer statlig eierskap.

Senterpartiet har valgt en helt annen innfallsvinkel til landbrukspolitikken enn det Regjeringen har valgt. Vi har merket oss at Regjeringen sier at den ønsker et desentralisert landbruk med en variert bruksstruktur. Hvis man vil legge noe innhold i den formuleringen, må man også være villig til å stake ut en ny kurs i forhold til det budsjettet varsler. Det er ikke klokt å starte med å kutte rammene for jordbruksforhandlingene med 300 mill. kr, eller faktisk over 8 000 kr pr. årsverk. Skal vi oppnå et desentralisert landbruk, må vi være villig til å øke overføringene samtidig som det gis skattelettelser til næringen. Her velger Regjeringen å redusere det ene, for så å varsle skatteendringer i neste omgang.

På fiskerisektoren er komiteen samlet om svært mye bra, men også på dette området er Senterpartiet bekymret for de reduksjonene som Regjeringen har foreslått. Det gir ikke god mening å redusere bevilgningene bl.a. til Fiskeridirektoratet og til enkelte andre poster når man ønsker en økt satsing på verdiskaping.

For ordens skyld vil jeg gjøre oppmerksom på at Senterpartiet i innstillingen på side 6, venstre spalte, avsnitt tre og fire, er inntatt i et flertall der vi åpenbart ikke skal være med. Det er en feil som ikke er korrigeret i den trykte innstillingen. Jeg vil også med dette ta opp forslagene nr. 3 og 4 fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti og forslag nr. 16 fra Senterpartiet.

O d d b j ø r g A u s d a l S t a r r f e l t hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Presidenten har merka seg at Marit Arnstad har retta opp ein feil i innstillinga, og også at representanten har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Michael Momyr (H): Jeg legger merke til at representanten Arnstad i sitt innlegg legger vekt på overføringer i landbrukspolitikken. Jeg har aldri vært i tvil om Senterpartiets oppriktige engasjement når det gjelder landbrukspolitikk og distriktspolitikk, men jeg oppfatter at resepten alltid er snakk om å øke overføringene.

Jeg har lyst til å utfordre representanten Arnstad på de signalene som har kommet både i budsjettet og fra Regjeringa ellers når det gjelder å myke opp regelverk, og når det gjelder å åpne for muligheter til det mangfoldet som representanten i og for seg også bruker benevnelsen på, men som vi innenfor det stramme regelverket vi har i dag, neppe har sett blomstre i særlig grad.

Spørsmålet til representanten Arnstad er: Er Senterpartiet i sin diskusjon om landbruks- og distriktspolitikk villig til å se på andre virkemidler enn kroner og øre?

Marit Arnstad (Sp): Representanten Momyr viser til at Senterpartiet er veldig opptatt av overføringer når det gjelder landbruket. Ja, det er vi. Vi mener at det er helt nødvendig å ha overføringer til et landbruk som er så desentralisert, som er så småskalabasert – og det er positivt i denne forstand – og som opererer i en slikt klima som det det norske landbruket gjør. Det er nødvendig enten det er på Skatval eller det er ute i Åfjord. Derfor kommer vi også til å arbeide for at man kan opprettholde et høyt overføringsnivå. Det betyr ikke at vi ikke er villig til å se på andre virkemidler.

For å si det slik: Jeg mener at utøverne i landbruksnæringen i dag er så presset at jeg er villig til å se på nesten hva som helst for å gjøre deres situasjon bedre. Det gjelder ikke minst skatteordninger, der Senterpartiet i forbindelse med finansinnstillingen foreslo et inntektsfradrag for utøvere av landbruksnæringen, som vi mener er nødvendig som et tillegg til det man kan gjøre gjennom prismekanismer og overføringsmekanismer. Det gjelder avskrivningsregler, som kan være til fordel for næringen, og det gjelder en ordning på skogsiden som vi i dag får flertall for i denne salen, nemlig en utvidet og forbedret skogavgiftsordning.

Jeg vil gjerne se på muligheten for at man kan forenkle regelverk knyttet til landbruket, slik at de som er utøvere, slipper å bruke så mye av sin tid til å fylle ut skjema og forholde seg til kompliserte regelverk. Det er jeg åpenbart villig til. Men hvis det betyr at man skal strippe det systemet som i dag gjør at man har en variert landbruksnæring, hvis man skal ha en frihet å la den frihet Fremskrittspartiet vil ha for landbruksnæringen, så tror jeg lett at det kan bli en frihet til å få lov til å være fattig.

Lodve Solholm (FrP): Eg legg jo merke til at Senterpartiet er svært så sår for tida.

No har Senterpartiet hatt både ei og to hender på rattet i norsk politikk sidan 1965, og aldri før i historia har vi hatt større fråflytting frå distrikta enn i denne perioden. Aldri før har det vore lagt ned fleire gardsbruk enn i denne perioden. Vi er alle samde om at kapasiteten i fiskeflåten er for stor. Men aldri har det vore større kapasitetsauke i fiskeflåten enn under fiskeriminister Peter Angelsen frå Senterpartiet. Og då må ein stille spørsmålet: Kanskje det no kan bli ein snunad når vi slepp å ha Senterpartiet sine hender på rattet i norsk politikk i framtida? Kanskje vi kan få ein snunad? Kanskje nokon vil innsjå at det faktisk er i Distrikts-Noreg verdiskapinga er?

Men med Senterpartiet sin politikk: Berre sjå innanfor havbruk – der ein skal ha så strenge konsesjonar i dag at Noreg med den kysten vi har, har brukt eit areal tilsvarende det området som ferjene mellom Sykkylven og Magerholm trafikkerer. Det arealet som ligg der, er det totale arealforbruket for norsk oppdrettsnæring for heile landet. Så seier ein, med Senterpartiet i bresjen: Vi skal ikkje gi fleire konsesjonar i oppdrettsnæringa, den næringa som kan gi Noreg ein fordel i framtida. Og så gir ein heller statlege skatte kroner til Cermaq for å kjøpe opp med skattebetalarane sine pengar, og kanskje øydelegg ein ei norsk næring på den måten som dei gjer.

Når skal Senterpartiet vakne og innsjå at skal vi gjere denne næringa til ei vekstnæring, må vi fjerne hindringane, nemleg konsesjonsgrensene?

Marit Arnstad (Sp): Nei, jeg er ikke sår – jeg tror ikke Senterpartiet er sår heller, men det er klart det smelter at en ser at en i dag har et flertall som nå bidrar til at en får sterkt reduserte bevilgninger til SND. Jeg ser også at Fremskrittspartiet synes at det er et problem, så jeg regner med at de også er bekymret over det. Jeg har merket meg at det er mange framtreddende sunnmøringer, bl.a. Ekornes, som er opptatt av SNDs rolle i næringsutviklingen. Det er klart at det er en del slike ting som bekymrer oss sterkt, og det bekymrer oss hvilke kursendringer en kan forvente i årene framover.

Jeg er også enig i at ting tar tid. Det tok Senterpartiet ti år å få de andre partiene til å forstå at en måtte prøve å redusere matvareprisene ved å innføre halv matmoms. Endelig fikk vi det til. Så ting tar tid.

Men jeg er ikke så deprimert på distriktenes vegne som representanten Solholm er. Jeg er enig med representanten Gjedrem i at det er flere og flere som ønsker å bo i distriktene. Men da må vi også gi dem muligheten til faktisk å få de samme tjenestene, få et likeverdig tilbud, som det en vil ha i de store byene. Det er litt av problemet i dag med den tynningen en har av kommuneøkonomien. Kommunene rundt om i distriktene sitter og slår ut med hendene og skjønner ikke hvordan de skal få et kommunebudsjett til å gå i hop. Da får en dårligere tilbud, da gjør en det også vanskeligere for folk å etablere seg i distriktene, og å snu den distriktpolitiske problematikken over i en offensiv distriktpolitisk satsing.

Jeg vet at Fremskrittspartiet er opptatt av en helt annen havbrukspolitikk enn det Senterpartiet er. Og jeg må bare si til representanten Solholm: Hvorledes hadde det sett ut i dag hvis en hadde hatt fri etablering innenfor norsk havbruk? Hvorledes hadde det sett ut med den markedssituasjonen og de prisene en har på det europeiske markedet i dag? Da hadde vi vært alvorlig ut å kjøre. Vi skal prise oss lykkelige over at vi faktisk har begrensninger når det gjelder konsesjon og etablering.

Ellers mener jeg faktisk at det representanten Solholm sier omkring Cermaq, er feil. Senterpartiet var ikke på denne omdanningen – derimot var Kristelig Folkeparti med på det.

Inge Ryan (SV): Senterpartiet har mange både av sine tillitsvalgte og velgere blant gårdbrukerne. Og i mitt innlegg tidligere i dag var jeg inne på dette med dyrevelferd. Jeg tror det er et område der vi har en del ugjort, og der vi har kommet noe for kort i forhold til det å sette fokuset på dyras velferd. Det gjelder ordinære fjøs, det gjelder pelsdyroppdrett, og det gjelder både kjæledyr og andre dyr.

Mitt spørsmål til Marit Arnstad blir derfor: Hvorledes ser Marit Arnstad på dyrevelferd? Er hun enig i at her er det en lang vei å gå for at vi skal få en akseptabel standard slik at dyra våre har det så bra som overhodet mulig. Det er det ene spørsmålet.

Det andre spørsmålet er: Mener Marit Arnstad at vi bør vurdere pelsdyrsida på nytt, og at vi må se på en avvikling eller få andre bur som disse dyrene kan oppholde seg i?

Marit Arnstad (Sp): Representanten Ryan var jo inne på dyrevelferd i sitt innlegg, og det synes jeg var interessant. Da sa han at det er godt å se at det går kyr ute på beite. Det synes jeg også er godt, og det er godt å se at kyrne har gode dyrevelferdsmessige vilkår. Men det spørsmålet Senterpartiet ofte stiller seg, er: Blir det snart igjen noen kyr som i det hele tatt kan gå ute og beite, med det salget av melkekvoter en nå ser rundt omkring i distriktene? Vil vi på Skatval eller innover i Namdalen lenger se at det går noen kyr ute og beiter i det hele tatt? Det tror jeg er et mer grunnleggende spørsmål enn om de er inne i eller ute av fjøset, oppriktig talt.

Men jeg var enig i veldig mye av det Ryan sa i sitt innlegg omkring beskrivelsen av landbruket og problematikken for utøverne og de som har inntektene sine fra landbruket: En føler at en økonomisk får lite ut av det, en har bekymringer for framtidige investeringer, og det er et ensomt yrke. Det kjenner jeg meg igjen i. Og det tilløpet til fliring som var i salen under Ryans innlegg om dette, syntes jeg var helt ubegrunnet. Han beskrev den situasjonen som er på landsbygda i Norge, godt og veldig trefende.

Når det gjelder dyrevelferd, ser jeg fram til behandlingen av dyreværnmeldingen i Stortinget; jeg tror det er en god del ting som kan gjøres på det området. Jeg er nok ikke av dem – og jeg tror heller ikke en vil se at Senterpartiet vil være det – som vil gå inn for av avvikle pels-

dyrnæringen, som jo også for en del distrikt som representanten Ryan og jeg kjenner, er av stor betydning. Men vilkårene for utøvingen også av den næringen er det grunn til å se på.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Lars Sponheim: Regjeringen har lagt fram et budsjettforslag med vekt på tiltak for å sikre forbrukerne trygge matvarer av god kvalitet og tiltak for en mer forbrukerrettet mat- og landbruksproduksjon.

Jeg konstaterer at det er bred enighet om mat- og landbrukspolitikken, slik det kommer til uttrykk gjennom komiteens innstilling. Jeg er videre glad for at komiteen støtter Regjeringens arbeid for å sikre handlingsrommet for en fortsatt aktiv landbrukspolitikk gjennom å påvirke prosessene og forhandlingene i WTO, avtaler med EU og annet internasjonalt arbeid.

Norske forbrukeres oppmerksomhet rettet mot trygg mat er økende. De etterspør trygge produkter av høy kvalitet og økt mangfold i tilbudet av matvarer. Regjeringen tar oppgaven med å opprettholde tilliten til norsk mat alvorlig gjennom en forbrukerorientert mat- og landbrukspolitikk som legger vekt på forbrukernes preferanser.

Forbrukerhensynet skal inngå i hele matvarekjeden. Smittestoffer og fremmedstoffer kan tilføres langs hele matvarekjeden fra jord til bord. For kvaliteten på maten som sluttprodukt, vil riktig bruk av innsatsfaktorer i primærleddet være like viktig som riktig håndtering senere i matvarekjeden.

Helsemessig trygg mat er grunnleggende. Gjennom budsjettforslaget opprettholder Regjeringen en sterk satsing på matområdet. Situasjonen i Europa den senere tid viser at det er viktig å ha gode systemer for kontroll og tilsyn med landbruksproduksjonen i alle ledd.

Jeg er glad for den støtte arbeidet for å modernisere og effektivisere arbeidet med mattilsynet har fått i komiteen, med klar rolle- og ansvarsdeling mellom Fiskeridepartementet, Landbruksdepartementet og Sosial- og helsedepartementet. Det tas sikte på å slå sammen dagens tre tilsynsetater under Landbruksdepartementet og næringsmiddeltilsynet på kommunalt nivå til et nytt statlig «Mattilsyn». Målet for det nye «Mattilsynet» er å sikre forbrukerne trygg mat av riktig kvalitet gjennom en sunn produksjon. Det nye tilsynet skal føre til forenklinger for brukerne og en likebehandling av næringsmiddelbedrifter over hele landet. Det er valgt å videreføre et eget sjø-mattilsyn, men vi legger opp til et tett samarbeid mellom de to tilsynene, slik at det ikke skapes usikkerhet verken hos brukerne eller forbrukerne om hvem som har ansvaret. Det skal legges opp til et regelverk og tilsynsprinsipper er sammenfallende på begge områder. Konkrete forslag om den framtidige forvaltningsmodellen vil bli forelagt Stortinget høsten 2002.

Vi legger stor vekt på å ha kunnskap om hva som skjer i de ulike leddene i kjeden. I den sammenheng er overvåkings- og kontrollprogram for planter, dyr og mat spesielt viktig. Regjeringens budsjettforslag viser at vi satser betydelige ressurser på slike program. Dette inne-

bærer en betydelig økning i omfanget av testing mot kulgaskap og skrapesjuka.

For å redusere forbrukernes eksponering for smittestoffer og fremmedstoffer vil Regjeringen sette i gang program for å bedre overvåkingen på dette området. Dette gjelder både dyrefôr og norskprodusert og importert mat. Fiskehelse er også et prioritert område. Dette er spesielt viktig sett ut fra den sterke veksten oppdrettsnæringen opplever i dag.

Jeg legger vekt på at forbrukerne kan ha rask tilgang til pålitelig informasjon. I denne sammenheng skal det utvikles en nettbasert informasjonsplattform med fokus på matvaretrygghet og rettleiding for næringsdrivende og forbrukere. I forbrukerrettleidingen er det også viktig at vi praktiserer innsyn slik at forbrukerne får mer kunnskap om matproduksjon og de ulike ledd i produksjonskjedene.

Landbrukspolitikken er et viktig distriktspolitisk virkemiddel. Gjennom aktiv bruk av virkemidlene i landbrukspolitikken kan vi medvirke til å få mer livskraftige driftsenheter. God utnytting av markedsmulighetene, økt mangfold, et balansert marked, strukturelle endringer og fornuftige kostnadstilpasninger er viktig for å opprettholde et aktivt landbruk hvor matvaresikkerhet og matvareforsyning står sentralt.

Vi må ha evne til fornyelse i landbruksnæringen samtidig som det sikres gode inntektsmuligheter for næringsutøvere. Regjeringen har foreslått å redusere bevilgninger til gjennomføring av jordbruksavtalen. Forut for jordbruksforhandlingene i 2002 skal det gjennomføres en utredning med sikte på forbedringer av skatte- og avgiftsregler for landbruket. Reduksjonen i bevilgningen på kap. 1150 skal gjennomføres slik at de ytelser som er vedtatt i jordbruksavtalen for 2001–2002, oppfylles. Regjeringen legger til grunn at det våren 2002 på vanlig måte gjennomføres jordbruksforhandlinger med basis i Hovedavtalen og jordbruksavtalen og materiale fra Budsjettnemnda for jordbruket.

For å få en større andel økologisk produksjon er dette området styrket i budsjettforslaget. Siktemålet er å øke den økologiske produksjonen til et nivå som gjør det mulig for aktørene i markedet å omsette økologiske produkter kostnadseffektivt. I denne sammenheng er det også viktig med styrket forsknings-, rettleidnings- og informasjonsarbeid.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Bendiks H. Arnesen (A): I Bondevik II-regjeringens budsjettforslag går Regjeringen inn for et stortilt nedslag og utsalg av statens eierandeler i selskaper hvor staten har slike eierandeler.

I Aftenposten den 27. juli 2000 sa daværende stortingsrepresentant Lars Sponheim at han fryktet et slakt av Arcus AS, og at staten derfor må beholde en tredjedel av aksjene for å sikre at Arcus AS forblir et selvstendig selskap. Sponheim uttrykte da frykt for at dersom hele selskapet selges, så vil utenlandske interesser kjøpe opp Arcus AS og splitte opp selskapet.

Spørsmålet mitt til landbruksministeren blir da: Hva er det som er endret så mye det siste året at nåværende landbruksminister Sponheim kan være med på å foreslå å selge ut hele Arcus med den stikk motsatte begrunnelse, at det ikke er særlige hensyn som tilsier at staten skal fortsette som eier?

Statsråd Lars Sponheim: Det var i og for seg en overraskende replikk, men jeg er allrounder nok til å gå inn på næringsministerens område et lite øyeblikk også, for det er selvsagt en samlet regjering som står bak de forslag som er fremmet.

Det var den forrige regjering som jeg hadde gleden av å sitte i, som tok de første skritt for å starte salget av aksjene i Arcus, og det var på den tiden en berettiget frykt for hva som ville skje med Arcus i en slik situasjon. Nå ser vi jo at det ser ut til å gå riktig bra. Det er sågar betydelige norske interesser som ser en mulighet i å kunne eie Arcus' virksomhet og drive produksjon av alkoholvarer for omsetning i monopolsystemet vårt. Og ingen løsning er bedre enn at staten kan ha én oppgave mindre, og at den kan utføres av norske aktører på en god måte. Når vi da attpåtil opplever – og da møter landbruksministeren seg selv på talerstolen også – at her kan landbrukets aktører selv ta en dugnad for å sikre ikke bare at de tar vare på det norske eierskapet i et sånt selskap, men også at det blir en god omsetning og marked for landbrukets produkter, tror jeg at dette nok er mer egnet som et godt eksempel også for Arbeiderpartiets representanter enn å bruke det og henge det fram som et dårlig eksempel.

Så er det jo noen av oss som også har gleden av å være kunder av Arcus sine produkter, og ikke minst når det går mot juletider, er det noen som glede seg bl.a. over de ordene som den kjente forfatteren, svenske Albert Engström, sier om Kolingen når han smakte på noen av Arcus' produkter: Når potatis blir serverade på det her sättet, kan även en tandlös äta dom!

Øystein Hedström (FrP): Det går mange «roliga» historier om Kolingen, kanskje spesielt på den andre siden av grensen. Da kommer jeg inn på det som jeg skal spørre om.

Når det gjelder Arcus' produkter, selges kanskje en del av dem i Sverige, men avgiftene er jo utrolig mye lavere og blir stadig lavere og lavere. Nå har vi her en statsråd som representerer landbrukssektoren, og jeg tok med meg Sem-erklæringen på talerstolen for å se hva som står der om hvordan man skal redusere prisforskjellene mellom Sverige og Norge når det gjelder landbruksprodukter. Statsråden nevnte, så vidt jeg kunne høre, ikke med ett ord hvordan man skulle innfri det. Men han sier mye om kvalitet – og det er vi alle enige om, som bekjempelsen av BSE og en del andre dyresykdommer – som vi egentlig burde utnytte som et konkurransefortrinn. Eller sagt på en annen måte: Hvis bare én prosent av Europas befolkning var villig til å betale det prima norske landbruksprodukter koster, kunne vi selge alt vi kunne produsere i dette landet.

Men tilbake til Sem-erklæringen. De få elementene her som kan tydes å gå mot en mer rasjonell og effektiv landbruksproduksjon med lavere matvarepriser, er nevnt i et par punkter. Det går på å vurdere konsesjonsgrenser i svin-, egg- og kyllingproduksjon, og på konsesjonsloven når det gjelder arealgrenser. Men hva ellers er det statsråden skal bidra med for at vi skal redusere forskjellene på matvareprisene?

Nå snakker jeg ikke for meg selv, for jeg har også, i likhet med statsråden, råd til å kjøpe mer spesialiteter, men jeg tenker på minstepensjonister, lavtlønnsgrupper, barnefamilier, alle dem som har hørt i år etter år fra forskjellige statsråder og politikere at matvareprisene skal nedover. Hva skal statsråden nå gjøre for å forsøke å innfri politikernes løfter, og det som er i tråd med denne Sem-erklæringen?

Statsråd Lars Sponheim: Når vi er kjent med at det er en betydelig grensehandel – både representanten Hedström og jeg var innom denne meget gode skikkelsen, Kolingen, fra svensk litteratur – må det vel være lov for en norsk landbruksminister å gi uttrykk for at flere nordmenn kanskje også burde etterspørre andre ting i Sverige, ikke bare den billige maten som selges langs grensen mot Norge, selv om det også må være lov å gjøre det i et fritt land med åpne grenser.

Det er et helt sentralt poeng at alle utøvere i hele matvareproduksjonsbransjen, som Fremskrittspartiet liker å si, fra primærprodusenter og fram til forhandlerleddet, er opptatt av å kostnadseffektivisere for å få ned prisen på mat. Den grunnleggende drivkraften i oss alle er hvordan man kan gjøre ting litt smartere og enklere i morgen enn det man gjorde i går. Dypest sett er det det det handler om. Jeg har ikke på noe vis planer om ikke å ha et trykk på hele denne kjeden når det gjelder primærledd, mellomledd og sluttledd, for at man skal være kostnadseffektiv og frembringe mat til rett pris. Men på ett punkt vil jeg ta et helt definitivt forbehold: Det kommer aldri på tale å gå på akkord med matsikkerhet! Og det er jeg helt sikker på at en tidligere helsearbeider som Hedström også er opptatt av. Det er et punkt hvor vi aldri må fire fra norsk side. Da får heller vi betale det det koster å sikre at vi skal ha mat som er trygg for norske forbrukere.

Så er det heldigvis sånn at både representanten Hedström og jeg har råd til å kjøpe noe som er litt dyrere enn den alltid billigste maten. Og heldigvis er det mange med oss – det er jo blitt gjort et poeng av at ikke landbruksministeren er så opptatt av å lete etter matprisene når han handler – det deler jeg faktisk med nær halvparten av det norske folk for øvrig. Noen vil kanskje si at det er norske menn som tenker sånn, men heldigvis er det mange som legger mer til grunn enn bare det å få i seg kalorier og vitaminer når man kjøper mat. Man vil også ha en opplevelse, en historie og andre kvaliteter knyttet til matvarene vi produserer og selger.

Inge Ryan (SV): Jeg ønsker å spørre landbruksministeren om skog og om fjellstover. Jeg begynner med skog.

Når vi planter et tre, så er nok sjansen for at vi vil høste av det treet, liten. Det må vi innse. Med de klimatiske forholdene vi har i Norge, er det nok generasjonene som kommer etter oss, som får glede av den granen eller den furua som vi planter.

Når vi ser på statsbudsjettet, er det betydelig reduksjon i tilskuddene til og satsingen på skogplanting/skogkultivering. Mitt spørsmål til statsråd Sponheim er derfor: Er det fordi det er så langt fram i tid at man nå velger en betydelig reduksjon på dette området? Eller er det fordi man ikke synes det er nødvendig å tenke på kommende generasjoner, at de også skal kunne høste av naturen, slik vi har kunnet høste av den?

Mitt andre spørsmål handler om fjellstover – eller gjetterhytter, som jeg bruker å kalle det. I budsjettet er det avsatt ca. 625 000 kr til forvaltning av fire gjetterhytter i Finnmark. Nå er ikke SV det partiet som vil kvitte seg med statlig eiendom. Vi vil gjerne beholde statlig eiendom, særlig det som er av strategisk betydning. Men det virker noe tungvint at Landbruksdepartementet skal forvalte fire gjetterhytter på Finnmarksvidda. Hadde det ikke vært hensiktsmessig at man hadde overført disse pengene til oppsitterne, slik at de hadde kunnet styre med forvaltningen av disse fjellstovene sjøl?

Statsråd Lars Sponheim: Skog er en viktig næring. Langt på vei er det slik at skogen har bygd deler av dette landet og vært en avgjørende næring gjennom lange tider, og det bør den også være i framtiden.

Dessverre har vi hatt en utvikling i skogbruket de siste årene – og om jeg får si det, for jeg rakk ikke å komme til skogbruksdelen i innlegget mitt på grunn av klokken – hvor vi ser at lønnsomheten dessverre har gått altfor fort nedover. Slik jeg har kunnet følge med i de siste 20 årene, har vi omtrent de samme nominelle prisene i dag som vi hadde for 20 år siden. Det betyr en realnedgang på kanskje inntil 50 pst. Dette kan ikke fortsette – i så fall vil det bli stille i norske skoger. Derfor er det sentralt å ha et arbeid som ikke minst går på hvordan vi skal kunne få opp verdien av sluttproduktene gjennom bl.a. verdiskapingsprogrammet.

Jeg tror det er en ganske bred oppfatning i denne sal om at det er viktig å opprettholde en høy aktivitet når det gjelder skogkultur. Fra alle parter har det gjennom årene vært sagt gode ord om det, mens det samtidig av finanspolitiske grunner, fordi en har hatt behov for å holde budsjettene innenfor fornuftige rammer, har vært et av de områdene som har blitt svekket – ikke spesielt i år, men år for år har det vært tilfellet. Jeg tror ingen vil hevde at dette er en styrt politikk, bortsett fra at det har vært en nødvendighet i trange budsjetter å gjøre tunge prioriteringer. Jeg håper og tror at vi kan nådd en nedre grense for en slik utvikling. For det er slik at det er helt avgjørende at vi lykkes med å få ny skog til å vokse fram der vi har hogd gammel, ellers så vil ikke neste generasjoner ha disse mulighetene.

Et helt sentralt virkemiddel ligger jo i lovgivningen, som sikrer at deler av den verdien som tas ut av skogen, skal tilbakeføres til kultur og planting. Derfor er skogav-

giftsordningen sentral. Det er helt nødvendig, slik Stortinget i dag «samrøystes» sier – noe som også har vært Regjeringens ambisjon – at vi må få tid til å gå gjennom hvordan vi kan styrke og forbedre en slik ordening, slik at vi sikrer at vi har et sterkt og godt virkemiddel når det gjelder skogplanting og skogkultur.

Marit Arnstad (Sp): La meg bare til det siste som statsråden sa, si at jeg er veldig enig. Det er til stor bekymring at ikke bare lønnsomheten, men bevilgningen til langsiktige skogkulturtiltak er redusert år for år, også i år, og at det blir mindre igjen på verdiskapingsprogrammet til å utføre denne type tiltak. Det er bekymringsfullt, og jeg håper at statsråden vil ta tak i det når det gjelder neste års budsjett.

Men på årets budsjett har Landbruksdepartementet redusert rammene for jordbruksforhandlingene med 300 mill. kr. Det forekommer meg at det er et nokså lettvent grep for å få saldert et vanskelig budsjett. Det er iallfall en veldig uvanlig måte å håndtere ting på. Den reduksjonen vil bety en reduksjon i inntekt på over 8 000 kr pr. årsverk, hvis det går rett på inntekten. Det bekymrer sjøl sagt dem som har arbeidet sitt i næringen, og det bekymrer også mange av partiene her på Stortinget.

Vi vet at landbruket samlet sett står overfor store utfordringer når det gjelder muligheten til å opprettholde det som Regjeringen sjøl har benevnt som sitt mål, bl.a. fra utenriksministerens side i forbindelse med redegjørelsen om WTO, nemlig et desentralisert landbruk med en variert bruksstruktur. Det er klart at skal en oppnå det, kreves det at en både holder overføringene på et nivå som bidrar til et variert landbruk, og at en oppmuntrer til økt rekruttering. Det krever at en også er villig til å se på andre grep.

Som et plaster på såret er det nevnt i Landbruksdepartementets budsjett at en her skal se på andre virkemidler, f.eks. skattelettelser. Senterpartiet er enig i at en bør se på det som virkemiddel. Vi skulle ønske at det kom som en tilleggsmulighet for næringen. Men vi registrerer at landbruksministeren har varslet det, og at også regjeringspartienes talsmenn i Stortinget i dag sier at vi må ta det alvorlig, og at disse partiene mener det. Når han sier det så eksplisitt, vil jeg utfordre landbruksministeren til å si noe nærmere om hvilken type skattelettelse vi kan forvente oss, og i hvilket omfang vi kan forvente oss skattelettelser.

Statsråd Lars Sponheim: La meg først få kvittere tilbake at representanten Arnstad og jeg har lik virkelighetsoppfatning når det gjelder skog. Ikke minst gir den manglende lønnsomheten som har utviklet seg over år, grunnlag for betydelig bekymring. Det bør være en felles utfordring som vi må finne en løsning på.

Fra Regjeringens side er det kuttet 300 mill. kr i en ennå ikke-ramforhandlet jordbruksavtale, gjeldende for siste halvår neste år. Det er ikke mulig på grunnlag av budsjetteringen i dag å si om det blir en god eller dårlig jordbruksavtale – om jeg får si det slik – fordi det skal forhandles først. Selvsagt har Regjeringen reserver som

skal til for å forhandle, i bakhånden, slik også tidligere regjeringer alltid har budsjettet. Men det nye er, og det er sagt i proposisjonen, at Regjeringen har satt i gang et arbeid med sikte på å fremme endrede og nye skatte- og avgiftsregler for landbruket. Det vi har sett, er at et høyt overføringsnivå gjennom mange år, kombinert med det det har vært mulig å finne fram til gjennom avtalene og ta ut i markedet, ikke har gitt en tilfredsstillende inntektsutvikling for jordbruket. Og det har ikke skjedd tilpasninger på kostnadssiden som har gjort det mulig. Det gjør at en trenger et tredje verktøy, et tredje håndtak, å ta tak i i landbrukspolitikken for å kunne bedre inntektsmulighetene.

Jeg er helt overbevist om at skatt er et slikt virkemiddel. En må se annerledes på bruk av skattelette – og da snakker jeg om øremerket skattelette – i en næring som har betydelig budsjettstøtte, enn en i og for seg ser på bruk av skattelette på andre næringsområder. For det er helt åpenbart at ved at en bruker midler over statsbudsjettet til å gi spesifikk skattelette, fører det til en kostnadseffektivitet i næringen som en ellers ikke ville få fram. Det er litt av bakgrunnen for at Regjeringen nå har satt i gang dette arbeidet.

Så vil vi ha en strek å starte jordbruksforhandlingene på. Det er en strek jeg har ambisjon om ikke skal være noe dårligere startgrunnlag for å arbeide fram gode inntektsmuligheter for bøndene enn det som ville vært uten dette grepet.

Bendiks H. Arnesen (A): Jordbruksavtalen er viktig og nødvendig for å sikre et aktivt landbruk over hele landet, for å sikre matkvalitet og holde kulturlandskapet i hevd og for å gi utøverne i landbruket tilfredsstillende arbeidsvilkår og arbeidsforhold.

Regjeringens støtteparti, Fremskrittspartiet, har flere ganger tatt til orde for å avvikle jordbruksavtalen som ordning. Også i regjeringspartiet Høyre har man hatt sterke argumenter mot den landbrukspolitikken som hittil har vært ført. Kan nå landbruksministeren garantere at denne regjeringen vil sikre jordbruksavtalen som en god ordning, en ordning for å sikre et landbruk over hele landet også i framtida? Eller vil denne regjeringen ta grep som vil svekke ordningen og det innhold som ordningen har?

Statsråd Lars Sponheim: Regjeringen sier i sitt grunnlagsdokument, i Sem-erklæringen, at vi ønsker å opprettholde jordbruksavtalen. Så den garantien som her er etterlyst, kan jeg herved gi. Jordbruksavtalesystemet vil bli videreført basert på hovedavtalen.

Men vi sier også at vi er opptatt av å se på hvordan dette fungerer, og om det går an å gjøre forenklinger og på annet vis forbedre selve jordbruksavtaleinstituttet. Det tror jeg alle vil være tjent med. Ikke minst er det viktig på et område som dette at vi kommer fram til så enkle systemer at folk flest er i stand til å eie kunnskaper om hvordan dette fungerer. Det har noe å gjøre med legitimiteten i befolkningen for å ha et system som dette og bru-

ke så mye penger av våre samlede fellesskapsmidler på et så viktig område som jordbruket.

La meg også føye til, for jeg synes det er viktig å få sagt det i slutfasen av denne sekvensen om landbrukspolitikk: Representanten Arnstad bruker veldig mye ordene «et variert landbruk». Jeg tror det er hele kjernen for å opprettholde et framtidig landbruk – og jeg vil faktisk si «et mer variert landbruk». For litt av det som kan sies om norsk landbrukspolitikk og utviklingen fra midten av 1970-tallet og utover, er at man har vært relativt fokusert på volum, på modellbrukstenkning og ett marked for alle landbruksprodukter over hele landet osv. Men i framtiden går det nok i retning av en mer variert tilbudsside, hvor det er mer mangfold av muligheter, mer mangfold av måter å samarbeide på, mer mangfold av måter å produsere på og mer mangfold av produkter og kanskje også det å bruke den evne som bønder har til å være selvstendig næringsdrivende og leve av et regnskap – til å gjøre mer enn det far og farfar gjorde på de samme gardsbrukene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Aud Gaundal (A): Var det noe som forundret meg da jeg kom i næringskomiteen i høst, var det høyresidas politikk overfor næringslivet. De har sjøl nærmest karakterisert Arbeiderpartiet som næringsfiendtlig, og sjøl trodd at de stod for den politikken som næringslivet ville ha. Men for å si det mildt: Det er ikke noen stående applaus for de nedskjæringene som er foreslått. Det er mer stående protest – både fra høyrefolk og næringslivet.

Romsdals Budstikke har karakterisert budsjettet fra Bondevik II-regjeringa som det mest distriktsfiendtlige som er lagt fram på lang tid. Og det sier litt når møbelgiganten og høyrepolitikeren Ekornes går hardt ut offentlig mot det som er foreslått. Resultatet ble en halv milliard mer i lavrisikolån, men totalt en halv milliard mindre enn det Stoltenberg-regjeringa foreslo.

Om ikke nedskjæringene er like store overalt, er det også vesentlige kutt andre steder. 10 mill. kr mindre til eksportfremmende tiltak er også etter min mening feil politikk til feil tid, fordi vi ser nedgangstendenser og internasjonale utfordringer. Det kuttes også, som det er sagt tidligere, 300 mill. kr på kap. 1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen. På årsbasis er det 600 mill. kr. Det er første gang i historien, sier Bondelaget, at det fra en regjering blir kutt i rammene forut for neste års jordbruksforhandlinger.

Det vil si at en ved jordbruksforhandlingene i 2002 skal starte opp med basis i en inntektsreduksjon på 8 500 kr for bøndene. En skal ikke her forutsi resultatet av forhandlingene, men en kan ikke se bort fra at BU-midlene kan bli borte. I valget mellom BU-midler og direkte nedskjæring i inntektene til bøndene tror jeg vi i hvert fall ikke skal utelukke den muligheten.

Når det i Sem-erklæringa heter «Ny giv for landbruket», får en lyst til å spørre: Hvor kommer nå den nye givten? Utfordringene er store og presset stort for norsk landbruk, både gjennom tolltariffer og WTO og ikke

minst ved at vi har et høgt kostnadsnivå i Norge. Vi behøver ikke Høyres og Fremskrittspartiets politikk i tillegg. I så fall kan jeg vel være litt beroliget ut fra det landbruksminister Sponheim sier, og likeens av Kristelig Folkepartis hovedinnlegg her i kveld.

Det er også en del nedskjæringer på andre steder i budsjettet, bl.a. en del på skog. I utgangspunktet skulle vi ha ønsket at Stoltenberg-regjeringas opprinnelige budsjett ble vedtatt. Det er imidlertid en samlet komite som har ment at verdiskapingsprogrammet er viktig, og vi står også helt bak når komiteen samler seg om å foreslå at Regjeringa må legge fram et forslag om en endring av skogavgiftsordninga hvor beløpsgrensen oppheves og skattefordelen utvides. Vi mener at flertallsmerkadene under dette kapitlet er gode og gir signaler om ei god tid for skogbruket.

Når det gjelder Nærings- og handelsdepartementets kap. 938, står komiteen sammen, med unntak av Fremskrittspartiet. Det kapitlet gjelder omstillingstiltak i Sør-Varanger, hvor Fremskrittspartiet vil kutte hele bevilgningen på 40 mill. kr – ikke så oppsiktsvekkende i seg selv, men det illustrerer hvilken politikk samarbeidspartiet til Bondevik II-regjeringa har her i Stortinget.

At Fremskrittspartiet i tillegg i behandlinga av Kommunaldepartementets budsjett også har et prinsipielt standpunkt om å avvikle både Nord-Norge-tilskuddet og regionaltilskuddet, gjør ikke utfordringene noe mindre for den nåværende regjering. Fremskrittspartiet sier i Budsjett-innst. S. nr. 5 at «dagens distriktpolitikk minner om en gråtekoneforestilling». Høyrepolitikk ser vi nok av om dagen. Det blir ikke bedre når Fremskrittspartiet skal ha sine uttelling, sannsynligvis mye større for budsjettåret 2003 enn for neste år.

Jeg lurer oppriktig på når Kristelig Folkeparti skal få gjennomslag for noe av sin politikk. Eller har jeg og mange andre tatt så feil av hva dette partiet egentlig står for? Er de så høyrevridd som vedtakene i Stortinget viser?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det budsjettet som Samarbeidsregjeringen har lagt frem, innebærer viktige skritt for å bedre grunnlaget for verdiskaping i Norge. Den debatten vi har hatt hittil i dag, kan høres ut som en næringspolitisk dommedagsprofeti, som jeg tror er som de fleste andre dommedagsprofetier – det er sjelden det blir slik.

Budsjettet inneholder skatte- og avgiftsletter som vil øke tilgangen på risikovillig kapital, forbedre vilkårene for kunnskapsbasert næringsliv og styrke det private eierskapet. Vi har prioritert å disponere den økte bruken av oljeinntekter som det nå er åpnet for, til først og fremst å bedre grunnlaget for den fremtidige vekst og verdiskaping i samfunnet vårt. For meg er det en fundamental erkjennelse at verdiene som skapes i næringslivet, er grunnlaget for velferd og sysselsetting. Gode arbeidsvilkår for bedriftene er derfor helt nødvendig for å trygge fremtidens velferd og bosetting.

Økt satsing på infrastruktur er viktig for å redusere avstandsulemper og legge til rette for næringsutvikling,

særlig i distriktene. Den debatten vi har hatt i dag, har stort sett dreid seg om SND, og en skulle tro at verden ramler sammen og norsk næringsliv mister all konkurransekraft i det øyeblikk vi ikke har nøyaktig de bevilgningene som Stoltenberg-regjeringen foreskrev. Heldigvis er virkeligheten veldig langt derfra.

Samarbeidsregjeringens budsjett innebærer en næringspolitisk kursendring med større fokus på de generelle rammebetingelsene og skatte- og avgiftslettelse, slik at næringslivet blir konkurransedyktig. Dette står i sterk kontrast til arbeiderpartiregjeringens politikk, som på rekordtid gjennomførte kraftige skatte- og avgiftsøkninger for næringslivet.

Det er ingen tvil om at den delen av næringslivet som har størst gevinst av at vi får konkurransedyktige vilkår, er eksportindustrien. Hvor er eksportindustrien plassert i dette landet? Ligger den innenfor Ring 3 i Oslo, eller ligger den kysten rundt? Det er distriktpolitikk av beste varemerke å sørge for at den delen av næringslivet får vilkår som gjør at man er konkurransedyktig internasjonalt.

Det har vært snakket en del om virkemiddelapparatet. Jeg mener tiden definitivt er inne for å legge alle de virkemidlene vi har, opp på bordet og stille det grunnleggende spørsmålet: Er vi optimalt organisert for å nå de målene vi har, med de midlene vi har til disposisjon? Da synes det for meg som om de 12–15 virkemidlene vi har, som er organisert på forskjellige måter, med egne styrever og egne administrasjoner, ikke er en optimal måte å gjøre disse tingene på. Derfor ønsker jeg å ha en total gjennomgang av virkemiddelapparatet.

Når det gjelder statlig eierskap, har Regjeringen som mål å redusere det direkte statlige eierskapet i norsk næringsliv. Offentlig eide selskaper har over tid som regel dårligere avkastning på investert kapital og skaper færre verdier enn tilsvarende private selskaper. Den beste indikasjonen på det er å se på årlig avkastning av aksjeverdien av de selskapene vi til enhver tid har hatt. Da vil en få se tall som kanskje vil gjøre at noen vil revurdere sine synspunkter.

Samtidig er det mange prinsipielle problemer knyttet til den rolleblandingen direkte statlig eierskap har og har hatt. Når det er sagt, er det viktig å forvalte statens eierskap mest mulig profesjonelt. Et ledd i dette er å samle forvaltningen av statens eierskap i ett departement. Staten kommer til å være en markert og stor eier i norsk næringsliv i – jeg holdt på å si – nesten uoverskuelig fremtid, på grunn av de størrelsene vi her snakker om. Så lenge vi som sitter i denne salen er politikere, er det ganske åpenbart at staten kommer til å være en stor eier. Det staten ikke har hatt siden krigen – eller noen gang – er en politikk for utøvelse av dette eierskapet. Ja, det er faktisk slik at flere av de store aksjepostene som tidligere industriministre og næringsministre har sittet og forvaltet, er bedrifter de aldri har vært innom. Når det er 54 år siden vi etablerte Olivin, og det p.t. er slik at eieren aldri har vært på besøk i bedriften, kan det tyde på at Fellesforbundet har rett i, da jeg i går kveld traff dem, at dette landet aldri har hatt en politikk for utøvelse av det statlige eierskapet. Det ønsker vi å ta fatt i. Så kan vi diskutere

den ene eller den andre løsningen – i hvert fall skal vi prøve å lage en politikk for dette.

Tiden går fort. Når det gjelder refusjonsordninger for maritime næringer, er jeg glad for den endringen som nå blir gjort. Jeg synes det er viktig å ta vare på den maritime clusteren. Jeg har invitert partene i maritim næring til møte 2. januar kl. 10, for å sette i gang en prosess, slik at vi ikke skal komme i den situasjonen i fremtiden som vi har vært i på hele 1990-tallet, nemlig en jo-jo-politikk på dette området.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Olav Akselsen (A): Då kan me i alle fall slå fast at me har eit felles ønske om å få meir stabile rammevilkår for denne viktige næringa.

Eg må innrømme at eg har litt problem med å kjenna meg igjen i Noreg når det blir framstilt med Høgre-auge. Eg synest det kan vera rett å minna om at Noreg trass i alt er eit av dei landa i Europa der det er lågast arbeidsløye, der industrien går best, og der det har vore størst overskot i privat næringsliv dei siste åra. Eg synest ein skal ha det med seg når ein skildrar det samfunnet me lever i.

Samtidig må det vera slik at den kritikken som Høgre no rettar mot Arbeidarpartiet, også må gjelda ein del andre parti, inkludert Kristeleg Folkeparti. For Kristeleg Folkeparti har vore delaktig i alle dei budsjetta som har vore lagde fram dei siste åra. Og når den nye regjeringa snakkar så mykje om renta, kan det vera greitt å minna om at det faktisk var under den førre Bondevik-regjeringa, etter budsjettvedtak saman med Høgre, at me fekk den sterke veksten i renta.

I ein replikk i finansdebatten gratulerte eg næringsministeren med fullt gjennomslag for Høgre sin politikk internt i Regjeringa. Og eg vil gjerne gjenta denne gratulasjonen i dag, og forsterka han. For tidlegare i dag stemde nemleg Kristeleg Folkeparti mot eit forslag om at fleirtallet frå i vår knytt til distrikts- og regionalpolitikken skulle vera retningsgjevande for Regjeringa sin politikk. Kristeleg Folkeparti stemde altså for å oppheva sitt eige vedtak frå i fjor. Og når ein les i innstillinga frå komiteen, ser ein at Kristeleg Folkeparti ikkje berre har gått med på alle kutta, men dei har faktisk òg adoptert Høgre sin måte å argumentera på. Så det er all mogleg grunn til å gratulera Høgre med gjennomslag her.

Så er det slik at både finansministeren, statsministeren og no næringsministeren seier at dette berre er byrjinga. Det skal med andre ord halde fram i same retning. Det må jo då bety at kutta skal bli større. Ein prøver no å bagatellisera dei kutta som er gjorde i år. Er det fordi ein rekner med at ein skal føreta endå større kutt neste år, og er det i så tilfelle det som er næringsministeren sine ønske?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg har lært meg at man i politikken skal være på vakt når politiske motstandere bruker talerstolen til å gratulere en med noe. Det gjelder også nå. Det å få hyggelige klapp på skulderen bak i rotunden, og ellers, fra politiske motstandere er jo alltid

hyggelig, men når man får dem fra talerstolen, skal man være på vakt.

Når det gjelder det å gratulere med fullt gjennomslag innenfor dette politikkområdet, har jeg jo forstått det slik at Arbeiderpartiets strategi – veldig gjennomført, de skal ha all ære for hvor homogent de opptrer – er at de har tenkt å plage Kristelig Folkeparti mest mulig i forhold til de situasjoner som måtte oppstå hvor de ikke fullt ut kan slutte seg til forslagene og velger å stemme imot. Da vil jeg i hvert fall si at det i dette budsjettet vi nå behandler, og i den innstillingen som foreligger, faktisk er slik at Arbeiderpartiet anført av Akselsen stemmer imot en del ting som han var med og fremmet fra regjeringskontorene i St.prp. nr. 1 for 2001-2002. Det er en alminnelig godt kjent teknikk her i Stortinget at man fremmer forslag, ikke fordi man synes det er veldig viktig å fremme forslagene, men utelukkende i den hensikt å prøve å ramme politiske motstandere. Det er jo selvfølgelig også lovlig, men det er veldig lite fruktbart. Jeg hadde kanskje tenkt at man hadde hatt litt større visjoner knyttet til næringspolitikk enn det som jeg har registrert Arbeiderpartiet har anlagt i dag. Det at vi på dette området viderefører den reduksjonen som er gjort på SND, som Arbeiderpartiet har stått for på 1990-tallet, kan jeg ikke si er noen veldig stor sak, slik jeg opplever det.

Når det er sagt, er det slik at det ikke er denne regjeringens intensjon at vi ved gjennomgangen av virkemiddelapparatet har som ambisjon å ha et lavere engasjement for å bidra til nyskaping og innovasjon i norsk næringsliv. Det har aldri vært uttalt fra min side. Jeg er klar over at det en eller annen gang har vært henvist til en artikkel som stod i Aftenposten, men jeg ser det ikke slik. Og det er jo helt umulig å forestille seg at vi skal finansiere de resterende 18–20 milliarder kr i skattelette med 2 milliarder kr i kutt. Om vi kuttet hele SND, ville vi ikke kunne finansiere dette. Jeg vurderer det slik at vi vil opprettholde det nivået vi har hva gjelder å få i gang ny næringsvirksomhet i dette landet, og det gjelder for SND, og for så vidt for det øvrige virkemiddelapparatet.

Øystein Hedstrøm (FrP): Næringsministeren var i sitt hovedinnlegg inne på SND, og han var også sterkt opptatt av det i sin svarreplikk. Det har jo vært et hovedtema i debatten nå i kveld. En del partier har også lagt seg på den samme linjen som enkelte uttalelser fra SND gir inntrykk av, at det nå skjer en omlegging av næringspolitikken.

Noe av det siste den forrige nærings- og handelsministeren, Grete Knudsen, gjorde, var å utnevne Bengt Martin Olsen til styreleder i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond. Samtidig er både Grete Knudsen og Bengt Martin Olsen medeiere i et privat rådgivningsfirma kalt GBM. Selv om både Knudsen og Olsen har gitt uttrykk for å kunne etterleve habilitetsreglene, og har gitt klart uttrykk for at det ikke er aktuelt å søke støtte hos SND, kan man mistenke en sammenblanding av roller ved at dette selskapet kan ha en døråpnerrolle til offentlige kasser, og da ha et konkurransefortrinn fremfor andre tilsvarende selskaper. Kombinasjonen styreleder i SND

og privat rådgivning kan oppfattes som fordelaktig. Og når man ser på de uttalelsene som Bengt Martin Olsen kom med til VG i går, vil jeg si at det er direkte oppsiktsvekkende.

Jeg skal sitere det for denne forsamlingen hvis ikke alle har fått det med seg:

«Han» – underforstått Ansgar Gabrielsen – «ønsker en styreleder i SND med en annen politisk bakgrunn».

Meget oppsiktsvekkende av en styreleder å komme med en slik uttalelse. Når det gjelder habilitetsspørsmålet, er mitt spørsmål til næringsministeren: Er denne situasjonen noe han kan leve med?

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplansen.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: For et par uker siden hadde jeg møte med administrerende direktør og styreleder i SND for å gå gjennom det som blir budsjetsituasjonen for SND, og diskuterte gjennomføringen av det. Forrige mandag, på flyet hjem fra Brussel, leste jeg i Dagbladet der Grete Knudsen redegjorde for sin nye jobb og sitt nye firma, om hvem som var hennes kompanjong, og hva som var intensjonen med dette selskapet. Da hoppet jeg i flysetet, og tirsdag morgen gjorde jeg undersøkelser om hva denne forretningsideen var, og hva som skulle være dette selskapets anliggende. Jeg konkluderte veldig fort med at jeg ikke ønsker å ha styremedlemmer og slett ikke styreledere i virkemiddelapparatet som har en forretningsidé som det det her var snakk om. Da jeg i uken forut hadde samtaler med Bengt Martin Olsen om helt ordinære ting, var jeg for så vidt ikke klar over hvilken jobb vedkommende hadde.

Jeg bad embetsverket ta en gjennomgang av alle stjernene i virkemiddelapparatet for å se om det var andre i en tilsvarende situasjon eller en som kunne likne på denne. Jeg kom fram til at det var det. Det vil si, ikke direkte, men det vil bli det i og med at lederen i Eksportrådet, Kaci Kullmann Five, skal begynne en tilnærmet lik virksomhet etter nyttår. Jeg tok da kontakt med lederen i Eksportrådet og presenterte mitt syn, som er at for meg er det utenkelig å ha den type konsulenter til styremedlemmer i noen av virkemiddelapparatene. Kaci Kullmann Five trakk da den konklusjon at hun ikke var aktuell i forhold til å ta gjenvalg i Eksportrådet. Jeg har i dag i telefonsamtale med Bengt Martin Olsen redegjort for hva som er min holdning til dette, og Bengt Martin Olsen trakk den konklusjon at han ville trekke seg fra styreleder vervet i SND. Vi hadde en grei samtale. Både Kaci Kullmann Five og Bengt Martin Olsen er personer som jeg har full tillit til i alle sammenhenger. Det har ingen ting med det å gjøre, og det har slett ikke noe å gjøre med hvilken partikulør det måtte dreie seg om. Men jeg ønsker altså ikke å ha den slags konsulenter i virkemiddelapparatet under Nærings- og handelsdepartementet.

Karin Andersen (SV): SV og Regjeringen er svært uenige om statlig eierskapspolitikk. Men hvis vi for et øyeblikk kunne se bort fra de prinsipielle uenighetene og

se på hvordan verden er, tror jeg både næringsministeren og vi kan være enig i at en fungerende og sterk rettsstat er en forutsetning for at fri flyt av kapital ikke skal resultere i røverkapitalisme.

Den 26. november holdt Eva Joly, fransk korrupsjonsjeger, foredrag i Polyteknisk Forening. Det var et foredrag som en næringsminister burde merke seg. Hun sa:

«Alle er glade for at Yukos investerer i Kværner, men ingen spør hvor pengene kommer fra», og hun fortsatte:

«Hvorfor finner vi oss i at enorme summer går ukontrollert gjennom stråselkaper og skatteparadiser».

Og hun svarte:

«Fordi økonomisk kriminalitet bare angår pene mennesker man ikke er redde for og som ikke stjeler for gamle damer».

Hun mente at nordmenn lider av virkelighetsbenektelse, og at vi har lyst til å tro godt om alle.

Jeg har lyst til å spørre næringsministeren som var opptatt av ordnede forhold for næringslivet: Jeg har ikke registrert noen aktivitet fra næringsministeren for å verge norske bedrifter og norske verdier mot slik røverkapitalisme og spekulasjon. Vil næringsministeren av prinsipielle grunner sitte dørgende stille og se på at hvem som helst med hva slags penger som helst skal kunne kjøpe opp store norske hjørnesteinsbedrifter nesten for vrakpanten i redsel for at staten skal kunne bli sittende med noe mer eierskap enn det man gjør i dag?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg tror jeg – i hvert fall tidvis – deler Karin Andersens bekymring for en del av det som foregår i norsk og i internasjonalt næringsliv. Yukos eller andre som Karin Andersen måtte mistenke for å ha midler som ikke er fremskaffet på legalt vis, har bekymret enkelte. På den annen side var det et ikke ubetydelig press fra medlemmer i denne sal, også fra medlemmer i næringskomiteen, som mente at næringsministeren burde gå ut og virkelig støtte opp om dette tilbudet fra Yukos. Det var Senterpartiets anliggende. Så her er det press fra flere retninger.

Røverkapitalisme eller ikke røverkapitalisme – det som er situasjonen, er at det som vi jobber for, og som det er bred politisk enighet om, er at vi må inngjerde den kapitalismen vi praktiserer, ta bort utskuddene og lage regler som gjør at vi kan unngå de verste utslagene. Men poenget er at det ikke er noe alternativ til dette systemet. For meg er det relativt utenkelig at jeg skulle granske hjerte og nyrer til norske og utenlandske aksjonærer som vil gjøre oppkjøp i norske bedrifter, og si at de ikke har en slik moralsk standard eller at de har skaffet pengene på et vis som ikke er forenlig med den moralske standarden jeg måtte ha, og at jeg av den grunn velger å bruke statlige midler for å gå inn og kjøpe. Jeg kan vanskelig forestille meg at det er noe i nærheten av et politisk flertall i denne forsamling som mener at det skulle være beveggrunner f.eks. for at man gikk inn i Kværner. At vi skulle ha brukt 1, 2 eller 3 milliarder kr til å kjøpe opp Kværner fordi vi var engstelige for at midlene fra de andre aksjonærene ikke skulle holde en moralsk standard

som ville passere hos oss, anser jeg som helt utenkelig og en måte å agere på i markedet som jeg ikke oppfatter som praktikabel i det hele tatt.

Marit Arnstad (Sp): La meg først få lov å si at det er helt riktig at det er enkelte i Senterpartiet som har vært opptatt av at statsråden iallfall burde ha vist en smule interesse for hvordan den norske virksomheten knyttet til Kværner kunne sikres, og om staten burde ha en rolle i forhold til det, faren for konkurs tatt i betraktning. Nå slapp man heldigvis det denne gangen, det er ikke sikkert man er like heldig en annen gang.

Statsråden sa i sitt innlegg: Hvem kan vel tro at vi skal finansiere de neste 18–20 milliarder kr i skattelette på en 2–3 milliarder kr i næringsvirksomhet? Nei, det er det vi lurer på. Hvordan skal man finansiere de neste 18–20 milliarder kr i skattelette når man allerede i dette budsjettet så åpenbart er nødt til å kutte i områder der det rammer viktig næringsvirksomhet, og der det åpenbart smerter innad i Regjeringen. Jeg er ikke opptatt av å stå på denne talerstolen og ramme enkeltpartier, og jeg vil heller ikke bli mistenkt for å gjøre det. Men jeg er opptatt av sakene og de konsekvensene en mulig omlegging av næringsvirksomhet kan få.

Næringsministeren sa i sitt innlegg under finansdebatten at han ikke har mottatt én eneste negativ reaksjon. Da må jeg si at jeg føler det slik at hvis det er tilfellet, er enten statsråden både døv og blind, eller så har han levd i en helt annen verden enn det Stortingets næringskomite har gjort som har møtt reaksjoner fra hele landet. Ulik næringsvirksomhet – NHO, Bedriftsforbundet til og med, har reagert kraftig på de nedskjæringene vi ser, bl.a. når det gjelder SND.

Så vil det jo ikke bli kompensert ved skattelette for dem som er nyetablerere og for småbedrifter. Det er heller ikke slik at Regjeringens oppfatning av at dette er god tilgang på privat kapital, deles verken av næringslivet sjøl eller av komiteens samlede merknader i innstillingen. Tvert imot peker komiteen og næringslivsaktører på at konjunktorene er nedadgående og at tilgangen på privat kapital blir strammere. Så spørsmålet blir om statsråden stiller seg fullstendig likegyldig til de reaksjonene som har kommet, og om den kursendringen han har varslet i Aftenposten, der spesifikke næringstiltak skal bygges ned, skal fortsette. Hva blir så det neste som skal kuttes?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Først til måten å agere på i Kværner-saken. Jeg tror faktisk at man ikke skal se bort fra at da Regjeringen holdt en helt stram kurs i forhold til hvordan vi hadde tenkt å agere eller ikke agere i Kværner-saken, var det en medvirkende årsak til at styret, aksjonærer og finanskreditorer tok innover seg det faktum at dette måtte vi løse. Det var heldigvis et bredt politisk flertall for at dette skulle gjøres. Det betyr ikke at ikke Næringsdepartementet var involvert i samtaler – jeg hadde nær sagt – både natt og dag knyttet til den saken. Men det som var gjort stjerneklart fra første stund, var: Det er ikke aktuelt å gå inn og overta der aksjonærene ikke er villige til å gå inn med mer kapital. Det vil også

være mitt generelle utgangspunkt i andre saker som måtte oppstå.

Så er det ikke riktig, som Arnstad prøver å fremstille det som, at jeg i finansdebatten sa at jeg ikke hadde mottatt noen negative reaksjoner. Jeg sa at jeg ikke har mottatt noen reaksjoner som er slik at man vil bytte ut det budsjettet som i dag er til behandling, med det som var alternativet. Det har jeg ikke fått. Jeg er fullstendig klar over at Høyre-folk som driver næringsvirksomhet, ikke er annerledes enn senterpartifolk som driver næringsvirksomhet. De er, i den grad de er i posisjon til å få offentlige midler til et eller annet prosjekt, like opptatt av å få disse tingene. Det skal det heller ikke herske noen tvil om.

Når det gjelder eventuelle fremtidige skattereduksjoner som måtte komme og hvordan det skal finansieres, er det klart at det, som Arnstad utmerket godt vet, er mange alternativer til det å kutte i budsjettet. Det var også i regjeringen Stoltenbergs opplegg finansiert på andre måter enn ved kutt. Men vi vet at når først et budsjett er lagt frem og man har laget rammene, er det bare én måte å gjøre det på, og det er ved kutt. Og det er det som er gjort. Neste års budsjett vil nok inneholde nye skattereduksjoner, finansiert på andre måter.

Olav Akselsen (A): Eg var litt usikker på om statsråden svarte på min første replikk. Dersom eg forstod han rett, skulle det ikkje komma ytterlegare kutt på SND og dei andre næringstiltaka innanfor Næringsdepartementets budsjett. Eg håpar han kan stadfesta det, slik at ein veit at til neste år er iallfall dette eit av dei områda som er skjerma for ytterlegare kutt.

Næringsministeren sa noko anna – eg hugsar ikkje akkurat ordrett korleis han uttrykte seg, men det var noko i retning av at desse kutta som no var gjorde i SND, var ikkje så farlege, dei hadde ikkje så mykje å seia. Eg kan ha ei viss forståing for at han meiner det, for han har jo kjempa for desse kutta i mange år gjennom sitt virke i næringskomiteen, og er sjølv sagt derfor glad for at han endeleg har fått gjennomslag. Men det er altså slik at det er mange som er ueinige med næringsministeren på dette området. Dersom ein ser på alle dei førespurnadene som har kome til næringskomiteen – og eg vil tru at ein del av dei kopiane hamnar i Næringsdepartementet – ser ein at svært mange synest at desse kutta er alvorlege. Folk reagerer. Mange føler at deira planar om å starta eiga næringsverksemd fell i grus. Spørsmålet er: Tar desse personane feil? Tar dei feil når dei hevdar at desse kutta er alvorlege? Når Høyre-ordførarar rykkjer ut og seier at det nye budsjettet frå Regjeringa er eit slag mot deira kommunar, og når dei påstår at den nye regjeringa fremjar ein distriktsfiendtleg næringspolitikk, som bl.a. ordføraren i Kvænangen, som er medlem av Høyre, gjer – tar dei feil? Er det berre næringsministeren som har rett når han påstår at desse kutta ikkje er så farlege og ikkje har så stor betydning?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Nei, representanten Akselsen skal ikke være redd for at jeg skal si at det er bare

næringsministeren som har rett. Det kunne aldri falle meg inn.

Men nå er ikke dette noen eksakt vitenskap, hva som er det mest virkningsfulle for å ta vare på det næringslivet vi har, og for å stimulere til nytt. Jeg føler meg rimelig overbevist om at hvis det var slik at bevilgningene til SND var det som skulle til for å realisere visjonen om et sterkt næringsliv når oljeinntektene begynner å falle, da hadde ikke Arbeiderpartiet redusert overføringene til SND hvert år siden 1993. Det er jeg brennsikker på. Akselsen hadde aldri som statsråd akseptert å sitte i en regjering som reduserer disse, hvis det var slik at dette var avgjørende for norsk sysselsetting og for å få et fremtidig næringsliv.

Jeg tror at det vil være et samspill mellom flere virkemidler som gjør at vi har et konkurransedyktig næringsliv. Men er det én ting jeg føler meg veldig overbevist om, må det være at den vekten man legger på SND, også i denne debatten, ikke står i rimelig forhold til betydningen av det for å ha et sterkt næringsliv i fremtiden. Det føler jeg meg veldig sikker på. Jeg tror vi skal flytte fokus litt når det gjelder virkemiddelapparatet, som jeg har sagt tidligere, i retning av oppstartingsfasen. Og da kan vi antakeligvis gjøre det innenfor de rammene som vi nå har satt. Det er faktisk slik at vi bruker flere hundre millioner kroner på å administrere disse tingene. Vi har et ganske tungt og svært virkemiddelapparat, og jeg tror definitivt vi kan oppnå det vi er ute etter, med en slankere organisasjon og innenfor de rammene vi har satt.

Og så er det spørsmålet: Tar Høyre-ordførerne feil – som har sendt brev om at de ikke setter pris på at det blir kuttet i overføringer til kommunale næringsfond? Nå har jeg også vært ordfører et par perioder og vært styreleder i næringsfond. Jeg stilte meg alltid et spørsmål når vi bevilget disse pengene: Er det på tross av disse bevilgningene eller er det på grunn av dem vi får arbeidsplasser? Noe sikkert svar har jeg heller ikke fått i dag.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Lodve Solholm (FrP): Det blir hevda av forskarar at maritim sektor kan gi oss ei framtidig inntekt i dette landet på om lag 250 milliardar kr i året totalt sett, då medrekna konvensjonelt fiskeri, havbruk og havbeite og den industrien som skal surfe desse næringane.

Korleis skal vi då kunne klare å ta ut dette potensialet? Lagar vi ein politikk som gjer det mogleg?

I eit replikkordskifte tidlegare i dag hevda Marit Arnstad frå Senterpartiet at det er rett og riktig å gjere det vi no gjer, nemleg å setje ei avgrensing for dette i form av konsesjonar. Mi og Framstegspartiet si meining er at den sterke konsesjonsordninga vi i dag har, er eit hinder for at vi skal kunne klare ei framtidig utvikling i denne næringa slik at den kan bli det potensialet, at den kan ta over for dei oljeinntektene som vi har i dag.

Vi veit – og ein del av representantane kjenner litt til Møre og Romsdal – at på ei ferjestrekning i Storfjorden mellom Magerholm og Aursnes tek ferja ca. 10–15 minutt over, og det går to ferjer. Dersom vi tek det rektan-

gelet som desse to ferjene lagar over fjorden, er det eit areal som tilsvare det totale arealet som oppdrettsnæringa i Noreg brukar i dag. Og så seier fleirtalet i denne saken at vi har mangel på areal i Noreg for oppdrettsnæringa, og derfor må vi innføre konsesjonar. 40 stk. skal vi ha. Og så klarte Schjøtt-Pedersen å få dei fleste opp til Finnmark og Nord-Noreg. Vi fekk to i Møre og Romsdal, som er eit av dei største fiskerifylka og oppdrettsfylka. Det er det største fiskerifylket, og det er eit av dei største i eksportnæringa. Vi klarer dette, vi. Og dersom vi held fram slik, sikkert tiljubla av SV og Senterpartiet, ja, så skuslar vi vekk den moglegheita som vi har ved at dette kan bli ei vekstnæring og gi oss dei inntektene som skal til for at vi skal kunne vidareføre det velferdssamfunnet som vi har.

Eg håpar at statsråden og den nye regjeringa vil sjå dei moglegheitene som ligg i denne næringa, at dette kan vere distriktsarbeidsplassar i framtida. Eg er iallfall optimist, eg har tru på distrikta. Eg har sjølv valt å bu i eit distrikt, og eg kjem aldri til å flytte til sentrale strøk, for eg synest at dei sentrale strøka er så usentrale. Men då må vi gi oss moglegheita til å kunne drifte dette. Då må det også vere moglegheiter for å klare å få til ei regulering av fiskeflåten som gjer at den overkapasiteten som i dag er der, blir med.

Men då kan vi ikkje gjere sånn som senterpartistatsråder har halde på med i alle år, å lage ei metergrense, som har ført til at vi har fått historias største kapasitetsoppbygging i fiskeflåten av båtar under 28 meter. No har vi rett nok redusert litt i ringnotflåten fordi einheitskvota har gitt den verknaden. Men vi har fått enorm kapasitetsoppbygging av båtar under 28 meter. Derfor er det etter mitt skjønn også her ei reguleringsgrense som er totalt næringsfiendtleg, og ein oppnår ikkje det ein ønskjer, nemleg å få ein kapasitet i fiskeflåten som gjer at ein kan hauste denne marine ressursen berekraftig.

Då skal eg berre til slutt nemne dette med berekraftig hausting. Skal vi kunne klare å bevare fiskeressursen, må Regjeringa og Stortinget no ta eit tak for at vi skal få ei berekraftig hausting av dei marine ressursane. Då må vi no snart starte ei større kapasitetsauking innafor uttaket av vågekval og sel. Eg håpar statsråden kan nemne det i innlegget sitt.

Åsa Elvik (SV): Det kunne vore freistande å bruke taletida på å svare føregåande talar, men eg skal heller snakke for meg sjølv og SV.

Spådommen om at dei marine næringane har ei lysande framtid som nasjonale vekstnæringar, har blitt gjentatt til det keisame frå denne talarstolen og frå andre liknande talarstolar. Om ein slik spådom skal bli sann eller ikkje, er nettopp opp til denne forsamlinga å avgjere. Det krev at vi trør rett i ressursforvaltninga. Det krev at vi har kunnskap til å vite kva som er ei fornuftig forvaltning.

For SV er utgangspunktet i næringspolitikken at ressursane våre må forvaltast ut frå omsynet til berekraftig viss vi ønskjer at framtidige generasjonar skal få glede av dei. Eg innrømmer gjerne at eg vart sjarmert då eg fann

eit blad frå Naturvernforbundet der dei påpeikte: «Vi har ikkje arva jorda av forfedrane våre, vi har lånt ho av etterkommarane våre.» Viss vi ikkje legg det perspektivet til grunn i ressursforvaltninga og næringspolitikken, då er vi på ville vegar.

No kjenner eg at eg har lyst til å bruke eit par minutt på forvaltninga av den norsk-arktiske torsken, men eg skal spare presidenten og taletida mi til saka kjem opp på eit meir eigna tidspunkt enn i budsjettdebatten. Men misforstå meg rett: Også budsjettdebatten handlar om ressursforvaltning, for om ein ønskjer at dei marine næringane skal vere framtidige vekstnæringar, så er ein nøydd til å forvalte ressursane rett. Fiskeri- og havbruksnæringa står overfor ei rekkje utfordringar. Konflikthar knytte til arealbruk, miljø og rekruttering er nokre slike.

Det er nødvendig å stille ein del kritiske spørsmål til den nasjonale vekstnæringa nr. 1, havbruksnæringa. Eg skal ikkje ta for meg alle no, for eg reknar med det kjem seinare høve til å ta ein grundigare diskusjon om dette. Men for å ta ei problemstilling som illustrerer poenget: Med den veksten som havbruksnæringa er spådd, tilseier prognosane at det om ikkje mange år vil vere problem med å skaffe fôr nok til næringa. I så måte saknar SV meir offensiv satsing på forskning og utvikling i denne næringa. Og vi saknar forskings- og utviklingsarbeid som i større grad er miljørelatert.

Grunnen til at eg i det heile tatt er interessert i næringspolitikk, er at busetjinga i distrikta er avhengig av næringsutviklinga. Framleis er fiskerinæringa grunnlaget for busetjinga langs kysten. I denne samanhengen er det fleire forhold det er for lite offentleg debatt rundt.

Eitt forhold er rekruttering. Rekruttering er ikkje utelukkande eit offentleg ansvar, men vi er nøydde til å vere med og ta ansvar for at folk vel å satse innafør fiskerinæringa. I SV sitt alternative budsjett har vi derfor sett av pengar til rekrutteringstiltak av ulike slag. Dette var det ikkje rom for innafør den ramma som regjeringspartia og Framstegspartiet vedtok.

Det er dessutan ei vesentleg utfordring for fiskerinæringa at veldig lite av vidareforedlinga skjer innalands. Dette er ikkje eit problem ein løyser ved å flytte ein million eller to. Her må det offentlege og det private, kommune og stat, dra lasset saman. Vi la inn pengar i vårt alternative budsjett til eit forprosjekt som kunne byrje jobben med dette. Det er det heller ikkje rom for. Men eg skulle tru, og eg håpar, at dette er noko som bekymrar fleire enn oss, og at det er ei sak som vi kan komme tilbake til.

SV legg vesentleg vekt på kunnskap som innsatsfaktor i all verdiskaping. Eg meiner det er ein føresetnad at ein satsar på forskning og utvikling om vi ønskjer at den norske fiskeri- og havbruksnæringa skal vere verdsléande i framtida. Derfor har vi prioritert satsing på forskning og utvikling i vårt alternative budsjett. Og eg er lei meg for at Regjeringa går i feil retning ved å kutte i tilskota til næringsretta FoU i budsjettet til marin sektor.

Det er ikkje så lenge sidan eg vart frelst på fisk, men er det noko den næringa treng, så er det faktisk folk som er litt frelste og som ser på ting med litt nye auge. Eg re-

gistrerer, og kan ikkje anna enn ta til etterretning, at staten og Noregs Fiskarlag har blitt einige om ein fiskerivtale til ein prislapp på 90 mill. kr. No er eg redd for at det ressursuttaket vi driv med i Barentshavet, kjem til å gi oss ein situasjon om ikkje så veldig mange år der staten er nøydd til å trø til med atskilleg meir pengar enn 90 mill. kr om ikkje kysten skal avfolkast. Eg hadde heller sett at ein var føre var, sette kvotane lågare og auka det statlege engasjementet for sosiale ordningar for fiskarane i staden for å gå baklengs inn i framtida med russarane som unnskyldning.

Fiskarane har som yrkesgruppe dårlege sosiale ordningar. Eg ser at pila for ramma for fiskerivtalen går brått nedover. Eg veit at det ikkje er så mykje anna eg kan gjere i denne samanhengen enn å uttrykke ønske om at dei sosiale ordningane for fiskarane blir vidareførte og vidareutvikla i neste budsjettperiode. Og eg skal vere med og passe på at det i alle høve er litt merksemd på det.

Eg er glad for at det er teikn i tida som tyder på at fiskeripolitikken er på tur høgare opp på dagsordenen. Det er eg veldig glad for. Så sjølv om eg vart litt «surken» av budsjettet til Regjeringa, så har eg håp om at vi kan finne nye alliansar når det gjeld det som faktisk er den største utfordringa for framtida, nemleg ressursforvaltninga av fiskeri- og havbruksnæringa.

Rigmor Andersen Eide (KrF): La meg innledningsvis si litt om budsjettkapitlene jeg er saksordfører for.

Jeg er glad for at det er et bredt flertall som stiller seg bak forslaget om å øke bevilgningene til Narviktelefonene og Bedin. Resultatene fra disse er gode, brukerne er godt fornøyd, og over 90 pst. av brukerne er bedrifter med mindre enn ti ansatte. Dette er et tilbud til små bedrifter som blir brukt og verdsett.

En samlet komite er nå enig om at formålet med det nye investeringsselskapet skal være å bedre tilgangen på risikovillig kapital og egenkapital for det nyskapende forskningsbaserte næringslivet. Det er også enighet om at selskapet skal være en kommersiell aktør med stor grad av autonomi, og at det er viktig at selskapet blir en langsiktig investor som kan styrke norske kompetansmiljø og kontakten mellom disse.

Jeg er glad for at det i dag blir tilslutning til Regjeringens forslag til fiskeribudsjett uten endringer innenfor de rammene som ble vedtatt av Stortinget den 28. november.

Grunnlaget for utviklingen i fiskerinæringen avhenger av en rekke faktorer. Jeg vil innledningsvis trekke fram to av dem. Det helt grunnleggende og totalt avgjørende er en langsiktig og bærekraftig forvaltning av fiskeresursene. Uten en langsiktig forvaltning der en tar på alvor at dette er en fornybar ressurs som ikke kan overbeskattes, vil vi ikke få den utviklingen innen fiskerinæringen som vi alle ønsker. Den andre viktige faktoren jeg vil trekke fram, er de generelle rammevilkårene for næringslivet. Fiskerinæringen er vår nest viktigste eksportnæring og er blant de mest konkurranseutsatte. Budsjettet slik det er foreslått av Samarbeidsregjeringen, legger stor

vekt på ressurskontroll og innsats for å utløse verdiskapingspotensialet i fiskeri og havbruk.

Regjeringen legger vekt på å utvikle torsk som kommersiell oppdrettsfisk og satser på utbygging av havbruksforvaltningen og trygg sjømat. Sammenlignet med saldert budsjett for i fjor innebærer budsjettet vi i dag vedtar, en styrking av forvaltningen med 31 mill. kr til Fiskeridirektoratet. Dette skal dekke økt innsats for ressurskontroll og styrket havbruksforvaltning. Inkludert i dette er også en økt bevilgning til Ernæringsinstituttet til trygg sjømat. Det er helt avgjørende for fiskeri- og havbruksnæringen at norsk sjømat er trygg og oppleves som trygg. Det er i denne sammenheng også verdt å trekke fram den innsatsen Regjeringen gjør for å stoppe utslippene fra Sellafield. Det er også viktig for norsk fiskerinæring.

Budsjettet innebærer en nominell økning i forskningsinnsatsen i forhold til 2001 på nesten 400 mill. kr. Det meste av økningen er knyttet til bevilgningen til nytt forskningsfartøy ved Havforskningsinstituttet. Muligheten til effektive FoU-prosjekt er en forutsetning for en fortsatt konkurransedyktig norsk fiskerinæring.

Norsk distriktpolitikk er i stor grad basert på utnytting av naturressursene, og nærheten til ressursene har vært avgjørende for svært mye av næringslivet. Vekst i havbruksnæringen vil derfor styrke næringslivet i distriktene. Denne utviklingen vil ikke minst avhenge av at vi lykkes med utviklingen av oppdrett av nye marine arter. Dersom det legges til rette for dette, vil vekst i havbruksnæringen gi positive ringvirkninger for det lokale næringsliv og styrke grunnlaget for bosettingen i distriktene. I en slik sammenheng vil gode samferdselsløsninger i distriktene være svært viktig.

Som en del av endringene som er gjort i budsjettet, er det lagt inn midler til en nettolønnsordning for fergerederier i utenriksfart. Utgiftene til ordningen er beregnet for høyt. Jeg er glad for at et flertall står bak forslaget om at de innsparte midlene i forhold til Regjeringens estimat skal brukes til å øke refusjonssatsen for fartøyer i petroleumssektoren og til brønnbåter. Økt refusjonssats for brønnbåtene vil bidra til reduserte kostnader for havbruksnæringen.

Samarbeidsregjeringen ønsker gode rammebetingelser for norsk skipsfart. Derfor er det viktig med en åpen dialog som viser utfordringene vi står overfor, og som finner framtidrettede løsninger og tiltak som sikrer at våre sjøfolk er konkurransedyktige.

Jeg vil oppsummere med at det budsjettet vi i dag får vedtatt, legger til rette for en fiskeri- og havbrukspolitikk som vil bidra til økt verdiskaping i en lønnsom og bærekraftig fiskeri- og havbruksnæring.

O d d b j ø r g A u s d a l S t a r r f e l t hadde her overtatt presidentplassen.

Grethe Fossli (A): «Den teknologiske utviklingen og globaliseringen av økonomien stiller stadig nye krav til bedriftenes konkurransekraft, innovasjonsevne og omstillingsdyktighet. Forbrukerne stiller også stadig

nye krav til produktenes kvaliteter og egenskaper. Norsk industri har tradisjonelt hatt en overvekt av bedrifter som har utnyttet naturressurser til produksjon av varer med lav foredlingsgrad, der masseproduksjon og lave priser ofte står i fokus. Økt globalisering innebærer imidlertid at bedriftene etter hvert får tilgang til de samme produksjonsmetodene, og at produktene kvalitetsmessig blir mer og mer like. For å overleve i en stadig skjerpet internasjonal konkurranse, er det derfor nødvendig at en bedrift kan tilby produkter og tjenester som skiller seg ut. Ved å øke foredlingsgraden og satse på design og kvalitet, er det mulig å skape produkter som forbrukerne også i fremtiden vil være villige til å betale for. En strategisk satsing på design kan derfor bli et viktig konkurransefortrinn i et høykostland som Norge.»

Jeg tror statsråd Ansgar Gabrielsen kjenner igjen disse ordene, for dette sa han i sin åpningstale til Designdagen i Oslo 28. november – altså bare for noen dager siden. Og jeg er så enig i det Ansgar Gabrielsen sa. Men så slutter også enigheten mellom han og meg. For statsrådets svar på dette er å slette SNDs program for næringsrettet design fra budsjettet. Festtalen han holdt på Designdagen, var derfor en merkelig tale. At vi i Norge bør satse på design, betyr for næringsministeren at alle andre i norsk næringsliv bør satse på design, bare ikke med noe særlig støtte fra staten. Heldigvis har han ikke fått ødelegge for den satsingen som regjeringen Stoltenberg har gjort på Norsk Designråd. Jeg håper derfor at de med den økningen de vil få, kan fortsette med den gode jobben de gjør, og også bidra der SND antagelig ikke lenger har mulighet.

Hva som nå vil skje med samarbeidsavtalen for designutviklingsarbeidet mellom Norsk Designråd og Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, er jeg veldig usikker på. Gjennom denne samarbeidsavtalen hadde de to institusjonene nettopp gjort en arbeidsdeling, hvor Norsk Designråd skulle bidra til økt verdiskaping i norsk næringsliv ved å fremme design gjennom informasjon, rådgiving, formidling og opplæring, mens SND skulle bidra til økt verdiskaping i norsk næringsliv gjennom tilførsel av kapital og iverksetting av tiltak.

Dette flotte samarbeidet skulle føre til

- bedre konkurranseevne og lønnsomhet
- økt kompetanse, omstilling og innovasjon
- økt nyskaping og bedre utnyttelse av landets ressurser

Dette er hva næringsministeren nå tydeligvis ikke ønsker skal skje. En av de satsingene som antagelig nå må skrinlegges, er planene om designrådgivere i SNDs 18 regioner – synd, for dette rammer!

Det er flere programmer i SND som er radert bort av regjeringen Bondevik II. Jeg skal bare kort nevne BIT-programmet, programmet for bransjeorienterte IT-prosjekter for effektiv forretningsdrift, VerDI, nasjonalt program for elektronisk handel, og ENT, etablering med ny teknologi. Jeg kunne si like mye om disse programmene som jeg har sagt om programmet for næringsrettet design, men tiden strekker ikke til.

Helt til slutt har jeg lyst til å sitere litt fra et av de mange brevene vi har fått i forbindelse med kuttene i SND, for statsråden sa i sitt innlegg at han ikke har hørt så mye negativt, og at folk er positive når man snakker om skattelette.

Lederen i bedriften First Tracking AS i Ulset i Bergen sier følgende i brev til noen av komiteens medlemmer:

«Som gründer og med nyetablert bedrift siden februar 2000 har jeg opplevd medgang og motgang. Når jeg nå ser statsbudsjettet for 2002 og konsekvenser det får for SND og ordninger vi er helt avhengig av, må jeg etter en gang konstatere: Det skal ikke være lett – men det får da være grenser!»

Jeg ønsker svar ... om hvilke alternative støtteordninger vi nå kan forvente å skulle benytte. (Ønsker ikke svada svar om at FUNN er erstattet med skattelette ordninger – det angår ikke bedrifter i en tidlig fase! Ei heller etablererstipend – vi er forbi stadiet hvor vi leker med tanken på å starte opp virksomhet!)

For meg er dette et av mange bevis for at det regjeringen Bondevik nå gjør, er feil. Skattelette skaper ikke nye spennende arbeidsplasser, de har ikke så store inntekter, og de er ikke i stand til å betale skatt foreløpig. Så jeg beklager det som Kristelig Folkeparti nå er med på.

Statsråd Svein Ludvigsen: I Sem-erklæringen understreker Samarbeidsregjeringen viktigheten av å utvikle et vekstkraftig næringsliv som kan redusere avhengigheten av olje- og gassvirksomheten. Utnytting og foredling av naturressurser er grunnlaget for en stor del av norsk næringsliv, og er også det viktigste grunnlaget for sysselsetting og bosetting i distriktene. Verdiskapings og sysselsettingspotensialet i fiskeri- og havbruksnæringen er stort, og Regjeringens politikk skal bidra til at dette potensialet kan realiseres. Jeg er også tilfreds med at flertallet i næringskomiteen støtter alle forslag i Fiskeridepartementets budsjettframlegg.

De skatte- og avgiftskutt som Regjeringen har foreslått i tillegg, vil gi en internasjonal konkurranseutsatt næring som fiskeri- og havbruksnæringen betydelig bedre rammevilkår. En ansvarlig økonomisk politikk med lav pris- og kostnadsvekst er det mest effektive virkemiddelet for å oppnå økt konkurransekraft for en næring, og for å sikre større grad av egenfinansiering av nyskaping og utvikling. Et viktig mål med Regjeringens økonomiske politikk er også å legge til rette for at rentenivået kan gå ned. Det betyr ytterligere kostnadskutt i bedrifter og i fiskefartøyer.

Jeg er helt enig med representanten Ivar Kristiansen, som i sitt innlegg understreket at en effektiv og god kontroll med hva som tas opp av havet, er en helt nødvendig forutsetning for å få til en bærekraftig ressursutnyttelse. Jeg kan også bekrefte at en bærekraftig ressursutnyttelse er avhengig av en økosystemforvaltning som inkluderer sjøpattedyrene hval og sel, slik representanten Solholm fastslo.

Arbeidet med å komme ulovlighetene i fiskerinæringen til livs skal derfor fortsette med uforminsket styrke. Dette er også fulgt opp i budsjettforslaget ved at en stor

del av realøkningen på 31 mill. kr på Fiskeridirektoratets budsjett er satt av til ressurskontroll. Disse midlene skal gå til å styrke bemanningen til kontrollinstans på kaikanten og på havet, og til prosjekter som kan utnytte teknologien til en mest mulig effektiv kontroll.

Utveksling av informasjon mellom kontrollinstansene og andre offentlige organer skal styrkes, og det skal utvikles et system for elektronisk rapportering fra de som driver innenfor fiske. Elektronisk fangst dagbok skal snarest mulig etableres gjennom et internasjonalt samarbeid, og Norge vil stå i spissen for dette. Videre skal salgslagene i større grad rette sin innsats mot bearbeiding av landingsinformasjon.

En av de største utfordringene i fiskerinæringen fremover er å tilpasse fiskeflåten til ressursgrunnlaget. I den forbindelse er det iverksatt en rekke tiltak. Det skal bl.a. arbeides med innføring av adgangsbegrensninger i flere fiskerier, og det utarbeides spesielle kvoteordninger for fartøy under 28 meter. I tillegg er oppretting av et strukturfond for fiskeflåten, hvor Norges Fiskarlag har åpnet for at næringen selv kan bidra i finansieringen av fondet. Dette er bl.a. en del av de elementene i den nye fiskerivtalen på 90 mill. kr som Regjeringen og Norges Fiskarlag fremforhandlet for kort tid siden.

Regjeringen har som mål å styrke havbruksnæringens betydning for distriktene og legge til rette for fortsatt vekst. Sentrale områder av havbrukspolitikken vil bli videreført. Derfor vil også de 40 konsesjonene for lakse- og ørretoppdrett som Stortinget vedtok og la føringer for, bli tildelt i løpet av 2002. Og det er mitt siktemål at tildelingsforskriftene skal bli fastsatt på nyåret, og at konsesjonene deretter kan utlyses. Utover det skal nye konsesjoner for laks og ørret tildeles når det er markedsmessig rom for det. Det er også i tråd med de føringer Stortinget la for kort tid siden.

På grunn av den handelspolitiske situasjonen til norsk havbruksnæring vil førkvoten fortsatt spille en viktig rolle i reguleringen av produksjonen av laks. Fiskeridepartementet har under utredning et nytt system for produksjonsavgrensning basert på konsesjoner, førkvoter og lokalitetenes bæreevne.

Oppdrett av nye marine arter er et eksempel på store utnyttede muligheter innen havbruk. Det legges i første omgang til rette for en satsing på kommersialisering av torsk som oppdrettsart. Dette er fulgt opp både i forhold til øremerkede bevilgninger til Fiskeriforskning, gjennom Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett og bevilgninger til Norges forskningsråd. Basen for torskesatsingen vil bli i Tromsø, og i tillegg har KUF foreslått opprettet et professorat og to stipendiatstillinger ved Universitetet i Tromsø, øremerket torske- og oppdrettssatsingen.

Den forventede veksten i havbruksnæringen i årene som kommer, krever en tilpasset og effektiv offentlig forvaltning som er service- og brukerorientert. Dette vil Regjeringen følge opp bl.a. gjennom å satse på redusert behandlingstid for oppdrettssøknader.

Vi opplever på stadig flere hold økt fokusering på mattrygghet, miljø og andre spørsmål knyttet til produks-

sjon av mat. Jeg er svært opptatt av at forbrukerne skal kunne oppleve trygghet og matglede i forhold til norsk sjømat. Derfor er det også viktig å sørge for et rent havmiljø og en god fiskehelsetilstand der også hensynet til dyrevelferd er ivaretatt, og systemer som sikrer at produktene er trygge. Arbeidet mot Sellafield er et eksempel i så måte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe Fossli (A): For ei jente fra Asker, der det er få fiskefartøyer, har fiskeripolitikk vært god mat. Det er spennende å komme inn i næringskomiteen og få lov til å jobbe med et slikt felt. Da jeg skulle begynne å lese meg opp på fiskeri, startet jeg med pressemeldingen, som fiskeriministeren sendte ut den 9. november. I overskriften i pressemeldingen står det:

«Ressurskontroll og forskning preger Fiskeridepartementets budsjett.»

Og videre:

«Satsing på ressurskontroll og innsats for å utløse verdiskapingspotensialet i fiskeri og havbruk preger regjeringens budsjettforslag.»

Men når jeg leser St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 side 149 og 150, ser jeg at regjeringen Bondevik II kutter kap. 1023 post 50 Tilskudd Norges forskningsråd med 20 mill. kr, de kutter post 70 Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø med 3 mill. kr, de kutter kap. 1050 post 73 Tilskudd til Fiskerinæringens Kompetansesenter med 2,5 mill. kr, og de kutter kap. 2415 SND, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak post 74 Tilskudd til næringsutvikling i marin sektor med 30 mill. kr.

Mitt spørsmål er da: Hvordan kan fiskeriminister Ludvigsen i sin pressemelding si at de satser på forskning? Har han lest feil budsjettall? Eller har han tatt pressemeldingen fra tidligere fiskeriminister Gregussen og satt sitt navn på? Jeg vil gjerne få svar fra fiskeriminister Ludvigsen. Hvor er satsingen på forskning?

Statsråd Svein Ludvigsen: Spørderen slo fast at for henne hadde fiskeripolitikk opp til nå dreid seg om god mat, og hun hadde forsøkt å lese seg opp. Spørsmålet bærer preg av at man burde ha brukt mer tid på å lese – og så kunne man jo ha spist god og trygg norsk mat ved siden av.

Dette budsjettet bærer faktisk preg av at man satser både på forskning og på ressurskontroll. Jeg kunne redegjøre i detalj for begge deler. Skulle jeg konsentrere meg om ressurskontrollen, ville jeg henviser til at vi i budsjettet følger opp den satsingen som vi gjorde i år, i 2001, da man bevilget 8 mill. kr ekstra. De 18 stillingene videreføres. Det er en realøkning på Fiskeridirektoratets budsjett på 31 mill. kr, som skal brukes til økt satsing på ressurskontroll, havbruksforvaltning og trygg sjømat. Dette er satsinger som man ikke kan overse hvis man leser lenge nok. Og det bør man gjøre når man stiller spørsmål ved det.

Som jeg redegjorde for i mitt innlegg, iverksetter man en rekke tiltak for å få bedre kontroll med fangsten som bringes i land. I tillegg er det jo slik at det er betydelige

satsinger, ja større satsinger enn som så, på forskning og utvikling, både gjennom SND-systemet, gjennom direkte bevilgninger til institutter og gjennom satsingen på et nytt forskningsfartøy. Så det å prøve å framstille det som om man ikke satser på nyskaping, er feil, desto mer etter som man gjennom skatte- og avgiftspolitikken gir bedriftene et bedre grunnlag for egenfinansiering av den slags aktivitet. En skattelette i størrelsesordenen 1,5 milliarder kr på dobbeltbeskatningen, slik som det var påført, betyr at næringslivet er i stand til å være med på å finansiere nyskaping også innenfor denne spennende næringen.

Lodve Solholm (FrP): Statsråden sa at han var glad for at fleirtallet støtta fiskeribudsjettet. Eg vil uttrykke meg slik: Eg er ikkje fullt så glad som statsråden, for det er jo ting og tang her som eg nesten må halde meg for nassen for å stemme for, for å seie det slik. Og det gjeld det som det førre replikkordskiftet gjekk på, nemleg dette med forskning. Eg føler at det som blir teke vekk, er nettopp det som går på dei næringane som fell utanfor alle dei andre verkemiddelområda. Men det var ikkje det eg hadde tenkt å spørje om.

Vi veit at kapasiteten i fiskeflåten er for stor. Så har ein prøvd senterpartimetoden, nemleg å lage nokre me-tergrenser, som har ført til historias største opphoping av kapasitetsauking, i form av båtar under 28 meter. Har statsråden nokon tankar om å leggje om politikken slik at vi verkeleg får redusert kapasitet i fiskeflåten, bl.a. ved kanskje einingskvoteordning for alle båtar over 15 meter, f.eks? Det kan jo vere ein idé.

Så har eg lyst til å spørje statsråden, i og med at vi veit kor stor usemje det er mellom fiskarar som ligg på havet året rundt, og havforskarane som tek seg ein tur ein eller to gonger i året på «G. O. Sars»: Kunne det vere ein idé at havforskarane vart plasserte om bord i fiskebåtane og var med dei på tur – å la det dei gjer i Russland – slik at ein kanskje kan få litt betre kommunikasjon med dei yrkesutøvarane som driv på havet, og som hevdar at det er meir fisk enn det havforskarane vil ha det til, og slik at kanskje også fiskarane fekk litt meir forståing for dei prognosane som havforskarane stiller? Det ville kanskje føre til at vi fekk meir eins haldning til uttak, slik at næringa blir berekraftig og ein ressurs for oss.

Statsråd Svein Ludvigsen: Det var mange spørsmål på kort tid, men jeg skal forsøke å svare så lenge klokka tillater det.

Først: Satsingen på forskning og utvikling på marin sektor står ved lag. De endringer som denne regjeringen fremmer i forhold til Stoltenberg-regjeringens opprinnelige forslag, rokker ikke ved at de fire hovedsatsingsområdene, hvorav marin sektor er ett, står fast både i Forskningsrådet og i Fiskeridepartementet. Det er fortsatt prioritert å satse på nyskaping og forskning. Og som jeg for litt siden redegjorde for, så satser man nå helt konkret på torskeoppdrett.

Så til dette med overkapasitet i flåten. I deler av flåten har man hatt strukturtilpasninger som har gitt resultater. Vi ser at det har bidratt til økt lønnsomhet i næringen, og

til at rekrutteringen er bedre. Og en av de største utfordringene i tiden fremover er å tilpasse fiskeflåten til ressursgrunnlaget, fordi dette også er et problem i forhold til ressursuttaket. Og departementet har planlagt og iverksatt en rekke tiltak. Blant annet vil vi innføre adgangsbegrensninger i flere fiskerier, og det vil bli utarbeidet spesielle kvoteordninger for fartøy under 28 meter. Spesielle kvoteordninger vil gjøre det mulig for fartøyeierne å gå sammen og i fellesskap finne frem til hensiktsmessige samarbeidsformer som sikrer et mer rasjonelt driftsopplegg enn det vi har sett frem til nå.

I tillegg har næringen selv tatt initiativ til å opprette et strukturfond for fiskeflåten der hensikten er å kjøpe ut kapasitet. Sammen med andre driftsordninger vil et slikt fond effektivt kunne bidra til kapasitetsreduksjon i flåten, og i forbindelse med fiskeriatvanten som ble fremforhandlet for kort tid siden, har man også tatt inn i protokollen at dette er en oppgave og et ansvar som næringen og staten skal bære frem i fellesskap, nettopp for å skape grunnlag for mer lønnsomme enheter i alle deler av flåten gjennom at man kjøper ut overkapasitet permanent.

Det var så langt jeg rakk.

Åsa Elvik (SV): Eg er redd for at dei alliansane eg omtalte i det forrige innlegget mitt, rauk kraftig i det svaret som statsråden gav til representanten Grethe Fosli.

I Stoltenberg-regjeringa sitt budsjettframlegg fann eg noko lurt på side 103 i Fiskeridepartementet sitt budsjett. Her stod det fagre ord om tilskot til næringsutvikling i marin sektor. Spesielt omtalt her var Nyskapingprogrammet for kommersiell utnytting av marine ressursar. Ja, tru det eller ei, dette synest faktisk også SV er bra – hipp hurra!

Vidare om dette programmet stod det at formålet var å medverke til auka vekst i fiskeri- og havbruksnæringa og til at verdiskapingspotensialet som finst i næringa, skal realiserast. Det stod mykje spennande om nye artar i oppdrett, om kommersiell utnytting av sjøpattedyr, om utvikling av ny teknologi osv.

Eg trur òg statsråden kan vere einig i at fisk sjeldan får den merkemda han fortener, og i debatten rundt næringskomiteen sitt budsjett har han drukna litt, for å seie det slik. Det er kanskje ikkje så rart, for kutta på Fiskeridepartementet sitt budsjett ser ved første augekast ikkje så dramatiske ut. Men kutt på 35 mill. kr på utgiftssida på eit budsjett som i utgangspunktet var 431 mill. kr, tilsvarer nesten 10 pst. Då viser det seg at kuttet i Fiskeridepartementet sitt budsjett er like stort som det som er på næringsbudsjettet og på landbruksbudsjettet.

Det blir faktisk sagt ganske mykje fornuftig frå Stortinget sin talarstol. I 1995 var det ein kar som sa følgjande:

«Potensialet for verdiøkning ligger nå i en omlegging fra dagens råvareorienterte industri til mer bearbeiding og markedsorientering. Dette krever blant annet økt forsknings- og utviklingskompetanse innen næringen.»

20 i stil, 20 i innhold, spør du meg. Dersom det er tvil, var det dåverande stortingsrepresentant Svein Ludvigsen som sa dette.*

Derfor ønskjer eg å spørje statsråden: Har statsråden skifta meining? Var ikkje Nyskapingprogrammet for kommersiell utnytting av marine ressursar ein lur idé likevel? Eller var det det at programmet var så dumt at det hadde gøymt seg inn under eit SND-kapittel, som gjorde det umogleg for statsråden å støtte programmet vidare?

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg takker for de sportslige karakterer, både når det gjaldt stil og når det gjaldt innhold. Selv om de kommer sent, får vi takke for dem når de kommer.

Det er slik at jeg verken har endret oppfatning, stil eller innhold når det gjelder dette med å utløse og ha tro på verdiskapingspotensialet i norsk fiskeri- og havbruksnæring. Jeg er overbevist om at potensialet i verdiskapingen i denne sektoren først og fremst begrenses av fantasien og ikke av bevilgninger over SND.

Syssettingspotensialet i tiden fremover vil sannsynligvis være begrenset av muligheten til å skaffe arbeidskraft nok langsmed kysten. Men det er altså ikke slik at man kun kan utløse det ved bestemte bevilgninger over SNDs budsjett eller over forskningsmidler. Det er et viktig element i det. Men næringens egenfinansiering er minst like viktig, og derfor er det så viktig at vi gjennom skatte- og avgiftspolitikken bidrar til å stimulere næringslivet. Så er det slik at i Fiskeridepartementets budsjett er det en betydelig satsing, og hvis vi ser det over tid, er det slik at det i tiårsperioden fra 1989 til 1999 viser seg at FoU-bevilgningen hadde tilnærmet nullvekst, og marin FoU faktisk hadde en relativ nedgang.

Det vi nå ser, er at det er en satsing, og på Fiskeridepartementets budsjett er det, inklusiv det nye fartøyet, en økning på 392 mill. kr, 56 pst. Hvordan man kan fremstille det som en nedgang og en ikke-satsing på havbruk og på fiskerinæringen, er for meg en gåte. Det er altså slik at man både satser på forskning og på utvikling, og det skal bli resultater.

Marit Arnstad (Sp): Når til og med Fremskrittspartiet gir så tydelig uttrykk for misnøye med Regjeringens utviklingsarbeid innenfor marin sektor, ville jeg kanskje som statsråd ha redusert sigarføringen litt i forhold til de svar som gis oss som er nye i næringskomiteen, og som heller ikke legger skjul på at vi er nye i næringskomiteen. For jeg regner med at statsråden ikke vil benekte at det faktisk er slik at han fjerner 30 mill. kr fra SNDs planlagte satsing på næringsutvikling i marin sektor. Det er et faktum.

Statsråden bestyrer jo et av de aller minste budsjett i regjeringskollegiet. Da er det et åpenbart spørsmål: Hvorfor måtte han akkurat kutte der, i det budsjettet som fra før av er så lite? Hvorfor måtte han ta 30 mill. kr akkurat fra dette budsjettet? Det burde ha vært unødvendig

* Ble ikke sagt fra Stortingets talerstol. Det siterte var en del av teksten i en interpellasjon fra representanten Svein Ludvigsen

(Arnstad)

etter min mening, tatt i betraktning at Fiskeridepartementets budsjett fra før av er så begrenset.

Vi har fått en regjering som vil bygge ned statens ansvar for deltakelse i næringsvirksomhet. Det er jo én ting. Men at den også vil bygge ned forsknings- og utviklingsinnsatsen innenfor en sektor med et så stort forventet potensial som marin sektor, synes jeg er overraskende. Fortsetter det slik, kommer vi, som Nordlys skriver i en kommentar, aldri ut av startgropa. Alle – også statsråden i sitt forrige replikk svar – påpeker at det er et stort potensial for verdiskaping i fiskeri- og havbruksnæringen. Likevel kommer vi oss aldri videre fordi vi ikke tar i bruk tilstrekkelige virkemidler til å komme oss ut av startgropa. Det er jo det som skjer når man kutter 30 mill. kr til næringsutvikling på dette området. Fra næringslivets side pekes det bl.a. på at dette er en fare i forhold til framtidig satsing på torskeoppdrett.

Var det virkelig nødvendig å gjøre dette? Og vil statsråden, slik komiteen ber om, vurdere situasjonen på nytt i forhold til revidert nasjonalbudsjett og eventuelt komme tilbake med et bevilgningsforslag?

Statsråd Svein Ludvigsen: For å ta det siste først: Hva statsråden og Regjeringen måtte komme tilbake til i fremtidige budsjetter når det gjelder det ene eller det andre budsjettkapittel, skal vi se når tiden er moden. Men representanten kan være helt trygg på at denne regjeringen kommer til å ha stor bevågenhet når det gjelder utviklingen innenfor havbruksnæringen og fiskerinæringen, nettopp fordi der er et potensial.

Men representanten Arnstad så vel som Nordlys, som hun refererte til, tar grundig feil når de sier at vi ikke kommer oss ut av startgropa. Faktum er jo at vi er langt oppe på oppløpssiden. At Senterpartiet står igjen i startgropa i forhold til denne næringen, er i så fall Senterpartiets problem. Vi andre er i ferd med å komme langt opp på oppløpssiden. Jeg minner om at laks, som jo er en suksesshistorie i norsk fiskerinæring, er en suksess som ikke først og fremst ble båret frem av SND. Den ble båret frem av industrien selv, båret frem av forskere som trodde.

Men når man da nærmest gjør dette til et være eller ikke være med hensyn til hvorvidt man skal utløse potensialet, at det må ligge på Arbeiderpartiets nivå, slik de foreslo i sitt opprinnelige budsjettforslag, stiller jeg spørsmålet som også næringsministeren var inne på: Hvordan kan det da henge sammen at Arbeiderpartiet år etter år har foreslått kutt i SND? Dette henger derfor ikke helt sammen.

Men jeg understreker: Havbruksnæringen og fiskerinæringen er av de næringer som har størst vekstpotensial, og vi har lagt inn betydelige midler både til forskningsfartøy, til nyskaping og til instituttene. Dette kommer til å gi resultater, og vi skal være med også i tiden fremover. Jeg vil minne om at prioriteringer på marin sektor ligger fast både i Forskningsrådets og Fiskeridepartementets prioriteringer.

Grethe Fossli (A): Jeg er litt usikker på om statsråden ble litt sår på meg, ut fra måten han svarte på replikken min på. Men det er da vitterlig sånn at den utviklingen og den massive satsingen som det er lagt opp til på forskningssiden, er lagt inn av regjeringen Stoltenberg i St.prp. nr. 1. Og det er da vitterlig sånn at de kuttene som er foretatt, er foretatt av regjeringen Bondevik. Jeg kan ikke ha lest så feil. Selv om jeg er ny, lover jeg fiskeriministeren å følge godt med, men da må vi ha en litt annen tone enn han la opp til i sitt svar.

Statsråd Svein Ludvigsen: Nei, fiskeriministeren er på ingen måte sår over å møte en som også forstår at fisk er god og trygg mat, og at fiskeripolitikk er interessant. Men det forhindrer jo ikke at fiskeriministeren kan ha en oppfatning om hvorvidt man har lest nok når man skulle sette seg inn i det.

Det er klart at det opprinnelige forslaget som lå på bordet, var Stoltenberg-regjeringens. Vi har foretatt visse kutt, også ut fra en helhetsvurdering som skulle bidra til at næringslivet fikk bedre rammevilkår. Jeg er ikke et øyeblikk i tvil om at de avgifts- og skatteuttak som Regjeringen har gått inn for, og som Stortinget synes å gi sin støtte til, og de muligheter som det nå er for at man skal få et rentekutt etter at vi har gjennomgått en periode med rekordhøye renter, vil være med på å bidra til at ikke minst fiskeindustrien, havbruksindustrien og fiskebåtene får betydelige kostnadskutt. De vil da være bedre i stand til å være med og ta sin del av den nyskaping som skjer, for vi ser samtidig at det viktigste incitamentet for å lykkes når det gjelder nyskaping og utvikling, er ikke først og fremst å få statlige midler, men at man legger inn kompetent kapital, og at de som legger inn kapitalen, har en egeninteresse av å lykkes. At offentlige kroner skal være med på å bidra til dette, er det rom for også i det budsjettet som denne regjeringen har lagt frem, og som vil få full tilslutning i Stortinget i kveld.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Bendiks H. Arnesen (A): Det er «med forundring jeg registrerer at vår nye regjering presenterer en slik distriktsfiendtlig næringspolitikk som det de gjør i sitt budsjettforslag for neste år».

Dette er ikke mine ord, men et ordrett sitat fra et avisinnlegg som den profilerte høyreordføreren i Kvænangen i Troms, Harald Olsen, hadde i Nordlys den 20. november i år.

Jeg deler ordfører Olsens forundring, men jeg er nok aller mest forundret over Kristelig Folkeparti i denne sammenheng. Vi har vel neppe noen gang tidligere sett et så dramatisk skifte i holdning til distrikts- og næringspolitikk som den helomvending Kristelig Folkeparti nå har foretatt.

Jeg merket meg at næringsministeren i finansdebatten sa at han til da ikke hadde møtt en eneste næringsdriven-

de som foretrakk Stoltenberg-regjeringens budsjett fremfor det budsjettet som den nåværende regjering har lagt fram. Dette stiller jeg meg undrende til, fordi vi som sitter i næringskomiteen, og andre representanter, har fått mange henvendelser fra næringsdrivende i det ganske land om de alvorlige konsekvensene kuttene i Bondevik II-regjeringens budsjettforslag vil ha for næringsliv og for distrikt.

Både næringsdrivende og politikere har hatt forhåpninger om at Arbeiderpartiet skulle klare å rette opp dette, men denne muligheten er borte så lenge Kristelig Folkeparti ikke vil være med på å danne flertall for den politikken velgerne har trodd Kristelig Folkeparti egentlig stod for.

Mest betenkelig synes jeg det er at det kuttes i virkemidlene for utvikling av fiskeri- og havbruksnæringen. Vi snakker her om en næring med et enormt potensial for økt verdiskaping og med muligheter til etablering av sikre og gode arbeidsplasser i distriktene og ellers i landet.

Målet må fortsatt være at verdiskapingen i størst mulig grad skal skje der det lokale råstoffet finnes. Men skal vi få dette til, må det være tilgang på risikokapital. Dette vil ikke være mulig å få til uten at vi har et sterkt SND.

De kommunale næringsfondene har også vært viktige for å gi starthjelp til de som har ønsket å komme i gang med næringsvirksomhet, og for tilrettelegging av næringsvirksomhet lokalt. Her er det snakk om å hjelpe i gang folk som vil noe, og som ser mulighetene og viktigheten av fortsatt verdiskaping og bosetting i distriktene.

Hvordan skatte- og avgiftslettelse skal erstatte SND og de kommunale næringsfondenes viktige rolle, er for meg helt uforståelig.

Jeg vil henlede oppmerksomheten på det komiteens flertall har uttalt om kuttene i tilskuddet til næringsutvikling i marin sektor, og på at en samlet komite ber om at Regjeringen eventuelt må komme tilbake med forslag til bevilgning i revidert nasjonalbudsjett for 2002. Dette viser at det er flere her i Stortinget enn Arbeiderpartiet og den øvrige opposisjon som innerst inne er bekymret for konsekvensene av den nye politiske linjen vi nå ser.

Jeg er glad for at et stort flertall i komiteen ber Regjeringen om så snart som mulig å utrede et system for å sikre at norske sjøfolk kan konkurrere om arbeidsplassene i norsk skipsfart. Jeg tror også det er viktig å komme i dialog med EU for å finne felles regler for subsidiering innenfor skipsfarten.

Norge har lang tradisjon som skipsfartsnasjon, og vi har stor kompetanse på dette området. Det er viktig at vi legger til rette for at denne viktige næringen fortsatt kan ha sin plass i Norge, og at vi fortsatt kan rekruttere norske sjøfolk til den norske flåten.

Michael Momyr (H): Det spesielle med Norge er ikke at vi har bosetting over hele landet; det spesielle med Norge er at vi har et næringsgrunnlag over hele landet. Landbruket er en meget viktig del av dette næringsgrunnlaget.

I dag skal vi vedta et budsjett innenfor rammeområde 11, landbruk, og debatten i dag har vist at det er ganske

stor enighet om de målene vi har. Det legges vekt på at vi også i fremtiden skal ha et desentralisert landbruk med variert bruksstruktur. Vi skal altså fremdeles utnytte det næringsgrunnlaget vi har. I sitt forslag til budsjett har Regjeringen foreslått at vi tidlig i år 2002 skal ha en gjennomgang av skatte- og avgiftsreglene i landbruket. Ved denne korsveien har vi satt en stopper for et forslag fra Stoltenberg-regjeringen om en avgiftsøkning på 18 mill. kr ved å utvide avgiftsgrunnlaget for fôr til husdyr.

Landbruksnæringen hevder selv at det er denne næringen som gjennom de siste år har foretatt den største effektiviseringen. Det er et utsagn jeg er enig i, men her er det nødvendig å peke på at denne effektiviseringen har skjedd innenfor et ramme- og avtaleverk som ikke akkurat har gitt den enkelte bruker særlig frihet til å ta egne grep, og i hvert fall ingen frihet til å gjøre nye grep. Effektiviseringen er et resultat av at den enkelte gårdbruker har arbeidet lengre dager, arbeidet hardere og kjøpt dyretraktor som har fått unna det samme arbeidet på kortere tid. Ulempen er at den kostbare investeringen ikke blir brukt optimalt. Traktoren blir brukt kortere tid, og den står lenger i garasjen. Enten en traktor blir brukt eller den står i garasjen, trekker den på kapitalutgiftene.

Jeg er glad for at landbruksministeren i flere sammenhenger har uttrykt at det er på tide å gå gjennom regelverket. Det vil si at vi kan la flere som ønsker samdrift som form, få velge den formen. Vi kan også i framtiden få andre former for samarbeid, der noen velger å gå inn i et selskap med begrenset ansvar med maskiner eller med kapital. For å gjøre bildet enkelt, betyr det at den kostbare traktoren kan brukes i flere timer. Det betyr også at den enkelte gårdbruker på en helt annen måte enn det han har mulighet til i dag, kan skaffe seg den fritiden han gjerne ønsker. Vi vil simpelthen slippe bonden fri. Vi vil forandre systemet slik at vi kan bevare den positive effekten landbruket har for landets verdiskaping.

I budsjettet er det også lagt vekt på viktigheten av arbeidet med å samordne de statlige tilsynene i ett statlig tilsyn. Den forestående omorganiseringen av kontrollvirksomheten skal føre til styrket kontroll, både med importert og norskprodusert mat, sikre kvaliteten og hindre smitte og sykdom.

Budsjettet vi skal vedta i dag, legger grunnlaget for at vi neste år kan regne med en rentenedgang. Tallene forteller at hvis vi får en rentenedgang på 1 pst., betyr det at landbruket som næring får 400 mill. kr i reduserte utgifter. Hvis vi ser på det sammen med den bebudede gjennomgangen av skatte- og avgiftsreglene, har jeg ingen problemer med å rettferdiggjøre at det i budsjettforslaget er foreslått en reduksjon på 300 mill. kr i kap. 1150.

Jeg er optimistisk på vegne av norsk landbruk. Det er en næring med bred kompetanse og stor allsidighet. Fremfor alt består denne næringen av folk som yter stor arbeidsinnsats. Ved å gi næringen muligheter til fortsatt å utnytte det næringsgrunnlaget vi har, åpner vi for en fortsatt vekst og en positiv utvikling av norsk landbruk.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Det er bred enighet om at Norge trenger flere bein å stå på etter hvert som

inntektene fra oljevirkksomheten kommer til å bli mindre. Fiskeri- og havbruksnæringen er allerede en av våre viktigste eksportnæringer, og den har betydelige vekstmuligheter. Det er betydelige muligheter for vekst innenfor den tradisjonelle fiskerinæringen. Den største muligheten er faktisk gjennom økt verdiskaping som følge av bedre forvaltning av ressursene, men dernest har vi også åpenbare muligheter til å øke foredlingen av det råstoffet som vi bringer på land. Vi må ha større ambisjoner enn å laste fisken på trailere som bringer den til bearbeiding i industrianlegg i andre land.

For det andre har vi betydelige muligheter for vekst i havbruksnæringen, ikke minst oppdrett av marine arter. Vi ser nå en betydelig interesse for oppdrett av torsk. Helårstilgang på fersk torsk fra oppdrett kan om noen år utgjøre en verdiskaping som tilsvarer dagens produksjon av laksefisk.

For det tredje er det betydelige muligheter for utvikling av marin bioteknologi. Dette er det neppe noen uenighet om, men vi kommer ikke videre med bare prat. Arbeiderpartiregjeringen presenterte i langtidsprogrammet fire sektorer hvor Norge har særlige fortrinn og særlige næringsklynger som vi må bygge opp under. Marin sektor er en av dem. Samtidig må vi målrette forskningsinnsatsen. Marin sektor er en av fire prioriterte forskningsområder. Arbeiderpartiet satte i verk et program gjennom SND for utvikling av forretningsmulighetene i marin sektor. Vi ønsket en nasjonal strategi for næringsrettet bioteknologi, og vi ønsket en nasjonal satsing på oppdrett av torsk, med Troms og Finnmark som spydspisser i utviklingen. Men det var ikke bare prat, vi satte i gang utviklingsprogrammet for marin sektor. I arbeiderpartiregjeringens budsjettforslag ble bevilgningene til fiskeri- og havbruksforskning økt med 60 pst. – 60 pst. – på et eneste år. Jeg må takke fiskeriministeren for den tilliten som ligger i at han etter at han kuttet Fiskeridepartementets budsjett med 65 mill. kr, fortsatt mener at det er så mye igjen av Arbeiderpartiets satsing at det er grunnlag for å si at det er en satsing i neste års budsjett.

Vi satset, vi tok sats. Norge må ha som ambisjon å være verdens fremste fiskerinasjon. Men hva opplever vi så med den nye regjeringen? Jo, fiskeriforskningen kuttes med 30 mill. kr i forhold til arbeiderpartiregjeringens forslag. Det er vanskelig å se at dette er en regjering som ønsker å satse på fiskerinæringen. Fiskeridepartementets og Næringsdepartementets bevilgninger til utviklingsprogram for fiskerinæringen kuttes helt. Hver eneste krone som Fiskeridepartementet skulle bevilge til kommersialisering av utviklingsmulighetene i marin sektor, er borte. Hver eneste krone som næringsministeren skulle bevilge til kommersialisering av mulighetene i marin sektor, er borte. Samtidig har vi også betydelige kutt innenfor programsatsingen fra Kommunaldepartementets side. Det betyr at satsingen på utvikling av fiskerinæringen blir fjernet. I tillegg kommer de generelle kuttene i nærings- og distriktspolitikken, som slår inn i forhold til finansieringen av flåten, i forhold til finansieringen av industrien, i forhold til finansieringen av havbruksnæringen, og som slår inn i forhold til å legge grunnlaget for

en utvikling som de ulike distriktspolitiske virkemidlene skal bygge opp under. Og så presterer representanter for regjeringspartiene å stå på denne talerstolen og lovprise og si at de er fornøyd med at Regjeringens budsjett på fiskerisektoren blir vedtatt uendret. At de har mage til det! Det var en satsing, Bondevik-regjeringen har imidlertid fjernet satsingen. Det må jeg si gjør meg meget trist å se.

E i r i n F a l d e t hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Silja Ekeland (H): Norsk konkurranseevne har gradvis blitt svekket gjennom hele 1990-tallet. Dette har ført til at norsk industri har tapt markedsandeler og terreng i forhold til konkurrenter i markedet.

Når vi ser klare tegn til at konjunktorene endrer seg i negativ retning i noen av våre viktigste markeder, er det etter vår oppfatning særlig viktig å gi norsk næringsliv gode og forutsigbare rammebetingelser.

På tross av at den nye regjeringen bare hadde tre uker på å forberede et budsjett, ser vi klart at det representerer en ny kurs i norsk næringspolitikk. Budsjettet markerer at Regjeringen ønsker å gå fra spesielle enkelttiltak til generelt gode rammevilkår for hele næringslivet. Forslaget er et viktig bidrag til å styrke konkurranseevnen og få dempet det høye rentenivået, og er et bidrag til økt innsats innenfor forskning og utvikling.

Utformingen av skattesystemet har stor betydning for utviklingen av det private eierskapet i næringslivet. Regjeringens forslag om å avvikle utbytteskatten og forslaget om skattelettelse for bedriftenes investeringer i forskning og utvikling gir næringslivet betydelig bedre vilkår. Dobbelbeskatningen på aksjeutbytte har ført til vridninger i investeringene, fra aksjer til andre spareobjekter. Dessuten har utbytteskatten også ført til at norske eiere har blitt diskriminert i forhold til utenlandske og offentlige eiere. Avvikling av utbytteskatten vil igjen opprette nøytralitet i bedrifts- og kapitalbeskatningen.

Skattelettelse på opsjoner i arbeidsforhold vil styrke bedrifters muligheter til å gi medarbeidere økt eierskap i bedriftene. Dette forslaget vil kunne lette nystartede bedrifters tilgang på arbeidskraft og bidra til at opsjoner i større grad benyttes som et positivt virkemiddel for bedrifter, særlig de i etableringsfasen.

Den bedriftsbaserte forskningen er betydelig lavere hos oss enn hos våre viktigste handelspartnere. Regjeringen har derfor foreslått å innføre skattefradrag for 20 pst. av utgiftene til forskning og utvikling i små og mellomstore bedrifter. En utvikling som går i retning av gradvis svekket konkurranseevne for norsk næringsliv, understreker viktigheten av å ha et næringsliv i stadig utvikling, et næringsliv som er i stand til å konkurrere med våre handelspartnere. Forslaget om skattefradrag vil gi incentiver for norske bedrifter til å investere mer i FoU, og representerer dermed et viktig middel i målet om å nå det gjennomsnittlige OECD-nivået i vår forskningsinnsats.

Kommunikasjonsteknologi vil prege utviklingen i norsk næringsliv i tiden som kommer. Det er derfor svært

viktig at Norge klarer å følge med i utviklingen. IKT kan bidra til at etablering av virksomheter i distriktene blir enklere, og at bosettingen i distriktene kan opprettholdes gjennom lønnsomme bedrifter som produserer tjenester som kan distribueres og produseres med ny teknologi.

Vi mener det er markedet og ikke politikere som best vet hvilken teknologi en bør satse på. Det vi som politikere derimot må sørge for, er at aktørene i telecomsektoren sikres like konkurransevilkår. Først når konkurransen er reell, vil forbrukerne få tilgang til den nyeste og mest konkurransedyktige teknologien, til gode priser. Ett tiltak er at det sørges for at flere aktører, gjennom leie av kapasitet, kan tilby digitale tjenester.

Arbeiderpartiets næringspolitikk har ført til at staten, i fravær av et godt fungerende kapitalmarked, har måttet fungere som en risikotakende investor. Med de rammebetingelser samarbeidspartiene legger opp til for norsk næringsliv, er forholdene lagt mye bedre til rette for at det private markedet vil ha større incentiver til å investere kapital i norsk næringsliv. SNDs rolle med hensyn til enkelte programmer kan derfor justeres. Private investorer er bedre til å bedømme lønnsomheten av forskjellige investeringer enn det vi som politikere er gjennom våre bevilgninger til SND. For enkelte bedrifter i Distrikts-Norge kan tilgangen på det private kapitalmarkedet være vanskeligere enn for bedrifter i sentrale strøk. Vi mener derfor at SNDs virksomhet generelt bør rettes mot områder der markedet og private tilbud ikke fungerer tilfredsstillende. SND bør ha en sentral rolle for disse bedriftene i deres idé-, utviklings- og kommersialiseringsfase.

Vi ønsker at SND skal være en støtte for bedrifter i distriktene, ikke en av Norges største venture-kapitalister.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taleid på inntil 3 minutter.

Modulf Aukan (KrF): Det er med betydeleg undring eg høyrer Arbeidarpartiet sine talarar beskriva Kristeleg Folkeparti sin næringspolitikk.

Vår tilnærming til det å vera næringslivsgründer er at det skal vera mogleg å byggja opp ei verksemd ved å leggja stein på stein. Ved å innføra avsetningsmoglegheiter for forskning og utvikling skal det bli mogleg å reinvestera ein del av avkastninga, med andre ord: byggja ut ved hjelp av eigne surt erverva kroner. Det var også denne tankegangen som låg bak distriktsskattelova som Borten-regjeringa innførte i 1969.

Det finst mykje privat kapital i Noreg. Utfordringa vert å gjera det attraktivt med positive verkemiddel å kanalisera ein del av denne kapitalen inn i produktiv næringsverksemd.

Kommunale næringsfond er ikkje avvikla, slik det vert hevda. Rett nok vert det ikkje påfyll i år, men vi som var kommunepolitikarar da denne ordninga vart innført, veit at det i starten heller ikkje var årlege påfyllingar.

Frå opposisjonen vert det stadig hevda at Kristeleg Folkeparti har vorte påtvinga Høgre sin næringspolitikk. Sem-erklæringa er eit resultat av politikken til tre parti,

også på dette området. Derfor er det vår tru at dette vil verta ein slitesterk politikk.

For ein gründer som også har opplevd å få avslag hos SND fordi utviklinga av eit produkt har kome for langt – med andre ord ein som har vist eit for stort privat initiativ utan å spørja saksbehandlaren på førehand – er det svært viktig med ei forenkling og kanskje også ei sanering av nokre ordningar. Eg stiller spørsmålet.

Samarbeidsregjeringa har gjennom Sem-erklæringa lagt malen for ein god landbrukspolitikk. Den har vore omtala tidlegare av andre talarar frå Kristeleg Folkeparti, så eg skal ikkje gå langt inn på det. Arbeidet med å setja denne politikken ut i livet slik at utøvarane på bygdene får vilkår som gjer at også ungdom ser seg tente med å satsa på utdanning/arbeidskraft, vert krevjande. Denne utfordringa vil Kristeleg Folkeparti ta del i.

Olav Akselsen (A): Eg skal prøva ikkje å forlengja debatten unødvendig, men det var fiskeriministeren sine svar og ikkje minst framferd i replikk rundane som gjer det nødvendig med eit lite innlegg frå mi side.

For det første er det slik at sjølv om fleire parti i dag stemmer for budsjettet, er ikkje det nødvendigvis uttrykk for full tilslutning. Når Regjeringa får tilslutning til budsjettet i dag, kjem det av først og fremst statsministeren sitt kabinettsspørsmål og Stortinget sitt budsjettreglement. Merknadene i innstillinga viser at det er eit fleirtal som faktisk er svært skeptisk til det den nye regjeringa no gjer med Fiskeridepartementet sitt budsjett og dei verkeidla som finst i andre budsjett.

Når det i dag er kome kritiske spørsmål til fiskeriministeren, er det ikkje på grunn av manglande innsyn, men på grunn av realitetar i den politikken den nye regjeringa fører. Den nye regjeringa har kutta på fleire område, og då må det vera legitimt for stortingsrepresentantar å prøva å få eit svar på korfor så har skjedd. Når fiskeriministeren vel å svara på desse spørsmåla med personangrep, så reknar eg med at det er fordi han ikkje har gode nok svar. Men om eg kan få gje eit råd, må det vera at statsrådar, særleg i ei mindretalsregjering, prøver å opptre på ein slik måte at det blir lett å få til eit samarbeid med den komiteen som er ansvarleg for vedkomande sitt område.

Ivar Kristiansen (H): Jeg synes jo jeg merket en liten undertone på slutten av debatten av en betydelig grad av hårsårhet. Jeg oppfattet ikke fiskeriministeren som å ha en legning som bærer preg av at han pryder debatten ved hjelp av personangrep. Men det må jo være anledning til i en debatt som dette å drive en viss grad av selvforsvar, ut fra de adjektiv som opposisjonsrepresentantene har prestert å avlevere i denne debatten.

Jeg skjønner ikke hvordan Akselsen kan velge å tolke det slik at det ikke er flertall for Regjeringens budsjettforslag, med de små justeringer det legges opp til her, og hvordan han samtidig er i stand til å tolke Fremskrittspartiets presentasjon av sitt alternativ til å være et bidrag som går mer i retning av å støtte politikken som SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet representerer i dag. Da tror jeg man må gå i garderoben og tenke litt nøyere

gjennom hva slags alternativ det er Fremskrittspartiet vil stå for i sin politiske agering.

Nå har jeg hørt Arbeiderpartiets representanter fremstå som den reneste jammerdal og representere et hylekor på samtlige av de 24 rammeområdene. Så det er ikke bare på Fiskeridepartementets budsjett at det er støy rundt de kutt som forestås.

Og det er greit at Schjøtt-Pedersen slår på stortromma – det er ikke første gang – men det er interessant å registrere hvordan han er i stand til å legge til side virkningen av de tiltak som Regjeringen foreslår på området forskning og på området skattepolitikk. Hvis man ser helt bort fra at Forskningsrådet får tilført økte ressurser, at Forskningsfondet får en opprustning av sitt budsjett, at man har skatteincentiver innenfor FoU-ordningen som helt klart vil styrke forskningsinnsatsen, hvis man også ser bort fra at det gis skatteincitamentet til bedrifter som ikke er i skattbar posisjon, som gjør at de får netto utbetalt 20 pst. av sin forskningsinnsats, hvis man ser bort fra virkningen besparelsen i form av utbyttebeskatning har også for fiskerinæringen, og hvis man velger å se bort fra virkningen av et rentekutt, som vi satser på å få på plass, ja, da har man belegg for å stå på isen. Men jeg synes det er en tynn is Karl Eirik Schjøtt-Pedersen vakler seg videre på i denne debatten. Og når han snakker om at man har mage til å forsvare et slikt budsjett, med henvisning til kuttet innenfor marin forskning på 30 mill. kr, må det være lov å spørre Schjøtt-Pedersen (presidenten klubber) hvordan han hadde mage til å etterlate seg en regning på 35 mill. kr, som var en underbudsjettering av flyttekostnadene for Kystdirektoratet til Ålesund.

Presidenten: Presidenten må henstille om at taletiden følges. Presidenten har stor forståelse for at det er mye å si, men presidenten mener at klokken er så mange at det er nødvendig å stramme inn litt på tidsbruken.

Inge Ryan (SV): Høyres Ivar Kristiansen snakket om både hårsårhet og det å gå i garderoben.

Vi i SV er ikke hårsåre, det er vi ikke, men vi er veldig skuffet over Kjell Magne Bondevik og Kristelig Folkeparti. Jeg må få lov å si det. Jeg hørte på Bondevik mange ganger i valgkampen, der han gang på gang understreket hva som var Kristelig Folkepartis satsingsområder – og alltid var distriktpolitikk med. Jeg hadde ikke tenkt å gå i garderoben. Jeg hadde tenkt meg på banen i lag med Bondevik og spille distriktpolitikk – spille ballen. Og så opplever jeg at Bondevik og Kristelig Folkeparti sparker den distriktpolitiske ballen utover sidelinjen. Da blir man skuffet, man får nesten lyst til å gå i garderoben.

SV syns at det budsjettet som ble lagt fram, var vanskelig å forholde seg til. Jeg vil bare understreke at vi kommer til å stemme mot rammene på alle tre områdene, for vi syns det er et uforsvarlig budsjett Stortinget har tenkt å vedta nå i kveld. Det er da en stemmeforklaring fra vår side.

Marit Arnstad (Sp): Det som får meg til å ta ordet, er vel egentlig det siste svaret fra fiskeriministeren, der

han slår fast at Høyre med sitt budsjettforslag skal ha kommet seg ut av startgropa når det gjelder satsingen på marin sektor, mens Senterpartiet – og også Nordlys, forstod jeg – fortsatt står tilbake i startgropa fordi vi våger å opplate vår munn og kritisere Regjeringen for at de har kuttet 30 mill. kr på utviklingsarbeidet i marin sektor.

Ettersom statsråden åpenbart mener at det bare er Senterpartiet som har mage til i det hele tatt å kritisere den type ting, vil jeg bare få lov til å referere fra en pressemelding som var sendt ut fra Fiskerinæringens Landsforening tidligere denne måneden, der de viser til at fiskeforedlingsbedriftene er av dem som blir hardest rammet av Regjeringens forslag til kutt i SNDs bevilgninger. De viser også til at Regjeringen begrunner sitt forslag med innføring av gunstige skatteregler for bedriftene. Men det vil kun komme de etablerte og største til gode, og de mener at SND har vært det viktigste virkemiddelet for nyskaping innenfor den sektoren som de representerer. Så det finnes flere enn Senterpartiet som mener at disse nedskjæringene er et problem, bare så det er sagt til opplysning også for fiskeriministeren.

Etter Høyres siste innlegg vet jeg egentlig ikke hvem det er som virker mest hårsår her i salen. Men på slutten av denne debatten har jeg bare lyst til å fastslå at rent faktisk er det ikke flertall for det budsjettet som ligger her i dag. Det budsjettet som ligger her i dag, blir bare vedtatt fordi man valgte å stille sitt første kabinettsspørsmål på det.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Som presidenten sa, det begynner å bli sent på kvelden, og jeg skjønner at presidenten begynner å få liten tid. Jeg synes allikevel vi skal bruke den tiden som er nødvendig.

Det som fikk meg til å ta ordet, var Schjøtt-Pedersen, som nå har forlatt salen – jeg vet ikke om det er for å tørke de krokodilletårene han avleverte på talerstolen. Men når Schjøtt-Pedersen sier at det er «meget trist å se» Regjeringens innsats i forhold til forskning, antar jeg at den tristheten vil gi seg ganske fort når han kommer ut av salen.

Det har vært mange tall frem og tilbake i lufta, men det som er et uomtvistelige faktum, er at Samarbeidsregjeringens forslag til statsbudsjett for neste år har en forskningsramme på 11,7 milliarder kr. Det er en økning på 9,7 pst. fra foregående år. Det er imidlertid riktig at det er en reduksjon i forhold til det som var Stoltenberg-regjeringens utgangspunkt, på 263 mill. kr. Men så har vi økt Fondet for forskning og nyskaping med 2 milliarder kr. Avkastningen av det fondet inngår jo i forskningen. I tillegg har vi utvidet ordningen med skatteincentiver til å gjelde bedrifter med opp til 100 ansatte istedenfor 50. Og det vil også gjelde for bedrifter som ikke er i skatteposisjon. Jeg tror at i den grad en er villig til å ta på seg et par objektive briller, vil en i hvert fall i det minste kunne si at nivået på forskning totalt sett er – om det ene forslaget er 10, 20, 50 eller 100 mill. kr større eller mindre enn det andre, tror jeg er vanskelig å si – tilnærmet likt. Og så kan man jo felle de krokodilletårene man måtte ha tilgjengelig.

Når det gjelder hvorfor vi har kuttet forskjellige steder, er det ganske åpenbart. Det er av de årsakene som vi er blitt skjelt ut for nokså sammenhengende: Vi har satsset på generelle rammebetingelser og på reduserte skatter av avgifter, som er en betydelig årsak til at vi etter all sannsynlighet vil få en rentenedgang, som kanskje er viktigere for norsk næringsliv, norske husholdninger og norske kommuner enn mange av de postene man er villig til å felle krokodilletårer over.

Så helt til slutt til SND: Bendiks H. Arnesen hadde på ny en feilreferanse til hva jeg sa i finansdebatten. Jeg erkjenner at det er kommet bunkevis med henvendelser knyttet til kutt på enkeltposter. Slik vil det alltid være. Det jeg har sagt, er at jeg ennå ikke har fått noen henvendelser som viser at man i sum f.eks. i en bransje eller i en bedrift vil foretrekke Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag. Og siden Bendiks H. Arnesen hadde en svær bunke, som han sa, kunne det for så vidt ha vært interessant i hvert fall å få presentert ett av disse navnene. Jeg hadde denne utfordringen i finansdebatten. Og det kan godt tenkes at slik dokumentasjon forefinnes, jeg sier bare at jeg ikke har sett den ennå. Men debatten er jo ikke over ennå, selv om presidenten stresser litt i forhold til tidsfaktoren.

Presidenten: Presidenten er ikke stresset. Presidenten har overhodet ikke til hensikt å stoppe denne debatten. Presidenten bare antydte at vi måtte holde den taletiden som er tildelt, som nå er 3 minutter.

Statsråd Ansgar Gabrielsen (fra salen): Det var fornuftig.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): I tilknytning til det bl.a. representanten Arnesen var inne på, kan jeg bekrefte at Arnesen ikke er den eneste som har fått mye post før jul – og det har ikke vært julekort. Det har vært relativt mange henvendelser om kuttene, spesielt i SND og i næringspolitikken generelt. Og jeg synes at noe av de mest interessante innspillene har kommet fra nyskapsbedrifter, som understreker at skattetiltak ikke kan kompensere for kutt i de distriktspolitiske og næringspolitiske virkemidlene, ganske enkelt på grunn av at de bedriftene som rammes, ikke er i skatteposisjon. Og da er spørsmålet hvordan vi skal få fram denne nyskapingen – det er poenget.

Men det var faktisk ikke derfor jeg bad om ordet.

Statsråden inspirerte meg til å ta ordet på grunn av Regjeringens stadig understreking av mulighetene for en nedgang i rentenivået. Ja, det er muligheter for en nedgang i rentenivået, og markedet forventer en nedgang. Men det er ikke et resultat av denne regjeringens politikk. Denne regjeringen har jo nøyaktig de samme økonomiske hoveddrammene og den samme økonomiske hovedinnretningen som lå til grunn for Stoltenberg-regjeringens budsjett. Og jeg er tilfreds med at man holdt på handlingsregelen. Jeg var blant dem som appellerte veldig sterkt til at man burde gjøre det, for i motsatt fall ville man ha svekket tilliten til norsk økonomisk politikk, og

man ville ha hatt en stor risiko for at man ikke skulle slippe fram den rentenedgangen som markedet nå forventer. Men når man bruker utsiktene til en mulig rentenedgang som begrunnelse for at man har vært nødt til å kutte i budsjettet, blir det det rene og skjære tøv. Da er det slik at man innenfor de rammene som det har vært viktig å holde for å kunne slippe fram en mulig rentenedgang, har foretatt prioriteringer. Denne regjeringen har prioritert å kutte 65 mill. kr på fiskeri, å kutte viktige bevilgninger til SND, til næringsutvikling, til distriktspolitikk osv., for å slippe fram andre ting. Men man må ikke prøve å framstille det som at disse kuttene var nødvendig for å slippe fram en rentenedgang. Tvert imot er disse kuttene resultat av politiske prioriteringer. Men de økonomiske hoveddrammene lå vel til rette for denne rentenedgangen gjennom Stoltenberg-regjeringens budsjett. Det ble også bekreftet i Norges Banks forrige hovedstyremøte, hvor de endret utsiktene for den framtidige prisutvikling, som igjen gjør at utsiktene for en rentenedgang blir anslått større etter budsjettframlegget enn tidligere.

Presidenten: Presidenten er noe usikker på om «det rene og skjære tøv» er å strekke det litt langt.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Det er jeg fullstendig klar over. Men sannheter er det jo lov til å si fra Stortingets talerstol.

Presidenten: Det vil presidenten i hvert fall påpeke som en veldig dårlig tilbakemelding til presidenten.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: La meg si med en gang: Jeg har intet behov for å karakterisere Schjøtt-Pedersen. Det synes jeg han vanligvis greier veldig godt selv.

Det som var mitt poeng med hensyn til de prioriteringene vi har gjort i budsjettet i forhold til en mulig rentenedgang, er følgende: Jeg sier ikke at de om-disponeringer vi har gjort, er årsak til en eventuell rentenedgang, og at det som var alternativet, de prioriteringene som var gjort innenfor den samme økonomiske rammen fra Stoltenberg-regjeringen, skulle hatt et helt annet perspektiv i forhold til disse tingene. Men jeg antar at økonomen Schjøtt-Pedersen er enig med meg i at hvis man innenfor én og samme økonomiske ramme reduserer utgiftene og gir skattelette, så øker i hvert fall muligheten. Det gir ikke samme virkning om man velger å gi det som skattelette eller som utgift – eller kanskje han ikke er enig med Norges Banks analyse på det punktet?

Jeg oppfatter det slik at det er en allment akseptert økonomisk læresetning at hvis man velger å prioritere kutt på utgiftssiden for å gi det tilsvarende i skattelettelse, så har det en gunstigere innvirkning på mulighetene for lavere rente enn om man velger alternativet: å beholde utgiftene på et høyere nivå. Jeg har oppfattet at det er slik, ut fra tidligere budsjettproposisjoner fremmet også av Schjøtt-Pedersen, og jeg ser det vel i proposisjonen som ligger til grunn i høst, at det er noe av bildet i forhold til de 7 milliarder kr som lå som helårsvirkning for skatte- og avgiftsreduksjonene fra den forrige regjeringen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.
(Votering, se neste spalte)

S a k n r . 5

Innstilling fra næringskomiteen om behov for økt bevilgning til naturskadeerstatning i statsbudsjettet for 2001 (Innst. S. nr. 21 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 99 (2000-2001))

Øystein Hedstrøm (FrP) (ordfører for saken): Komiteen har behandlet denne saken som dreier seg om behovet for økt bevilgning til naturskadeerstatning i statsbudsjettet for inneværende år.

Bevilgninger til naturskadeerstatninger er tilpasset år med gjennomsnittlig skadeomfang, og erstatningene blir utbetalt etter at skaden er utbedret. Fristen for utbedring er tre år, og dette virker inn på den årlige utbetalingen.

Komiteen har merket seg at flommen på Sør- og Østlandet og i Nordland i fjor høst har medført et ekstraordinært stort skadeomfang. Det har derfor meldt seg et behov for tilleggsbevilgninger, og jeg viser til merknader om det i innstillingen.

Jeg vil anbefale komiteens innstilling.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.
(Votering, se side 751)

S a k n r . 6

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til godkjenning av endringer av 5. desember 2000 i kapittel V i Internasjonal konvensjon av 1. november 1974 om sikkerhet for menneskeliv til sjøs (Innst. S. nr. 35 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 12 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 752)

Stortinget har nå kommet til behandlingen av sak nr. 7 på dagsorden nr. 24.

Saken som her ligger til behandling, har ved en inkurie ikke ligget ute den reglementsbestemte tiden, dvs. 48 timer. Med hjemmel i forretningsordenens § 32 vil presidenten foreslå at Stortinget likevel behandler denne saken nå.

– Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag – det anses da som vedtatt.

S a k n r . 7

Innstilling fra næringskomiteen om endringer av løyvingar på statsbudsjettet 2001 under Nærings- og handelsdepartementet (Innst. S. nr. 36 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 15 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 752)

S a k n r . 8

Innstilling fra næringskomiteen om endringer av bevilgninger på statsbudsjettet for 2001 under Landbruksdepartementet (Innst. S. nr. 37 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 25 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 752)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Da går vi til votering i de resterende sakene, nr. 4–8 som vi har hatt til behandling i kveldsmøtet. Det er en lang og meget krevende avstemning, så vi håper at vi i fellesskap skal komme gjennom den.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram 16 forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Ivar Kristiansen på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Ivar Kristiansen på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 3 og 4, fra Marit Arnstad på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 5–15, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 16, fra Marit Arnstad på vegne av Senterpartiet

Det voteses først over forslag nr. 16, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at det gis fritak for innbetaling av gebyr til foretaksregisteret ved nyregistrering av virksomhet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voteses over forslagene nr. 5–15, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen tilpasse gebyrinntektene til driften av Brønnøysundregistrene ved å innarbeide nivået av gebyrene i tråd med selvfinansieringsprinsippet over en 2-årsperiode for budsjettene 2003 og 2004 slik at næringslivet tilgodeses i form av reduserte gebyr.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen heve nivået for støtte i refusjonsordningen for sjøfolk til 20 pst. av brutto lønnsutgifter samt inkludere bøyelastere for transport av råolje i tillegg til andre fartøyer i petroleumsvirksomhet og brønnbåter på samme nivå for refusjon.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om endringer i skatte- og avgiftssystemet slik at refusjonsordningen for fergerederier gjøres om til en nettomodell etter svensk mønster.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede en nettomodell som kan gjøres gjeldende for alle norske sjøfolk som er utsatt for internasjonal konkurranse. Det forutsettes at Regjeringen presenterer konkrete forslag i Revidert nasjonalbudsjett for 2002.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en omorganisering av standardiseringsvirksomheten med sikte på å etablere en ordning hvor det overordnede ansvar for alt standardiseringsarbeid legges til Nærings- og handelsdepartementet.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om oppheving av omsetningsloven.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å oppheve lov av 31. mai 1974 nr. 19 om konsesjon ved erverv av fast eiendom.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om avvikling av konsesjonsgrenser gitt i medhold av lov om ervervsmessig husdyrhold.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en ordning med omsettelige produksjonskvoter for melk som ikke begrenses til kommune, fylke eller regionnivå, men gjøres landsomfattende.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endringer i skattelovens § 8.2 punkt 2a slik at beløpsgrensene for skattefordelen i skogavgiftsordningen oppheves og skattefordelen økes til 50 pst. fra og med 2003.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for og fremme forslag om salg av deler av Statskog SFs produktive barskogeiendommer.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 81 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.59.05)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 3 og 4, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag om et fond som kan bidra til investeringer for å oppnå målet om at alle husstander skal ha tilgang til bredbånd innen 2004.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede en ordning med skattefradrag for bedrifter som investerer i bredbånd. Saken legges fram for Stortinget i løpet av 2002.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 78 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.59.30)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«*Endring i statlige eierposter*

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan:

1. redusere den statlige eierandelen i Cermaq ASA (under fisjon) – både havbruksvirksomheten og landbruksvirksomheten – ned til 34 pst. De to virksomheter kan noteres på Oslo Børs
2. selge statens aksjer i Moxy Trucks AS
3. justere statens eierandel i Nammo AS i intervallet 34 til 51 pst.
4. redusere den statlige eierandelen i Norsk Hydro ASA ned til 34 pst. Den tidligere fullmakten til å kjøpe aksjer opp til 51 pst. bortfaller
5. redusere statens eierandel i Raufoss ASA ned til 34 pst.
6. overdra statens aksjer i Svalbard Samfunnsdrift AS vederlagsfritt til Longyearbyen lokalstyre per 1. januar 2002
7. redusere statens eierandel i Telenor ASA ned til 34 pst.
8. redusere statens eierandel i NOAH AS ned til 34 pst.
9. redusere statens eierandel i Kongsberg Gruppen ASA ned til 34 pst.
10. selge statens aksjer i A/S Olivin
11. samtykke i at Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S kan redusere sin eierandel i datterselskapet Store Norske Svea AS (under stiftelse) ned til 51 pst.
12. selge statens aksjer i Arcus AS
13. lage et opplegg for og gjennomføre salg av aksjene i SND Invest AS.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 59 mot 39 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.59.53)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet får fullmakt til å:

- selge statens aksjer i Moxy Trucks AS
- selge statens aksjer i Arcus AS
- selge statens aksjer i AS Olivin
- lage et opplegg for og gjennomføre salg av aksjene i SND Invest AS»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti bifaltes med 53 mot 45 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 23.00.17)

Presidenten: Det skal så voteres over innstillingens forslag til vedtak, og vi starter med rammeområde 9.

Komiteen hadde innstillet:

A. Rammeområde 9 (Næring)

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900)		
	1	Driftsutgifter	134 350 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	33 620 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	15 600 000	
	71	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	3 000 000	
901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901)		
	1	Driftsutgifter	169 300 000	
902		Justervesenet (jf. kap. 3902)		
	1	Driftsutgifter	82 750 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 000	
904		Brønnøysundregistrene (jf. kap. 3904)		
	1	Driftsutgifter	153 700 000	
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 600 000	
905		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3905)		
	1	Driftsutgifter	93 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	32 600 000	
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 200 000	
906		Bergvesenet (jf. kap. 3906)		
	1	Driftsutgifter	9 450 000	
	30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	4 400 000	
907		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3907)		
	1	Driftsutgifter	203 800 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 300 000	
908		Skipsregistrene (jf. kap. 3908)		
	1	Driftsutgifter	7 450 000	
909		Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	249 300 000	
	71	Tilskudd til fergereederier i utenriksfart i NOR, <i>kan overføres, overslagsbevilgning</i>	120 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
912		Bedriftsrettet informasjonsformidling		
	70	Tilskudd	13 000 000	
913		Standardisering		
	70	Tilskudd	26 000 000	
914		Spesielle IT-tiltak		
	21	Senter for informasjonssikring, <i>kan overføres</i>	4 500 000	
	22	Samordning av IT-politikken, <i>kan overføres</i>	5 900 000	
	50	Tilskudd til høyhastighetskommunikasjon, <i>kan overføres</i>	53 500 000	
922		Norsk Romsenter		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	259 100 000	
923		Forsknings- og utviklingskontrakter		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	23 200 000	
	71	EUs rammeprogram for forskning og teknologi, <i>kan overføres</i>	557 900 000	
929		Bedriftsrettet kompetanseoverføring		
	70	Tilskudd	50 800 000	
930		Statens veiledningskontor for oppfinnere		
	1	Driftsutgifter	7 550 000	
	70	Utviklingsarbeider og stipend, <i>kan overføres</i>	8 100 000	
934		Internasjonaliseringstiltak		
	70	Eksportfremmende tiltak, <i>kan overføres</i>	184 000 000	
	71	Internasjonalt teknologisamarbeid	20 000 000	
	73	Støtte ved kapitalvareeksport	40 200 000	
935		Internasjonale investeringstiltak		
	70	Tilskudd til Nordisk Prosjekteksportfond, <i>kan overføres</i>	3 800 000	
937		Reiselivstiltak		
	1	Driftsutgifter	2 000 000	
	70	Tilskudd til internasjonal markedsføring	117 500 000	
	71	Tilskudd til Svalbard Reiseliv AS	2 000 000	
938		Omstillingstiltak		
	71	Omstillingstilskudd til Sør-Varanger, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
939		Støtte til skipsbygging		
	50	Overføring til fond for støtte ved skipskontrakter	1 500 000 000	
950		Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 3950 og 5656)		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 500 000	
953		Kings Bay AS		
	70	Tilskudd	13 000 000	
2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)		
	55	Landsdekkende innovasjonsordning, fond	89 000 000	
	70	Administrasjon, <i>kan overføres</i>	185 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
2425		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene		
	50	Bedrifts- og næringsutvilking i distiktene, fond, <i>kan nyttes under kap. 551 post 51</i>	773 500 000	
		Totale utgifter		<u>5 423 770 000</u>
I n n t e k t e r				
3900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900)		
	1	Salgsinntekter fra beredskapslagre	1 500 000	
	2	Ymse inntekter	1 500 000	
3901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 901)		
	1	Patentavgifter	103 000 000	
	2	Varemerkeavgifter	51 400 000	
	3	Mønsteravgifter	2 500 000	
	4	Forskjellige avgifter	6 800 000	
	5	Inntekt av informasjonstjenester	5 500 000	
3902		Justervesenet (jf. kap. 902)		
	1	Justergebyrer	39 600 000	
	3	Kontroll- og godkjenningsgebyr	19 700 000	
	4	Oppdragsinntekter	100 000	
3904		Brønnøysundregistrene (jf. kap. 904)		
	1	Gebyrinntekter	386 100 000	
	2	Oppdragsinntekter og andre inntekter	11 850 000	
3905		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 905)		
	1	Oppdragsinntekter	10 400 000	
	2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	22 200 000	
	3	Ymse inntekter	600 000	
3906		Bergvesenet (jf. kap. 906)		
	1	Produksjonsavgifter m.v.	750 000	
3907		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 907)		
	1	Gebyrer for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	102 000 000	
	3	Diverse inntekter	100 000	
	4	Gebyrer for skip i NIS	45 900 000	
	5	Inntekter av velferdstiltak	3 000 000	
3908		Skipsregistrene (jf. kap. 908)		
	1	Gebyrer NOR	4 700 000	
	2	Gebyrer NIS	5 500 000	
5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)		
	50	Tilbakeføring av utviklingstilskudd	5 000 000	
	51	Tilbakeføring fra tapsfond	5 000 000	
	70	Låneprovisjon, grunnfinansierings- og lavrisikolåne ordningen	38 750 000	
	71	Garantiprovisjon, grunnfinansieringsordningen	200 000	
	73	Låneprovisjon, risikolåneordningen	10 000 000	
	76	Tilbakeføring av tilskudd til dekning av tap på eldre lån og garantier	4 800 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
5327		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene m.v.		
	50	Tilbakeføring av tilskudd	70 000 000	
	51	Tilbakeføring av tapsfond	20 000 000	
5609		Renter av lån til statsforetak under NHD		
	81	Renter, Statkraft SF	138 000 000	
		Totale inntekter		1 116 450 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 901 post 1	kap. 3901 postene 1 og 2
kap. 902 post 1	kap. 3902 postene 1 og 3
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 4
kap. 904 post 1	kap. 3904 postene 1 og 2
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 1 og 2
kap. 907 post 1	kap. 3907 post 3
kap. 907 post 21	kap. 3907 post 5

III

Tap på garantier og garantiliknende ordninger

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 uten bevilgning kan:

1. utgiftsføre fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak til NOAH AS under kap. 945 NOAH AS post 70 Dekning av garantiansvar for miljøvernlån.

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
923		Forsknings- og utviklingskontrakter	
	70	Tilskudd	140,00 mill. kroner
930		Statens veiledningskontor for oppfinnere	
	70	Utviklingsarbeider og stipend	0,75 mill. kroner

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan inngå forpliktelser for inntil 2,5 mill. kroner til utredninger o.l. utover gitt bevilgning under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet post 21 Spesielle driftsutgifter.

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan gi:

1. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 147,8 mill. kroner.

2. utgiftsføre refusjonsutbetalinger for utførte miljøtiltak på tomte til tidligere Norsk Koksverk under kap. 955 Norsk Koksverk post 71 Refusjon for miljøtiltak.
3. utgiftsføre refusjonsutbetalinger for utførte miljøtiltak på tomte til Norsk Jern Eiendom A/S under kap. 956 Norsk Jern Eiendom A/S post 70 Refusjon for miljøtiltak.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2002 kan overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglarhonorar og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

2. garanti for låneopptak til Svensk-Norsk Industrifond for inntil motverdien av SEK 80 000 000.

VIII

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 60 000 000 spesielle trekkrettigheter (SDR) overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kap. III.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 53 mot 45 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.01.00)

Presidenten: Under dette rammeområdet gjenstår noen romertall som det blir votert over separat.

Videre var innstillet:

IX

Det tas stilling til forslag om å gi Regjeringen fullmakt til salg av statens aksjer slik det foreslås i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002), gjengitt i forslag til vedtak XII først etter at Stortinget har behandlet Regjeringens bebudede eierskapsmelding.

Presidenten: Presidenten har forstått det slik at Høyre og Kristelig Folkeparti vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 58 mot 38 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.01.39)

Videre var innstillet:

X

Stortinget ber Regjeringen så snart som mulig om å utrede et forslag til et system for å sikre at norske sjøfolk er konkurransedyktige.

Presidenten: Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti ønsker å stemme imot. – Det nikkes.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 85 mot 13 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.02.13)

B. Rammeområde 10 (Fiskeri)

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1000		Fiskeridepartementet (jf. kap. 4000)		
	1	Driftsutgifter	69 500 000	
	70	Tilskudd diverse formål	500 000	
1001		Deltakelse i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd	6 330 000	
1030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030)		
	1	Driftsutgifter	296 660 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000	
1040		Til gjennomføring av fiskeriavtalen		
	70	Tilskudd til støtte av fiskeriene m.m., <i>kan overføres</i>	90 000 000	

Videre var innstillet:

XI

Stortinget ber Regjeringen innenfor den samlede bevilgningen på kap. 909 fastsette refusjonssatsen for fartøyer i petroleumsvirksomhet og brønnbåter til 9,3 pst.

Presidenten: Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 85 mot 13 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.02.41)

Videre var innstillet:

XII

Nærings- og handelsdepartementet gis fullmakt til å overdra statens aksjer i Svalbard Samfunnsdrift AS vederlagsfritt til Longyearbyen lokalstyre pr. 1. januar 2002.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Vi går så til rammeområde 10.

Komiteen hadde innstillet:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1050		Diverse fiskeriformål		
	71	Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
	73	Tilskudd til Fiskerinæringens Kompetansesenter, <i>kan overføres</i> ...	10 500 000	
	74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	1 950 000	
	78	DNA-register for vågehval, <i>kan overføres</i>	2 500 000	
	79	Informasjon ressursforvaltning	2 500 000	
2415		Statens nærings- og distriktutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak		
	73	Rentestøtte stønadslån	1 000 000	
		Totale utgifter		<u>486 040 000</u>
I n n t e k t e r				
4000		Fiskeridepartementet (jf. kap. 1000)		
	1	Refusjoner	10 000	
4030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 1030)		
	1	Oppdragsinntekter	10 000	
	2	Salg av registre, diverse tjenester	80 000	
	4	Fangstinntekter overvåkingsprogrammet	10 000	
	6	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	600 000	
	7	Inntekter ved laboratoriene	2 840 000	
	8	Gebyr havbruk	12 500 000	
	9	Gebyr Merkeregisteret	3 600 000	
	10	Gebyr kvalitetskontroll	23 500 000	
	11	Avgift fiskefôrkontroll	4 000 000	
	12	Gebyr ervervstillatelse	2 560 000	
	14	Refusjoner	10 000	
		Totale inntekter		<u>49 720 000</u>

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men

slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1050		Diverse fiskeriformål	
	73	Tilskudd til Fiskerinæringens Kompetansesenter	3 mill. kroner

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 79 mot 19 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 23.03.20)

Presidenten: Da har vi kommet fram til rammeområde 11.

Komiteen hadde innstillet:

**C. Rammeområde 11
(Landbruk)**

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100)		
	1	Driftsutgifter	107 532 000	
	45	Store utstyrskjøp og vedlikehold – ordinære forvaltningsorgan, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	4 741 000	
	50	Store utstyrskjøp og vedlikehold – forvaltningsorgan med særskilte fullmakter	200 000	
	70	Tilskudd til driften av Staur gård	300 000	
1107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107)		
	1	Driftsutgifter	186 901 000	
	70	Tilskudd til veterinær beredskap	45 416 000	
	73	Tilskudd til tiltak mot dyresykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	14 166 000	
1110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110)		
	1	Driftsutgifter	116 430 000	
1112		Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.		
	50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, Veterinærinstituttet	106 848 000	
	51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling, Planteforsk	49 107 000	
	52	Støtte til fagsentrene, Planteforsk	12 821 000	
1114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114)		
	1	Driftsutgifter	245 644 000	
1140		Miljø- og næringstiltak i jordbruket (jf. kap. 4140)		
	50	Driftsøkonomiske analyser m.m., NILF	18 633 000	
	77	Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres</i>	35 281 000	
1142		Miljø- og næringstiltak i skogbruket		
	50	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling i skogbruket, Skogforsk	12 740 000	
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 381 000	
	71	Tilskudd til langsiktige investeringer og næringstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	87 939 000	
	76	Ressurs- og miljøtiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	18 415 000	
1143		Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 4143)		
	1	Driftsutgifter	139 673 000	
	70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren, <i>kan overføres</i>	13 045 000	
	71	Omstillingsstøtte til slakteri, <i>kan overføres</i>	9 100 000	
	72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000	
1145		Jordskifterettene (jf. kap. 4145)		
	1	Driftsutgifter	135 811 000	
1146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146)		
	1	Driftsutgifter	61 167 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1147		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147)		
	1	Driftsutgifter	28 036 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 061 000	
	70	Tilskudd til fjellstuer	625 000	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	2 109 000	
1148		Naturskade – erstatninger og sikring		
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m., <i>kan overføres</i>	20 016 000	
	71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	41 481 000	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150)		
	50	Fondsavsetninger, <i>overslagsbevilgning</i>	784 960 000	
	70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	222 500 000	
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 156 417 000	
	74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 873 558 000	
	77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	359 000 000	
	78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 773 854 000	
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen		
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	49 700 000	
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	5 300 000	
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	46 200 000	
	79	Velferdsordninger	1 800 000	
1161		Statskog SF – forvaltningsdrift		
	70	Tilskudd til forvaltningsdrift	16 299 000	
	71	Distriktsrettet næringsutvikling	3 031 000	
	73	Avviklingskostnader	212 000	
	75	Oppsyn i statsallmenninger	6 713 000	
		Totale utgifter		<u>13 820 263 000</u>
I n n t e k t e r				
4100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 1100)		
	1	Refusjon og gebyr	386 000	
4107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 1107)		
	3	Gebyr- og analyseinntekter m.m.	19 902 000	
4110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 1110)		
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	88 114 000	
4114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 1114)		
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	256 413 000	
4143		Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 1143)		
	1	Driftsinntekter m.m.	22 999 000	
4145		Jordskifterettene (jf. kap. 1145)		
	1	Saks- og gebyrinntekter	12 687 000	
4146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146)		
	2	Driftsinntekter	16 749 000	
4147		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 1147)		
	1	Driftsinntekter m.m.	1 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 1150)		
	80	Markedsordningen for korn	122 000 000	
		Totale inntekter		540 750 000

II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 1	kap. 4100 post 1
kap. 1107 post 1	kap. 4107 post 3
kap. 1110 post 1	kap. 4110 post 1
kap. 1114 post 1	kap. 4114 post 1
kap. 1143 post 1	kap. 4143 post 1
kap. 1145 post 1	kap. 4145 post 1
kap. 1146 post 1	kap. 4146 post 2
kap. 1147 post 1	kap. 4147 post 1
- overskride kap. 1100 Landbruksdepartementet post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehold med et beløp som svarer til merinntektene fra salg av eiendom.

Ubrukte merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein
Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2002 kan overskride bevilgningen under kap. 1147 Reindriftsforvaltningen post 1 Driftsutgifter med inntil kr 500 000 i sammenheng med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade, erstatninger og sikring	
	70	Tilskudd til sikringstiltak	2 mill. kroner
	71	Naturskade, erstatninger	10 mill. kroner

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2002 kan selge innkjøpt og opprinnelig statseiendom for inntil 5 mill. kroner.

Videre var innstillet:

VII

Stortinget ber Regjeringen framlegge et forslag om en endring av skogavgiftsordningen hvor beløpsgrensen oppheves og skattefordelen utvides.

VI

Avvikling av fond

Stortinget samtykker i at Kornfondet avvikles og at eventuelle gjenværende midler i fondet blir overført til kap. 1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. post 73 Pristilskudd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 65 mot 33 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.04.02)

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

I statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1148		Naturskade – erstatninger og sikring	
	71	Naturskader, erstatninger, <i>kan overføres</i> , økes med	80 000 000
		fra kr 40 273 000 til kr 120 273 000	

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i godkjenning av endringer av 5. desember 2000 i kapittel V i Internasjonal konvensjon av 1. november 1974 om sikkerhet for menneskeliv til sjøs.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde innstillet:

I statsbudsjettet for 2001 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
U t g i f t e r :			
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900)	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 118 800 000 til kr 127 400 000	8 600 000
911		Bedriftsretta kompetanseoverføring	
	75	EUs SMB-program, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 6 000 000 til kr 8 700 000	2 700 000
922		Norsk Romsenter	
	70	Tilskot, <i>kan overføres</i> , blir redusert med frå kr 246 700 000 til kr 239 500 000	7 200 000
956 (nytt)		Norsk Jern Eiendom A/S	
	70	Refusjon for miljøtiltak, blir løyvd med	2 100 000
2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)	
	91	Lån til risikolåneordninga, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 5 500 000 000 til kr 5 315 000 000	185 000 000
	92	Lån til grunnfinansierings- og lågrisikolåneordninga, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 38 500 000 000 til kr 36 860 000 000	1 640 000 000
I n n t e k t e r :			
3900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900)	
	90	Sal av aksjar, blir auka med frå kr 741 000 000 til kr 1 209 300 000	468 300 000
3958 (nytt)		Kapital, ymse ventureselskap	
	90	Sal av aksjar, blir løyvd med	8 900 000
5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)	
	91	Avdrag på utestående fordringar, risikolåneordninga, blir redusert med frå kr 5 450 000 000 til kr 5 240 000 000	210 000 000
	93	Avdrag på utestående fordringar, grunnfinansierings- og lågrisikolåneordninga, blir redusert med frå kr 38 500 000 000 til kr 32 270 000 000	6 230 000 000
5620		Renter, utbytte frå Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)	
	81	Renter, risikolåneordninga, blir auka med frå kr 175 000 000 til kr 193 000 000	18 000 000
	86	Renter, grunnfinansierings- og lågrisikolåneordninga, blir redusert med frå kr 715 000 000 til kr 659 000 000	56 000 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstillet:

I statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
U t g i f t e r :			
1107		Statens dyrehelsetilsyn	
	1	Driftsutgifter, økes med fra kr 212 492 000 til kr 226 242 000	13 750 000
	70	Tilskudd til veterinær beredskap, reduseres med fra kr 20 000 000 til 0	20 000 000
1112		Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.	
	40 (ny)	Kjøp av bygg, bevilges med	11 334 000
1114		Statens næringsmiddeltilsyn	
	1	Driftsutgifter, reduseres med fra kr 214 891 000 til kr 187 891 000	27 000 000
1143		Statens landbruksforvaltning	
	50 (ny)	Avslutning av Statens Landbruksbank, bevilges med	14 600 000
	72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 3 100 000 til kr 6 400 000	3 300 000
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	
	50	Fondsavsetninger, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med fra kr 1 610 610 000 til kr 1 604 610 000	6 000 000
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med fra kr 1 750 970 000 til kr 1 737 970 000	13 000 000
2411		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål	
	71	Rentestøtte, økes med fra kr 500 000 til kr 26 100 000	25 600 000
I n n t e k t e r :			
4100		Landbruksdepartementet	
	90 (ny)	Avvikling av Statens skogplanteskoler AS, bevilges med	19 000 000
	91 (ny)	Salg av aksjer, bevilges med	9 474 000
4114		Statens næringsmiddeltilsyn	
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m., reduseres med fra kr 209 942 000 til kr 182 942 000	27 000 000
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	
	50	Refusjon fra Kornfondet, reduseres med fra kr 121 000 000 til kr 101 000 000	20 000 000
4164		Avvikling av Statens Landbruksbank	
	40	Salg av eiendom, reduseres med fra kr 90 300 000 til kr 75 700 000	14 600 000
5545		Miljøavgifter i landbruket	
	71	Miljøavgift, plantevernmiddel, reduseres med fra kr 60 000 000 til kr 35 000 000	25 000 000
5614		Renter av lån til landbruksformål	
	80	Renter, bevilges med	16 500 000
5651		Aksjer i selskap under Landbruksdepartementet	
	80	Utbytte, reduseres med fra kr 21 500 000 til kr 12 834 000	8 666 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 9

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 23.05.